

Munkatársak és Kézírtások

SZUBOTICA
MAJ JOVIN TRG 8
Telefonok
Kiadóhivatal 8-58
Munkatársak 8-10. 8-52

Munkatársak és Kézírtások
negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinár
Munkatársak
minden nap, hétfőn és
csütörtökön naponta 8

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. SZEPTEMBER 15.

VASÁRNAP

251. SZÁM

A kakas és a hajnal

A Népszövetség most folyó ülészaka nem elégti ki azokat a vérmes várakozásokat, amelyeket az új módszereket hirdető Macdonald-kormány korbácsolt fel. A genfi tanácskozások ezidőszert még nem eredményeztek semmi olyan konkrétumot, amely a haladás mértékdjelzője lehetne. Azok, akik nem vetnek számot a diplomácia csigalépcsőjének tempót lassító kanyarolataival és a gyakorlati politika egzisztenciával, olyan prompt munkát várnak a Népszövetségtől, mintha a Salle d' Reformation valami hivatal volna, amelynek az a dolga, hogy a beérkezett ügydarabokat haladéktalanul elintézzék. Azonban a koreszmék genealógiai törvényeinek és fejlődésének ismeretével szemlélve az eseményeket, meg kell állapítani, hogy a Népszövetség minden nehézség és zavaró momentum ellenére a békés szellem előnyomulásának történelmi rendeltetési tényezője.

Két nagy gondolat jutott a Népszövetség révén közelebb az ideológia szétfolyó légköréből a realitások talaja felé. Az egyik Paneurópa, a másik a leszerelés. Az egyiket, gróf Coudenhove Kalergi utópiának bélyegzett koncepcióját, Briand avatta gyakorlati problémává, a másiknak, amelyet délibábos pacifista ábrándnak próbáltak lefokozni, Macdonald az előharcosa.

Az Európai Egyesült Államok terve az európai népek szoros gazdasági együttműködésének elvén sarkallik. A világháború következményeként egész Európa súlyos gazdasági válsággal viaskodik, amelyet csak úgy lehet leküzdeni, ha az államok közös erővel lépnek fel a közös bajok ellen. Briand elérkezettnek látja az időt arra, hogy ezt a kérdést a nemzetközi politika homlokterébe állítsa és az a visszhang, amelyet kezdeményezése keltett, a jövő alakulásának biztató auspiciuma. Még sok akadályt kell elhárítani, míg a gazdasági megfontolások felszabadulhatnak a politikai szempontok predománáló befolyása alól, de a folyamat már megindult és Paneurópa teoretikusainak elégtételül szolgálhat, hogy a politikai prakszis mesterei annyi tévelygés után az ő tanításait fogadják el.

A leszerelést hasonlókép a fantazmagóriák birodalmába utalták, valahányszor a pacifista fogadkozások konzekvenciájának levonása esedékessé vált. A Népszövetség jelenlegi ülészaka-hoz fűződik Macdonaldnak és Hendersonnak az a korszakos állásfoglalása, amely szerint az államok biztonságának legfőbb garanciája a kötelező döntőbíráskodás és a leszerelés. Minden jel arra vall, hogy az angol kormány premierjének és külügyminiszterének ez a tétele nem marad elröppenő szó, hanem be fogja magát építeni a legközelebbi leszerelési konferencia tetteket eredményező határozataiba. Hivatalos londoni közlés szerint Macdonald szeptember 28-án Amerikába utazik, hogy megegyezést hozzon létre az angol-amerikai flottaleszerelés tárgyában. Már magában véve az a körülmény is, hogy Macdonald a Dawes nagykövettel folytatott tárgyalásai után személyesen keresi fel Hoovert, félig-meddig a célkitűzés sikerének biztosítéka, hiszen az ilyen látogatást alapos tájékozódás és a kilátások gondos mérlegelése előzi meg. A Times úgy értesül, hogy a leszerelés tekintetében már csak jelentéktelen különbség van az angol és az amerikai álláspont között. Már pedig ha Macdonald és Hoover megértik egymást a tengeri haderők leépítésére nézve, akkor a szárazföldi fegyverkezés korlátozásának is megnyílik az útja s ezzel gyorsabb ütemet vehet Európa gazdasági kibontakozása.

Ime, a két ködkép: Paneurópa és a leszerelés kezd sültödni és belépni a közvetlen gyakorlati program stádiumába. És ha még olyan jogosult is a Népszövetség tevékenységének szempontjait megítélve, mégis csak ez az a fórum, amely a világpolitika kis és nagy intézőit együvé tereli és a döntő kezdeményezések számára megfelelő atmoszférát teremt. A Népszövetség pódiumán most lezajlott szónoki verseny, amelyben Macdonald, Briand és Stresemann vitték a vezérszólamot, kinő a retorikai művészet keretei

közül és nem alkalmazható rá az a talleyrandi aforizma, hogy a diplomáciában a szó a gondolat elleplezésének eszköze. Az idők parancsa harsant fel a három nagyhatalom szószólóinak népszövetségi beszédeiben és a történelmi horderejű reformokat hirdető államférfiakra pontosan ráillenek azok a klasszikus szavak, amelyeket Madách ad Lucifer szájába: »Kiket nagyoknak mond a krónika, mindaz, ki hat, megérté századát, de nem szülé az új fogalmakat. Nem a kakas szavára kezd virradni, de a kakas kiált, merthogy virrad.«

szan ráillenek azok a klasszikus szavak, amelyeket Madách ad Lucifer szájába: »Kiket nagyoknak mond a krónika, mindaz, ki hat, megérté századát, de nem szülé az új fogalmakat. Nem a kakas szavára kezd virradni, de a kakas kiált, merthogy virrad.«

Decemberben összeül a tengeri leszerelési konferencia

Amerika is sokalja a hadiflotta fejlesztésére hozott áldozatokat

Newyorkból jelentik: Stimson amerikai tengerészeti államtitkár kijelentette, hogy az öt tengeri nagyhatalom flottaleszerelési konferenciája összehívás előtt áll.

Az Anglia és Amerika között folyó tárgyalások már a végső stádiumba jutottak. A két állam között fennálló nézeteltérések már egészen jelentéktelenek és biztosra vehető, hogy Macdonald küszöbönálló washingtoni látogatása alkalmával létrejön a teljes megegyezés.

Az angol-amerikai flottaegyezmény megkötése után Amerika hajlandó arra, hogy nemzetközi flottaleszerelési konferenciára hívja össze az öt tengeri nagyhatalom képviselőit.

Az eddigi megállapodások szerint az öt hatalom képviselői december elején gyűlnek össze konferenciára.

Stimson elmondta, hogy egy modern csatahajó

építése Amerikának is 35-40 millió dollárjába kerül és hogy

a hadihajók állandó üzemi költsége és karbantartása évi 1170 millió dollárral terheli az amerikai budgetet.

A tengeri versengés tehát olyan költséges, hogy azt Amerika sem bírja el. Amerika hadihajóinak tonnatartalma 1,200,000 tonna. Körülbelül ennyi az angol flotta tonnatartalma is. A vita most már csak néhány ezer tonna körül folyik, ami mindennél jobban mutatja, hogy a tárgyalások mennyire közeljárnak a megegyezéshez.

Az amerikai államtitkár annak a reményének adott kifejezést, hogy a flottaleszerelés megváltoztatja a nemzetközi politika egész légkörét

és szilárd alapra fekteti az angol-amerikai barátságot.

Nem jött létre semmiféle megállapodás Marinkovics és Burov között

A külügyminisztérium cáfolja a Telegrafszki Union híradását

Beogradból jelenti az Avala: A Telegrafszki Unionnak azzal a jelentésével szemben, amely szerint Marinkovics Voja külügyminiszter és Burov bolgár külügyminiszter között bizonyos megállapodások jöttek volna létre, a külügyminisztérium a következő felvilágosítást adta:

— A Telegrafszki Union jelentése a két külügyminiszter közötti megállapodásokról nem felel meg a valóságnak. A külügyminiszterek eszmecserét foly-

tattak arról a testvéri politikáról, amelyet a két államnak egymással szemben folytatnia kell, de semmiféle megegyezés sem jött létre közöttük arra vonatkozólag, hogy milyen módon folytassák le a két állam közötti érdemleges tárgyalásokat.

Ez annál kevésbé történelmet meg, mert a kérdés természeténél fogva a két kormány csak a már korábban megállapított módozatok alapján veheti fel a tárgyalások fonalát.

Anglia a lefegyverzési egyezménytől teszi függővé a megtámadott államok pénzbeli segélyezését

Csak szeptember 22-ike után kerül sor a Népszövetség plenáris ülésére

Genfből jelentik: A Népszövetség főbizottságai kora reggeltől késő estig dolgoznak, hogy az anyagot le-tárgyalják. Ennek ellenére a munka rendkívül lassan halad, mert minden ponthoz igen nagy számban jelennek szónokok és az összes kérdéseket rendkívül alaposan és behatóan vitatják meg. Népszövetségi körökben úgy számítják, hogy a főbizottságok a legjobb esetben a jövő hét végéig fejezik be munkájukat, ugy-hogy

a közgyűlés plenáris ülésére és a végleges határozatok meghozatalára szeptember 22-ike után kerül sor.

A háború és háborús fenyegetés esetében nyújtandó pénzbeli támogatás kérdésében a harmadik főbizottság kétnapi tanácskozás után befejezte az általános vitát,

a részletes vita azonban még csak az első szakasznál tart. Az alapgondolat az, hogy a háborús megtámadtatás veszélyének kitétt, vagy megtámadott államnak nemzetközi kölcsönt adnak, amelyben valamennyi tagállam résztvesz olyan mértékben, ahogy a Népszövetség terhelhez hozzájárul.

A bizottsági vita eddigi lefolyásából nyilvánvaló, hogy az eredeti egyezménytervezet a mostani ülés-szakon aligha kerül elfogadásra.

A delegációk általában rokonszenvvel fogadják a tervezetet és a pénzbeli támogatásban gyakorlati rendszá-bályt látnak a háború megakadályozására. Mindamellett valószínű, hogy még az aláírások megtörténte után sem fog azonnal életbe lépni a határozat, mert

az államok jórésze, köztük maga Nagybritánia is, ahhoz köti az egyezmény életbeléptetéséhez való hozzájárulását, hogy a fegyverkezés megszüntetése ügyében is meg egyezés jön létre.

A vita folyamán több delegátus rámutatott arra, hogy a háborús fenyegetést nem lehet egyenlő elbánásban részesíteni a háborús megtámadással és az egyezményből a háborús veszélyre vonatkozó rész kikapcsolását kívánják.

A Népszövetség politikai albizottságában szomb-

ton a gyarmati mandátumok kérdésében érdekes vita volt. Anglia arra az álláspontra helyezkedett, hogy a gyarmati mandátumok kérdését a versaillesi béketárgyalások alkalmával véglegesen megoldották és a mandátumok esetleges átruházása csak végleges megoldás alapján történhetik meg. A spanyol, olasz és főleg a svájci delegátusok ezzel szemben azt vitatták, hogy a mandatárius hatalmak nem gyakorolhatnak szuverén jogokat és a mandátumok felosztása a versaillesi béketárgyalások alkalmával nem volt még egészen végleges jellegű.

Bekormozott rablók hatszázezer dinárt raboltak el egy bánati földbirtokos lakásáról

Vakmerő rablás Dragutinovó községben

Beeskerekéről jelentik: Vakmerő rablótámadás történt pénteken este tíz óra tájban a bánati Dragutinovó községben. Nyolc bekormozott arcu, fellegyverzett ember behatolt Beslin Milivoj földbirtokos házába és elrabolta a nagyszegű készpénzt és értéktárgyakat tartalmazó pénzszekrényt.

Beslin nem tartózkodott odahaza és amikor a rablók beléptek a házba, csak a cselédlányt találták ott. A megrémült lányt halálal fenyegették meg arra az esetre, ha kiáltani merészel, majd behatoltak a hálószobába és kicipeltek a hatalmas pénzszekrényt a ház-

előtt várakozó kocsihoz. A cselédlányt egy szobába zárták és ráparancsoltak, hogy hajnal előtt ne merészeljen jelt adni senkinek, mert különben megölik.

A pénzszekrényt a rablók a község határában fel-feszítették és kivették belőle a készpénzt és értéktárgyakat, amelyeknek együttes értéke mintegy hatszázezer dinár volt.

A cselédlány reggel, amikor a szomszédok rátaláltak, rémülten mondta el a támadás részleteit, a rablók azonban ekkor már messze jártak.

A csendőrség erélyes nyomozást indított.

Szombaton megkezdődött az angol csapatok kivonulása a Rajna-tartományból

— Német területen sohasem érezte magát ellenségnek az angol katona — írják az angol lapok

Londonból jelenik: Szombaton kezdte meg kivonulását a rajnavideki angol hadsereg. A két előretolt ezred csapatai szombaton utaztak el Wiesbadenből, ahol az angol katonái és a német polgári hőségek ünnepségeket rendeztek tisztelőikre.

Az egész angol sajtó kiemeli, hogy Anglia az első szövetséges hatalom, amely ki-üríti a még megszállt német területet és ezzel likvidálja a háboru örökségének utolsó maradványát is. A lapok különösen büszkék arra a jó viszonyra, amely a megszállás legnehezebb óráiban is állandóan fennállt az angol katonaság és a német polgárság között és hangsúlyozzák, hogy az angol katona sohasem érezte magát ellenségnek a német földön,

sőt az angol katonák remélik, hogy a korrekt és barátságos magatartásuk előmozdította a közeledést a két nemzet között.

Sir Walter Thwaites tábornok, a megszálló csapatok főparancsnoka az elutazó csapatokhoz intézett parancsában elismeréssel emelte ki, hogy az angol katonák eredményesen tartották fenn az angol hadsereg presztizsét olyan nép körében, amely szívében mindig katona maradt.

Shaw hadügyminiszter a főparancsnokhoz intézett táviratában köszönetet mondott a csapatoknak, hogy magatartásukkal állandóan fentartották az angol lovagiaság, udvariasság és fair play jó hírnevét és hogy annak a népnek nagyrabcsülsését hozzák haza, amelynek körében olyan sokáig tartózkodtak.

szonyt a földre fektette és a vasdarabbal az asszony mellének ment. A szerencsétlen asszony a rettenetes kínoktól elájult. A karavános és barátai azután az asszonyt felélesztve, magukkal vitték. Vagy ötven méterre jutottak már el, amikor a turkesztáni hóhér visszafordult és tréfálkozva visszakiáltott a férjnek:

— Majd el is felejtettem, hogy te az áldozataidat akkor végzed ki, amikor azok már azt hiszik, hogy eltűntél... Utánolni fogom jó példád.

Lekapta válláról fegyverét és lelötte a banditát. Néhány nappal később megérkezett foglyával Pes-hawarba. Itt ápolgatta, majd amikor felgyógyult szabado- engedte.

Milyen szomorú magában véve is ennek a szerencsétlen asszonynak a története. Mialatt, csaknem elkáprázva, néztem az élő husba bevált tüzes vas nyomait, a szép Gul Badana, Khagiari tréfálkozásaival szemben érzéketlenül és esztelen símogatásait közömbösen véve nézett egyenesen maga elé. Hosszu süri szemöldökök mögül, félig csukott szemhéjal alól eltörő sótet tekintetében kimondhatatlan megvetést, a férfi nem iráni titkos gyűlöletet és határtalan bosszúérzetet láttam.

Uj református templom épül Noviszadon

Szeptember 29-ikén lesz az új templom ünnepélyes alapkövetéle

Noviszadról jelentik: A noviszadi református hitközség elhatározta, hogy az Adamovics-telepen fel-építi a második noviszadi református templomot és erre a célra a várostól közvetlen a telepen épülő katólikus templom mellett telket kért. A város a telket rendelkezésre bocsátotta a hitközségnek, mire a református egyházközség vezetősége kedden megtartott ülésén Fülöp János noviszadi építőmestert bízta meg az új templom építési munkálataival.

Az új templom alapkövetéle nagy ünnepség keretében a hó 29-ikén fog végbemenni és az ünnepségre a közoktatásügyi minisztérium, a vallásügyi minisztérium, a bácskai tartomány, Noviszad városa, a noviszadi hadseregpáncsnokság és egyházi hatóságok kaptak meghívót.

A keddi presbiterülés egyuttal elhatározta, hogy már októbertől kezdve a meglévő városi református templomban a magyar nyelvű istentiszteleten kívül a német nyelvű istentiszteletet is bevezeti és a hitközség ügykezelésébe is bevezeti a német nyelvet. A presbiterium végül elhatározta, hogy tekintettel a noviszadi német anyanyelvű református hívelekezettük nagy számára, német nyelvű hitoktatás is lesz.

Elemi iskolások számára tanfolyamot szervez a szubotica-i francia óvoda

Hétfő estig meghosszabbították a beiratkozások határidejét

A szubotica-i francia nyelvű óvoda ügyében, mint megirtuk, hétfőn érkezik el a Francia Klub helyiségébe. Az érkezőkkel véglegesen megbeszéltek az óvoda megnyitásának idejét, továbbá a tanterv szerződötésének ügyét. Szülői bizottság is alakult, amely Gyorgyevics Jován törvényszéki bírót, a Francia Klub elnökét Párisba küldte, hogy ott megfelelő tanítónőket szerződtessen. A francia óvodába eddig hatvanegy gyermeket irattak be a szülők és ez a szám azt bizonyítja, hogy a francia óvoda terve a közönség széles rétegeiben tetszésre talált. A szülői bizottság, amelyet az óvoda felügyeletével, valamint az adminisztrációs és szervezési ügyek vezetésével bíztak meg, összegezte az eddigi eredményeket és megállapította, hogy a tervezett létszám eléréséhez, amely után lehetővé válik az óvoda zavartalan működése, még öt gyermek szükséges. A tanítási díj a francia nyelvű óvodában havonta kétszáz dinárba kerül egy gyermek után, de az olyan szülők, akik két gyermeket iratnak be az óvodába, kedvezményben részesülnek és havonta a két gyermek után 300 dinárt fizetnek. Hogy az óvoda fenntartásához szükséges összeget biztosítsák, még öt gyermekre van szükség és ezen mulik, hogy ez a jelentős intézmény megnyílik-e vagy sem. Remélhető azonban, hogy még akad öt jelentkező annál is inkább, mert az intézeibe, mint elhatározták, nem csak óvodás, hanem kisebb iskolás gyermekeket is felvesznek, akik természetesen akkor járnának az intézebe, amikor az iskolában nincsenek elfoglalva. Ilyen módon nem csak az óvodások, hanem a nagyobb gyermekek is elsajátíthatják a francia és a szerb-horvát nyelvet. Ebből a célból az iskolás gyermekek részére délelőtti és délutáni kurzusokat szerveznének.

A szülői értekezlet úgy határozott, hogy a szükséges létszám elérése érdekében a beiratkozások határidejét hétfő esti hat óráig meghosszabbítják. Eddig az ideig a szülői bizottság bármelyik tagjánál eszközölhető a beiratkozás. A szülők hétfőn este hat órakor ülést tartanak a Francia Klub helyiségében és akkor fognak véglegesen dönteni arról, hogy a francia óvodát megnyitják-e vagy sem.

A MAHARADZSÁK ORSZÁGÁBAN

Maurice Dekobra uti élményei

(Egyedül logosított magyar fordítás)

— Hány óra van, Sahib?
— Hat óra.
— A város kapuit csak hét órakor zárják. Most elvezetlek Gul Badana-hoz.
— És ki az a Gul Badana?
— Az egy afgán nő Parachinar vidékéről, akit különféle baj ért és azután idejött, hogy itt keresse meg kenyerét. Ha elmegyünk mellette, Salam-mal köszöntjük... Ha jó kedve lesz, két rupiáért megmutatja neked báját.

Követőink nagy részét sikerült leráznunk magunkról és már csak mintegy féltucat kitaró uccagyerek és uniformis pathán jött utánunk.

— Itt vagyunk... Jöjj utánam, Sahib.

Ugyanaz a külső. Ugyanazok a furcsa illatok: India fűszereinek kellemes kigőzölgése vegyül össze a piszkos víz és a felgyülemlett por dohos szagával. Barátom egy deszkából rosszul összetakolt ajtón kopogtatott bárdjával. Egy hang felelt rá. Betolta az ajtót és egy piszkos kis lyuk félhomályában, választal mögött lehajolva kissé erős asszonyt vettem észre, aki lustán legyezgette magát, miközben a légyfogó körül babrálgatott. Ki volt ugyan festve, de nem túlságosan, mondhatni bizonyos választékosággal, koromfekete haja hátán öt fonatra osztva, vörös szalaggal díszítve. Nézése csodálatosan lágy volt és orrcimpáiban két türkiskő fénylett.

Gul Badana a nagyvilági dáma nemtörődömségével fogadott bennünket. Khagiari beszélni kezdett hozzá, de ő allig felelt vissza. Halk beszélgetésüket végül is a csodálatos szakította meg, majd intett nekem, hogy menjek közelebb:

— Sahib... Adj neki három rupiát és megmutatja neked báját.

— Mondd meg neki, hogy két rupiánál többet nem adok. Európában a hölgyek ingyen is megmutatják, ha táncolni mennek.

— Igazad van Sahib, de a harmadik rupia valami

egészen másért lesz... Majd meglátod!

A hallgatag afgán nő kinyújtotta kezét. Lassan szétnyitotta mandulatej színű selyem fátylait, amelyek vállait takarták el. Szemeim elé különös kép tárul. Képle rózsás-fehéres vonalakkal volt tarkítva: Sehhezgedésekkel

Khagiari, örült meglepetésemnek. Nagy, fekete szemében szinte szadista felvilanással, vigyorgott:

— A harmadik rupia, ime, ezért volt!

— Ugy vélné az ember, hogy ezt égés okozta?

— Igen, Sahib... A tűz... Gul Badana két-három évvel ezelőtt egy afgán törzs területén lakott, tul Parancharon. Egy bandavezérnek volt a felesége. Férjének az volt a specialitása, hogy a karavánoktól elmaradt utasokat kifosztotta, de nagylelkűen meghagyta életüket. Később néhány társával messzebb is merészkedett és bizonyára működése iránti szeretetből legvilkolta bizalmasok áldozatait. Egy szép napon orosz Turkesztánból igyekvő karavánost kerített hatalmába és szokásához híven meg akarta ölni az ártatlan embert. De nem sikerült neki. A karavános nem abból a fajtából való volt, akivel egykönnyen el lehetett volna bántani. Megszökött és összegyűjtött vagy egy tucat elszánt brigantit s elhatározta, hogy drágán fizeteti meg az afgánnak az öt ért szerződéseket. Sikerült egy éjszaka meglepniük az afgán szállítását. Az őrtállót megölték és az állati hőről készült kis sátrat, amely a házaspárnak menedékhelyül szolgált, tönkretették. Az afgánnak is hamar ellátták a baját, míg feleségét minden ruhájától megfosztották. A hosszaluló karavános azután így szólt a megkötözött afgánhoz:

— Hat dromedárt loptál el tőlem, semmirekellő és vörösen izzó vassal jelölted meg őket, hogy a te tulajdonodban legyenek ezentul. Most én is ellopom tőled feleségedet és megjelölöm őt, hogy ezután az enyém legyen. Erre előkerített egy vasdarabot, amely a fából rakott tűz fölött volt és ha épen nem is volí vörösen izzó, mégis jól lehetett vele égetni. A meztelen assz-

Dr. Singer Adolf szubotical orvos revolveres merénylője a bíróság előtt

A vádlott nő azzal védekezik, hogy csak ijesztésül sütötte el revolverét — Hétfőn folytatják a főtárgyalást

A szubotical törvényszéken szombaton tárgyalták Molnár Etelka bűnügyét. A vádlott asszony, — mint ismeretes — június 29-ikén a délutáni órákban

dr. Singer Adolf szubotical orvos ellen, akitnek hónapokkal azelőtt ápolónője volt, revolveres merényletet követett el.

Az orvos csak könnyebben sérült meg. A merénylő asszonyt letartóztatták és azóta vizsgálati fogságban van. Az ügyesség szándékos emberölés kísérletének büntetvével és zsarolással vádolja.

A főtárgyalást dr. Vasziljevics Ljuba tanácselnök vezette, a tanács tagjai voltak Szubotics Sztrahinja és Marinkovics Jován törvényszéki bírák. A közzvált Makszimovics Szevicszláv vezető államügyész képviselte, a sértett dr. Singer Adolf orvos képviselőjében dr. Singer Béla ügyvéd jelent meg, míg özvegy Molnár Etelka vádlottat dr. Dimitrijevics Drágó ügyvéd védte.

A vádirat

Az elnök délelőtt kilenc órákor nyitotta meg a főtárgyalást és ismertette a vádirat rendelkező részét, amely szerint özvegy Molnár 1929 június 29-ikén Szubotican dr. Singer Adolf orvost Mess Józsefné Petrogradszka utca 19. számú lakására hívta telefonon azzal, hogy ott egy beteg van. Az orvos megjelent és a vádlott valamit kérdezett tőle, majd hátulról rálőtt az orvosra.

A golyó a hátán találta dr. Singert és csak könnyebb sérülést okozott.

A vádlott ezzel — a vádirat szerint — előre megfontolt szándékos emberölés kísérletének büntetést követte el. 1929 májusban elküldött egy levelet dr. Singernek, amelyben

ötezer dinár hallgatási díjat követelt azért, hogy a »befőttes-ügyet« no hozza nyilvánosságra.

Ezáltal a zsarolás büntetést követte el.

»Nem érzem, magam bűnösnek«

Az elnök kérdésére elmondotta a vádlott, hogy nem érzi magát bűnösnek.

1927-ben, novemberben lépett be dr. Singerhez alkalmazásba. Először tíz hónapig volt ott, majd megbetegedett, később meghalt a kislánya és eltávozott állásából. Később dr. Singer édesanyjához ment kisegítőnek. Majd ismét visszatért dr. Singer Adolf szolgálatába és ott maradt 1929 márciusig.

— Miért ment el dr. Singertől? — kérdezte az elnök.

— A doktor ur mondta, jobb lenne, ha elmennék dr. Denneberghez, mert nem szeretné, ha valami kiderülne.

— Nős volt akkor dr. Singer?

— Igen.
— Azelőtt volt már dr. Dennebergnél?
— Igen, ő hívott el azzal, hogy több fizetést ad.
— Mennyi volt a fizetése?
— Ezer dinár havonként, reggeli és lakás.
— Megkapta a fizetést?
— Nem. Sohasem kaptam semmit. Ez így volt kérem — mondta a vádlott. — Amikor kértem a pénzemet, azt mondta dr. Singer: »Mit akarsz te elszámolni? A te pénzed itt van« és ezzel kiluzott egy fiókot és megmutatta, hogy abban van egy kazetta és a pénzt abba teszi. Eleinte nem szóltam semmit, de aztán mégis kértem a pénzemet, de nem kaptam semmit. Emlát erősen össze is kaptunk, majd kiléptem dr. Singertől és elmentem dr. Denneberghez.

— Meddig maradt dr. Dennebergnél?

— Másfél hónapig. Akkor írtam neki azt a levelet, hogy legalább ötezer dinárt adjon, ha már mindent letagad.
— A levelet sajátkezűleg írtad?
— Igen.
— Postán küldte el?
— Nem, egy kis fluval.
— Alá volt írva a levélben a neve?
— A nevemet nem írtam alá, mert a doktor ur ugyanis ismerte az írásomat.

Ki lett volna ezzel az ötezer dinárral elégitve?

— Igen.
Az elnök ezután ismertette a kérdéses levelet, amely így kezdődik: »Kedves doktor ur«, majd elmondja benne az asszony, hogy

ha nem kap ötezer dinárt, akkor ami még van befőt a bőröndben, mind a vámbívatáshoz kerül.

Az elnök megmutatta a levelet a vádlottnak. A vádlott figyelmesen átnézte, majd így felelt:

— Nem így írtam én. A felolvasott levelet nem ismerem el a magaménak.

Van abban olyan is, amit én írtam, de a többi nem tőlem van. Az eleje igen. Én tulajdonképpen végkielégítést kértem.

— A befőttről tett említést?

— Igen. A doktor ur tudta nagyon jól, hogy nálam van a befőt, amit nekem a házkutatás előtt éjjel átadott.

— Miért adta át önnek?

— Mert az csempészett volt.

— Miért említette a levélben ezeket a befőtteket?

— Csak azért hoztam fel, mert ez az egy bizonyíték van a kezemben. Értésére akartam adni, hogy ha nem adta meg, amivel tartozik, akkor feljelentem.

A vádlott ezután hosszasan elmondotta, hogy dr. Singer Adolf a levél vétele után néhány nappal felment hozzá dr. Denneberg rendelőjébe és megkérdezte tőle, hogy vajon nyilvánosságra akar-e hozni mindent.

— Ez a találkozás nem vezetett eredményre — mondotta a vádlott — és az egész ügyet átadtam a befőtrel együtt dr. Barta Ádám ügyvédnek, hogy az járjon el az ügyben.

— Felhatalmazta dr. Barta Ádámot, hogy perelje dr. Singert?

— Igen, felhatalmaztam, hogy pereljen részemre 19.000 dinár végkielégítést. Adtam meghatalmazás is, de a pénzemhez nem jutottam hozzá a mai napig sem.

Az elnök ekkor öt perc szünetet rendelt el, majd a szünet után folytatta a vádlottnó kihallgatását, aki elmondotta, hogy ez év május havában dr. Singer kidobatta dr. Dennebergnél lévő állásából.

A merénylet

Ekkor határoztam el magam arra, hogy ismerősöm, Messné lakására hívatom dr. Singert. Elmentem Messnével együtt a főpostára és ott Messnének megkértem, hogy telefonáljon a doktornak, hogy jöjjön el a Petrogradszka utca 19. számú házba, mert ott egy beteg van. A doktor azt felelte, hogy ki fog jönni. A postáról hazamentünk és amikor befordultam a Petrogradszka utcába, már láttam, hogy dr. Singer flakkeron jön. Én bementem a házba és ott behúzódtam egy üres lakásba, amelynek füvegajtaja van. Megálltam az ajtó mögött és hallottam, hogy a kocsi megállt a ház előtt. Dr. Singer bejött a házba és kérdezte, hol van a Messné lakása. A háziasszony megmutatta a lakást, mire dr. Singer bement Messné lakására. Én utána mentem. Bent Singer dr. megkérdezte Messnéől, hogy hol van a beteg. Messné kiment, én pedig szembeálltam a doktornal és azt mondtam: »Én vagyok a beteg.«

— Mit akar? — kérdezte a doktor.

— Tudja nagyon jól, mi volt köztünk és mit akarok.

— Dr. Singer felemelte a táskáját és indult kifelé. Én ekkor lőttem rá.

Az elnök: Dr. Singer teljesen háttal állt akkor magához?

— Nem egészen, csak féloldalt.

— Mikor töltötte meg a revolvert?

— Azzal délután, mielőtt elmentünk a postára telefonálni.

Dr. Singer Adolf vallomása

Elsőnek dr. Singer Adolf sértettet hallgatták ki tanuként. Elmondotta, hogy a vádlott 1927 novemberében lépett hozzá ezer dinár havi fizetéssel, valamint lakás és reggelivel. Ott volt 1928 augusztusig. Akkor megbetegedett és ő gyógyította. Fel is gyógyult. Felgyógyulása után a vádlott a tanu szüleihez ment kisegítő háztartási alkalmazottnak. Majd, a tanu megnősülése után ismét visszajött hozzá négyszáz dinár havi fizetéssel és teljes ellátással. Ekkor nála volt 1929 januártól márciusig. Március elején kilépett és elment dr. Denneberghez azzal, hogy ott jobb fizetést kap. Dr. Singer kijelentette, hogy

amikor március 12-ikén az asszony tőle kilépett, teljesen kifizette a neki járó összeget

és azonkívül kapott még a feleségétől különböző ruhákneműket. Hosszabb ideig nem tudott semmit a nőről, majd május elején jött a zsaroló levél, amelyben ötezer dinárt kért, mert különben átadja a nála levő bőröndöt a befőtrel a vámbívatáshoz. A tanu ekkor, hogy feleségét, aki áldott állapotban volt, megkímélje esetleges izgalmaiktól, arra határozta el magát, hogy beszél a vádlottnal és úgy lehet, hogy odaadja neki a kért ötezer dinárt, hogy ezáltal esetleges nyilvános botránynak elejét vegye. Felment tehát dr. Denneberghez és beszélt a vádlottnal, aki azt mondotta, hogy a koffert a befőtrel átadta már dr. Barta Ádám ügyvédnek és mielőtt nyilatkoznék, Bartával akar beszélni. Molnárné el is távozott azzal, hogy Bartához megy, de észrevételül követték és látták, hogy nem ment Bar-

— Mit csinált azután?
— Beteg voltam, odahaza voltam.
— Mikor jött arra a gondolatra, hogy lelővi Singert?

A talált revolver

— Pár nappal az eset előtt, kint ültem a ház előtt a fiúben.

Egyszerre csak éreztem, hogy valamire ráültem. Megnéztem, hogy mi volt és láttam, hogy egy piszkos, rozsdás revolver.

Bevittem, megtisztítottam. Gondoltam, hogy veszek bele golyókat és megíjleszem dr. Singert. Elmentem az evangélikus templomnál levő puskaműveshez és megmutattam neki a revolvert. Mondtam, hogy nem jó és hogy javítsa ki. Megkérdeztem akkor azt is a puskaművestől, hogy lehet-e ezzel a revolverrel életveszélyes sérülést okozni. A puskaműves azt mondta, hogy nem lehet.

— Hogy hívják ezt a puskaművest?

— Hász.

Dr. Vasziljevics elnök intézkedett, hogy a vádlottnó által megnevezett puskaművest tanuként beidézzék, majd folytatta a vádlottnó kihallgatását és megkérdezte, hogy mit akart elérni azzal, hogy rálőtt Singerre?

— Meg akartam ijeszteni a doktort, hogy fizeszen.

— Mikor vette a történeteket?

— Két nappal az eset előtt. Amikor megvettem a golyókat, a főpostáról felhívtam dr. Singert telefonon és azt mondtam neki, hogy teljesen tönkrementem, tehát fizeszen. Dr. Singer azt felelte: »Majd, majd.« Ezután még három-négyszer felhívtam, ő mindig majddal felelt.

Az elnök: Mj történt azzal, amikor az eset lejártszódot?

— Az eset napján feküdtem az ágyban. Üzentem neki, hogy jöjjön, mert beteg vagyok és úgy gondoltam, hogy akkor megíjleszem. De dr. Singer nem jött ki.

— Volt-e a kezében már azelőtt is revolver?

— Nem.

— Mikor lőtt, hogyan tartotta a revolvert, vízszintesen vagy a szoba mennyezete felé?

— Én úgy gondolom, hogy egy kályha felé.

— Miért sütötte el a revolvert?

— Hogy megíjlessem.

— Meg volt-e győződve, hogy nem ölheti meg?

— Természetesen, mert hiszen

megmondták, hogy a fegyverrel nem lehet életveszélyes sebet ejteni.

De nem is akartam megölni, még csak meg sem akartam sebesíteni, nem is céloztam rá. Nekem nem kellett az ő élete, hanem csak a pénz.

— Mit csinált a doktor?

— Elejtette a táskáját, megfogta a kezemet és toronkragadott. Azután jött egy orvos, aki megvizsgálta dr. Singert és látta, hogy a hátán nincs semmi. Dr. Singer elment és nem vette igénybe a mentők segítségét.

— Csak egyszer lőtt?

— Igen.

— Miért nem lőtt többször?

— Mert már meg volt ijesztve.

— Nem volt megakadályozva abban, hogy folytassa a lövöldözést?

— Dehogy. Lőhettem volna, amennyit akartam.

A vádlott kihallgatása ezzel véget ért és a bíróság megkezdte a tanuk kihallgatását.

gyalást és annak folytatását délután három órára üzte ki.

A délutáni tárgyalás

Dr. Vasziljevics elnök délután három órakor nyitotta meg a folytatolagos tárgyalást, amely azzal kezdődött, hogy a vádlottól délelőtti vallomását egyes részletekkel, amelyekről délelőtti megfellebbezést, kiegészítette. Majd folytatták a tanúk kihallgatását.

A délutáni tárgyaláson első tanuként dr. Mezei László orvost hallgatta ki a bíróság, aki elmondotta, hogy mikor a helyszínre hívták, rögtön megvizsgálta dr. Singer Adolfot és megállapította, hogy a hátán féldínárnyi nagyságú horzsoltságot szenvedett.

Ezután a bíróság megmutatta dr. Singer Adolf kabátját és megkérdezte a tanutól, hogy az volt-e az a kabát, amely az eset alkalmával dr. Singeren volt, amire a tanu igennel válaszolt. Végül kijelentette a tanu, hogy a helyszínéről dr. Singer Adolfal együtt nem gyalog, hanem bérkocsin mentek dr. Singer lakására.

Horvát János fegyverszakértő jelent meg ezután a bíróság előtt és az elnök átadta neki a bűnjelként szereplő revolvert, amelyet a tanu már előzőleg is megvizsgált. Az elnöknek arra a kérésére, hogy a revolverrel lehet-e két-három lépés távolságról embert ölni, a tanu azt válaszolta, hogy két-három lépésről lehetetlen a revolverrel embert ölni.

ellenben tíz lépésnyi távolságról a kilőtt golyó a fedetlen test puha részeibe behatolhat. A fegyver régi rendszerű forgópisztoly, amely ólomgolyóra van berendezve és olyat ma már nem is árusítanak. Az elnök az iratokból megállapította, hogy

A bácskai tartományi főispán Szuboticán

Jovanovics K. Milorád főispán vasárnap délelőtt küldöttségeket fogad

Jovanovics K. Milorád, a bácskai tartományi főispánja szombaton reggel a szombori személyvonattal Szuboticára érkezett. A főispánt az állomáson a városi közigazgatás nevében Osztojics Szelimir polgármester vezetésével a városi tanács tagjai fogadták. A főispán és a polgármester a pályaudvarról a Beograd-szállóba mentek, ahol a polgármester reggelit adott a főispán tiszteletére, majd nyolc óra után a polgármesteri hivatalba mentek.

Jovanovics K. Milorád főispán a polgármesteri hivatalban tízenegyet óráig tárgyalta Osztojics Szelimir polgármesterrel és Mihaldzsics Sztanoje rendőrfőkapitánnyal, akik a szubotici városi közigazgatás helyzetét és a város viszonyait ismertették meg a főispánnal.

A főispán, a polgármester és a főkapitány ezután délelőtti tízenegyet órák a tisztai divízió parancsnokjára mentek, ahol a főispán bemutatkozó látogatást

Horvát János fegyverszakértőnek a vizsgálóbíró előtt és a tárgyaláson elhangzott kijelentés között ellentétek vannak,

miért a bíróság elhatározta, hogy hétfőre még két fegyverszakértőt hallgat meg.

Wohl Stévan puskaművesegéd tanu kijelentette, hogy emlékezete szerint nem kapta a bűnjelként szereplő revolvert tisztításra, sem pedig a vádlott aszszonyának föltényeket nem adott el a Haas-féle puskaműves üzletben, ahol alkalmazva van. Szembesítéskor a vádlott asszony kijelentette, hogy amikor a Haas-féle üzletben volt egy asszony szolgált ki.

Mess Józsefné, akinek a lakásán a merénylet lejátódott, elmondotta a kríkus napon történt eseményeket és megemlítette, hogy a vádlott asszonnyal évek óta ismeretségben van, de az utóbbi években alig találkoztak. Amikor a merénylet napján a vádlott felkereste, elhelyezkedési lehetőségekről beszéltek és

a vádlott azzal az ürüggyel hívta a löpöstára, hogy majd felhívják egy orvost, akinél Messné helyet fog kapni.

Majd elmondotta a merénylet lefolyását és kijelentette, hogy amikor eldördült a lövés, a vádlott azt mondotta dr. Singernek:

— Ne félj, nem halsz meg, csak meg akartalak ijeszteni.

Ezután kihallgatták még dr. Denneberg István fogorvost, Méro Magda fogtechnikusnőt, dr. Barta Ádám ügyvédet és Radó Imrét, akik lényegtelen vallomást tettek. Dr. Vasziljevics Ljuba elnök este fél hétkor felhívta a tárgyalást azzal, hogy hétfőn reggel nyolc órakor folytatják, amikor is a még hátralévő tanukat fogják kihallgatni. Valószínű, hogy hétfőn meghozza a bíróság az ítéletet is.

tett Radoszavljevics Alekszandar hadosztályparancsnok-tábornoknál. Tizenkét óra után a főispán visszatért a város házára és a tanácssteremben összehívott városi tanácsnokokat tisztelegését fogadta. Ezalkalommal rövid programbeszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy a tisztviselőktől lelkiismeretességet, igazságot és a törvényeken alapuló munkát vár.

A városi tanács tagjai délután egy órakor a Beograd-szállóban bankettet rendeztek a főispán tiszteletére. A bankett három óráig tartott és ezután Jovanovics főispán Osztojics Szelimir polgármesterrel, Mihaldzsics Sztanoje rendőrfőkapitánnyal és dr. Hoffmann Kálmán gazdasági és pénzügyi tanácsnokkal Palicsra ment, ahol megtekintette a város palicsi mintagazdaságát és Palics-fürdőt.

Vasárnap délelőtt a bácskai főispán az egyesületek küldöttségeit és közéleti férfiakat fog a város házában fogadni.

ÁLLATPRIMADONNÁK

OROSZLÁN, MINT MÜLOVARNŐ, AZ AKROBATA ELEFÁNT, MOTOR-KERÉKPÁROZÓ MAJOM, BICIKLIZÓ PAPAGÁLY ÉS AZ IDOMÍTÁS EGYÉB CSUDÁI EGY VÁNDORCIRKUSZBAN

Ma este cirkuszban voltam. Vándorcirkuszban, amely a piacon itott sátrát, csudájára járt az egész környék. A vadállatok izgalomba hoztak minden épkézláb embert.

Jack London felejtethetetlen regényére, az énekő kutyára kell gondolnunk, amikor idomított állatokat látunk.

— Milgen okos! — kiáltott fel elragadtatással a néző, amikor az elefánt két lábra állt és pukkedlizett előtte.

Eszébe se jutott arra gondolni, hogy mennyi keserves szenvedés, kín, gyötrelme és verés előzte meg ezt a produkciót. Hisz a vadállatnak igazán nem kenyerre a cirkuszi játék és cseppet sem valószínű, hogy az oroszlán már a mamájától tanult volna meg a dzsungel mélyén lovagolni...

A cirkusz: egy külön világ. A sátrak és ketrecek mögött emberek és állatok élnek, a mesterségüknek a rabszolgái, akik csak egy fensőbb fórumot ismernek: a közönséget. Ennek a kegyeit hajhászzák, az ő kedvéért agyalnak ki újabb és újabb ötleteket, az ő kedvéért törlik be a majmokat, kengurukat, fókákat és az állatvilág száz más groteszk teremtményét a cirkusz igájába.

— Hoppla, hoppla! — ez itt a jelszó. Ostor patog, kemény vezényszavak hangzanak és a vadállat viesszorgó fogakkal, tehetetlen dühvel engedelmeskedik.

Vannak azonban játékos kedvű állatok, amelyek egyenesen örömmel tesznek eleget az idomító kívánságainak, élvezetet találnak a játékban és valósággal ambicionálják a sikert.

Például a majmok.

A majmot nem is kell sokat tanítani. Leütanozza az embert. Amellett hű is. Okos fejével csakhamar rájön, hogy a taps a produkció jutalma, akár a cukor és a jó táplálék, ha megelégedésre végezte a dolgot. Amikor a hasával is törődik, azonban a sikert se tartja megvetendőnek. Hű, akár a színészek.

Vagy mint a clownok. Ha gyenge ház van jelen, rosszkedv, ha pedig kevés a taps, morózus és ingerlékeny lesz. Amellett féltékeny. Megígyeltem, hogy a majom primadonna előadás után tetlegességre vetemedett kollégájával szemben, akinek sikere elvithatatlannal nagyobb volt az övéénél.

Hja, a bohém világban már ez így szokott lenni!

Az elefánt filozófusi ledéllyel viseli sorsát. Mintha csak saját magát csufolná ki, amikor két lábra áll és az orrmányával elemozsájt koldul. A parányi embert egykedvűen hordozza a hátán.

— Utóvégre élni csak kell valamiből — sugározzák okos szemei.

Az oroszlán van a legtöbb baj, vesződség. Mindig résen kell lenni. Kiszámíthatatlan és szeszélyes, akár az énekesnők. Csak a legsúlyosabb bánásmóddal, korbáccsal és koplattatással lehet munkára kényszeríteni. Makacs és rosszindulatú. A lovat, amelyen nyargal, a legszívesebben felfalná, belevájná karmait a hátába és egykettőre végezne vele. De fél az idomító korbácsától.

És tessék emberi szemmel elképzelni a szegény papagály lelkialapotát! Az se lehet a legkellemesebb. A hátán egy oroszlán ül, a legveszedelemesebb ellenség, az

állatok királya! Ha elveszti a türelmét, megunja a játékot és kitör rajta az ősi vadság: vége van! Ez a cirkuszi ló estéről-estére a halállal néz farkaszemet, akár a légtornászok és az akrobaták. Nehéz kenyer... illette nehezen keresi meg a mindennapi zabra valót...

Legnépszerűbb attrakciója a cirkuszoknak a boxoló kenguru. Ez a groteszk, mulatságos külsejű állat veszedelmes versenytársa Tunneynek és Demseynek. Ha kihozzák a sodrából olyanokat vagdos az ellenfele hasába, hogy szikrákat szór a szeme. Amellett »szabályszerű« hadállásban folytatja le a mérkőzést. Rém izgatott, nem mintha drukkolna, de tetszik neki a dolog, csak akkor haragszik, ha az ő gyomrába, illetve erszényébe vágnak bele ököllel. Az erszényére nagyon érzékeny. Pedig egészen üres. Nincs benne egyetlen fillér se... Ha mérkőzés közben elfárad, hosszú, erős farkára támaszkodik, akár egy sétatábor. Ami miatt viszont az ellenfél méltatlankodik és joggal mondván, hogy ez nem »szabályszerű« játék...

Mert ő nem támaszkodhat sehová.

A papagályról csak azt tudjuk, hogy meglehet tanítani beszélni. Emberi nyelven szólal meg, de mi más hoz értene? Most kiderült, hogy pompásan biciklizik. Igazán benevezhetne a nagy nemzetközi kerékpárversenyre. Sőt kunsztokra is képes, feláll a bicikkel és egy keréken gördül tova. Ha ezt egy közlekedési rendőr látná! Biztos felmár és szegény papagálytól megvonná a hajtási engedélyt...

Az állatprimadonnák és az emberprimadonnák között sok közös vonás található. Nemcsak szokásaikban, életmódjukban, de fel fogásukban. Például: rettenetesen érzékenyek. És büszkék.

Aminthogy a tenorista nem ereszkedik le a kóristához, vagy a csillogó légtornász a bohóchoz, aki cigány kerekét hány a cirkusz homokján, ugyanígy a majom szóra se méltatja az egyszerű házőrző kvaszokat, amelyek a cirkusz ingóságait őrzik. És az idomított lovak arisztokratikusan elzárkóznak a kocsihúzó meklenburgiaktól.

— Fídonc! Csak nem ereszkednek le a nép egyszerű hárdolatlan gyermekeihez? Egy közönséges, szalámi- és virslijeölt paripához?

Még a papagály se kivétel. Dühösen üzi el a közelébe a szemtelen verebeket, amelyek nem respektálják művészetét, hanem közvetlen csipogással érdeklődnek az egészsége iránt. Sőt! Egy tálból óhajtanak vele eszerényezni.

Nem, ezt már aztán igazán nem lehet túrni...

A végzetes disznótor

Tízévi fegyházra ítélték a zmajeváci apagyilkost

Noviszadról jelentik: A felebbviteli bíróság szombaton tárgyalta Fábrí Sándor huszonhat éves zmajeváci cipész bűnjűjét. Fábrí apagyilkosság miatt került a vádlottak padjára.

Még január 4-ikén történt, hogy Fábrí Mihály zmajeváci gazdánál disznóvágás volt. A hus feldolgozásánál segédkezett Fábrí Mihály fia, Sándor is, de este veszekedés támadt közöttük, amelynek hevében Fábrí Sándor egy késsel leszúrta apját. A szerencsétlen ember nyomban meghalt. A szombori ügyészség előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés bűntette miatt emelt vádat a gyilkos cipész ellen, akit a törvényszék tízévi fegyházra ítélt.

A felebbviteli tárgyaláson a vádlott szintén bevallotta, hogy apját meggyilkolta, de szerinte ennek apja volt az oka. Elmondotta, hogy néhány évvel ezelőtt apja házában nyitotta meg cipészműhelyét és annak berendezésére apjától kapott 10.000 dinárt azzal, hogy havi részletekben tartozik azt visszafizetni. Miután az üzlet rosszul ment és a hitelbe eladott cipőkért nem tudta megkapni pénzt, nem tudott eleget tenni az apjával szemben vállalt fizetési kötelezettségének és ezért közte és apja között állandó volt a civakodás. A végzetes napon apjánál disznóvágást tartott és úgy ő, mint apja a vacsoránál sokat ittak. Vacsora után apja megint szemrehányást tett neki, hogy könnyelműen hitelez ki az árut és ezért nem tudja tartozását kifizetni. A fiu ki akarta kerülni az összeütközést, bement a szobáiba, lefeküdt, de néhány perc múlva apja utána jött és tovább folytatta a veszekedést, majd az asztalfiókból kivette az ottlevő pénzt és azzal távozni készült. Ö erre felkelt, el akara venni apjától a pénzt. Dulakodás támadt közöttük, majd felkapta az asztalon levő bőrvágókést. Apja ezt látva, kimenekült az udvarra, de ő utána futott és a bőrvágókéssel többször megszúrta. Azzal védekezett, hogy tettét ittas állapotban és erős felindulásban követte el.

A felebbviteli bíróság Damjanovics Dusán államügyész vádbeszéde és a védőbeszéd elhangzása indokainál fogva helyben hagyta az elsőfoku ítéletet. Az ügyész megnyugodott, az ítélt és védője semmiféle panaszt nem jelentettek be.

A BÁCSMEGYEI NAPLÓRA

bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részéről a külföldi elvételről

Száz gyilkosságot követtek el a Tiszazugban

Próbaexhumálás lesz a nagyrévi temetőben

Szolnokról jelentik: A tiszazugi gyilkosságok ügyében a nyomozás szálát Solnokon dr. Kroonberg János királyi ügyész kezében futnak össze, aki a tárgyaláson a vádat is képviselni fogja. Az ügyész nyilatkozott az újságíróknak és a következőket mondta:

— A főtárgyalás megtartását nem befolyásolja, hogy még nyomozás folyik. Ebben a borzalomtengerben nem lehet ugysem mostre-főtárgyalást tartani és valamennyi vádlott valamennyi bűnügyében egyszerre járulni. Az egymáshoz tartozó vádpontokat összeválogatjuk és az egyes gyilkosságokét külön-külön fogjuk a tetteseket felelősségre vonni. Az első csoport vádiratot nem sokára kiadjuk s az első főtárgyalások novemberben és decemberben megtarthatók, amit majd követni fog a többi tárgyalás is. Összesen

százrendbeli gyilkosságért kell felelniük a tetteseknek és felbújtóknak.

A mérgekeverők legnagyobb részét dr. Kovács Gábor solnoki ügyvéd védi. Dr. Kovács beadványt adott be dr. Nadas Ferenc vizsgálóbíróhoz, amelyben rámutat arra, hogy valamennyi eddigi exhumálás mind pozitív volt. Éppen ezért engedélyt kér a vizsgálóbírótól arra, hogy

két olyan holttestet exhumáljanak, amelyek egyáltalán semmilyen kapcsolatban nem lehetnek a nagyrévi mérgezési esettel.

Ezeknek a holttesteknek a vizsgálataival akarja bizonyítani a védelem, hogy a nagyrévi temető földjében van arzén és a mérég a földből szívódik fel a holttestekbe.

Dr. Nadas vizsgálóbíró kijelentette, hogy ő elvben nem ellensége ennek a vizsgálatainak és ő maga is kész örömmel venné, hogyha a vizsgálat igazolná azt, amire a védelem gondol. Egyben kijelentette, hogy hétfőn fog választ adni arra a sürgős beadványra, hogy a törvényszék engedélyezze-e a privat exhumálást.

A védő ezzel kapcsolatban a következőket mondta:

— A védelem helyzete nagyon nehéz ebben a perben, mert rengeteg mellékkörülményt kell figyelembe venni. Feltétlen bizonyosra veszem, hogy a letartóztatottak közül néhányat rövidesen szabadlábra fognak helyezni, de meg vagyok győződve arról is, hogy az akasztófát a főbűnösök nem kerülhetik ki.

A márianosztrai fogynitőzetben tölti büntetését Bukovinszki Mária, akit nyolc évvel ezelőtt édesanyjának a meggyilkolása miatt kötél általi halálra ítélték, de büntetését kegyelmi ténnyel életfogytiglani fegyházra változtatták. Bukovinszki Mária volt az első mérgekeverő, akinek a bűnére rájöttek. Két esendő most elutazott Márianosztrára, hogy Bukovinszki Máriát kihallgassák, mert az volt a feltevés, hogy ő talán tud valami adatot szolgáltatni a mérgezőkre vonatkozólag. Mikor a esendőrek Márianosztrára érkeztek és a gyilkos lány kihallgatását megkezdték, ez már az egész bűnügyről, az összes letartóztatásokról értesítve volt, jelölve annak, hogy a börtönben is kintinó a hírszolgalat. A esendőrek azzal akartak a lányra hatni, hogy neki már minden ugys mindegy, ne engedje, hogy csak ő szenvedjen, mondja el a többiekéről is, hogy mit tud.

Bukovinszki Mária azonban azt mondta:

— *En tudom, hogy öltem és bűnhődöm érte.* Többet nem mondok s ezzel hátat fordított s hármennyire is kérlelték, a esendőrek egyetlenegy kérdésére sem válaszolt.

Jásznagykunszolnok vármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartott ülésén számolt be Borsos József ügyésznek elnök a tiszazugi ügy mai állásáról és a közigazgatási bizottság a beszámolót meghallgatva,

elrendelte a nagyrévi halotttér és a járási

és községi orvos ellen a fogvelmi vizsgálatot annak megállapítására, hogy terhelje őket valami felelősség a sorozatos bűncselekmények miatt.

A szalonikii frontáttörés évfordulója

Daszkalovics tábornok feljegyzései a szerb-horvát önkéntesek hősi harcairól — Mihaldzsics Sztanoje szuboticiai rendőrfőkapitány szerepe a szalonikii harcokban

Az egész országban fényes keretek között ünneplik meg vasárnap a szalonikii front áttörésének tizenegyedik évfordulóját. A templomokban háláadó istentiszteleteket tartanak és mindenütt, ahol dobroylások vannak, külön ünnepséggel ülik meg ezt a nagyjelentőségű évfordulót. Érdekes eszakkalommal történelmi visszapiantást vetni azokra az időkre, amelyek sorsdöntőek voltak Európa sorsának alakulására és amelyekből Jugoszlávia megszületett.

1916. májusában szélesedő uralkodott a szalonikii fronton. A bolgárok, németek és osztrákok elfoglalták Szerbiát s Szerbia lakosságának apraja, nagyja, aki csak tudott, elmenekült az ellenséges haderők elől. A szerb kormány Korfu szigetén székelt és ott volt a szerb hadvezetőség is. 1916. májusában Hadzsics Sztanoje ezredes, a jelenlegi hadügyminiszter Korfuból Odesszába utazott, ahol június végén megalakította az első szerb önkéntes hadosztályt. Tízennyolcezer oroszországi szerb-horvát hadifogoly jelentkezett Hadzsics ezredesnél. Amikor Románia is háborúba lépett, megalakították a kombinált orosz-szerb hadtestet, amelynek parancsnoka Zajineskovski orosz tábornok volt. Ennek a hadtestnek kötelékében volt Hadzsics ezredes szerb dobroylójac hadosztálya is. A hadtest azt a parancsot kapta, hogy lépjen akcióba Dobrudzsában Bulgáriá ellen. Az orosz-szerb hadtest eleinte győzedelmesen nyomult előre, de amikor a román hadsereg a Kárpátokban vereséggel szenvedett, az orosz-szerb hadtest Dobricsnál megállt, majd visszavonult. Nemsokára a német-osztrák-magyar hadsereg bevette Bukarestet és és a románok is az orosz határig nyomultak vissza. Az orosz-szerb hadtest Odesszába vonult vissza, majd rövid idő múlva megalakult a második szerb dobroylójac hadosztály, valamint a szerb dobroylójac hadtest.

1917. május 8-ig a szalonikii fronton mindkét szembenálló hadsereg defenzívában volt. A szerb hadsereg első hadtestét Misics Zsivojin vezrojda, a második hadtestet a nemrég elhunyt Sztapanovics Sztanok vezrojda vezette. 1917. év márciusában, amikor Oroszországban kiltört a forradalom, az orosz katonák otthagyták őrhelyüket. Általános felbomlás keletkezett és félt volt, hogy ez a pszichológiai pillanat befolyásolja majd a szerb önkénteseket is. Emlatt, valamint azért, mert ezek után már teljesen céltalan volt a szerb önkéntesek oroszországi tartózkodása, augusztus 30-án megkezdtek az önkéntesek átszállítását a szalonikii frontra. A dobroylójacokat Arhanzeleken keresztül Angliába, onnan vasúton Franciaországban, Olaszországban és Görögországban keresztül, vagy Szibérián,

Szuezon, Alexandrián keresztül szállították a szalonikii frontra.

1918. január 14-ikén alakult meg az osztrák-magyar monarchiából való szerbek első jogoszláv önkéntes divíziója. Elkkor már a francia keleti haderők élén Franchet d'Esperay tábornok és a szerb hadsereg élén Misics Zsivojin és Bojovics Peár álltak. Miután a keleti fronton teljes szélesedő uralkodott, Franchet d'Esperay július 3-án haditanácsot hívott össze és ezen a tanácskozáson beszélték meg a nagy szalonikii offenzíva hadtervét. Július 3-tól szeptember 13-ig megtették minden előkészületeit az ellenséges front áttörésére. A terv alapeszméje az volt, hogy a Szucsle-Ljesnice közötti hegyes vidéken harminc kilométer szélességben kell áttörni a hadállásokat és aztán a siker gyors felhasználásával ki kell szélesíteni a frontot s energikus, gyors, zavartkeltő támadások sorozatával elérni a Demir-kapi-Kavadar vonalát.

A dobroylójac légióban számosan küzdtek vajdaságiak és szuboticiak is. A hadállások első vonalában támadásra készen ott álltak szerb tiszt egyenruhában többek között Mihaldzsics Sztanoje akkori főhadnagy. Szubotica város jelenlegi rendőrfőkapitánya, dr. Dimitrijevic Dragomir szuboticiai ügyvéd, Lunguov Radivoj keletbéli iskolaigazgató és sokan mások, akik a világháború minden átszenvedett borzalmán után ott álltak újból a fronton, heroikus felkészültséggel, abban a reményben, hogy elérkezt a szerb nemzeti küzdelem döntő csatája.

Daszkalovics M. Tyira gyalogsági tábornok a Bacsmegeyi Napló rendelkezésére bocsátotta a szalonikii frontáttörés egyik epizódjára vonatkozó feljegyzéseit, amelyekben Mihaldzsics Sztanoje Szubotici rendőrfőkapitányának akkori szerepléséről a következőket írja:

— Mihaldzsics Sztanoje, mint főhadnagy a szalonikii fronton a 12. gyalogezred 1. századának parancsnoka volt. A század kizárólag dobroylójacokból állott. Mihaldzsics, mint századparancsnok, a lövészárkok-küzdelemben nagy bátorságot és szakértelmet mutatott, nagy figyelmet fordított a legénység biztonságára és főleg éjszaka volt állandóan felkészülve, úgyhogy váratlan támadás nem érthette.

— A szalonikii frontáttörés napján, 1918 szeptember 14. és 15. éjjel Mihaldzsics kapt a legnehezebb feladatot. A »Bezimena kosar«-ról kellett megtámadnia a »Bugarski Redut« nevű hadállást, amely mintegy nyolcvan méternyire volt az ő árkaitól. Az ellenséges lövészárkok kiltünően voltak felszerelve. Betonból készülték és előttük sűrű drótakadályok voltak, amé-

FAM

lyeket tűzérseink nem tudtak eltávolítani a két szembenálló lövészárkok közelsége miatt.

— A bombázások az egész vonalon már szeptember 14-én megkezdődtek. Szeptember 15-én reggel fél hatkor az én pisztolylövésemre, ami a jel volt, Mihaldzsics Sztanoje az élete kockázatával kiugrott a lövészárkokból az ellenség előtt nyolcvan méterre:

— *Utánam!* — szolt harsányan és a következő percben a hős dobroylójacok mindent elsöprő iramban rohanták meg a »Bugarski Redut« állást. Bomba és késharc volt ez. Mindössze négy percig tartott és a bolgárok lövészárkában már Mihaldzsics Sztanoje önkéntesei voltak. Egyedülálló példája volt ez az áldozatlanságnak és a bátorságnak. Az egész szalonikii fronton álló hadseregben Mihaldzsics önkéntes csapata volt az első, amely elkezdte és megindította a bolgár frontot és szétverte a bolgárok elveszthetetlennek hitt vaskapuját!

Mihaldzsics Sztanoje az offenzíva után nyomban felterjesztették előléptetésre és kitüntetésre.

A »Bugarski Redut« eleste után megindult a bolgár hadsereg. Nehéz napok következtek még utána, de ötvennyolc nap leforgása után már Szuboticiáig ért a győzedelmes szerb hadsereg.

Visszaérkeztek Noviszadra a kisantant-repülőverseny résztvevői

Kitünő eredményt értek el a jogoszláv pilóták

Noviszadról jelentik: A kisantant és Lengyelország repülőversenye jogoszláv résztvevői szombaton délelőtt nyolc óra tizenkét perckor indultak Bukarestből Noviszad felé. A repülők tíz óra tizenöt perckor érkeztek Zemunba, ahol bezint vettek föl és tizenegy óra negyvenöt perckor folytatták utjukat Noviszad felé. A repülők tizenkét óra három perckor érkeztek meg a nevizadi repülőtérre.

A repülőtér ünnepélyes fogadtatásban részesítették a verseny résztvevőit. Már tíz órakor megjelent a repülőtér Sztanojlovics Radoszláv tábornok, a légi hadosztály parancsnoka, továbbá a novizadi repülőtér egész tisztikara és több újságíró. Nem sokkal tizenkét óra után tünt fel egymásután a repülőtér felett a négy repülőgép: két Devoiti-típusú és két cseh-szláv gyártmányu Avia-gép. A repülők néhány kört írtak le a repülőtér felett, azután leszálltak. Elsőnké Radovics Dusan őrnagy, a novizadi első repülőezred parancsnoka szállt földre, majd Navratil Mirosláv, Sindics Szlavko százados és Dalich Leonid főhadnagy. Az érkezéket nagy lelkesedéssel fogadták.

A négy tiszt azonnal jelentkezett Sztanojlovics tábornoknál és röviden beszámoltak a verseny lefolyásáról és utazási élményeikről. Sztanojlovics tábornok kezet fogott a versenyzőkkel és örömeik adott kifejezést,

HIREK

hogy a jugoszláviai versenyzők sikeresen fejezték be a versenyt, egyiküket sem érte baleset, holott sajnos a többi állam versenyzői közül néhányan baleset áldozatai lettek. Hangsúlyozta, hogy a jugoszláv repülők feladata nem az első helyezést megszerzése, hanem a dijak a fontosak, hanem a minél nagyobb biztonság és tartósság. A tábornok legteljesebb megelégedését fejezte ki a verseny résztvevői előtt.

A megérkezett repülőisteztek elmondták, hogy utjukban igen sok akadállyal kellett megküzdeniük és sokszor óriási viharba jutottak, azonban a gépek mindenütt nagyszerűen kiállták a próbát. A repülők teljesen frissen érkeztek meg, a fáradtság jelei nem látszanak rajtuk.

Megnyílt Amsterdamban a szabadkőművesek világkongresszusa A kongresszuson nagy számban vesznek részét jugoszláv kiküldöttek

Amsterdamból jelentik: Szombaton nagy érdeklődés mellett megnyílt a szabadkőművesek negyedik világkongresszusa. A kongresszuson Európa valamennyi államának páholyai képviseltetik magukat s igen nagy számmal vettek részt jugoszláviai kiküldöttek is.

Az angol nagypáholy főmestere megnyitó beszédében arról beszélt, hogy a szabadkőműves világkongresszusoknak a népek megbékélése és a kiengesztelődés szempontjából óriási jelentősége van, mert minden ilyen kongresszuson embertestvér szól az embertestvérehez. Lafontaine, a belga páholy Nobel-díjat nyert mestere hosszabb előadást tartott, amelyben a szabadkőművességnek a béke ügyére gyakorolt hatását fejtegette.

TÖZSDE

Zürich, szept. 14. (Zárlat.) Beograd 9.12 háromnegyed, Páris 10.31, London 25.15 egynegyed, Newyork 519.20, Brüsszel 72.15, Milánó 27.15, Madrid 76.55, Amsterdam 208.10, Berlin 123.59, Bécs 73.10, Szófia 3.76, Prága 15.36 és fél, Varsó 58.25, Budapest 90.61 és fél, Bukarest 3.08.

Noviszadi terménytőzsde, szept. 14. Buza bácskai 77—78 kg. 192.50—197.50, hajó Tisza uj 77—78 kg. 207.50—212.50, hajó Duna bánati és bácskai 205—207.50, bánati uj 77—78 kg. 192.50—197.50, szerémi 77—78 kg. 187.50—192.50, Arpa bácskai 63—64 kg. 130—135, szerémi 63—64 kg. 130—135. Zab bácskai 155—157.50, szerémi 155—157.50. Tengeri bácskai 160—165, bánati 160—165, szerémi 160—165. Lisztek: bácskai 0kg és 0g 295—300, kettes 275—280, ötös 250—255, hatos 225—230, hetes 190—200, nyolcas 125—130, korpá bácskai 110—115, bánati 110—115, szerémi 110—115. Bab bácskai fehér 2% 410—415, szerémi 2% 410—415. Irányzat: csendes. Forgalom: 241 vagon.

Budapesti gabonátőzsde, szept. 14. Hatrárdőzlet: Buza októberre 22.60—22.70, zárlat 22.60—22.70, márciusra 25.00—25.19, zárlat 25.19—25.20, májusra 25.76—25.89, zárlat 25.89—25.90. Rozs októberre 17.17—17.32, zárlat 17.19—17.20, márciusra 19.56—19.62, zárlat 19.58—19.60, tengeri májusra 18.13—18.28, zárlat 18.28—18.29. Készárúpiac: buza 21.60—23.30, takarmányárpa 15.75—17.25, köles 13—13.75, tengeri 20.25—20.75, korpá 11.75—12, rozs 16.25—16.40, sörárpa 19.23—19.50, repce 48—50, zab 13.75—16. Irányzat: ingadozó.

Chicago terménytőzsde, szept. 14. Középarfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza szeptember (137.75) 134 háromnegyed, december (143.75) 142 hétnyolcad, március (149.375) 148 egynyolcad, Tengeri szeptember (103.625), december (101), március (105.25) 104 hétnyolcad.

Winnipeg terménytőzsde, szept. 14. Középarfolyamok: Buza október (156.625) 156, december (157.125) 153 háromnyolcad, május (162.50) 165 hétnyolcad.

Liwerpooli terménytőzsde, szept. 14. (Zárlat.) Buza október (9 sh 8 egynegyed d) 9 sh 7 d, december (10 sh 1 d) 9 sh 11 háromnegyed d, március (10 sh 6 egynegyed d) 10 sh 4 hétnyolcad d, május (10 sh 9 d) 10 sh 7 és fél d.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vízcik mai állása a következő: **Duna:** Bezdán 120 (—4), Apatin 193 (—5), Bogojevo 192 (—6), Palánka 130 (—7), Noviszad 200 (—4), Zemun 88 (—2), Pancsevo 54 (—8), Orsova 144 (—8). **Dráva:** Osijek 42 (—2). **Száva:** Zagreb 150 (—2), Mitrovica 94 (—16), Sabac 19 (—4), Beograd 34 (—2). **Tisza:** Szenta 22 (+3), Becsel 40 (—7), Tittel 109 (—10).

— A kereskedelemügyi miniszter Zagrebban. Beogradból jelenti az Avala: Demetrovics Juraj kereskedelemügyi miniszter a péntek esti gyorsvonattal Zagrebba utazott.

— Miniszterek visszaérkezése Beogradba. Az Avala jelenti Beogradból: Korosec Antun erdőügyi miniszter pénteken este visszaérkezett Beogradba. Hadzics Szevén hadügyminiszter és dr. Franges Ottó földmivelségi miniszter ugyancsak a pénteki nap folyamán érkeztek vissza a fővárosba.

— A beogradi tartományi főispán Sztaribecsejen. Sztaribecsejről jelenti: Maties Györgye, a beogradi tartomány főispánja, Csunogról Sztaribecsejre érkezett. A főispánt Obrenov szolgabíró, a távollévő Vujić Milán főszolgabíró helyettese és Bozsini Szvetozár főjegyző fogadták. A főispán megérkezése után a Central-szállóba hajtattak, majd a szolgabíróságon és a városházán tett látogatást. A főispán rövid időre megjelent a gimnázium ügyében összehívott rendkívüli közgyűlésen, később pedig a főjegyzői hivatalba látogatott el, ahol különböző küldöttségeket fogadott.

— Megállapították a tartományi komeszár fizetését. Szomborból jelenti: Jovanovic K. Milorad bácskai főispán rendeletileg szabályozta a bácskai komeszár fizetését, amely nem haladhatja túl a régi tartományi választmányi elnök javadalmazását. Eszerint a tartományi kormánybiztos havi fizetése 79.90 dinár és 1260 dinár a lakbérpótlék.

— Tartományi híreik. Szomborból jelenti: Klicin Mita tartományi kormánybiztos jóváhagyta, hogy a deszpotzvetiváni községi orvosi lakás mellé ambulanciát építsenek. Jóváhagyta a komeszár három új ártézkut furását Kulén, továbbá a kátyi községi halastó halászati jogának huszonöt évre való bérbeadását.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint részben felhős, mérsékelt meleg idő várható.

— Az új noviszadi katolikus templom alapkövetéle. Noviszadról jelenti: A noviszadi Adamovics-telepen vasárnap délután félháromkor lesz az új katolikus templom ünnepélyes alapkövetéle. A Szent Rókus templomtól délután kőmért indul az új templom helyére. Az egyházi szertartást Fátih Ferenc apátplébános végzi fényes papi segédlettel. Az alapkövetéle-re meghívták dr. Borota Branislav polgármestert és a városi tanács több tagját.

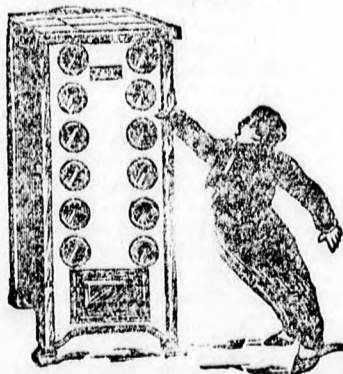
— Kinevezések. Szomborból jelenti: Jovanovic K. Milorad, bácskai főispán dr. Raics Györgyöt Szekies községi orvosnak nevezte ki. Kingin Alekszintjetermerinbe községi irnoknak nevezte ki a főispán.

— Elfoglalta hivatalát az új topolai járásorvos. Topoláról jelenti: Dr. Sijasic Jankó volt országgyűlési képviselő, akit topolai járásorvossává neveztek ki, átvette hivatalát.

— Csehszlovákiai német orvosok jugoszláviai tanulmányutja. Zagreből jelenti: Szombaton Jugoszláviába érkezett száztíz csehszlovákiai német orvos, akik a jugoszláviai egészségügyi viszonyokat tanulmányozzák.

GONDOLJON A

a kővelő tére és vegyen
már most jó kályhát!

A ZEPHIR-KÁLYHA

10 kg fűt 24 órán
fával egy szobát 24 át

Kérjen árjegyzéket!

ZEPHIR

kályhagyár r. t. Szubotica

Képviselők minden nagyobb helyen

— Kubáni kozákok lovaslátéka Noviszadon. Noviszadról jelenti: A Noviszadon tartózkodó kubáni kozákok vasárnap délután fél három órai kezdettel a Karagyorgye-pályán nagyszabású lovasmutatványokat rendeznek. A lovasjátékok ideje alatt a katonazenekar fog hangversenyezni.

— Hétfőn kezdődik meg a tanítás a szubotical elemi és középiskolákban. A szubotical elemi és középiskolákban a közoktatásügyi miniszterium rendelete értelmében szeptember 16-ikán, hétfőn kezdődik meg a tanítás. A tanulók vasárnap Veni Sanctén vesznek részt.

— Noviszadi evangélikus lelkész prédikációja Szombaton. Szomborból jelenti: Mornau János noviszadi ágostai evangélikus lelkész vasárnap a szombori templomban magyar és németnyelvű szentbeszédet tart. Az Istentisztelet után az ágostai-evangélikus hitközség közgyűlést tart.

— Pályázatok tartományi állásokra. Szomborból jelenti: A tartományi kormánybiztos pályázatot írt ki az Oblaszna Kontrolánál két számvizsgálói, ezenkívül egy járási számvevői állásra. A pályázóknak érettségivel kell rendelkezniük. Az első két pályázat határideje október 10, a harmadik szeptember 30-ikán. Pályázatot hirdet a tartomány egy utkaparó állásra. A pályázat határideje szeptember 23.

Anya és gyermeke

örömtől sugároznak, mert a vízszűrő csukamájolaj bevette a helyét a vízű

JEMALT

valóságos joletemény. A meleg időszak során is élve: hető

— Kedden kezdődik a tanév a becskerekli főgimnáziumban. Becskerekéről jelenti: A főgimnáziumban pénteken fejezték be a beiratásokat. Az intézetbe összesen 1073 diák iratkozott be, akik közül 822 a szerb, 252 pedig a magyar tagozat növendékei. A gimnáziumban kedden kezdődik a rendes tanítás.

— Súlyos bányászercsőtlenység egy Zajecsár melletti szelvényben. Zajecsárból jelenti: A város közelében levő Rtanj bányában, amely a Münch Testvérek cég tulajdona, borzalmas robbanás történt, amelynek során két bányamunkás életét vesztette s többen súlyosan megsebesültek. A bánya mentőosztag nyomban a szerencsétlenség színhelyére érkezett és első segélyben részesítette a sebesülteket, akiket azután a zajecsári kórházba szállítottak. Az explozió oka minden valószínűség szerint az, hogy az egyik tárnában rendkívül nagy mennyiségű gáz sűrűsödött össze.

Keresünk megvételre

jókarban levő 5 tonna hordósszerű

teherautót

csakis feltétlenül jó kocsira reflektálunk

Export Trgovina sa Hranom d. d.

0.5

Velikibečkerek

— A prágai politikai szabadegyetem Jugoszláviában idűző hallgatói nem utaznak keresztül vasárnap Szubotican. A prágai politikai szabadegyetem huszonöt hallgatója, mint jelentettük, az országban tartózkodik és vasárnap délből kellett volna keresztül utazniok Szubotican. Az újságíró klub fényes fogadtatást készített elő a prágai egyetemi hallgatók részére, de a fogadtatás elmarad. A diákok vezetője ugyanis a közlekedésügyi miniszterium útján értesítette a szubotical állomásfőnökséget, valamint a hatóságokat, hogy nem Szubotican, hanem Vinkovcin keresztül szombaton éjszaka térnek vissza Prágába. Az újságíró klub az idő rövidségére való tekintettel ezuton értesíti a meghívott egyesületeket a beállott változásról.

— Figyelmeztetés. A mai »Maradjunk ma itthon« című rejtvényrovatban a 10-es számú rejtvény a Vegyület hibás, maga a rejtvény kimaradt. Olvasóinkat, akik otthon maradnak, hogy rejtvényt fejtsenek, figyelmeztetjük, hogy ezzel ne törjék a fejüket, csak a többi rejtvényt fejtsék meg.

— Vasárnap a szubotical Postás Sportklub a Hakoahval játszik bajnoki mérkőzést. A szubotical Postás Sportklub szeptember 15-ikén, vasárnap háromnegyedeg órai kezdettel bajnoki mérkőzést játszik a Hakoahval a vársligeti sportpályán.

— A jugoszláv orvoskongresszus második napja. Zagreből jelenti: Az orvoskongresszus második napján folytatták a tanácskozásokat. Több érdekes szakelőadás hangzott el, majd az alapszabályok módosítása ügyében határoztak. Ugy döntöttek, hogy majd az új vezetőség javaslatot dolgozik ki és azt rendkívüli közgyűlés elé terjesztik. A kongresszus szombati ülése este hat órakor ért véget. Vasárnap kirándulást tesznek a kongresszus résztvevői, hétfőn pedig a horvát tengerpartot látogatják meg.

— Rendkívül közgyűlés Sztaribecsejen a gimnázium felső osztályainak megmentése érdekében. Sztaribecsejéről jelentik: Sztaribecsejen — mint ismeretes — négyosztályos algimnáziumot tart fenn az állam. Emellett működik a város és a szülők által fenntartott négy felső osztály. Legutóbb olyan hírek terjedtek el a városban, hogy a miniszterium be akarja szüntetni a felsőbb gimnáziumi osztályokat. A város vezetősége a tervezett megszüntetés ügyében rendkívüli közgyűlést hívott össze, amelyen határozatban mondták ki, hogy küldöttséget menesztenek a közoktatásügyi miniszterhez és közlik vele a közgyűlést az azt a határozatát, hogy Sztaribecsej a négy felső osztályt hajlandó a saját költségén továbbra is fenntartani. A küldöttség, amelynek tagjaivá Sztaribecsej Jován kerületi főesperest, Popovics Vojin gyógyszerészt és Boskovic Gyórák építési vállalkozót választották, már el is utazott Beogradba, ahol Makszimovics közoktatásügyi miniszter fogadta a küldöttséget. A küldöttség kérésére a miniszter kijelentette, hogy az ügyben már semmit sem lehet tenni.

— Díjnoki kinevezések a vajdasági bíróságoknál. Noviszadról jelentik: Dr. Ignjátovics Nikola noviszadi felelőviteli bírósági elnök Cvijin Katalint a szubotícai törvényszékhez, Ivancevics Jovant a szubotícai törvényszékhez, Sztípics Kálmánt a topolai, Kukovec Erzsébetet a prelogi, Kevics Miroszlávot a kovvili, Ignjátovics Ruzsicát a becskeréki, Varajevic Olgát a becskeréki és Terzin Milost a szombori járásbíróihoz díjnokoknak nevezte ki.

— Eljegyzés. Kélemen Béla leányát, Zsuzsit Csakovecről eljegyezte Somló Tibor, a Magyar Ruggyanagyár tisztviselője. (Minden külön értesítés helyett.)

— Szeptember 20-ikáig tartanak a beiratások a szubotícai kereskedelmi akadémián. A szubotícai kereskedelmi akadémiája igazgatósága közli, hogy a folyó tanévre beiratkozásokat szeptember 20-áig bezárólag naponta délelőtt 8-tól 12 óráig eszközlik. A beiratási határidő lejártá után növendékek csak a közoktatási miniszterium engedélyével vehetők fel. Erre vonatkozó kérvényeket az intézet igazgatósága továbbít Beogradba.

— Rubinstein Artur zongoraművész noviszadi hangversenye. Noviszadról jelentik: Rubinstein Artur, a híres zongoraművész október 3-ikán Noviszadon az Ingenyenyer és Napközi-cíthon rendezésében hangversenyt rendez. Jegyek már most előjegyezhetők Lipkovic dohányüzemében, a Szlávija- és a német könyvkereskedésben.

— A noviszadi hadastyán-egyesület közgyűlése. Noviszadról jelentik: A noviszadi hadastyán-egyesület szeptember 15-ikére egybehívott közgyűlését szeptember 22-ikére halasztották el.

— Borotvával el akarta vágni a nyakát egy noviszadi pincér. Noviszadról jelentik: Aht Rezső noviszadi pincér csütörtök este lakásán öngyilkossági szándékból beretvával el akarta vágni a nyakát. Feléje idejében észrevette és megakadályozta szándékában. Aht a nyakán csak könnyebb sérüléseket szenvedett. Beszállították a noviszadi kórházba.

— Sikasztásért elítélt postafőnök. Noviszadról jelentik: A noviszadi felelőviteli bíróság pénteken tárgyalta Sztójnov Radoszláv volt sztariszvaci postafőnök büntetését. Sztójnovot 21.230 dinár elikkasztása miatt a szombori törvényszék hathavi fogságra és háromévi hivatalvesztésre ítélte. A felelőviteli bíróság az ítéletet helybenhagyta.

Elrontott gyomor, bélzavarok, émiyégés, kellemetlen száj, homlokfejfájás, láz, székszorulás, hányás zagy hasmenés eseteinél már egy pohár természetes Ferenc József keserűviz gyorsan, biztosan és kellenesen hat. A gyakorlati orvostudomány igazolja, hogy a Ferenc József víz használata a sok evés és ivás káros következményeinél igazi jótétméménynek bizonyul. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Rádiódal: »Sába«, »Blaupunkt«, »Ahemó«,
Ez a három nagyon jó,
»Kramollin« és »Hilversum«
Valóságos unikum,
»Horny« luxus-rádió:
Mind csak nálunk kapható.

A jó vil'anyrádiók ismeretése

(Folytatólagos közlemény.)

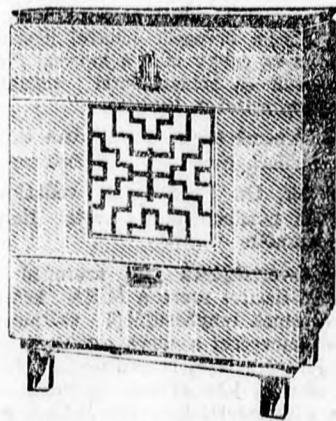
SABA-ORGON zeneszekerény

Ez a hatalmas teljesítményű készülék az idei saison ICAZI SLÁGERE. A rádió és grammaphon szellemes kombinálásából szerkesztett zeneszekerény. mely minden időben szolgállat zenét, amely zene természetből és tiszta a hatalmas hangerő dacára is és a legkényesebb zenei igényeket is kielégíti. Ez a zeneszekerény abban különbözik az egyéb gyártmányú kombinált zeneszekerényektől, és tulajdonképpen ez az utóbbiak előnye, hogy egy nagy teljesítményű rádiószűrő (Hochleistungsempfänger) van beépítve, mely lehetővé teszi, hogy az összes európai leadóállomásokat közvetlenül tökéletes hangerővel és tisztasággal, míg az egyéb gyártmányú kombinált zeneszekerényekbe csak egy helyi és közvetítő (Orts- und Bezirksempfänger) van beépítve. Ez a tulajdonsága teszi ezt a zeneszekerényt a mi körülményeinkhez alkalmasná. A SABA-ORGON egyesíti magában a legújabb technikai eredményeket, a nagy teljesítményű rádiószűrőket, az elektromosan meghajtott és automatikus kikapcsolóval ellátott grammaphon készüléket, a hangerősítőt, a hálózati anódpótlót és fűtőberendezést, az elektrodinamikus hangszórót és így mellán egyedül képviseli a rádiótechnika legmagasabb fejlődési fokát.

Hasonló elgondolással szerkesztették meg a SABA-MUSICAPHON-t, melynek technikai berendezése ugyanaz mint az ORGON-é, de megfelelően kisebb méretezéssel és míg előbbi nagy termek, mozok, kávéházak és szabadban levő szórakozó helyek zenei ellátására van hivatva, addig a SABA-MUSICAPHON az intímabb lokálokban, család otthonokban pótolja tökéletes eredménnyel a zenét.

Mindkét készülék üzemeltetése minimális és kezelése a lehető legegyszerűbb. Külön megemlítendő a luxus kivitel, mely a legizölösebb butorzuu szobáknak is mindenkor díszelő teszük ezeket a készülékeket.

Ismertető prospektust ingyen és bérmentve küldünk.

Rádiót csak jó nevé régi szaküzletben vegyen, ha zavartalan rádióvételt akar.

Konrath D. D. Subotica

PIÓKOK:

- Beograd, Balkanska ulica 20
- Novisad, Jevrejska ul. 16
- Stari Becej
- Sombor, Aleksandrova ul. 10
- Veliki Bečkerak, Aleksandrova ulica 7
- Vel. Kikinda
- Sonia, (Bruckner-ház)
- Osijek, Zupanijska ul. 16.

— Bonyodalnak a csehszlovák hajózási társaság volt noviszadi pénztárnoka körül. Noviszadról jelentik: Szlavik Péter a noviszadi csehszlovák hajózási társaság pénztárnoka 1926. február 18-ikán — mint annak idején a Bácsmegeyi Napló megrírta — 300.000 dinár elikkasztása után külföldre szökött. Hosszas körözés után Szlavikot Zürichben elfogták és átadták a jugoszláv hatóságoknak. Szlavikot jogerősen két és fél évi börtönrre ítélték. Ezévi júniusban kiszabadult a fogságból, de nem bocsájtoiták szabadlábra, hanem átadták a szóíiai hatóságoknak, mert a szóíiai rendőrség nagybösszegű csekkhamisítás miatt kereste. Szóíiában azonban Szlavikot hamarosan szabadlábra helyezték, mert közben amnesztíát kapott. Szóíiából Bécsbe utazott Szlavik, de mert a bécsi rendőrségnek nem volt hivatalos tudomása arról, hogy Szlavik feltöltötte büntetését, letartóztaták és erről értesítették a noviszadi rendőrséget. A noviszadi rendőrség táviratilag tudatta a bécsi rendőrséggel, hogy Szlavik kitöltötte büntetését és így semmi akadályja sincs annak, hogy szabadlábra helyezték.

— Tárgyalás indult meg a Marica Szrpszka két frakciója között. Noviszadról jelentik: A Marica Szrpszka igazgatósága pénteken este Vrhovac Radivoj elnökelete alatt ülést tartott, amelynek napirendjén a közgyűlés időpontjának megállapítása szerepelt. Ebben az ügyben nem hoztak döntést és elhatározták, hogy a legközelebbi igazgatósági ülésen állapítják meg a közgyűlés napját. Értesüléseink szerint a Marica Szrpszka két szembenálló frakciója között tárgyalások indultak meg és komoly kilátások vannak a békés megegyezésre.

Gerber-féle Special világos sör elismerten a legjobb és legizölösebb.

— A noviszadi szerb nemzeti színházegyesület igazgatósági ülése. Noviszadról jelentik: A szerb nemzeti színházegyesület igazgatósága dr. Borota Branislav polgármester elnökelete alatt ülést tartott, amelyen Popov Aleksza pénztárnok beterjesztette jelentését. Vasilyevics Zsárkó igazgató közölte, hogy elfogadták Haritonovics Jován és Cina társulati tagok lemondását. Ezután sor került a titkár megválasztására. Az igazgatóság szeptember 12-iki lejárattal pályázatot hirdetett a titkári állásra, amelyre tizenhárom ajánlat érkezett be. Az egyesület titkárává dr. Kirilovics Dimitrijét, az állami levéltár igazgatóját választották meg.

— Oszijek szabad és királyi város Városi Takarékpénztára Oszijek, Trg Kralja Petra 7. Minden ember célja jövőjének minél teljesebb biztosítása, ezt azonban csak ésszerű takarékoszággal érheti el. No költés többet, mint amennyire az élethez feltétlenül szükséges, a többit tedd félre: az öregségre, betegségre stb. szemelőtt tartva a közmondást: Bő napokon takarékoskodj a fekete napokra. Takarékoskodni nem azt jelenti, hogy minden élvezetet és mulatságot megvonni magunktól, hanem a túlságos és lukszus kiadásoktól őrizkedni. Az, aki takarékos, nemcsak magának használ, hanem jót tesz még a köznek is. A takarékoság szép erkölcsi és anyagi céljának elérésére lehetőséget nyújt az oszjeki Városi Takarékpénztár, mely elfogad betétet könyvecskéré, melyre méltányos kamatot ad, s a kamatot is kamatoztatja s szükség esetén kölcsönöket is nyújt olcsó kamattal. Hogy a polgároknak a takarékoság gondolatát felkeltjük és a takarékoskodók kis számát minél inkább megnövekszük, elhatároztuk a kis betétesek takarékoskodásának organizálását betét-csoportok bevezetésével, melyel minden betétesnek módot nyujtunk, hogy alig érezhető heti befizetéssel egy vagy több személy heti 10 dináros befizetésével 4 év alatt jelentékeny tőkét gyűjthet, mely még nagyobbodik a kamatok hozzáírásával, úgyhogy mindenki 10 dináros betétjével a négyéves takarékoszági csoport befizetésével Din. 2347 tőkét kitévő összeget gyűjt. Szükség esetén minden betétesnek még a csoport befizetése előtt, az oszjeki Városi Takarékek előleget ad a betétösszeg 70%-ig. Amennyiben egy-egy betétesnek nem áll módjában befizetni a rendszer heti betétet, abból sem lesz kára, mert a csoport befizetése után visszakapja mindazt, amit addig befizetett az időközi kamatokkal együtt. Hatálessen törvényes örökösök vagy az utódok folytathatják a befizetést, vagy felvehetik a befizetett összeget. Az első csoport ezévi október 1-én kezdődik. A befizetések az Oszijek szabad és királyi város Városi Takarékpénztárának pénztáránál, Oszijek eszközlendők személyesen, vagy postatakarékpénztári csekk-befizetési lap utján, amelyet kívánságra bárkinek küldünk. Ilyen módon bárki költségmentesen véggezheti a befizetéseket. Felhívjuk azokat, akiknek hajlamuk van a takarékoskodásra, hogy gyűjtsenek minél több betétet, ezzel magukon, hozzátartozóikon és az összes polgártársaikon is segít. Oszijek szabad és királyi város Városi Takarékpénztára.

— Fiverek betörőbandája. Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék szombaton tárgyalta a többrendbeli betöréssel vádolt négy fivér, Horváth Mihály, Ignác, Károly, Mátyás és Baranya Ferenc kulpini napszámosok bűnperét. A vád szerint a négy testvér és Baranya Ferenc Gajdobrán, Sztariszovén és Kulpinban több betörést követtek el. A vádlottakat bűnösnek mondták ki; Horváth Mihályt és Baranya Ferencet hét-hét havi börtönrre, pedig Ignácot négyhavi, Károlyt öthavi, Mátyást pedig kéthavi fogságra ítélték. Az ítélet jogerős.

Párisi szőrmekabát-modellejeim tekintse meg!

Spitzer Lajos szilcs szőrmenagyáruháza Subotica, Sokolska ul.

— **Vöröskereszt nap Osziéken a palesztinai zsidók segélyezésére.** Osziékről jelentik: Az osziéki Vöröskereszt napot rendez Osziéken. A befolyó összeget a palesztinai zsidók segélyezésére fordítják.

— **Sulyos szerencsétlenség egy osziéki fatelepen.** Osziékről jelentik: Az osziéki »Normanci A. G.« fatelepen Bomesztra Márkó tizenkétéves munkás egy vigyázatlan pillanatban a fűrésze esett. A fűrész levágta a munkás jobb kezét. Bomesztrát eszméletlen állapotban szállították az osziéki kórházba. Állapota sulyos. A hatóság megállapította, hogy a szerencsétlenségért senkit sem terhel a felelősség.

— **Betörés Osziéken.** Osziékről jelentik: Csütörtökön éjjel ismeretlen tettes behatolt Zandt József osziéki iparos lakásába és onnan háromezeröttszáz dinár értékű ruhaneműt és kétezerháromszázötven dinár készpénzt vitt el. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Megszökött betörő.** Apatinból jelentik: A napokban ismeretlen tettes álkulccsal behatolt Gerhard József apatini hentes raktárába és onnan nagyobb mennyiségű élelmiszert lopott. Az apatini csendőrségnek sikerült kinyomozni a betörőt, Presszl Péter rovtimultu ember személyében. Presszl azonban eltűnt Apatinból. A csendőrség körözölevelet adott ki ellene.

— **A vrbászi ipartestület rendkívüli közgyűlése.** Vrbászról jelentik: A novivrbászi és sztarivrbászi ipartestület vasárnap délután rendkívüli közgyűlést tart, amelynek tárgysorozatán több fontos ügy szerepel. A közgyűlést az egyleti otthon disztermben tartják meg a kerületi iparfőnök és az iparkamarai kiküldött jelenlétében.

— **Ingyen árjegyzék.** Meinel & Herold maribori hedű-, gramofon- és harmonikagyár fiókja, Maribor br. 150—B. kívánatra bármely olvasónak ingyen küldi meg nagy képes árjegyzékét.

— **Felrobbant a motorcsónak gáztartálya és egy embert halálosan megsebesített.** Apatinból jelentik: Gasz József huszonöt éves hajózási vállalkozó édesapja motorcsónakján kirándulásra akart menni. Miközben a motor begyújtása körül foglalatzkodott, a gáztartály eddig ki nem derített okból felrobbant és a szertehulló vasszilánkok Gaszt sulyosan megsebesítették. A vállalkozót beszállították a szombori kórházba, ahol néhány órával később meghalt.

— **Dóko.** Ezt a nevet ismeri mindenki, aki a szuboticei törvényszék büntető főtárgyalásán az utóbbi néhány évizedben megfordult, már pedig ott sokan fordulnak meg. Akár mint ügyvédek, akár mint ügyfelek, vagy tanúk. Azt már sokkal kevesebben tudják, hogy a közismert Dókót hivatalosan Evetovics Dominik-nek hívják. Evetovics Dominik polgári rangja és foglalkozása: terembiztos a szuboticei büntetőtörvényszéken. Még kevesebben tudják, hogy Dóko, vagyis Evetovics Dominik ma jubilál. Ma, szeptember 15-ikén tölti be hivatali szolgálatának harmincadik évét. Dóko nem dicsekszik, nem ünnepel, hanem dolgozik. A törvényszéki tudósító is csak ritkán említi nevét, noha ahogyan lehet nélküle elképzelni a főtárgyalást, amelynek rendjére, esendjére ő ügyel fel. Jaj annak a halgatónak, aki hangos szóval szétszétlelti meg az igazság templomát. Nyomban ott terem mellette Dóko és suttogva inti csendre, — suttogó baritonja hangosabb, mint a rendező beszéde. Ugyis kell: tudja meg mindenki, akit illet, hogy illik csendbe maradni ott, ahol az igazságot osztják. A főtárgyalási teremben majdnem minden ujjong megdöbben és zavarban van. Itt is fontos szerep a Dókóé. Ő vezeti a tanut a bírói asztal elé, szinte beállítja, elszedi a kalapját, a betjét, amit szigorúan tilos a terembe behozni s mint-hogy amikor az elnök felszólítja a megbeszélendő tanut, hogy tegye jobb kezét a szívére, a legtöbben nem tudják, melyik a jobb kezük s melyik a szívéük, a Dóko igazítja be az eskütételhez is a tanut. A vádlottaknak is ő sugja meg, ha az ítélet felmentő. A Dóko ma esendben jubilál. Hatvanégy éves, életerős, egészséges, nem cserélne minden negyvenesztendő mostani emberrel. Pedig éppen harminc éve, hogy 1899. szeptember 15-ikén dr. Polgár Gyula akkori törvényszéki elnök kinevezte, azóta most már a tizedik elnöke van a szuboticei törvényszéknek. Dóko azonban nem változott s a harminc év alatt talán egyetlen napot sem mulasztott a hivatalban. Megérdemli, hogy a ritka jubileum alkalmából róla is szó essék. (H—th)

— **Fontos diákok részére.** Az iskolakönyvek jegyzéke, melyet Jedinstvo könyvkereskedés adott ki, elkészült és azt a diákoknak ingyen adja ki. Az összes könyvek az egyes iskolaigazgatóságok által jóváhagyottak.

Jugos avija
Általános Biztosító Társaság
Fiókgazdálkodás
Novisad, Zrinji Péter u. 36 — Telefon 20-55
Vezérigazgató
Subotica, Kralja Aleksandra 6 — Telefon 303
Foglalkozik a biztosítás minden ágával.
Nagy ingatlan és ingó vagyonával biztosítottjainak a legnagyobb garanciát nyújtja

— **Herzl-émlékünnepély Szubotícán.** A szuboticei cionista egyesület Herzl Tivadar elhalálozásának negyedszázados évfordulóját méltó kegyelettel kívánja megünnepelni. E célból az egész szuboticei zsidóság bevonásával szeptember 15-ikén délelőtt fél tízenegy órakor a zsidó hitközség dísztermben Herzl Tivadar-émlékünnepélyt rendez, melyre az érdeklődőket ezton is meghívja.

— **Dr. Klein Mátyás,** a bőr és nemibetegségek szakorvosa hazaérkezett és rendelését ismét megkezdte Novisad, Futoski put 9.

— **Vrbász mellett a csatornában zátonyra futott egy hajó.** Novivrbászról jelentik: Sztarivrbász mellett a napokban zátonyra futott a noviszadi Produktiva cég egyik buzával megrakott hajója. A hajó legénysége már napok óta fáradozik a hajó megmentésén, valószínű azonban, hogy csak úgy lehet kiemelni a hajót, ha a buzát kirakják és a csatornát nagyobb darabon kikutortatják.

— **Szülők figyelmébe!** Legjobban a »Jedinstvo« könyvkereskedés szolgálja ki iskolakönyvekkel. Telefon 7—44.

— **Dr. Török Béla** igazgató-főorvos néhány hétre elutazott.

— **Beiratkozások a sztaribecseji iparos és kereskedőtanonciskolába.** Sztaribecsejéről jelentik: A sztaribecseji iparos és kereskedő tanonciskolában a beiratások szeptember 15-ikén kezdődnek és szeptember 20-ikáig tartanak. A beiratásokat a központi szerb iskolában eszközölk naponta este 7—9-ig. Az iskola igazgatósága figyelmezteti a munkaadókat, hogy a beiratkozások elmulasztása sulyos büntetéssel jár.

A villanyrádiók versenyében **Telefunken** 40 győzött a világiállításokon

A Jugoszláviába érkezett első modell bemutatása a CENTRALNA BANKA rádióvállalata mai kiállításán. Subotica, Kaszinó épület

— **A vajdasági vadászok múlt évi zsákmánya.** Noviszadról jelentik: A vajdasági vadászszövetség érdekes kimutatást készített a szövetség tagjai által múlt évben elejtett vadakról. Észereint az 1928/1929-iki vadászati évben a szövetség tagjai 64.273 kártékony és 84.367 hasznos vadat ejtettek el. Sztarifutak községe a múlt évben egymaga 12.138 kártékony állatot, legnagyobb részét varjút ejtett el. Érdekes még az a kimutatás is, amely a vadászterületről számol be. Észereint a vajdasági vadászterületek a Vajdaságban 2.532.606 hold és 715 négyzetöl községi vadászterületet bérlettel 1.788.524 dinár bérösszegért, továbbá az agrárszövetségektől 36.534 hold 1.240 négyzetöl agrárterületet, 34.279 dinár évi bérért, 49.350 hold és 1.272 négyzetöl állami területet 8.025 dinár bérért, végül magánosok földterületéből 202.486 holdat és 1.130 négyzetölletet 47.200 dinárért. A kimutatás szerint 5.528 vadászati jegyet adtak ki a múlt évben, amelyért a vadászok 594.886 dinárt fizettek. A vajdasági vadászok vadászati bérlet és vadászjegy címén, tehát az elmúlt évben 2.472.914.66 dinárt fizettek, amihez számítandó még a 25 százalékos tartományi pótdó. Noviszadon egy-egy vadászra 1.920 dinár ilyen kiadás jut évente, míg Kikindán ez az összeg 2.000 dinárt tesz ki. Minden vadász egy-egy vadászjegyért évente 20 dinárt fizet állami adó fejében, míg a második vadászjegyért már 100 dinárt fizet. A vadászszövetség most a 25 százalékos tartományi pótdó kivételével ellen feljuttat nagy harcot.

— **Tavaszi szezonból visszamaradt perzsaszőnyegek.** valódi ezüst és más anyagból készült iparművészeti cikkek a napi árnál jóval olcsóbban beszerezhetők. Balog Lina műkereskedő, Szubotica.

— **A lovak közé bukkott.** Mclról jelentik: Gajdos Imre molnagylvölgyi negyvenéves gazda pénteken hajnalban távozott kocsiján rokona lakodalmass házától. Alig ment az országúton néhány kilométert, a kocsiülésen elaludt és mihelyt a lovak kissé gyorsabban vágattak, a gazda előrebukott és a lovak közé csuszott. A lovak sulyosan összerugdosták Gajdot, akinek a lábán a kocsikerék is átment. A lovak a kocsi nélkül húzták haza a kocsi és a tanya háza előtt megállottak. A szállás népe az elveszett gazda keresésére indult, az országúton rá is akadtak és hazaszállították a szerencsétlenül járt embert, akit lakásán ápolnak.

— **Mivel táplálkoznak a különböző nemzetek?** Ismeretes, hogy a régi római inyenek legszívesebben fűszerezett fülemile nyelvel vendégelték meg vendégeiket, épenugy, mint most a kínaiak, akik fecskefészekből készült étellel tisztelik meg vendégeiket, míg a kifinomult izlésű európai vadászaink is megesszik a nádasok madár lakóinak zuzáiból és beleiből kikerült maradványokat, noha ezeket mások kidobják. A samojedok különös fagyut kedvelnek és a Közép Afrika egyes fekete-fajai előtt a fehér ember husának kedvelt illata van. Ismeretes továbbá, hogy az egykori görögök minden egyes gyümölcs fölé helyezték a fűgét, ugyhoggy halálbüntetés terhe mellett tilos volt a kivitele az országból, mivel nemcsak mint táplálékot használták, hanem orvosaik sikerrel használták fel orvosi célokra is, épenugy mint a mostani Figol-elixír kitűnő gyomor és bélhajtószer előállítás. Figol minden gyógyszerárban kapható.

— **Férfi felhőnemű nagy választékban és olcsó áron** Klein Jenőnél, Noviszad, Velikibecsekerek, Szentá.

— **Orvosi hír.** Dr. Bród Gyula velikakikindai nőorvos külföldi tanulmányutrá utazott. Helyettese dr. Róth Pál operatőr.

— **Az Ön levertségének és szorongó érzésének egyetlen s közismert szere a MIRA keserűvíz.** Az emelttőszerveinek renyhességéből származó minden kellemetlen betegséget s ennek esetleges tüneteit egy pohár Mira keserűvízzel megszüntetheti. Kérem tehát »MIRÁT« mert ez jelenti Önnek az egészséget. Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb felszerületben. Képviseelő Trafikant Gáber, Szubotica.

— **Egy hatéves kislány utmutatása alapján elfogták a rettegett ruszinszki haramiavezért.** Ungvárról jelentik: Hónapok óta rettegésben tartja Ruszinszki egyes vidékeinek lakosságát egy veszedelmes bandita, akinek elfogatására az egész környék csendőrségét mozgósították. A hajsa csak részben járt eredményre. A bandita társait elfogták, de a vezér egy Savicz Vaszil nevű csavargó kibújt a csendőrgyűrűből és egyedül gyilkolt és fosztogatott. Pénteken egy Öszemere községbeli lakos hatéves kislánya jelentette a csendőröknek, hogy a bandita a községben egyik nőismerősénél tartózkodik. Az éjszakai órákban a csendőrök körülverték a házat, észrevétlenül megközelítették és adott jelre berontották a lakásba. A veszedelmes rablót Ungvárra szállították.

KÖZGAZDASÁG

Magyarországon hat és félmillió métermázsával nagyobb a tengeritemés a tavalyinál

A magyar földművelési miniszterium hivatalos termésjelentése

Az agrárállamok, köztük Jugoszlávia gazdasági köréi is nagy érdeklődéssel várták a magyar kormány szeptemberi hivatalos termésjelentését. Mint Budapestről jelentik, a földművelési minisztérium szombaton adta ki a legutóbbi három hétről szóló termésjelentését, amely a következőket tartalmazza:

A legutóbbi három hét meleg és száraz időjárása a betakarítás munkájára kedvező volt, de az őszi szántást és vetést nagy mértékben hátráltatta. A tengeri a szárazság miatt nem fejlődhet, a katasztrális holdankénti termést 9,99 métermázsára lehet becsülni, az összes termés 19.062.000 métermázsára lesz, tehát hat és félmillió métermázsával nagyobb termés ígérkezik, mint tavaly volt.

A burgonya korai fajtáit kiszedték. A termés mennyiség és minőség tekintetében jó. A késői fajok fejlődését a nagy szárazság és a meleg hátráltatja. 21.589.000 métermázsára burgonyatermésre van kilátás, ami 6.884.500 métermázsával több, mint a múlt évben elért termés.

A cukorrépa a hőség és a szárazság következtében sokat szenved, fejlődése megállt. Egy kiadós eső sokat segítené. A várható termés 14.328.100 métermázsára, ami ötvenezer métermázsával kevesebb, mint tavaly volt. Takarmányrépa termés, ha eső nem jön, nem lesz jó. A paprikatermés úgy minőségileg, mint minőségileg jó. A bab betakarítását jó közepes eredménnyel befejezték. A komló leszedése befejeződött. Mennyiség és minőség jó. A meleg idő a szőlőtermést elősegítette. A minőség jó, a mennyiség a közepesen alul van. A bor ára minőség és bortermő helyek szerint Maligán fokozottként 2,50—4 fillérig, literenként 40—110 fillérig változik.

Az értékpapírok ártolyamhullámlása nincs befolyással az adómegállapításra. Noviszadról jelentik: A vajdasági bankok és pénzüzetek szövetsége kérdést intézett a közvetlen adók beogradi vezérigazgatóságához, hogy az értékpapírok emelkedése, vagy esése befolyással van-e az adóalap megállapítására. A vezérigazgatóság azt felelte a szövetségnek, hogy az értékpapírok emelkedése, vagy esése az adótvörvény 82-ik szakasza értelmében nem változtathat az adóalap megállapításán.

A régi osztrák-magyar ezerkoronás bankjegyek beváltása. Noviszadról jelentik: A vajdasági bankok szövetsége figyelmezteti a pénzüzeteket, hogy a viszatartott osztrák-magyar bankjegyek felülvizsgálására kiküldött bizottság működését befejezte, a beváltásra benyújtott bankjegyek legnagyobb részét kifizetésre alkalmasnak találta és azoknak beváltását elrendelte.

Ujból kapható a »Köztelek« című mezőgazdasági szaklap. A kormány engedélyt adott az Országos Magyar Gazdasági Egyesület szaklapjának, a »Köztelek«-nek árusítására és terjesztésére. Minden gazda ismeri a »Köztelek«-et, amely a mezőgazdasági állattenyésztés, gyümölcstermelés, erdőgazdaság minden ágával foglalkozik és közli a világpiac összes árait. Előfizetési ár egész évre 400 dinár, fél évre 220 dinár, negyedévre 120 dinár. Előfizetéseket felvesz a »Literaria« lap és könyvterjesztő vállalat Szubotica.

A Bánáti Mezőgazdasági Egyesület igazgatósági ülése. Beeskerekéről jelentik: A bánáti mezőgazdasági egyesület igazgatósága szombaton délután ülést tartott, amelyen Lederer György csókai földbirtokos, az egyesület elnöke elnökölt. Az igazgatósági ülésen Sztaojlovics Sándor titkár beszámolt a taggyűlési agitáció eredményéről, az egyesület pénztári helyzetéről és az egyesület ezévi működéséről. Az igazgatósági ülés ezután a szeptember 29-ikére Szubotica-ra összehívott mezőgazdasági kongresszuson való részvétel kérdésével foglalkozott, majd a titkár jelentést terjesztett elő a nyersbőr és gyapjú vámjának leszállítása iránt tett előterjesztésről. Ezenkívül a mezőgazdák szervezkedésének kérdését és még több fontos ügyet tárgyaltak meg.

SPORT

A szubotica bajnokság első fordulója

Két bajnoki mérkőzés vezet be az őszi szezont

A szubotica csapatok között vasárnap kezdődik meg a bajnoki szezon, amely iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. Két bajnoki mérkőzés szerepel a vasárnapi programon és mind a két mérkőzésen nagy küzdelemre lehet számítani.

A SzAND-pályán a bajnokcsapat a tavalyi bajnokság második helyezettjével, az SzMTC-vel kerül össze. A vasas csapat talán az egyetlen a szubotica alszövetség területén, amely a múlt szezonban is fejlődést árukt el és valószínű, hogy az idei szezonban még jobb formát mutat. A SzAND-nak mindenesetre nem lesz könnyű dolga, sőt meglepetés sincs kizárva. A mérkőzés délután fél négykor kezdődik.

Ugyancsak fél négy órai kezdettel kerül lejátszásra a városligeti pályán a másik bajnoki mérkőzés is, amelyen a Sport a ZsAK-kal kerül össze.

Lóverseny Sztaribecsejen

Sztaribecsejéről jelentik: Az ujonnan alakult sztari-becseji lovaregylet a noviszadi »Petar« trónörökös nevű viselő lovaregylettel karöltve szeptember 22-ikén lóversenyt rendez Sztaribecsejen. A sztari-becseji lovaregylet választmánya a napokban ülést tartott, amelyen megállapították a lóverseny nevezési feltételeit és programját. Az ülésen a noviszadi lovaregylet Simovics Dusan tábornok képviselte.

A versenyek, a program szerint, délután fél három órakor kezdődnek a Dzsigsurszki Szlavkó és Janiga Gyula szállása között levő versenypályán. A lovak szokásos árverését szeptember 21-ikén tartják meg a »Central« szállóban. A versenyre a nevezések szeptember 21-éig adhatók le a noviszadi vagy a sztari-becseji lovaregyletnél. Minden lótulajdonos benevezett lovat szeptember 22-ikén délelőtt 8 órakor köteles felvezetni állatorvosi vizsgára a vásártéren. A verseny programja a következő:

1. **Mezőgazdák versenye.** Táv: 1500 méter; I. díj 3000, II. 1000, III. 500 dinár. Beiratási díj 40 dinár 2 éves és idősebb hazai vojvodina lovak részére, melyek legalább 4 hónap óta az illető tulajdonát képezik. Teher: 2 évesnél 50, 3 évesnél 56, 4 évesnél 60 és ennél idősebbnél 63 kg.

2. **Félvérsek versenye.** A feltételeket a noviszadi lovaregylet közli.

3. **Divat-díj.** Táv: 1600 méter; I. díj 3000, II. 1000, III. 500 dinár. Beiratási díj 40 dinár 3 éves és idősebb S. H. S. területén lévő hazai tenyésztésű félvér lovak részére. Teher: 3 évesnél 56, 4 évesnél 60, 5 évesnél és ennél idősebbnél 63 kg.

4. **Általános kétéves verseny.** A feltételeket a noviszadi lovaregylet közli.

5. **Amatőrök gátversenye.** Táv: 2600 méter, 5 gáttal; I. díj egy ezüstérmes, II. egy ezüst dohánytárca, III. egy ezüst lovgalóostor. Beiratási díj 40 dinár. Nyitva minden ló részére. Lovagolható amatőrök (urlovasok) által. Teher: 3 évesnél 56, 4 évesnél 60, idősebbnél 63, tölvérek 5 kg-mal több.

6. **Kettesfogatu kocsiverseny.** Táv: 3000 méter; I. díj 1000, II. 500, III. 250 dinár. Beiratási díj 40 dinár. Résztvehet minden jugoszláviai lakos tulajdonát képező 3 éves és idősebb lovak részére. Lovagolható kocsizetők kizárva.

Délután 2 órakor futják le a Szokolisták gátversenyét:

Szokolista gátverseny. Táv: 2200 méter, 3 gáttal; I. díj egy ezüst cigarettatárca, II. alpacka szelence, III. dohánytárca. A sztari-becseji szokolisták tulajdonát képező 3 éves és idősebb lovak részére. Lovagolható sztari-becseji szokolista által.

A versenyre már eddig is több neves istálló jelentette be részvételét. A lóverseny iránt ugy Sztaribecsejen, mint a környéken nagy érdeklődés nyilvánul meg.

A szubotica pincérsapat Csantaviren. A szubotica pincérsapat vasárnap Csantaviren vendégcserepel, ahol barátságos mérkőzést játszik.

Bajnoki mérkőzés Adán. Adán vasárnap a sztari-becseji Tesla és az adai SC játszanak II. osztályu bajnoki mérkőzést. Mindkét csapat most vesz részt először a bajnokságban.

Vasárnapi sportprogram Beeskereken. Beeskerekéről jelentik: Vasárnap két érdekesnek ígérkező mérkőzés lesz Beeskereken. A bánáti bajnokcsapat az Obilics a noviszadi Vjvodina-val mérkőzik. A mérkőzés az Obilics-pályán lesz. A másik vendégcsapat, amely vasárnap Beeskereken szerepel, Vrsac válogatott csapata. A vrsaci csapat Beeskerek válogatott csapatával mérkőzik, amelyből azonban az Obilics játékosai hiányozni fognak. A mérkőzést a Borac-pályán játsszák le

Az apatini Tri Zvezda SK első bajnoki mérkőzése. Az apatini Tri Zvezda SK vasárnap játssza le első bajnoki mérkőzést Bezdánban. A mérkőzés iránt rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Serlegmérkőzés Odszacin. Az Odszaci SC első csapata vasárnap Szentán, a SzAK ellen bajnoki mérkőzést játszik. Tartalék csapata pedig vendégül látja a bácsi Omladina FC csapatát, serlegmérkőzés keretében. Az odszaci Ökonóm FC Ilokon vendégcserepel, ahol az Olimpia SK lesz az ellenfele.

Bajnoki mérkőzés Sztaribecsejen. A sztari-becseji Szoko vasárnap a szombori Zsakkal játszik első osztályu bajnoki mérkőzést.

A Jugoszláv Sportélet szeptember 16-ikán hétfőn hajnalban gazdag tartalommal újra megjelenik. A lap hozza a legfrissebb belföldi és külföldi sporteredményeket.

Tribün épül a noviszadi Karagyorgye-pályán. Noviszadról jelentik: A Vojvodina és a Juda Makkabi a Karagyorgye-pályán díszes és háromszáz személy befogadására alkalmas tribün építenek, amelynek építési munkálatai már a közeli hetekben megkezdődnek. A tribün még az idén elkészül.

Emlékkönyv egy elhunyt vrbászi sportoló sírjánál. Noviszadról jelentik: A vrbászi SC a korán elhunyt Dulac Albert nevű játékosának sírjánál vasárnap gyászünnepélyt rendez.

FILM

Tévuton

A Lifka-Mozi új műsora

A modern házasság mindinkább odafejldik (vagy fajul?), hogy a boldog házaselet nem a pénz vagy a szerelem kérdése lesz többé, hanem — a hajókötélvastagságu jó idegké. Hymen láncának szemel, amelyek nem fűz már össze annyira a dogma és a valóság között idő- és válságálló acéja, egyre lazábban fityegnek bele a tipikus mai problémák zavaros tengerébe. A házasság kérdése talán sohasem volt olyan válságos, mint éppen mostanában, amikor a válópörök száma soha sem sejtett magasságokba emelkedik és problematikusá teszi a szentesített együttélésbe vetett hitet.

Tipikusan mai házasság szálait bogozza a Lifka-mozi új filmje is, amely hétfőtől csütörtökig kerül vetítésre. Egy végtelenig nervózus és veszedelmesen unatkozó szépasszony lelki fejlődését és félrefejlődését illusztrálja a *Tévuton* című film. Az asszony szereti az urát, aki előkelő ügyvéd és több nagy vállalat jogi tanácsadója. A férfi — ez már az első premier-plánál kitűnik — rokonszenves, jóérzésű, de blazirt és elfoglalt. Az unalom a férjjel ellentétben rossz tanácsadó és az asszony sikamlós kalandokban keres vizsgatást a maga, és elnyugvást beteg, felkavart idegei számára. Félreértések sorozata kezdődik, a nézőnek az az impressiója, hogy a felfokozott idegélet élő tiplikusan mai asszony maga sem tudja, hogy mit akar és kit szeret, végül is azonban pont a válás kihirdetésének pillanatában egymásra talál a két eltévedett lélek: a férj és a feleség. Rögtön meg is beszél, hogy haladéktalanul megtartják az új esküvőt.

A film storiája nem nyúl mélyebben a probléma tartalmába, mindössze másfél órnyi érdekességet, fenaktságot és groteszk helyzetet formál a téma nyersanyagából. Ezt azonban olyan szórakoztatóan és fordulatosan teszi, hogy a film egész bizonyosan egyik legnagyobb sikere lesz a most induló szezonnak.

A szereplők közül elsősorban Camilla Horn alakítását kell kiemelni. Nagyon szép és imponáló biztossággal mozog, olykor azonban tulságba viszi a vonaglast akkor is, ha a situációt ezt nem írja elő. Egyébként az az impressiónk, hogy kendőzében, ruhában és mimikában egyaránt igyekszik kihangsúlyozni azt a kétségtelen külső hasonlóságot, amely közte és Elisabeth Bergner között fennáll. A szerep egyáltalán nem neki való. Partneréi közül a rokonszenves Jack Trevor mutatott jó diszpozíciót.

Sok szép nő, még több rutinosan rendezett interieur és egy nagyon szépen megcsinált bárjelenet segítik még a filmet a siker felé.

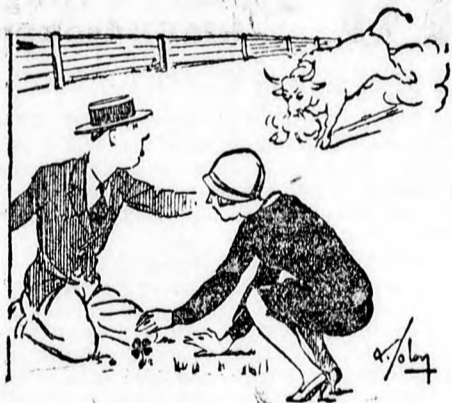
(d. j.)

U NOVO PODIGNUTOM DOMU CRVENOG KRSTA

U Novom Sadu treba da se instalira centralno grejanje, vodovod i elektriika. Ovim se pozivaju poduzimaci, da pednesu svoje ponude. Informacije daje sekretarijat

Oblasnog Odbora Crvenog Krsta
Novi Sad, Nikolajevska porta

KINTORNA

— Az Isten szerezimére, gyorsan keresd azt a ügylevelü löherét, mert mindjárt szükségünk lesz rá!

Brunzaláné a korzón így szól leányához:

— Látod, arról a lányról vegyél példát. Nézd, milyen kedves régimódi szoknyát visel.

— Persze. Mert olyan lábai vannak, mint az elefántnak.

Az agg, kiérdemesült színesz jelentkezik a film-vállalatnál. Valami szerepet szeretne vállalni. A rendező megkérdézi tőle:

— És tud maga hallgatóság nélkül is játszani?

— Hogyne kérem — válaszol a színész — hiszen eddig is hallgatóság nélkül játszottam.

A klubban egyik színházdirektor mesélte egy másik színházról, amelyben csufosan megbukott egy darab:

Amikor a bemutatón a függöny felgördült, a nézőtérben bögni kezdett egy kiscyerek.

A színházi titkár odarohant, megkérdte a kiscyereket: miért sir.

— Jaj, — szólt a kiscyerek, — hogyne sirnék. Ugy télek itt egyedül!...

Beteg: Én legjobban attól félek, doktor ur, hogy élvezem eltemetni.

Orvos: Attól ne féljen, amíg én kezelem.

Két bakfis beszélget a cukrászdában:

— Mit csinál a mamád?

— Amit akar.

— És a papád?

— Ő is.

— Amit akar?

— Nem. Ő is, amit a mama akar.

RÁDIÓ

Négy operaelőadás
a rádió vasárnapi programján

Hétfőn nemzetközi műsorcsere lesz Budapestről

A rádió vasárnapi és hétfői programja bő választékot nyújt. *Beograd* vasárnap este Popovics Steván »Kis Janja« című komédiáját adja elő kitűnő szereposztásban (24.40). *Ljubljandban* a rádiózenekar ad népszerű hangversenyt (20.00). *Zagreb* műsorán pedig operaelőadás szerepel (20.00).

A külföldi állomások közül kiemelkedik a *budapesti* közvetítés. Robert Emmy bécsi operaénekesnő vendégszerepel a stúdióban (19.15); a hangverseny után Tarka-est következik. *Bresslau* Mendelssohn-fünnepélyt rendez (19.00), *Toulouse* pedig operatársulatot közvetít (21.00).

Operaelőadást kapunk *Rómából*, előadásra kerül Puccini *Tosca* című operája. (21.00) *Milánó* Giordano »Szipheria« című operáját tűzte műsorra. (21.02) *Lipcséből* Verdi »Végzet hatalma« című operáját kapjuk (19.30) Operaelőadás szerepel *Königsberg* műsorán (19.15), operettet kapunk *Langenbergből* is, ahol

Strauss »Az utolsó keringő« című operettje kerül előadásra (20.00) *Münchenből* Stolz »Mádi«-jét közvetítjük (20.00) *Bécsből* Sullivan »Mikádó« című operettjét adják (20.15). Végül operettelőadást kapunk *Nápolyból* is (21.00).

Hétfőn délután *Beograd* közvetíti a királyi gárda zenés őrsegélyváltását (17.30), este pedig Petrovics Ivánka zongoraművész, dr. Petrovics volt szubotocai ügyvéd felesége hangversenyt közvetít a stúdióból (20.30).

Közép- és kelet-európa rádiója a nemzetközi műsorcsere-sorozat keretében Budapest adását közvetíti. A filharmonikus társaság moustrehangversenye szerepel műsoron és a hangversenyt *Zagreb*, *Bécs*, *Berlin* és valamennyi csehszlovák állomás közvetíti (20.30).

Nápoly Puccini »Pillangó kisaszony« című dalművével szerepel (21.00), *Milánó* pedig egy operettet fog közvetíteni (20.30).

Kitűnő eredményeket ért el a berlini rádió-kiállításon a bemutatott távolbalató

Egy szubotocai mérnök látogatása Mihály Dezsőnél, a telehor feltalálójánál

Az Idei berlini rádió világkiállításnak egyik legnagyobb szenzációja volt a kiállított háromféle távolbalató készülék, amelyek szüntelenül működésben voltak és úgy a nemzetközi szakörök, mint a laikus publikum óriási érdeklődését keltették fel. A berlini »Funkmesse« három feltalálónak a rendszere mérkőzött egymással: *Karolusé*, *Bairdé* és *Mihályé*. Különösen nagy érdeklődéssel szemléltek a kiállítás látogatói a *Mihály Dénes-féle »Telehor«* készüléket, amelynek egyik modelljét itt bemutatjuk és amely a bemutatott távolbalátók közül a legjobb közvetítést produkálta. Mihály Dénes a távolbalató rádió egyik legjobb

Mihály Dénes

modelljének feltalálója állandóan Berlinben él és a kiállításának is igen sűrűn volt vendége. A kitűnő feltaláló meghívta laboratóriumába *Konráth Kornél* szubotocai mérnököt, akinek így alkalma volt a távolbalatás összes problémáit, valamint az életbe való átültetés módját alaposan tanulmányozni. Erről a látogatásról *Konráth mérnök* a *Bácsmegeyi Napló* munkatársának a következőket mondotta:

— Az első impresszióm, amikor *Mihály Dénessel* a kiállításon megismerkedtem, az volt, hogy egy ilyen fiatal ember nem is igen lehet képes olyan komoly és alapvető munkára, amely hivatva van a rádió további fejlődésének irányát megszabni. Amikor azonban a feltaláló szíves meghívása folytán alkalmam volt öt

munkaközben, gazdagon felszerelt laboratóriumában látni, meg kellett győződnöm arról, hogy itt valóban alapos és komoly munka folyik és a távolbalatás problémájának kérdése a genitális mérnökönél valóban jó kezekben van.

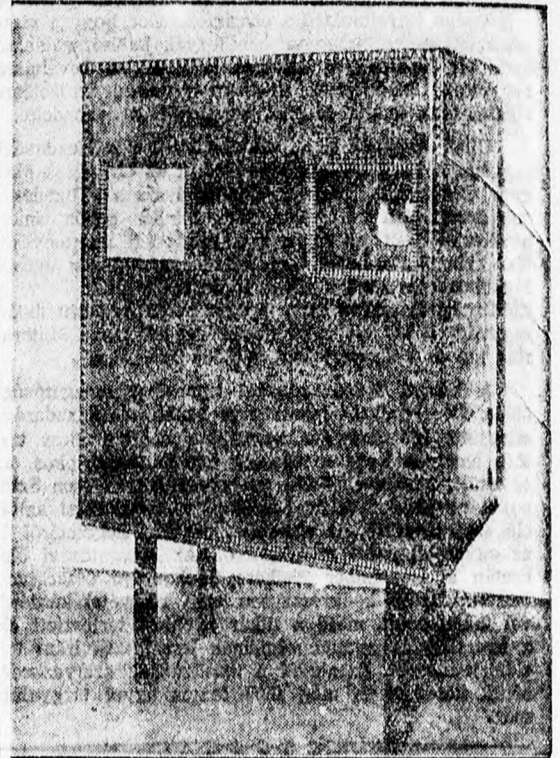
— Alkalmam volt meggyőződni, hogy a távolbalató apparátusok a kísérleti stádiumból már a rendszeres gyártásig jutottak el. E készülékek többféle típusát már sorozatszerűen gyártják és valószínű, hogy már a telen a rádiókészülékekhez hasonlóan, a távolbalató készülékek is rendszeres elárusításra kerülnek. Az összes távolbalató készülékek úgy vannak megkonstruálva, hogy a meglévő rádióapparátusokhoz hozzákapcsolhatók és ezekkel egyidejűleg használhatók legyenek. Ez az eljárás természetesen sokkal olcsóbbá teszi egy-egy ilyen távolbalató berendezés felszerelését. Ezidőszent a sorozatszerűen gyártott és népszerűsége hivatott készülékek kb. 2500 dinárba kerülnek, míg egy nagyobb luxustypus cca 5000 dinárért szerezhető meg. A most odakint folyó munkának legfontosabb célja, hogy a távolbalató készülékek gyártását minél olcsóbbá teyék és talán már nincs messze az az idő, amikor egy-egy három lámpás rádiókészülék tulajdonosa is minden nagyobb áldozat nélkül megszerezheti magának a távolbalatás élvezetét is és így lehetővé válik, hogy a rádióleadóállomás műsorát egyidőben hallani és látni is lehessen, aszerint, amint azt a műsor kívánatossá teszi. Egyáltalában nem tartozik már a lehetetlenségek közé az a kívánság, hogy például egy operaelőadást otthonunkban egyidejűleg láthassunk és hallhassunk. Mindenesetre ahhoz, hogy a távolbalatásnak ez a egyszerű perspektívája kielégítő módon valósággá váljék, ahhoz még időre van szükség és pedig azért, mert a leadóállomásokon még sokféle technikai és részben csak nemzetközileg megoldható problémák várnak megoldásra, amelyeknek tisztázása után lehet majd csak a távolbalatást népszerűsíteni.

— A távolbalatás technikáját természetesen nem lehet egy rövid cikk keretében megfelelően ismertetni, de némi fogalmat alkothat magának róla az ember, ha a már közismert rádió vagy akár a telefon elvi működésével tisztában van. Ugy a telefon mint a rádió az elektromosság ama tulajdonságán alapszik, hogy azt aránylag könnyen lehet sokféle más energia formává átalakítani. A telefonnál vagy a rádióval a hang által képződött rezgések csak lassan terjednek és rövidesen elcsengenek, illetőleg messze nem hatolnak, éppen ezért elektromos rezgésekké alakítják át őket és így az elektromosság sebességével terjednek a közvetítésre hivatott dróthoz, vagy a rádióval a légürben, míg rendeltetési helyükre nem érnek, ahol megint hangrezgésekké átalakulva, hallhatóvá tételnek. Hasonló átalakulás történik a távolbalatásnál is, csak hogy a hangrezgések helyett a fényhullámokat alakítják át elektromos rezgésekké és ezek aztán, mint elektromos hullámok száguldanak az áthíren keresztül bárhová, ahol megfelelő készülékek ismét fényrezgésekké alakíthatók át és ilyen módon válnak láthatókká.

— Míg az első esetben a mikrofon végzi a rezgések átalakítását, addig a távolbalatásnál az átalakítás főként a fotocella által történik, amely azzal a

különös tulajdonsággal bír, hogy különböző erősségű fényhatások alatt, erősebb vagy gyengébb elektromos áramot bocsájt keresztül, úgyhogy például egy rávetített sötétebb tárgy a fotocellára gyakorolt gyengébb fényhatás következtében a feivevő állomáson szintén sötétebben jelenik meg és viszont.

— Épugy, mint a telefonnál vagy a rádióval, a távolbalatásnál is a leadás majdnem ugyanabban a pillanatban érkezik a felvevőkészülékhez, mint amikor leadás történik, a valóságban azonban egy másodperc töredék részével később. Természetesen a leadott

A távolbalató — rádió

fényhatások a felvevő készüléken ugyanugy, például mozgásban is, azaz filmszerűen adódnak le és úgy is hatnak mind a film, csak ezidőszent még sokkal kisebb méretben. A képek nagysága az eddigi készülékeken kb. 15x26 cm. és néhány méter távolságból egyidejűleg több személy is láthatja, a képek a készüléknek egy erre a célra szolgáló kivágásában jelennek meg.

— Természetesen rövid beszélgetésünk keretében távolról sem meríthetjük ki, mind azt, amit a távolbalatás problémájáról már ma mondhatunk, de remélem, hogy sikerült mégis egy könnyen érthető, de csakis nagy vonásokban megfelelő tájékoztatást adnom a nagyközönség részére.

— Mint minden ephális technikai találmányt, úgy a távolbalatást sem találták fel egy pillanatnyi, fenekölt ímet hatása alatt, hanem sok zseniális ember, mint például: *Liesegang*, *Selencz d' Ardes*, *Perry*, *Le Blanc*, *Nipkow*, *Fournier*, *Ruhmer*, *Dieckmann* évtizedekig tartó tudományos és kitaró munkája volt szükséges, hogy e roppant nehéz és grandiózus problémát a praktikus élet számára használhatóvá és ezzel az emberiség közkinésévé tegyék. Az újabb feltaláló generáció, mint *Baird*, *Voss*, *Karolus*, de különösen *Mihály kutatásai voltak azok*, amelyek a távolbalatás problémáját a praktikus élet számára teljesen megérlelték és hogy a pénzügyi körök milyen reményeket fűznek ennek a problémának végleges megoldásához, arra jellemző, hogy *Mihály Dénes* mögött egy nagy nemzetközi pénzesoport áll, amely a fiatal feltaláló színté fantasztikus összegeket bocsájt kísérletés céljaira rendelkezésére. *Mihály Dénes* ki is használja ezeket a lehetőségeket. Laboratóriuma tökéletesen fel van szerelve, saját leadóállomása van, amely a kiállítás alkalmával állandóan dolgozott és így a kiállítás látogatói állandóan láthatták működésben a telehor.

— Természetesen a távolbalatásról és *Mihály* kísérleteiről még nagyon sokat lehet beszélni, de ehhez a napilap keretei szűkek és az olvasók és a rádióközönség emnyiből is tájékozódást nyerhet a távolbalatás lényegéről és a gyakorlati kísérletek eddigi eredményeiről.

KERESKEDŐK FIGYELMÉBE!
HIGIÉNIKUS SZABADALMAZOTT

Élesztő-, vázó- és mérőkészülék

A készletek előnye, hogy az élesztő mindig zárva van, kész el nem érijük, kímélve papírba csik. Egy apparátus ára 95—180 dinárig.

Aud J. BALAZ m. ebanikai üzemé OSZJÉK III.

**12 hónap és nem 3 év alatt
65 darab eladott és felállított**

PETKUS vetőmagtisztító- és osztályozógép

a legmeggyőzőbb bizonyítéka annak az elismert ténynek, hogy a mai kor legtek-
letesebb és legmodernebb vetőmagtisztító gépe a PETKUS beépített szárazon
csávázó készülékkel!

Miután az országban más gyártmányu vetőmagtisztítógépek is vannak
forgalomban, érdeklődjék saját érdekében az elért eredményekről
ott, ahol a PETKUS már a múlt évben is dolgozott!

Mindennemü felvilágosítást ad a vezérképviselő:

BÁRDOS és BRACHFELD, NOVISAD, Željeznička 105/107

Somborban üzemben bemutatja és díjmentes felvilágosítással szolgál Gromilović Tamás
Szentán pedig Zentai Béla vaskereskedő

**Tőkepenzesek
pénzét**
magas kamatra kihelyeztet
Budapest környékbeli házakra,
budapesti vagyosok háziasmeri
háztuladónak, elsőhelyi bekebe-
lezésével, közjegyzői okirattal,
háromszoros fedezettel
Paucz Ernő
Budapest, V. Csáky uca 40.

Intelligens hölgyek
és urak jól bevezetett cikkek,
ugymint fontos újdonságaink
elérhetőségéhez minden közönségben
kerestetek. Magas kereseti le-
hetőség! Jelentések: „AURORA”
Novisad, Željeznička 38.
1009

Önnálló német nyelvű horvát
levelező nő
magyar nyelvtudással, aki
önállóan levelezni is tud,
Movi adon föl vagy a g sz
na ra 104/6
állást keres
Szív s megterjesztést
„REKLAM” hírdőjében
Novisad, Vilsonov tr. 7. kőr

Sütemény 2 din.
Haboskávé
süteménnyel 5 din.
Alkalmi és lakodalmas
Torták
olcsón 5408
„MIGNON”
Institorisz Sándor
ujjonnan megnyitott cukrászdájában
SUBOTICA, Strossmajerova ul 22
Halpiac, Faragó mészáros mellett

A Genius propaganda kiadásai

Maurice Paléologue
világhírű, szenzációs naplója

A cár országa a nagy háboruban

(Kulisszatitkok, udvari intrikák,
szerelemek)

Három kötet **Ára 40 dinár**

Móra Ferenc
legszebb alkotása

Ének a buzamezőkről

A föld és a paraszt hatalmas eposza

Két kötet **Ára 40 dinár**

Kaphatók a **Bácsmegyei Napló kiadóhivatalában**
és minden jugoszláv könyvkereskedésben

1067

Szabó Dezső
monumentális regénye

Az elsodort falu

Számtalan drága kiadás után az új teljes
propaganda kiadásból egy hónap alatt
15.000 példány fogyott el

Három kötet **Ára 40 dinár**

A legolcsóbb

Dickens kiadás

1. Twist Olivér
2. Karácsonyi ének — Nehéz idők

Egy-egy kötet tartós, szép vászonkötésben

20 dinár

Érett, jói ü
**„Emmentali”
SAJT**
26 dinár kiója
Schwab János sajtos
Gakovo (Bačka)

BENCE JÁNOS
Irógép mechanikus Subotica
Giril Metod trg 20.

Ha gallérját, fényesen,
fehéren és elegánsan
akarja viselni, akkor
küldje 445

PIUKOVIC
gőzmozdóba
Subotica, Vilsonova ulica 16. sz.

Új burgonya
teljesen érett rakárképes
„JULIUS GYÖNGYE”
ékezetű legkiválóbb németországi
fajta. Kapható vagontételben meg-
gyezés szerint. Műszakiára vas-
úton utánvéttel 130 dinárral esék-
kel, bruttó netto ért. ab Givonks
állomás
DIENER NÁNDOR gazdasági
Grvenda 10301

Mezőgazdák figyelmébe!

A világhírű „Pracner“-féle kanalas és tolókereskes egyszerű és kombinált vetőgépek, West-
falia rendszerű láncos műtrágyaszórók a legmodernebb kivitelben, leszállított áron,
hosszulejártu hitre kaphatók a vezérképviselőnél

Szenes Kálmán
gépraktárában, Suboticán

10690

MISS VILÁGSZÉPE

DEBRECZENI JÓZSEF ÉS LÁSZLÓ FERENC REGÉNYE

Copyright by Bácsmegyei Napló
1929

(Montecarlo)

Mindig találók és ötletesek voltak ezek a kísérősorok és épen ezért izgatta mindjobban a rejtélyes ismeretlen Margit fantáziáját. Hiábavaló volt azonban minden érdeklődés, a Hotel Negresco személyzete sem tudta megállapítani, hogy ki küldi ezeket az ajándékokat és a boyok, akik a küldeményeket hozták vagy nem tudták maguk sem, hogy ki a megbízójuk, vagy pedig némák és diszkrétek voltak, akár egy angol lord. Margit már azt hitte, hogy Vignier lepi meg figyelmességének sok-sok jelével naponta és boldog álmokat szőtt e felfedezése körül, amely annyira megfelelt volna vágyainak és elképzelésének. Már szeretettel fogadta a küldeményeket és számontartotta, hogy azok pontosan megérkeznek-e minden nap, mert hiszen Alfréd szerelmének bizonyítékát látta ezekben a kedves ajándékokban és azokban a meleg és szelletes sorokban, amelyek a küldeményeket kísérték.

Annál nagyobb volt a meglepetése, amikor a nyolcadik napon a rejtélyes ismeretlen végre kilépett incognitójából. A szobalány ezen a napon egy hatalmas rózsacsokrot adott át Margitnak, aki a kísérőlevélben meglepődve olvasta a következőket:

»Mademoiselle! Nem hinném, hogy van még valaki, aki olyan szerető figyelemmel kísérné minden lépését, mint én. Az az érzésem, hogy jobban ismerem Önt bárkinél, most azonban szeretnék végre személyesen is találkozni Magával. Kérem, hogy jöjjön velem, ha ma este a vendégem lenne vacsorára a Casino éttermében, ahol várni fogom. Öszinte bámulója Thomas Baling.»

Margit csalódást érzett. Tehát mégsem Vignier Alfréd volt az, aki napok óta elhalmozta a figyelmesség jeleivel. Az izgalmas játék meg volt már fosztva romantikus jellegétől azzal, hogy az idegen kilépett az ismeretlenség homályából és megnevezte magát. Rózsai hangja diadalmasan csattant fel:

— Ugye megmondtam, hogy jelentkezni fog az ismeretlen hódoló! Nem birta tovább nyolc napnál!

És megindult a bizalmas érdeklődés aziránt, hogy voltaképpen kicsoda ez a Thomas Baling. A felvilágosítás, amit kaptak, megegyezett abban, hogy Baling a legnagyobb angol szövőgyárak főreiszvénnyese, dúsgazdag angol iparmágnás, aki saját yachtján érkezett Nizzába és fejedelmi módon él.

A két nővér között izgalmas tanácskozás indult meg arról, hogy fogadják-e el a meghívást, vagy sem. Margitot az első csalódás után izgatta a kétségtelenül eredeti emberrel való személyes találkozás. Mi volt a célja ennek a rejtélyes bevezetésnek? És mit akar tőle ez a gazdag angol? Nevetve mondta az aggodalmaskodó Rózsának:

— Elmegyünk drágám. Majd meg lesz lepve, ha meglátja, hogy nem egyedül, hanem a te kíséretedben lépek be az étterembe. És ez egyuttal világos válasz is lesz arra az esetre, ha tiszteletlenül szándékai lennének.

Ezt a magyarázatot Rózsai is kénytelen volt elfogadni és így történt, hogy este izgatottan készültek mindketten a rejtélyes idegennel való találkozásra. Margit színes, habkönnyű estélyi ruhát vett fel, Rózsai pedig a szokottnál is komolyabb és szigorubb sötét ruhába öltözött, ezzel is nyomatékosan akarván hangsúlyozni, hogy gardeméi minőségben van jelen.

A montecarlói játékkaszinó előtt ebben az esti órában rendkívül élénk volt az élet. Az egyik oldalon, a parkfelől nyíló széles lépcsőfeljárat csendes volt, mintha az épület türes és kihalt vol-

na, de a másik felén, a parkból nyíló bejáratok előtt az autók szakadatlan sora hozta a vendégeket. A világ minden részéből összesereglett emberek hajszolták itt a szerencsét: gazdagok, akik unalmukat akarták elűzni idegeik felkorbácsolásával, szegény polgári utasok, akik óvatosan kockáztattak néhány frankot a játékasztalon és nemzetközi színhámosok meg desperádók, akik foglalkozásszerűen keresték a rulett kegyeit, meg sikkasztók, akik apró bűneik terhével a lelkiismeretükön bujkáltak játékbárjagok és világfürdők hoteljeinek ismeretlenségében. És minduntalan feltűntek magányos nők is, kezdőkötők és kiöregedett, lecsuszott kitarítottak, akik csodálatos ösztönnel mindig ahhoz a zöld asztalhoz közeledtek, amelyek mellett szerencsés játékos ült. Ahogy gyülekeztek a zsetonok az idegen férfi előtt, úgy nőtt ezeknek a nőknek a csábító mosolya is a vérvörösre festett ajkukon és hamar szövődtek az ismeretségek a könnyűszerrel pénzhez jutott férfiak és a szerelmüket ezért a nyert pénzért áruba bocsátó nők között.

Margit órákat töltött itt el a játékkaszinó elegáns termeiben: a játék azonban kevesebb örömet szerzett neki, mint a szerencséseké körül nyüzsgő, izgatott és különböző módszerek segítségével pénzt hajszoló tarka és nemzetközi embercsoportok megfigyelése. Most sem tudott úgy elmenni a kaszinó előtt, hogy be ne nézzen egy félórára és különben is úgy gondolta, hogy jobb, ha Thomas Balingot megvárakoztatja, hadd legyen tovább kétségben aflótt, hogy jön-e vagy sem. Egy százfrankos zsetont tett egy számra és nyert. Ujra megtette most már a nyereséget is és a szám újra kijött. Pár perc alatt egész szép halom zseton feküdt előtte. Rózsai kipirulva, izgatottan állt a háta mögött, árgusszemekkel ellenőrizve a krupiét. Margit karkötőjára nézett.

— Sajnos mennünk kell — mondotta Rózsának.

— Elég kár — felelte az a játékszenvedélytől már-már elragadva. — Épen most hagyni itt a játékot, amikor ilyen szerencséd van.

Vegyes érzelmekkel mentek el a találkára. A Casino éttermének aijában egy pillanatra tévőn körülnéztek. A következő másodpercben, már az egyik asztaltól felugrott egy magas, szikár, nem fiatal ur és eléjük sietett, Thomas Baling volt. Udvariasan bemutatkozott Margitnak és láthatólag kellemetlenül volt meglepve, amikor észrevette a másik nőt és megtudta, hogy az Margit nővére. A gazdag angol azt remélte, hogy a lány egyedül fog eljönni. Margit még nagyobb csalódást érzett. Titokzatos, ismeretlen hódolója, aki most itt állt vele szemtől-szemben, nem az az ideális hős volt, akinek elképzelte. Thomas Baling ötvenév közötti csunya ember volt. Símára beretvált arcára és élet mohó élvezése mély barázdákat rajzolt. Sárga, kiélt arca szatirra emlékeztetett. Magas, sovány alakján azonban kifogástalanul szabott, elegáns ruha feszült és modora is ilyen elegáns és jól vasalt volt.

— Nagyon örülök, hogy nem utasította vissza meghívásomat — mondotta udvariasan, amikor leültek asztalánál.

— Megvallom őszintén — felelte Margit — csak azért jöttem el, mert érdekelt, hogy ki az, aki annyi kedves meglepetést szerzett az utóbbi napokban.

(Folytatása következik.)

DEUTSCHES STUDENTENHEIM KÜPPEL GRAZ

HERRENGASSE 18. — TELEFON 14-26.
Legrégibb alkalmi nevelőintézet nép- és külföldi tanulóknak számára.
Központi fekvés, nagy, nyílt helyiség. Jól állású, szigorú felügye-
let. Egész évben nyitva. Prospektus 1767

NYILT-TÉR

Mindazok, akik feleségem illetve anyánk elhunyt alkalmából részvétüket kifejezni szívesek voltak, ezúton fogadják leghálásabb köszönetünket.

Raics Márton és fiai
Sombor

Nemačka Keramika
(Deutsche Keramik)

Kosmajka 7 Beograd 1 Telefon 31-82

Meisseni Hardmuth, Čeh és Zsolnay
fayenc fal- és padlóburkoló keramiai lapok.

Meisseni és Hardmuth-kályhák, valamint luxuskandallók és takaréktűzhelyek (Sparherd).

Költségvetés, tervrajz díjtalan.

Tekintse meg kiállítási helyiségünket

SENAT GRADA SUBOTICE.

Ad. br. 14562—929. sen.

Oglas

Gradski senat oglašuje javnu usmenu licitaciju radi prodaje na večito gradskog gradališta u površini od 185. kv. hv. u VIII. krugu na uglu Ivana Antunovića i Zmaj Jovine ulice.

Isključna cena je po kv. hv. dinara 300.
Licitacija će se u ovom predmetu održati 24. septembra 1929. god. u 10 časova u Uredu Fin. Ek. Odeljenja (gradska kuća 1. sprat br. 40.)

Ostali uslovi prodaje se mogu doznati u istom uredu za vreme zvaničnih časova.

U Subotici, 10. septembra 1929. godine.

10672

Gradski Senat.

Novisadli Izr. Hitközség.

Hirdetmény

Alólírott előljáróság ezúton értesíti a t. hitközségi tagokat, hogy az imaszékek kibérlésének ideje 1. évi szeptember hó 8-ikán veszi kezdetét, miért is felkérjük a t. hitközségi tagokat, hogy az imaszékek kibérléséről idejekorán szíveskedjenek gondoskodni, miután belépőjegy nélkül senkit se bocsáthatunk a templomba.

Azok a hitközségi tagok, akik multévi imaszékeiket továbbra is bérelni óhajtják, szíveskedjenek ebéll szándékukat f. év szeptember hó 21-ig a hitközség jegyzői hivatalában bejelenteni, mert ezen határidőn túl a meg nem hosszabbított és le nem foglalt imaszékeket új igénylőknek fogjuk kiadni.

Középisikolái szegény tanulók, katonák és egyáltalában szegények, kik a főünnepéken templomba menni óhajtanak, a jegyzői hivatalban jelentkezzenek belépőjegyért.

Novisad, 1929. évi augusztus hó 28-ikán.

9829

Az előljáróság.

Önkéntes árverési hirdetmény

Folyó hó szeptember 19-ikén d. e. 8 órakor Komáromi József Stari Bečej, srbobrani ut menti tanyáján eladásra kerül törzskönyvezett tarka tenyésztésből 13—14 darab 3—7 éves tenyésztett fejős-tenén, 4 darab egyéves tenyésztésből és 2 darab 6 hónapos bikaborjú, azonkívül 6—8 darab 2—3 hónapos borjú. Továbbá többféle mezőgazdasági modern gép és eszköz, úgy mint 15—30 HP. Cormick traktor 4 vaskével, 1 éves Selicoroulet autó amerikai szárnyógép, szitotöltőgép, hengeres morzsoló 6 HP. benzinneművel stb. Ugy az állapotok, mint a gépek bármikor megtekinthetők a helyszínen.

Komáromi József földbirtokos,
Stari Bečej, Vilzon ul. 28.

10115

SANATORIUM TERAPIA

V R N J A Č K A B A N J A

TU A POKOS CRVOS Dr. KUJAR-DURLÉN AGOST 2 let alatt.

Legmodernebbül berendezett hydro- és elektro-terapia.

A sanatórium gyönyörű szép, kles erdős ligetben fekszik, saját gyógyforrással, úgy ivó mint, fürdő célokra a telep belterületén. Tudományos alapa fektetett dietikus konyha, szigoru orvosi felügye-

let alatt. Legmodernebbül berendezett hydro- és elektro-terapia.

Legmodernebbül berendezett hydro- és elektro-terapia.

A legmakacsabb és legelhanyagoltabb
**székszorulást, gyomor-,
vese- és májbajokat**
gyorsan, biztosan és a kiújulás veszélye nélkül gyógyítja a

FIGOL

A FIGOL kiváló gyógyerejü dalmáciai füge nedv-
ből és tengeri füvekből készül, tehát minden
veszély nélkül alkalmazható még a legérzékenyebb
gyermeknek és idősebb személyeknek is.
Készíti és postán szétküldi Dr. SEMELIC gyógy-
szertára Dubrovnik 2. — Ára üvegenként 40 dinár,
három üveg 105 dinár, nyolc üveg 245 dinár. 7642

OGLAS

U smislu odluke poverilačkog odbora stečajne
mase prezaduženog Bogdana Popovića iz Srpskog
Elemira održaće se 22. o. m. pre podne u 9 časova u
Srpskom Elemiru u radnji prezaduženoga oifertualna
dražba, kada će se pokušati prodati predmeti po sle-
dećim partijama:

1. Dućanski stelaži, tezgje, 2 kantara i mašina za
mak, kao i kassa u ukupnoj procenjenoj vrednosti od
5840 dinara.

2. Staklarska i porculanska roba u proc. vrednosti
od 3628 dinara.

3. Kratka roba u proc. vrednosti od 53.891 dinara.

4. Manufakturna roba u proc. vrednosti od 110.395
dinara.

5. Specerajska roba i kuhinsko posudje u proc.
vrednosti od 13.036 dinara.

6. Gvozdjarska roba u proc. vrednosti od 6930 d.

Roba se može videti na licu mesta 18. i 20. o. m.
posle podne od 3 do 5 časova, osim toga na sam dan
dražbe.

Ponude se imaju podneti kod mene u advokatskoj
kancelariji, u Velikom Bečkereku, a na dan dražbe do
početka iste na licu mesta.

Na ime vadiuma se polaže 10% proc. vrednosti.
Ponuda je za reflektanta obavezna, dotični ne
može odustati, inače gubi vadium. dok poverilački
odbor ne mora ni jednu ponudu primiti.

Za slučaj prodaje ima kupac preko vadiuma od-
mah da isplati i kupljenu robu da primi. Osig teča
ima da namiri i pristojbu.

Roba će se prodati samo po partijama.

U Velikom Bečkereku, 10 septembra 1929 godine.

Dr. Žarko Jakšić
staratelj stečajne mase.

10676

OGLAS

Potpisani staratelj sekvestra, usled rešenja kr.
sreskog suda, kao gruntuve vlasti u Subotici br.
6025/29 grunt. obnarodujem, da ću birnijske prostorije
ud. Antuna Ivića i Paje Ivića u II. krugu, Masarikova
ul. br 65. na jednu godinu dana na javnoj dražbi iz-
dati u zakup onome, koji bude najviše obećao. Dražbu
ću održati 18. septembra 1929 godine po podne u 4
sata u advokatskoj kancelariji Dr. Fischer Jakova i
Dr. Kalmar Elemira (I. Aleksandrova ul. 4.) Zakup-
nik je dužan zakupninu kao i pristojbu dražbe isto-
vremeno sa sklapanjem zakupnog ugovora isplatiti
staratelju sekvestra.

Subotica, 3. septembra 1929. god.

Rudić Ivan,
staratelj sekvestra.

*

Hirdetmény

Alulírott zárgondnok, a suboticai kir. járásbíróság
mint telekkönyvi hatóság 6025/29 sz. végzése folytán
közírré teszem, hogy őzv. Ivics Antalné és Ivics Pál
tulajdonát képező, II. kör, Masarikova ul. 65. sz. a.
kocsma helyiségeket nyilvános árverésen, egy évi
időtartamra, a legtöbbet ígérőnek ki fogom adni. Az
árverés 1929. évi szeptember 18-án d. u. 4 órakor fog
megtartatni dr. Fischer Jákó és dr. Kalmár Elemér
ügyvédek irodájában, (Aleksandrova ul. 4.) A bérlo
köteles a haszonbéri összeget az árverési illetékekkel
együtt a bérleti szerződés megkötésével egyidejűleg a
zárgondnok kezéhez lefizetni.

Subotica, 1929 szeptember 3.

10702 Rudics János, zárgondnok.

Dr. Bíró Károly volt polgármester házában (I. k.
P. Kujundžića ul. 7.) 2 uccai (8 m. × 6.5 m. és 4 m. ×
6.5 m.) 2 udvari (8 m. × 8 m. és 5 m. × 5 m.) szoba,
egy terras és megfelelő mellékhelyiségekből (fürdő-
szoba, konyha, cselédszoba, éléskamra stb.) álló igen
jól íúthető

uri lakás a földszinten

1929 évi nov. 1-től, esetleg azonnal is kiadó.

A lakás kényelmes 5 szobás lakással könnyen át-
alakítható, amely esetben ügyvédi vagy más iroda
céljaira, vagy orvosí rendelőnek megfelelő helyiség és
azzal összefüggő 3 szobás lakás nyerhető.

I uccai és 2 udvari szoba a mellékhelyiségekkel
esetleg külön is kiadó.

A lakás terve a kiadóhivatalban megtekinthető.
Kívánatra Žednik 3. telefon számra előre jelezve, hár-
mikor meg is szemlélhető.

10690

Felhívás

Felhívjuk a sentai Royal mozgó hitelezőit, hogy
akiknek 1929. évi május hó 1-től a mai napig, fenti
vállalattól követeléseik vannak, azokat 8 napon belül
jelentsek be, mivel azon túl felelősséget nem vállalunk
érte.

Bejelentések Konrad és Tomcsányi Senta, Royal
kino, címre küldendők.

Senta, 1929 szeptember 12.

Konrad József

Tomcsányi Gyula

a Royal és Apolló mozgó
tulajdonosai.

10682

Oglas

BÁČKA fabrika špirita i kvasca d. d. na vanred-
noj skupštini, održanoj 1. septembra 1929. godine iz-
reklo je likvidaciju društva. Na osnovu §-a 202. Trg.
Zakona pozivamo poverioce društva, da svoja potra-
živanja u roku od 6 meseci, računajući od trećeg izv-
štenja ovog poziva ostvare, jer će u protivnom slučaju
njihovo potraživanje samo ukoliko dobiti izmirenje,
ukoliko bude imalo društvo nezadovoljeno imanje,
Subotica, 2. septembra 1929. godine.

Uprava

BÁČKA fabrike špirita i kvasca d. d.

10513

Felhívás

Ismeretlen tettes által megölt néhai Molnár Sán-
dornó sz. Preschl Irma beogradi, illetve bókai lakos
örökösének megbízásából felszólítjuk mindazokat, akik
tudomással bírnak az elhunyt értékeiről, bankbetéteiről,
követeléseiről, vagyontárgyairól, hogy erre vonatkozó
tudomásukat velünk közölni sziveskedjenek.

Teljes felelősséget vállalunk az iránt, hogy a be-
jelentő nevét a legközelebbi díszkrécióban tartjuk.

Egyben tudatjuk, hogy mindazon értékben, mely-
nek meglétele a fenti módon jut tudomásunkra a fel-
találandó, illetve behajtandó érték 25%-át jutalom-
képen adják ügyfeleink a bejelentőnek.

Dr. Rajic Toša

ügyvéd, Vel. Bečkerek

Dr. Fényes Jenő

és

Dr. Fényes Endre

ügyvédek, Debrecen.

10288

Házhelyek eladása

Vermes Béla X. körű szegedi szőlőkbeli in-
gatlanai a Budanovićevo ulica és a Radićevo
ulica, továbbá a Kopunovićevo ulica és az Evtov-
vićevo ulica közti részen a Szubotica város Tan-
ácsa által jóváhagyott parcellázási terv szerint
209 négyszögöles parcellákban kedvező fizetési
feltételek mellett házhelyekül eladatnak.

A parcellázási tervek és eladási feltételek
megtekinthetők, valamint bővebb felvilágosítások
nyerhetők naponta d. e. 9—11 óráig a Szubotica
Gazdasági Egyesület helyiségében levő parcell-
ázási irodában (VIII., Knjaza Mihajla ulica 2.
sz.) és a helyszínen őzv. Pertics Ernesztinnél
X. kör, Kopunovićevo ulica 66. szám alatt. Köz-
vetítők kizárva.

Szubotica, 1929 augusztus 7.

Vermes Imre,
mint Vermes Béla meghatalmazottja.

Malom- és motortulajdonosok

tudomására adjuk hogy legutibb KISS-rendszerű
(szab. bej. 3879/29. P. 319/29.) generatoraink készítését
kezeltük, melyek igen sok előnyt nyuitanak más
generátorokkal szemben:

Fogyasztása óra HP-ként 80 dkg. fa, garantált
hamu- és kátránymentes működés, a motor erősebb, a
tűz üzemből tisztítható stb.

Vállaljuk nem jól működő generatorok rendbeho-
zását, autizen hegesztést, motorjavítást. Minden
másnap vas- és rézöntés. Maradtunk

teljes tisztasággal

Vojvodina Tehnička Poduzeće Subotica

Daničičev put 40. sz. (Pálcsi ut.)

Vaidasági főmegbízott: REISS DESIDER technikai
üzlet. Vasuttal szemben.

Földhaszonbérleti hirdetés

Alulírott gondnokság az alapítvány tulajdonát
képező 10 lánca ludasi földet 1, esetleg 5 évre bérbe-
adja.

A bérleti feltételek a helybeli izr. Szentegyet
irodahelyiségében (VI. kör, Zrinjski trg 23. sz.) meg-
tudhatók.

Subotica, 1929. szeptember 13.

A Halbrohr János-féle

alapítványi gondnokság.

10632

Szállodamegnyitás

Sztaribecsejen a Hotel Central nevű szállodát
átadtam és szeptember 25-ikén saját házámban meg-
nyitom új szállodát

Hotel Imperial

név alatt. Szállodám központi vízellátással, meleg és hi-
deg vizet szolgáló vízvezetékkel, fürdőszobákkal,
autógarázzsal van felszerelve, úgy hogy minden igényt
kielégítő kényelmet nyújt. Az utazó uraknak napi pen-
zió háromszori étkezéssel 80 dinár vagy 20 százalék
az ételárakból. Ugy a kávéház, mint a szálloda be-
rendezése vadonat új.

A közönség szives pártfogását kéri

Sima Nikolić

a Hotel Imperial tulajdonosa.

10188

Két darab mázsát,

40—50 kg. kosarakat, szüreté ő- és
daráló-kádat, nagyobb szőlő-
préseket keresek megvételre.

Schwarz Andrija, Subotica

412

Gyümölcsöt és főzeléket

csak eredeti

WECK-üvegekben

főzön be. Ez kéri minden üveg- és vaskereskedésben

Főlerakat: FRUCTUS, LJUBLJANA
Zagrebi egységárúsítás: R. PASARIĆ üvegeskereskedő, Ilica 37.

Hallotta-e már az „ELTZ”-rádiók

különféle típusait ?

Okvetlenül ismerje meg!

A rádiótechnika legmagasabb kulturája

Képviselet:

„VOLTA” R.-T. VEL.-BECSKEREK

Farkas Andrásné kártyos üzemet átvettem

azt saját nevem alatt vesetem.
Szolid és pontos kiszolgálást, első-
rendű munkát garantálok.

Konrad Mihály

kártyos

Subotica, Zmaj Jovina ul. 5

Dákók, billiárdgolyók,

maszmergummi, bi hirdoz
tartozó összes felszerelések,
ernyők nagy választékban, bor-
csapok nagybán 8 kites nyben
kaphatók

őzv. Gerber Jakabné
műszertárgyos üzemben Su-
botica, Bone Sudare ideva u. 32

LEVELEZÉS

Melyik disztigválni tudó uriember segítene ki egy 30 éves csunya asszonyt pillanatnyipénzavarából. Csak állandó barátságról lehet szó. Teljes őszinte sorokat veszek csak figyelembe. »Megértés« jeligé a kiadó továbbítja. 10708

Levelezni szellemes ideki uriemberrel. Leveleket »Nincs jeligém«-re a kiadóba. 10411

Jolly Jock. A véletlen találkozás bizodalommal tölt el, hogy megismerkedésünk utmutatás, amely rám rója a feladatot, hogy mássá tegyem, mint ami. Annyi kedvesség és oly bájdusság, amellyel Kegyedet felruházta a Teremtő, kötelez arra, hogy bubifizura, pirosított és női ajkak közzé nem való cigarettá meg ne rontsa. Bárha nem is ismerem és bár ígéretet is tettem, hogy nem fogok kutatni Kegyed iránt, mégis kell, hogy éljek az alkalommal, amit kegyesen adni méltóztatott s írjak. Az álmatlanul eltöltött éjszék és a nappal órái, amelyeket a Kegyedre való gondolás tesz édessé, könyvszerelken erre. Ugy érzem, hogy feladatot is töltök be, amikor igyekszem meggyőzni, hogy sokunknál szivbelileg komoly dolog mindaz, amin Kegyed olyan jól mulatott. Vajha belátná és komolyan venné. »Más az én világom.«

Legyen világosság! A mult-kori levelet olvastam. Csodálkoztam, hogy a többit nem Maga írta... Már azt is gondoltam, hogy olykor talán az a fiatalúr irt, aki egyszer állítólag a család megbízásából jött hozzánk. Én megneveztem őt, de úgy látszik, egy nagy lépéssel rehabilitálták. Azonban az is lehet, hogy valaki most a mások hibájáért még többet szenved. Értetlen: egy helyen hívják és ha nyomban közeledek, szídnak... Tudtam, hogy valami nem komoly, hiszen ez az ő érdeke ellen volna. Idővel majd meglátjuk, hogy mi igaz a mi szerelmünk vagy az ő célja. Vagy talán nem is szeretett? Akkor tényleg kár volt a benzinért... Ha olykor csak azt akarták tudni, hogy ott vagyok-e még, ki kell jelentenem, hogy amíg hitetget, remélek, bár hiába mentem kapott randevura is. Két hét előtt hivatott M. bácsi és közölte, hogy beszélt Magával. Szerinte Maga azt mondotta, hogy szeretne velem találkozni, de azóta sem M. bácsi nem találkoztam magával, sem a haza küldött levelemre nem kaptam választ. Ha nem szeret, ne kinozzon a fiatalúr, mert akkora ostobaságra, mint ő szeretné, ugysem vagyok képes... Ha viszont szeret és én tévedtem, kérem, bocsásson meg és tudassa, mikor és hol... Hiszen, aki igazán szeret... Kezeit csókolja Jóska.

Gyémántos! Most már kifejezhetetlenül kíváncsi vagyok Magához. Bárcsak itt lenne, szekirozna, bántana. Talán meg sem becsültem eléggé. Most érzem csak, ki volt nekem. Szoros, meleg kapocs köt Magához, igaz volt. Áldott mondaná marad. Két ölelő karját megérem még? Nagyon szeretem 58 Csókolom minden kedves falatját. 10674

János. Köszönöm meleg szeretetét, életünk színes ajándékát és csókolom hasonlétképpen. 10682

Felkéröm azt a két »kék« feleséget a szubotici korzóról, tudassák a lapban, hogy hajlandók-e megismerkedni azzal a szombori fiúval, aki a vasárnap esti korzón kísérte őket. — Levelet »Kék nefelejes« jeligére. 10672

Hűgyeim! Kérek diszkrétív melléti ismeretséget fiatal, független és vagyonszövel, lehet gyermektelen özvegy is. Közvetítők kizárva. Leveleket kérem a kiadóhivatalba »Nő imádója« jeligére. Csak teljes című levelekre válaszolok. 10613

Je ochorche une demoiselle instruite et serieuse pariant parfaitement le francais et l'allemand pour mon unique fille. Offres par écrit avec photographie et certificats. Adresse: Elsa Hütter, Subotica. 10586

HÁZASSÁG

Házasság céljából keresi csinos, barna, fiatal földbirtokos 50 hold föld vagyonnal hozzáillő csinos leány, vagy fiatal özvegy ismeretséget. Csakis teljes című leveleket »Földbirtokos« jeligére a kiadóba kér. 10680

Jómódu tekintélyes nagyobb forgalmas vidéki városban levő ismeretlen kereskedő keres hozzáillő vagyonos özvegyasszonyt, vagy leányt. Esetleg benősülés is lehetséges. Teljes címmel ellátott leveleket »Baldog házasság« jeligére a kiadóhivatalba. 10698

Férjhez adnám szerényebb igényű diplomás emberhez, csinos, mindenben kifogástalan rokonom. Csak kifogástalan korrekt uriember jöhet szóba. A legmesszebbmenő diszkrétív nyujtom. Választ »Magas« jeligére a kiadóba. 10707

Kereskedő, 36 éves, izr. vallású, önálló üzlettel házasság céljából keresi magához illő intelligens, megfelelő vagyonnal rendelkező leányt vagy özvegy ismeretséget. Feltétlen diszkrétív biztosítva. Leveleket »Jövő« jelige alatt kiadóhivatal továbbítja. 10574

Házasságot urikörökben úgy bel- mint külállamiokból is, létrehozok a legnagyobb diszkrétívával. Marie Fejes, Vel, Kikinda, Nikole Pašića ul. 1591 10709

Zagreb közvetlen közelében földbirtokkal és két mézarszárkálit rendelkező 33 éves katolikus fiatalember ezután keres megértő életársat. Kb. 250.000 dinár hozomány megkívántatik, amely azonban telegkönyvileg biztosított. Vallás mellékes. — Levelek »Könyv« jeligével Radio Reklam, Subotica, kértetnek. 10038

Benősülni harmincéves, r. kath., érettségizett fiatalember kereskedő vagy vendéglőcsaládba. Leveleket »Tiszamelléki« jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja. 10174

Megnősülni gépészmester, kinek 2 garnitúra cséplőgépe és 25 hold szántóföldje van. Csinos leányt vagy özvegyt, ki jó, hü felesége lenne, óhajt feleségül. Leveleket »Gépész« jeligére a kiadóba kér. 10681

29 éves fess önálló intelligens kereskedő nőül venne gazdag uricányt. Ajánlatok »Szerencse« jeligére a kiadóhivatalba. 10692

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy má 1 dinár, vasárnapra és cimező költségessé számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felblyegzett jeligés leveleket továbbítunk. Kérdezőkötőkhöz válaszbiogy mellékelendő.

Női cselló-zenekart

első augu 5 tagut keresek a többi 1- e. A zenekarban zúks g és II. hereditás, flau a, zón ora, ezen hangszerek mellett a tagokna tudni kell szazozó ozo nias a jast. I ásbeli ajánla o: »Amé i tana« vendé lő, Bégad, Kralja Milana 8) átldeud 5.

Használt autók

jutányos áron ELADÓK

Reparaciija Au'oguma

Sombor, Atanackovića ul. 8

53 éve Csillag Anna kenőcs

(„Én Csillag Anna“)

Milliók (Asszonyok, férfiak és gyermekek) megmentették hajukat Csillag Anna kenőccsel. Ami 53 éven belül a legjobbnak bizonyult, az Önnek is használni fog! Ne várjon azonban míg a haja rohamosan hull, vagy természetes szépségét veszíti, hanem rendeljen meg még ma egy készletet (kenőcs és hozzávaló) dinár 85-125 vagy 200. Az 53 éves világhírű Csillagkenőcs eltávolítja az alkalmatlan korpát 48 órán belül, megakadályozza a további hajhullást és új erős hajnövést idéz elő ott, ahol még életképes hajgyökér van. Természetes fényt, selyemlágyságot ad és megőrzi a haját a korai őszüléstől.

Rendeljen még ma és cimezze pontosan:

„AURORA“ Sekt. 1.

Novisad, Željeznička 38. 10036

Elsőrangú hangszerek direkt a gyárból, illetve gyári raktárról szállítva. Nagy képes árjegyzék

ingyen! Kérje Jugo-slávia legnagyobb hangszergyártó!

Meinel és Herold

hegedű-, gramofon-, harmonikagyár

Udskja, MARIBOR 150-2.

Hegedűk	95 dinártól
Tamburák	98 „
Mandolinok	136 „
Kürtök	5,5 „
Gramofonok	345 „
Kéziharmonika	85 „

felje b

Kisebb birtok Vajsztában (Bácska) gazdasági épületekkel és pedig: 1-3 szobás és mellőkhelyiségekkel álló lakás, 30 vagon gabona befogadókapacitású raktárral, 35 vagon befogadókapacitású görével, 2 csellólakással, nagy istállóval, 4 hold 423 négyzetlő földdel, a község közepében, gabonakereskedésnek vagy kendergyárnak igen alkalmas, azonnal eladó.

Bővebbet a tulajdonosnál: Svin Željko ul. P. 60-vo (Brod) 10633

Iskolatáskák, mappák és bőröndök

bőrből és vászomból o'ason csakis SCHLAGER bőröndöknél a készítőnél szereshetők be. Divatos ridiküllökben nagy választék! Subotica, Aleksandrova ul. 1 22.8

DOHÁNYOZNI MÉREG!

Mindenki játszva leszokhatja az egészségnak ártalmas dohányzást »EX« tablettáinkkal. 14 nap lefolyása alatt a legszennvedélyesebb dohányzóból is nemdohányzó válhat, ha naponta háromszor az »EX« tablettát használja.

Feltétlenül ártalmatlan!

Egy csomagolás 30 dinár, egyszegymód ötcsomagolás 145 dinár. Franko szétküldés:

„AURORA“ Sekt. 1. Novisad, Željeznička 38

Férjhezmenőknek, nősülőknek biztos siker. Cim a kiadóban. 9896

Benősülni jobb kereskedő család meglevő üzlettel 35 éves intelligens izraelita vallású kereskedő nagy üzleti prakszissal. Női vagyonnal rendelkezik. Feltétlen diszkrétív biztosítva. Leveleket »Szorgalmas« jelige alatt kiadóhivatal továbbítja. 10575

FOGLALKOZÁS

Rajzolást, festészetet, iparművészetet, szobrászatot tanít tanár. »Tudomány« jeligére a kiadóba. 10591

Bácskában bevezetett szorgalmas, megbízható utazót keresünk a fűszer- és rövidáru szakmában, aki a szerb, német és magyar nyelvet bírja. Ajánlatok Fischer és Bischoff céghez, Novivrbas küldendők. 10519

Tanulóanyag fizetéssel felvételnek Garay-szalomban, Aleksandrova ul. 11 10628

Kötés (nők), spulnisok felvételnek Beck Jenő kötetlőárú gyárában. 10711

Tiszviniönű kezdő fizetéssel felvétetik. Cim a kiadóban. 10710

Négy középiskolát végzett fiúk, intelligens iparágra felvétetnek. Cim a kiadóban. 10704

Koresek magánháza házmesternek fiatal házaspárt, férfi lehetőleg vizsázott soffőr legyen. Jelenkezni Preradovičeva ul. 18. 10661

Perfekt varrónők felvétetnek Garay-szalomban, Aleksandrova ul. 11. 10629

Segéd, idősebb, rövidáru szakmabeli, engrois üzlet részére szerb, német, magyar nyelvtudással azonnal felvétetik. Ajánlatok »Szorgalmas« jeligére a noviszadi kiadóba küldendők. 10578

Okleveles tanár nő elvállalja gyermekek tanítását házbán és házon kívül. »Pädagogia« jeligére a kiadóhivatalba. 10592

Magános nő, perfekt varrónő, állást keres. A főzésben is segítene, esetleg ápolónőnek menne. Cim a kiadóban. 10621

Jól bevezetett speditur vállalat finanszirozót keres. Bővebbet Peić iroda, Cara Dušana 5. 10658

Cukrász-segédet, önálló munkást, aki a szakma minden ágában jártasságával bir, felvesz Kovács cukrász, Kula. 10659

Ügyes géphimző, ki géphimző tanfolyam vezetőséghez ért, szorgalmas helyi ügynök, kik varrógép és kézpár részlettizelésre való eladásával foglalkozni akarnak, azonnal felvétetnek. Szombor, Pariska ulica 9. 10527

Fodrásznő, ondoló, manikűröz, haját vág, október 1-re, vagy 15-ére állást keres. — Megkereséseket »Bárhova« jeligére a kiadóba kér. 10531

Irodistanő, ki a szerb, német, magyar nyelvet bírja, levelezésben jártas, azonnal felvétetik. Cim a noviszadi kiadóban. 10577

Kisebb háztartás vezetését vállalná középkorú csinos magános nő magános urnál, vagy iparosnál. Vidékre is elmegy. — Megkereséseket »Hűség« jeligére a kiadóba. 10631

Elsőrendű, önállóan dolgozó cukrászsegédet azonnali belépésre keres Grünberger cukrászda, Sombor (Lloyd). 10668

Üzletszerzőt, nagy ismeretséggel fix és juttékos alapon felvesz helybeli biztosító intézet. Ajánlatok »Közmoly és megbízható« jeligére a kiadóba kértetnek. 10456

Eihelyező irodamba keresek azonnala pinocérlányokat, szállodai szobaasszonyt, magánházaohoz mindeneslányokat. Ajánlok és keresek főpincéretet nagyobb óvadékkal, iccést nagyobb községben. Érdeklődni Lang agentura, Subotica. 10626

20%-os koronahónok eladását és vételét legelőnyösebben közvetítjük Szubotici Kereskedelmi és Iparbank. (Vasuti parkal szemben). 10701

Keresünk korszakalkotó tálmány terjesztéséhez az ország minden helységében képviselőt nagy kereseti lehetőséggel. Ajánlatok La Plachter, Subotica, Mokrančeva ul. 13 alá küldendők. 10454

Házmester felvétetik Körműves előnyben. Scotus Viatora 10. 10609

Szakácsné, perfekt, hosszabb jó bizonyítványokkal, uriházhoz ajánlkozik. Cim: Molnár könyvkereskedés, Senta. 10686

Suche zu meinen (8 und 4 jährligen) zwei Kindern deutsch sprechendes Fräulein, welches auch mit Haushalte ein wenig mithilft. — Adresse in der Administration. 10663

Pincérgyűnősegg, Freudenfeld Vilmos Pancevón ajánl, keres, elhelyez mindennemű, elsőrendű kávéházi, szállodai személyzetet.

Keresek utazókat és utazónőket külföldi gyár konkurencianélküli cikkének terjesztésére. Fixfizetést és magas jutalékokat adok. Mindenki személyesen meggyőződhetik. Levélbeli ajánlatokhoz 1 dinár mellékelendő. M. Rajačić, Novi Vrbas, Kralja Petra ul. 339. 9383

INAST mielőbbi belépésre felszünk. Barzel vaskezeskedés, Subotica 10168

Pállnkafőzést minden időben a legolcsóbban vállalkozok. A főződe ujonnan be rendezve. A rendelőknek minden könnyítést megadok és nem kell a munkában segíteniük. Mate Josif, V., Marko Kraljevića 12. 10267

Gyógyszerész-asszisztent keres nagyobb prakszissal és nyelvismeretekkel. — Ivacković M. gyógyszerész, Velika Kikinda. 9926

Ügyes ondoló azonnal is beléphet »Amerika« szállodába. Ugyanott inas felvétetik. 10436

Gépész, kondenzátoros esetleg motorok mellé, eszterga és rovatkolást vállal. — Merschbacher »Bega« hirdető, Velikibecskerek. 10450

Érettisgizett leány gyógyszertárba gyakornoknak azonnala belépne. Ajánlatokat »Gyógyszertár« jeligére ker a kiadóhivatalba. 10517

Esztergályossegédet a fa szakmából azonnala állandó munkára alkalmazok. Birn József, Ada. 10478

Jóházból való fiut tanonoknak és erősebb kifutott felvesz Ruff cukorkagyár. 10691

Bubihajvágó, gyakorlott erő és hó 19-i belépéssel Odzacin felvétetik. Ajánlatok »Die Woche« Odzaci, kiadóhivatalába »Bubifej« jelige alatt küldendők. 10520

Főmőlnári állást keres több évi gyakorlattal, jó bizonyítványai vannak. Azonnali belépéssel. Érdeklődni lehet Bencze Józsefné könyvkereskedése Ada, Bácska. 10506

Főmőlnári állást keres hozzérto, az őrles minden ágában jártas, a legnagyobb %-u fehér beörlést vállal, malomszerelésben jártas szakember. — Elhanyagolt malmokat rendbehoz. Pajor György főmőlnár, Cantavir. 10608

Utazó 18 év óta kitűnően bevezetve, 46 éves, három nyelven teljesen perfekt, állást változtatna. Bármilyen szakmában vállal állást. Jelige: »Szorgalmas«. 10461

Fiatal rövidárús utazói, esetleg segédi állást keres. Cim Dr. Szántó Miklósnál, Szombor, Kr. Petra ul. 10525

Ügyes kelmefestő és vegy-tisztítósegéd állandó alkalmazásra azonnali felvétetik. Phönix kelmefestő, Szombor, Venac Stepe Stepanovica. 10526

Almolnár keresünk kellő gyakorlattal, szorgalmas és lelkiismeretes szakert. — Ajánlatokat kérünk a kiadóhivatalba küldeni az eddigi gyakorlat és a fizetési igények megjelölésével »Almolnár« jeligére. 10537

Ha német, szerb, francia vagy angol levelezését végezteni kívánja, ha a nyugati remekírók műveit felolvastatni s értelmezteni óhajtja, ha szive érzelmét választottjával közölné, de annak dialektusában járatlan, az szőljön »Asmodee«-nak, kinek címét a kiadóban tudhatja. Ő szolgálat készen áll rendelkezésre. Fordítások legprecízebben végeztetnek. Mindenféle levelezés elvégzését vállalja. 10544

VÉTEL-ELADÁS

Házhely a Szegedi szőlőkben Budanovicsa u. 22. alatt eladó. 10669

Eladó villatelkek a Menhelynél Daničičev put 33. Tálassy-kert. 10706

Villanymotor hat HP 220—230 voltos megvételre, ugyanott két gépészinas felvételre kerestetik. Ajánlatok Kosztolányi András gépész Petrovac (Bačka) címre küldendők. 10644

Szólővétel

Veszek circa 10 lánca jó állapotban levő homokszőlőt, esetleg terméssel együtt. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít. 10648

Ház Bácska Topolán 50 év óta fennálló vegyeskereskedéssel, italmérséssel, trafikál. 3 szoba, mellékhelyiségek és nagy szőlős, gyümölcsös kerttel, minden elfogadható áron, kedvező fizetési feltételekkel, betegség miatt eladó Pressburger Mihálynénál. 10708

Osóka községben forgalmas helyen sarokház fűszer- és vegyeskereskedéssel, mely mészárosnak vagy péknek is alkalmas, továbbá 2 rólos portál is eladó. Juhász Lajos kereskedő. 10686

Eladó Fiat teherautó 6-mőr gumival. 4—8 HP szivóvázmotorok. Kerések ár-tézi kulfuró szerszámot. — Bálint Károly, St. Moravica. 10688

Vámmalom egy vagonig megvételre kerestetik. Részletes ajánlatok »Vámmalom« jeligére a kiadóba küldendők. 10655

Boroshordók 1000—1200 literesek, eladók. Save Teke-lije 87. Pirmiszker Józsefné. 10665

Renault 6 HP autó kifogás-talan állapotban családi okok miatt eladó Érdeklődni Bata garage, Subotica. 10624

Oitroen 4 üléses nyitott autó, jó állapotban, olcsón eladó. Gáspár Lajos, Srbo-bran. 10697

Beogradban több éve fenn-álló étterem, jól berendezve és bevezetve, magyar konyhával. Kralja Milana ul. 85. szám alatt, Beograd-ból való gyors elköltözés miatt eladó. Közelebbit ugyanott. Josip Almási, Restorant Kristál. 10696

Szabófület, forgalmas helyen, biztos megélhetést nyújt, elköltözés miatt sür-gősen eladó. Cim a kiadó-ban. 10664

Zongora, rövid fekete, Wirth-gyártmány eladó. Badaličeva ulica 5/a. 10714

Auto, Rugbi, 6 hengeres, jó állapotban levő, más vállalkozás miatt sür-gősen eladó. Oresik Péter, Ada. 10524

Fajtisza fehér Orpington kakas és Csirke, 3—4 hónapos, eladó. Scheer Fülöp mészáros, Novi-Vrbasz. 10634

Uri lakóház, három lakás-sal Szuboticán, a Brozova ulica 20. és 22. számok alatt, mely évi 36.000 dinár jövedelmet hoz, 250.000 dinárért örökáron eladó. — Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos Paličon Trogirska ulica 7. sz. alatt. 10675

Üzemképes gyári magánjáró szallagfűrészt utányos áron eladó. Megtekinthető Sombor, Brankovicsa (Pozdáni) ulica 35. 10667

Koronás bonokat keresek megvételre. Rosenthal József, Sombor. 10670

Kis Renault autó, teljesen új, 4000 kilométer futott, eladó. Cim a kiadóban. 10662

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és elmaszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbőlyegzett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdezőkérdezőknek válaszdíjig mellékeljük.

Ház eladó, Cara Lazara 45. 10645

Uj épület a kertvárosban kedvező fizetési feltételekkel eladó. Teslina 35. 10695

Zongorát, pianinót venni bizalmi dolog. Saját érdekében ne vegyen addig, míg árajánlatot nem kéri Prágai György zongora- és hangszerüzletétől, Vel. Kikindán. 10689

Cipőüzlet, bevezetett, jó-forgalmu, más vállalkozás miatt műhellyel, esetleg házzal együtt eladó. Érdeklődni Pleesz Pál, Kula. 10600

Gazdasági garnitúra 17 éves, Hoffherr garnitúra egy Marschall kazán Gazdasági cséplővel, Ruszton kazán Marschall cséplővel és 2 magános cséplő eladó. Deli Imre gépész, Bačko Petrovo-selo. 10605

Must eladó, Kazi Mátyás kraljevregi szőlőtelepén e hó 16-tól állandóan kapható must. 10434

Kereskedelmi és vámma-lom vajdasági nagyobb városban szép lakóházzal felerészben, esetleg egészen eladó. Csak személyesen tárgyalok. Cim a kiadóban. 10343

SENTA-ADA-MOL-B. PE. P. ROVOSELOI AUTÓBUSZ UJ MENETRENDJE

1929 szept. 16-tól:

SENTA ind.	7:5	13—	17—	órakor
ADA	8:30	13:40	17:45	•
MOL	8:0	14—	18:05	•
B. PETROVASELO érk.	9:20	—	18:30	•
B. PETROVASELO ind.	4—	9:30	—	órakor
MOL	4:20	9:50	14—	•
ADA	4:40	10:10	14:15	•
SENTA érk.	5:30	11—	15—	•

C. all. korások B. Petrovoselon a Staribeđre induló au ó buszhoz

SENTAN: az 5:48, 11:24 és 15:24 óra-or Suboticeira induló vonalakhoz, valamint 11:23 és 5:46 óra-or induló bá-nál s 15:19 ór kor induló horgosi vonalakhoz.

Kitűnő minőség! Olcsó árak!

GYERMEKKOCSIK

S o is 400 dinártól Sport 220 dinártól

Nyugagyak 130 din.

Reformszékek

Gyermekjátékok Disztárgyak

STERN BAZAR-ban

SUBOTICA, GYÜMÖLCSPIAC 682

Nagy kádak cefrének, tör-kölynek, hordók festéknek eladók. Bővebbet Földes ruhaüzlet. 10107

Fiaker, használt 1 lóra, jó állapotban eladó. VI. Vinogradska ul. 14. 10387

160 dinár

10.000 kg durvaszemésés dunai homok, 120 dinár f-nomszemésés, ab vagon Bogojvo. Nagymennyiségű Száva-sotterrel is rendelke zem. Johann Merkl, Sonta 9033

Léggyógygár, napi 20.000 darab kitűnő légyfogó kapaci-tással, teljes felszereléssel eladó. Komoly érdeklődő-ket informál Haasz Ferenc, Srbo-bran. 10486

Vendéglő, község központ-jában 800 négyszögöl terü-leten táncteremmel, ivószobá-k, lakás és mellékhelyi-ségekkel teljes berendezé-sel szabadkészből eladó. Bő-vebbet Resch Mihály ven-déglős, Svilojevo, Baeska. 10102

15 hl. prima sillerbor el-adó. I. Bogovicsa ul. 15. 10445

Uj bútör, Ebédő 6.000 di-nárért, esetleg háló is 12.000 dinárért eladó. — Mindkettő modern, szép ki-vitelű, Cim a kiadóban. 10433

Vasasztorgapadot, könnyeb-bet, vennék. Leveleket ár-megjelöléssel Jankovici Sve-tozar mehanicar, Smedere-vo cimre. 10481

Arany

10 és 20 koronáso-kat legmagasabb árrban ves-zek. Pick, Subotica, Paši-čeva 5. 10512

Birtok 14 hold szántóföld, belöle egy hold közepes nö-vésü erdő tölgy és kóris, egyhold legelő földközössé-gi joggal háromnegyed hold fiatal, jó és termő szil-vaoltvány, a bródi járás-ban, Slavonija, lakóház, mellékhelyiségek egy la-kásra, mint vendéglőnek, vagy üzletnek alkalmas, a Beograd—zagrebi főtvo-nalon, **Solna községben**, opčina Garčin, 120.000 di-nárért eladó. A vételár fi-zetése megegyezés szerint, átírás ingyenes. Közelebbit Djordje Veselinovic ke-reskedő, Vinkovci. 10845

Bajmokon komplett fűszer-üzletberendezés utányos áron eladó — Érdeklődni Gvetvay könyvkereskedés-ben. 10523

Jó karban levő, nagyportá-ju, fateleplek is alkalmas házarn azonnali eladó. — Szentá, Beogradska ulica 89

Önkéntes extra köpeny ma-gasabb alakra eladó. — Pressburger, Trumbičeva 6.

Férfiak örök ifjúsága!

10 dinár ellenében diszkré-ten kapja a szakorvosi leírá-sát egy szenzációs talál-mánynak. Azonnali eredmé-nyért garancia. **A. Mayerhof** ortoped szaküzlet, Vel. Bechtéri

Nemes, fajtiszta gyümölcs-fákat, díszeserjéket, bokor és futórósákat őszi szállítá-sra ajánl a Vajdaság leg-régibb kertészete. Kérje őszi árjegyzékünket. Bednarz-ferje kertészet, Stara Kanji-za. 9980

Ajtók, ablakok minden mér-tékben azonnali szállításra kaphatók. Mindennemű fa-megmunkálást vállal Mihály asztalos, Zlataričeva ul. 22. (Tűzoltó lakत्याna mellett).

Jó állapotban levő hasz-nált Fordson-traktorok, Oli-ver-ekők, Ford-autók, Ford és Fordson-alkatrészek — zonnali szállításra a leg-olcsóbb áron kaphatók. — Földvári Béla cégnél Sza-ri-Becsej és Szentá. 5635

Műlábak

műkarok, gyógyfűzők, tám-gépek és betegtoló-kocsik, Schönbrunnál, Szubotica, Paše Kujundžičeva 20.

Ukrásza bácskai nagy vá-roshan, teljes felszereléssel, kezdőknek különösen alkal-mas, azonnali eladó. Cim a kiadóhivatalban. 9858

Róka

Károly divatcipész, Szubo-tica (Rudičeva ul.) Zrinjski trg 2. 9888

Étköző burgonyát és jó-szágetetésre saját termelést szállít, Danilo Ivkov, Sta-par Bačka. 10049

Zászlók

tiszta gypju tengerész-zászlószóvetből, **garantált** fény-, eső- és viharmentes. Nagyban és kiesinyben. — **Winkler József**, Subotica, Madjarska ul. 9. Kérjen ár-ajánlatot. 10079

Fűszerüzlet, jóforgalmu, ke-nyérsütődével egybekötve, piacfértel szemben sarok-házban 5 évi részletfizetés-re eladó. Fehér Mihály, Senta-Gornjibreg. 10085

Több komplett cséplőgarni-túra eladó olcsó részletfizetés-re, 6 HP petróleummotor, motoros morzsolók, favágók, kövesdaráló és 2 eszterga-pad. Mudrinski gépműhelye, Srbo-bran. 10102

Sarokház eladó, mely áll 2—2 szobás és két egy szobás lakásból a belterületen. Érdeklődni lehet Lagner fod-rásznál, Pašičeva ul. 6. 10130

Perzsaöngyeg 4 darab, nagy-on kedvező áron eladó. Megtekinthető Gizella tra-fikban, Rudics uca, La-hor-palota. 10195

Kérjen mindenütt **Bistra** asztalvizet, kitűnő aditó ital, borral is igen kellemes. Megrendelhető a félrakat-nál Preradovicsa ul. 4. Telefon 292. Bármilyen kis mennyiséget házhoz szállít-tunk. 10095

Fűszerüzlet Szuboticán, forgalmas uton, házzal együtt eladó. Biztos meg-élhetést nyújt. Cim a ki-adóban. 10228

Hofherr-Schranz-Clayton-Shuttleworth

M. C. Cormick-tractor

H. S. C. S. nyersolaj-tractor

és mindennemű mezőgazdasági gépek képviselőjét átvettük

Raktáron tartunk:

mindennemű mezőgazdasági gépeket

BARZEL

vasüzlet géposztálya, Subotica, Kunetz ház

Rudic kitérő

LIFKA-KERT

Vasárnap utóljára a kettős filmujdonság!
Mary Philbin, Don Alvarado
Ifjuság diadala
Douglas Fairbanks, Lupe Valez
GAUCHO

Hétféltől

Brigita Helm látványos klárikásu huzos-filmje
Tévutakon
 Egy asszonyi szív vergődése!

Tetőcserép

gerendák, deszkák, használt állapotban

eladók

S. Ad. Engl
 Daničičev put 10
 10191

AIDA

műhímező-, kézimunka- és fehérműszalon, I. Albina u. 1. Zenéje mellett!!!

Horgoson minden üzletnek megfelelő ház a főtéren eladó. Érdeklődni Eleven gépésznél. 9988

Boroshordók, jó karban lévő, olcsón eladók, darabonként 20-tól 40 hektolitrig. Ugyanott fél és transporthordók is kaphatók. — Bergel Leo, Senta. 10530

Villanyzongora jókarban lévő száz darab kottával eladó. Alkalmos moziba, vendéglőbe. Bővebbet Laki Novisad, Futaki ut 60. 10535

20%-os koronabónuszt veszünk. Pučka štediona i založni zavod d. d. Osijek, Desatičina ulica 27. 10539

Budai és sárospataki malomkövek gyári áron kaphatók a vezérképviseletnél. Reiss Dezsőnél Szubotican. 10540

Üzleti állványok, asztalok és pénztár tükörrel, majdnem újak, minden szakmának alkalmasak eladók. — Bővebbet Ivković Novisad, Zmaj Jovanovića ulica 6. 10584

7 lámpás komplett rádiókészülék, hangszóróval és batteriával 5000 dinárral eladó. Közeli Josip Kalnecker Osijek I., Županijska ulica 22. 10604

KÖLÖNFÉLE

Különbejárati szoba butorozva, ágynemű nélkül, olcsón kiadó Rákosinál, Tolstojeva 25. 10596

»Palma« cipők kiválóságát minden vevőm dicséri. »Palma« cipőáruház. Huspiac, volt Mácsovcics-ház. Gyermekek iskolai cipők nagy választékban. 10706

Egy szoba, konyhás butorozott lakás október 1-ére kiadó VII., Hadžićeva 4. 10710

Szentán a legforgalmasabb utcában, a főtér közelében üzlethelyiség, faraktárral kiadó. Cim a kiadóban. 10678

Óriási kaktusz 3 méter magas medvetalp eladó. Cim Molnar könyvkereskedésben Senta. 10683

Vendéglő, jóforgalmu, kiadó Molon az adai főútcán. Billiárdasztalt megvételre keresek. Cim: Szántó Sándor vendéglős, Mol (Bácska).

2 üzlethelyiség, 2 szobás modern lakás, egy szobakonyhás lakás üresen azonnal kiadó. Moszkva vendéglő a vasutigazgatósággal szemben. 10653

Palicson két szoba, konyha butorral vagy anélkül jutányosan áron kiadó. Mamuzičeva Alea 15. 10646

2 szobás, előszobás, konyha, éléskamra és egyéb mellékhelyiségekből álló lakások október 1-re kiadó. — Frankopanska ulica 15. (Kakas-iskolánál). 10661

Diákokat vagy diákleányokat teljes ellátásra elfogad ur család gimnázium közelében közelében fűdőszoba, telefon használattal. — Gim a kiadóban. 10694

Erstklassige deutsche Lehrerin sucht Wohnung gegen-deutschen Unterricht. Adresse in der Administration.

Kétszobás urilakás mellék-helyiséggel cementgyár mellett, Palicsi ut, azonnal kiadó. Markovičeva 12. 10617

Batinám a Dunaparton bérbeadó, esetleg örökáron eladó öregség és betegség miatt egy kitűnő menetelő élelmiszer-baraküzlet. Hozzá tartozik egy konyha és raktár. Közeli megtehető Tausz Ferenc tulajdonosnál, Batina-Skela (Révátkelés). 10588

Elegáns butorozott szoba magánosnak és egy szobácska üresen, vagy butorozva kiadó. Pupirova ul. 19. A villanyteleppel szemben. 10630

Gimnazisták kisebb diákiut elvállal teljes ellátásra szerb uricálád közel a gimnáziumhoz. Cim a kiadóban. 10625

Fakereskedés, forgalmas helyen, kiadó. Cim: Preradovičeva ul. 11. sz. 10623

Grásban magasállású hivatalnokcsalád szeptembertől egy urilánykát németnyelv oktatásra és ellátásra elvállal. Zongora, fűdőszoba, kis kert használattal. Fr. Regierungsrat H. Bittner, Gráz, Castellfeldgasse 9/I. 10627

Jobbforgalmu szállodát, kávéházat, vagy vendéglőt keresek január 1-re bérletre nagyobb községben, vagy mezővárosban. — Részletes ajánlatot kér Berger Sándor, Stara Moravica. 10640

Kétszobás udvari lakás, irodának is alkalmas, azonnal kiadó. Aleksandrova ul. 11. 10411

Háromszobás lakás fűdőszobával és mellék-helyiségekkel, a beltéren, november 1-re kiadó. Cim a kiadóban. 10619

Megnyílt Kohalda Első Subotical
 Általános Ócskaság- és Régiség-kereskedése és Ingatlan Közvetítési Vállalata, J. Vilzonova ul. 28

FOGLALKOZIK

ruha, butor, háztartási felszerelés, konyhaberendezés és felszerelési, üveg, porcellán és mindenfajta edények, stb. cikkekkel. Mindenáru kereskedelmi berendezések és felszerelések, ipari szerszámok, gazdasági felszerelések és szerszámok, ugymint kocsik, eke, vetőgép és minden egyéb gépek, valamint használt épületanyagok, tető, ajtók, ablakok és minden itt fel emlitett használt ingóságok adásával és vételével.

Adás-vétel, bizomány és ingatlanközvetítés.

Miután a város lakosainak esetleg kényelmetlen minden egyes esetben fizetemet felkeresni, nevémet kabátomon fogom viselni, úgyhogy mindenki esetleges találkozásnál, anélkül, hogy külön is felkeresne, érdeklődhet netánl ügyeiben. Levélt vagy szóbeli hívásra házhoz megyek. Jelszavam: Becsületes munkavitel.

Hirdetescm minden vasárnap e helyen jelenik meg.

VÁROSI MOZI

Csütörtől —va dén p

Jugoszláviában lejelőször!

Mária nővér

Egy meg öt lélek tragédiája

Fő szereplők:
Werner Patschhaus
Iris Ariana

Szűlő nevelételek

Nem ország 120 mozzaji o t ezen fimme

UFA-film

Vadászok figyelem! Tiszta faj farkas, dobermann, foxi és vadász kutyák 6 hónaptól 1 és fél éves korig idomításra felvételnek. Közlebbit Rintye Fülöp rendőr- és vadászkutya idomító, Sombor, (Bačka). 10493

Dr. CARICSEVIC
 magán foglilinkaja
 Beograd 7830
 Kralja Mil na ulica 5 sz m.
 (A pr. ni Krodit Ba kkal asomb n) T razije.
BET GUKET FOLAD
 8-1 és 2-7 óráig

Butorozott szoba, irodának igen alkalmas, kiadó. Kralja Aleksandra ul. 9, emelet. 10162

A dohányzás teljes vagy részleges leszokására orvosok által ajánlott Afumapasztilák legjobban beváltak. Dobozonként 30 dinár. Postai szétküldés: Blum gyógyszerár, Szubotica, főpostával szemben. — Kapható gyógyszerárakban, drogériákban. 6190

Kiadó lakás, négy szoba, fűdőszoba. Ugyanott asztal, sparherdt eladó. VI., Sienkovičeva ul. 11. 10490

3 szoba, előszoba és összes mellék-helyiségekből álló lakás október 1-re kiadó. Sudarevičeva ul. 27. 10511

Középiszkolás diákok uric-saládnál othont és felügyeletet találnak. — Esetleg egy nagyobb szoba diákoknak csak lakás céljára kiadó. Ez esetben is teljes erkölcsi garancia a gondos felügyeletért. Cim a kiadóban. 10528

Szubotica legjobb helyén lévő palotában különbejárati szoba és előszoba ügyvéd irodának, orvosi rendelőnek is alkalmas, kiadó, esetleg lakásnak is Cim a kiadóban. 10529

2 diák különszobát és ellátást kaphat Laze Mamuzić ul. 8. 10560

Jó házikosztot, ha olcsón akar, Senoe ulica 21 alatt panziót keresse fel. Kosztot kihordásra is adunk. Szoba zongorahasználattal, fűdőszobával kiadó. 10550

Üzlethelyiség a SzAND-pályá mögött kiadó. Buckai szőlő hordókkal eladó. Cim a kiadóban. 10611

Észak- és Délamerika összes államainak jegyzéke minden odautazásra vonatkozó utbaigazítással most tíz dinárral kapható. Küldhető posta- vagy okmánybélyegeken. Nemzetközi Iroda, Aleksandrova ulica 9, Subotica. 10594

Gyermekcsere. Ha gyermekével a német nyelvet tökéletesen elsajátíttatni óhajtja, kizárólag Szubotica-ról, érdeklődjön Stöckl Antal vendéglősnel, Kralja (Bácska). 10662

Megérkeztek a legújabb őszi és téli női divatkülönlegességek

Köpenyujdonságok: angol tweed, gyapjúbársony, himalaja tweed posztó, férfi kamgarn.

Divatos ruhaszövetek: könnyű tweed, crepe spirál, crepe jersey, tuilikasha.

Selyemkülönlegességek: sima és mintás moiré, transparent, velour chiffon marocain, crepe faille, crepe satin.

Gazdag választék modellanyagokban egyes kabátokra és ruhákra

Sár Sándorné divatáruházában

Subotica
 Telefon 741

Magdolna-induló

Gazdátárs! Akarja-e, hogy boldog legyen?
 Hogyha igen, — „Magdolna“ táplisztet vegyen
 Az állatja ettől hizik, csontosodik
 A disznaja sulyban gyorsan szaporodik
 Naponta elég egy-két kanál „Magdolna“
 S a gazdának nyomban kevesebb a gondja.

Állatorvosi ellenőrzés mellett gyártja és szétküldi:
 „Magdolna“ hidralizált tápliszti-
 Subotica, Mariborska ul. 7

14 karátos arany karcsattóra

(hivatalos fémjelölésel)
 295 dinár, kerek, különböző mintákban
 395 dinár, vésett, ovális, legújabb minta
 Fenti óra 14 karátos arany huzós karcsattal, 150 dinárral több. Pontos svájci, 10 köves száre-kezet, írásbeli jótállással

Goldberg, Novisad, Kr. Petra 13

Közvetítjük a legrövidebb idő alatt az engedélyek minden fajtáját, állampolgársági, itt-tartózkodási engedélyt, (trafik, kávékimérés, lícno i mesno pravo stb.) Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova ulica 9. 10594

Labor üzletházban több irodahelyiség, esetleg garson lakások kiadók. Bővebbet Preradovičeva ul. 18.

2 diákiut vagy leányt teljes ellátásra vállalok. Cim a kiadóban. 10355

Ujoncok! Szakavatott egyének pontos felvilágosításokat adnak katonai természetű, különösen sorozási, szolgálati idő meghatározására és jogos esetekben a szolgálatok megrovidítésére vonatkozó ügyekben. Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova ulica. 7821

Két uccai szoba, konyha, kamra, speiz kiadó. Scotus Viatora 51. 10581

Uccai butorozott szoba kiadó. Cim III., Kumičičeva ulica 50. 10612

Novisadon a város házával szemben nagy szép üzlethelyiség, amely két részre is osztható, 2 üzlethelyiségnek, esetleg sörcsarnoknak, vagy kávéháznak azonnal kiadó. Az udvarban több iroda, vagy műhelyhelyiség kiadó. Ugyanott az emeleten két nagy, szép szoba butorozva, esetleg anélkül, vagy irodának, vagy két ur részére butorozottan kiadó. Djura Jaksics-uccában 5 szobás, 2 konyhás, speiz, külön udvarral lakás 1. novemberre kiadó. Érdeklődni lehet özv. Fischer Sándornál, Jevrejska 4. alatt 8—1 óráig. Rossz idő esetén délután fél 5 óráig. 10364

A főútcán egy ujonnan épült emeletes épületben lévő két uccai szoba s vízvezetékkel felszerelt mosdószoba, nagy uccai erkéllyel butorozva vagy butor nélkül augusztus elsejére kiadó. Felvilágosítást nyújt »Dunav« biztosító Vilsonova ulica 11. 7821

Lakás, 3 parkettás uccai szoba, előszoba, fűdőszobával és a szükséges mellék-helyiségekkel, a főposta mellett, november 1-re kiadó. Érdeklődni: Senoe ul. 17 alatt. 10438

Nagy száraz és magas pin-celhelyiség, a Paja Dobanovacki uccában azonnal bérbeadandó. Dr. Fischer Jákó ügyvéd. 10232

Lármás világ

A kritikus, aki megkapja az első főpróbajegyet, a színház kapujában parázs válsághírek fogadják. Azt hallja, hogy a színházi évad megkezdődött, de maga a színház világszerte haldoklik, rövidesen ki is fog mulni, végkép. Vajon mi igaz ebből?

Ugy vélem, érdemes a kérdést kissé közelebről megvizsgálni. Manapság általában divatos mindennek a válságról beszélni. A háború utáni emberiség bogara és vesszőparipája, hogy az, ami annakelőtte érvényben volt, egyszerre érvénytelené vált s minden elromlott, megkomzmasodott, válságba jutott. Így egymásután értesülünk nemcsak a különböző államháztartások, parlamentek és kormányzatok válságáról, hanem a ruházódás, táplálkozás, sőt a lélekzés válságáról is. Hosszu tanulmányok foglalkoztak a házasság válságával. De közben a szerelmesek szobájában, uccán, erdőben hűséget esküdtek egymásnak, ezt ősi szokás szerint megismételték az anyakönyvvezetők előtt is, akiknek annyi a dolguk ebben a válságban, hogy ők a maguk részéről az anyakönyvvezetők válságáról elkezdenek. A könyv válsága ismeretes. De soha annyi könyv nem jelent meg, mint ebben a két sovány esztendőben s az, aki átfutja a hirdetések, melyek egy heti könyv-újdonságról számolnak be, elfárad, míg a lajstrom végére ér. Hasonlóan megállapították a lírai költészet, a regény válságát is. De minden harmadik ember lírikus s minden második regényíró. A körkérdés válsága szintén tagadhatatlan. De mikor erről az agasztó válságról egy napilap körkérdést rendezett, kiderült, hogy nincs nála virágzóbb műfaj. Szóval a válság általános, annyira, hogy maga a válság is válságban van.

A színház fölött azonban csakugyan megkondították a halálharangot. Basil Dean, a londoni színházgató megjósolja, hogy a hangosfilmek, a talkies — vagy ahogy újabb nevezik: soundies — ki fogják irtani a színházszást, szerzők ezután legföljebb majd látványos szemléket írnak és a mai drámákra, vigjátékokra, melyeket hus-vérszínészek alakítanak, hovatovább úgy fognak tekinteni, mint ősi számrágókra. Vele együtt pusztul el természetesen a némafilm is. Az — szegény — panaszkodni se tud, mert néma. Néma gyermeknek az édesanyja se érti a szavát.

Mindezt komoly, felelős emberek hirdették, különböző hangnemből, de állandóan. Még sincs okunk megijedni. A drámaírónak, aki darabot ír, a színésznek, aki megjeleníti és nekem, aki mindkettőjüket lerántom, össze kell tartanunk. Velünk van az ősi természet. *Tal-roff*-nak van igaza, az orosz rendezőnek, aki embervoltunk egyik leglényegesebb mozzanatának itéli azt a körülményt, hogy szakadatlanul komédiázunk. Ő a szerelmi és önfenntartási ösztön mellett megkülönböztet egy harmadik ösztönt is, a színjátszási ösztönt, mely nélkül nincs élet. Mindenki «szerepet játszik», aki él. A kofa, mikor ránk akarja szólni rusnya körtéit, a «kedélyes anya» nyájas ékesszólását veszi elő és mi, mikor hősiösen védekezünk orvtámadása ellen, az «ármányos» színész ördögi maszkját öltjük föl. Még az állatok, növények, ásványok is alakoskodnak. Ez az ösztön nem cseenevézhető el. Ha pedig — amint állítják — a hangosfilm szuronyrohammal hódít is meg minden művészi örömet és magaslatot, nem szabad elefelejtünk, hogy csodálatos ugyan, hogy a képek beszélnek, de még csodálatosabb — isteni csoda — hogy a képek eredetét, az emberek is beszélnek s azt a káprázatot, azt a borzongást, hogy egy koholt tragédia minden izgalmát és veszedelmét testben és lélekben olyan valaki vállalja, aki él, aki érez, aki tényleg könnyezhet, vérezhet, sőt meg is halhat, soha semmi se pótolhatja.

Csak az eszközök tökéletesednek, vagy változnak. Kezdetben volt a teremő képzelet, a költő. Az egy zikkán, magányosan álmódta vissza az életet, kezében egy írószerszámmal. Később hozzásegődött a színigazgató, a díszleteivel, jelmezeivel, világítási hatásaival. Majd jött a mozi. Külsőségeiben mutatkozott némi változás. A hajdan fényes színházak komoran gubasztottak az éjszakában, mint előkelő, főúri kastélyok a rozsdás cimereikkel, a mozik pedig úgy ragyogtak villanykigyókkal, mint az újzsidók palotái. Lehet, hogy a hangosfilm még jobban fog tündökölni, ideig-öráig. Sok tréfás lehetőség lappang benne. Ami a színpadon mellékes, az itt fontos, ami ott kellék, itt főszereplő lehet. Egy mozdony zihálása, keréknyikorgás, egy lánccsörgés, egy vizesap csorgása, vagy egy elalvó csecsemő szuszogása itt esemény. Mulatságos az is, hogy a képek beszélnek. A képek azonban nem ölthetik meg az embert.

Egyelőre azon töndödm, mit fognak beszélni ezek a képek? Mert — legyünk őszinték — csak ez a fontos. Vajmi nehéz újat, okosat, tartalmasat mondani, akár egy méter, akár százezer méter távolságból. Ed-dig az az ezerötszáz millió ember, aki a föld hátán él, születésétől haláláig beszélt, de az a sok ostobaság, melyet összefecsegett, legalább elvesztett vele. Most szavukat is megörökítik. Butaságuk hallhatatlanná válik. Nemcsak az a sok zöldség marad meg a könyvtárakban, melyet életük során leírtak, hanem a hangjuk is. *Verba manent, scripta manent*. És nemcsak ők maguk poverálhatnak, hanem a képek is több példányban. A világ még lármásabb lesz. Olyanféle érzésem támad, mintha az őserdők minden papagájának fölvtágták volna a nyelvét. Én a halottakat főképp azért

tiszteltem, mert némák. Aki hallgat, az bölcsnek, mélynek látszik. Ezentul azonban a szóvalan családi albumok is megszólalnak, a nagybácsik és negyénék, akik már régen porrá váltak, átkiabálnak a mult századokból s tanácsokat adnak úkunokáiknak, hogyan vezessék a

repülőgépet. Mozog a száj, holott éppoly evés a mondanivalója, mint egykor. Az órlási pampula nem gyógyul be. Még a temetők is locsogni fognak. Ez tényleg borzalmas.

Kosztolányi Dezső

Harun al Rasid

Irta: BAEDEKER

Az eddigi közlemények tartalma:

A király utazik az országban és ismeretlenül vegyülve a nép közé, közvetlenül akar érintkezni vele. Udvari orvosának a segítségével kison palotájából, autótaxi a vasúthoz ha'rat, ott másodosztályu jegyet vett s a kupéban agent provocateur-nek nézik. Kisebb városban leszáll a vonatról, a szállodában magántisztviselőnek jelenti be magát, s társaságban mint egyik miniszter privátszekretáriusa mutatkozik be. Az urak, akik közé kerül, gyanut fognak, valaki telefonon kérdést intéz a székvédrosba, ahonnan azt felelik, hogy az illető miniszter egyáltalán nem tart magántitkárt. Erre persze az úr igen meggyanúsabb válik s a rendőrkapitány detektívet küld hozzá, aki igazolásra szólítja föl. Előtte Őfelsége nem akar nyilatkozni, de némi his megvesztegetéssel keresztülvisszi, hogy maga a rendőrkapitány hallgatja ki. Ennek négyesemközt el-erülja a kilitét, s renéjét igér neki, ha a titkot senkinek se árulja el s megkönnyíti a városból való távozását. Újból vasútra ül s ezúttal egy kereskedelmi utazónak a társaságában teszi meg az utat a legközelebbi nagyobb városig, ahol utitársával együtt egy vigécektől látogatott hotelben telepszik le. Ott a vidám népséggel megvaesorázik, jól mutat a vicces társalgásukon s másnap reggel egy könyvkereskedő boltjába téved be, ahol a városra vonatkozó utmutatót és egyéb könyveket vásárol, s közben beszélgetést folytat a szakértelmes könyvdrussal könyvekről és irodalomról, írókról és a nyájas olvasókról. Ebben a boltban még egy érdekes férfiaval ismerkedik meg, s e két úriembernek a társaságában ebédel a »Medve« nevezetű restaurant-ban, ahol tovább is ismereteket köt, akikkel aztán ebészelget a liberalizmusról, a szabadszerműveléséről, az antiszemizmusról s a velük határos kérdésekről. Lassankint mindtűbben veszik észre, hogy mennyire hasonlít a királyhoz s illetve sajátmagához, de egyelőre senki se gyanítja a kilitét. Egyik új barátjával nővérszolgába indul, Oregonné asszonyhoz, aki a városban irányadó szerepet játszik. A Salon Oregon-ban az utazó kaliffa beszélgetést folytat a szellemességről és viccekről, eszméket cserél a hártvázsárról és a női kacérságról, emléksorokat jegyez be a háziasszony emlékhönyvébe és egészen otthonosan ézi magát a társaságban, ahová egyik új barátja, Harold ur, bevezette.

*

A teát szolgálták föl.

A fővárosi vendégek és Haroldnak azt maga a ház urnöje töltötte be, aki e két úrral és Borelnéval, a merészen de finoman kacér asszonykával egy-asztalnál foglalt helyet.

— Hány kocka cukrot parancsol? — kérdezte Oregonné.

— Egyet se, — felelte a magánzó ur, — semmi kedvem elrontani vele a pompás italt.

Oregonné nagyott nézett. Köztudomásu volt s a lapok már többször említették, hogy Őfelsége cukormentesen szereti a kávét is, a teát is.

A kaliffa elpirul kissé és mentegetődzött:

— Tudja, az ember önkéntelenül s talán tudatlanul is mentul inkább akar hasonlítani ahhoz, akéhez — hasonlít.

Nem győzte dicsérni az illatos teát.

— Otthon is iót szoktam inni, — mondotta, s a szavában nem volt semmi proccolás, — de ez valóban elsőrangu.

Borelné pedig édes hangon tette hozzá:

— A király is megihatná, ugye?

— Meg az, — erősítette Harun al Rasid.

Oregonné boldogan mosolygott, Harold pedig sóhajtozta:

— Óh, ha önagságának a versei is ilyen jók volnának!

— Már megint gorombáskodik! — duzzogott Miala.

A fővárosi ur mosolygva jegyezte meg:

— Igazán, Harold uram, azt kell hinnem, hogy ön vagy szerelmes a mi szeretetreméltó háziasszonyunkba, amin egy csöppet se csodálkoznom, s ezen a címen kötődik vele, — hiszen *Liebe zankt sich*, vagy pedig ellensége annak, hogy a nők verseket írjanak, s ez okból bánik oly szigoruan vele.

— Sem az egyik, sem a másik, — védekezett Harold, — mégis, talán inkább vagyok egy kissé, csak úgy hogy se neki se nekem meg ne ártson, szerelmes beléje. Azt ellenben éppen nem kifogásolom, hogy Miala asszony verseket ír. Mialatt ezt teszi, nem követ el valami rosszabbat... Végre is, mit mondtam? Azt az óhajjt fejeztem ki, vajha a lírája olyan tökéletes lenne mint a teája, amelynél igazán alig van jobb a világon, mert azt a mi kitűnő hölgyünk egyenesen Kinából kapja, valószínűleg ennek a tekintélyes országnak

a legnagyobb fájáról. Nos, ha a költeményei is ezen a nívón állnának, akkor a mi kedves hölgyünk fölül-mulná magát Victor Hugo-t is. Remélem, nem bántottam meg, amikor ily előkelő helyet szántam neki az irodalomtörténetben.

— Nem, nem, — bökült hamar Oregonné. — Elfogadom hát böknek, amit mondott.

— All right, s ezzel a bökkel már távoznunk is, — jelentette ki Harold, az asztaltól fölkelve.

— Hová sietnek? — kérdezte mind a két asszony sajnálkozva.

— Gyűlésbe megyünk, amely már tíz perc múlva kezdődik. Szednünk kell a lábainkat, hogy időben oda érjünk.

— Ilyen csapás! — sóhajtott Borelné. — Most kezdtem volna csak istenigazában flörtölni.

— Melyikünkkel? — kérdezte Harun al Rasid.

— Azzal, aki kérdi, — felelte kihívóan az asszonyka. — Maga sokkal érdekesebb férfi mint Harold ur, mert kevesebbet moralizál s mert hasonlít a királyhoz, akibe kislánykorom óta mindig szerelmes vagyok.

— Istenem! Mennyit mulasztok! — busult a kaliffa.

— De hát nem vagyok ura az időmnek, amellyel, amíg ebben a városban leszek, Harold barátom rendelkezik.

A háziasszonyhoz fordult:

— Távoznom kell, anélkül hogy Oregon úrral kezdet szorítsak? Még be se mutatott neki.

— Az uram üzleti uton van, — magyarázta a keltőnő.

— Nagyon sajnálom, — udvariaskodott a király.

— Szerettem volna megismerkedni vele.

— Ő is nagyon fogja sajnálni, — kedveskedett Miala asszony.

— Mondja inkább úgy, hogy ő is nagyon fog örülni, — tréfálkozott Harold. — Ez közelebb fog járni az igazsághoz.

— Hát nem rettenetes ez az ember? — kérdezte kómius kétségbeeséssel Oregonné.

— Az vagyok, szép hölgy, — hagyta rá Harold ur. — Sohase is tagadtam. De hát kell, hogy őszinte emberek is legyenek a világon.

— Muszáj annak, aki őszinte, egyszersmind gorombának is lenni?

— Bizony, anélkül nem-igen megy, drága asszonyom...

...Vendégét a »polgári párt« gyűlésére vitte a cicerone-ja. A könyvtáros már ott várta őket a teremben s biztosított is részükre két székét. A király a két »barátja« között foglalt helyet.

Az elnöki magaslaton egy igen öreg, ércetlen hangú bácsi ült, aki egyébre mint elnöklésre (tudniillik valami hasznosabb tevékenységre) már nem is volt használható. Az elhílyülés lefelé vezető útján az utolsó vagy utolsóelőtti stáció az az állapot, amelyben az ember »még« tud elnökölni. (Ez ugyanis az a tiszttség, amelyet a legkönyebb betölteni s a legnehezebb elérni.) A fogai, amelyek valószínűleg méregfogak voltak, rég kihullottak, s emélfogva csak röviden, inkább motyogva mint szónokolva, jelezte az összejövetel célját, a küszöbön levő választásokra vonatkozó előkészsületeket, s a szót sietett átadni a párt egyik vezérének, míg ő azontul csupán arra vigyázott, hogy valahogy el ne aludjon.

A vezériférfi, akit a dobogón bátorító tapsvihar köszöntött, meglehetősen maradt szellemben, reakciós hangon szavalt a fölforgató tendenciákról, amelyeket az új szociális pártok programjai hirdettek.

— Nem mondom, — így érvelt beszéde folyamán, — hogy haladásra és reformokra nincsen szükség, de elsősorban és mindenekelőtt rendre kell törekednünk, rendre, amely a diákmondás szerint a dolgok veleje, rendre, amely biztosítja a jóllétet, és nem elcsúszott újításokra, amelyeket emberbaráti, népboldogító és u. n. szociális intézmények cégére alatt akarnak bizonyos lelkiismeretlen és kalandorpolitikát folytató reformerek a közéletbe becsempészni.

— A rend nem minden. Jog, törvény és igazság kell! — süvített közbe egy hang.

Sokaknak a csodálkozására, s leginkább a könyvtárosnak és Haroldnak a megdöbbenésére, ez a hang a Gunnar-é volt.

— Ahol rend székel, ott igazság is van, — polemizált a közbeszóval a vezérszóknak, s továbbfejlesztette antiszociális elveit, amelyeket felszólalva hallgattak a modernebb elmék, de nagy tejszettel azok, akik jól érezték magukat a maguk középkori atmoszférájában.

A hátsó sorokból egy munkáskülső ember erős hangja éles trombitaszóként harsokott az emelvény felé:

— Munkát a munkásnak és kenyeret a népnek!

A szónok és hívei élénken tiltakoztak a »rendzavarás« ellen, a kalifa pedig kipirult arccal kiáltotta:

— Igaza van! Munka és kenyér! Ez legyen a jel-szó!

Azok az olvasóim, akik egyszersmind királyok, nem fognak csodálkozni a hangulaton, amely erőt vett Harun al Rasidon, amikor végigtekintett e kövér tüplált, egészségtől és jóllétől duzzadó alakokon, akik a rendért lelkesültek, a rendért, amely biztosítja számukra a saját vagyoniukat és a mások munkáját. Az élet csúcsán születtek a legnagyobb idealisták... A gyűlés matadorjai, a vezérkar hatalmasai kíváncsian és hosszankodva nézték az idegenre, de mivel hogy az két tekintélyes polgár között ült, egyelőre nem mertek erélyesebb rendszabályokhoz nyulni...

Ezenközben a szónok folytatta fejtegetéseit s kijelentette, hogy »éretlen« közbeszólások nem fogják flegmájából kibozni s a programjától eltéríteni, népboldogítóknak a világboldogító frázisait pedig való értékre fogja leszállítani.

— Az állam nem elég gazdag ahhoz, — mondotta, — hogy mindenkinek juttathasson kenyeret és munkát, de elég hatalmas, hogy megővja a rendet és minden polgára részére biztosítsa a védelmet. S ez a védelem és ez a rend végső eredményben kenyérhez és illetve munkához segíti mindazokat, akik méltók rájuk.

— Mindenki egyaránt méltó rájuk! Mindenki, aki dolgozni kész!

Megint Harun al Rasid volt a közbeiktált.

— A szónokot ne tessék zavarni! — csöngetett rá az elnök.

Két barátja is békeségre intette a nyugtalanodót, aki mámoros lett a nyilvános élet és szabadság levegőjétől, amelyet a polgári társadalom körében negyvennyolc óra óta szivott. Nem gondolt már arra, hogy menyire kell vigyáznia magára, s tovább is hangosan kritizálta a reakcionárius szónok ósdi elveit. Végtelenül jól esett neki, — kedves kis kalandnak, érdekes folyóirat-novellának érezte, hogy egyszer (s először) életében kitughat a hámból, nincs kötve a konvenciókhoz s legalább kisideig élvezheti azt a szabadságot, amelyet a Föld Hatalmasai — akikről a rosszul informált köztudat azt tartja, hogy minden szabad nekik — sohasé élvezhetnek. A kellemetlenségek, amelyeknek kitéheti magát, most eszébe se jutottak, s szinte tobzódott meglepően új helyzetében, amely átmenetileg legalább egyenlővé tette azokkal, akik fölött tonymagasságra állott. Mulatott azon, hogy végvevalahára ő is »publikum« egyszer, hogy nem ül megkülönböztetett helyen, nem hajbókolnak előtte mélységes alázattal, s hogy »kihághat« a törvény ellen, amelyet ő maga szentesített. Oly sokszor kiáltott közbe, hogy végre zavarba hozta a rutinos szónokot is, aki indulatosan dörögte feléje:

— Micsoda jögon szól bele a beszédembe ez az ismeretlen ur?

A »rend hívei« s a vezérszónok barátai pedig egyre hevesebben üvöltöttek:

— Abcug! Ki vele! Mire való a rendőrség? Tegyük ki a szűrét!

Az ügyeletes rendőrkapitány is elérkezettnek látta az időt, hogy akcióba lépjen. Ahhoz a csoporthoz közeledett, ahol Gunnar ült.

— Az volna a kötelességem, — mondta, — hogy az embereimmel kivézettem ezt az urat, de azt tanácsolom, ne várja meg, amíg kidobatom, hanem kordjon a maga jószántából, és pedig azonnal.

— Kérem, kérem, — próbált tiltakozni a könyvárus.

— Semmi kérem, — szigoruskodott a kapitány. — Ezt a concessziót is csak az önök kedvéért teszem. Máskülönb —

Harold ur fölkelt, belekarolt a kapitányba s halkan sugta neki:

— Nézze csak meg jól azt, akit ki akar vezetetni. — Mi különösét látok rajta? — kérdezte amaz, aki közellátóbb volt mint a normárendőrkapitányok szoktak lenni.

— Nézzo meg alaposabban! — figyelmeztette Harold.

A rend öre közelebb lépett és csodálkozva kiáltotta:

— No látja, — tanította ki a könyvárus. — A közbeszóló ur, akiről mi se tudjuk, milyen missziótan idözik a városban, alighanem törvénytelen féltetvére vagy más vérbeli természetes atyafia a Felséges urnak. Valószínű, hogy ez a tévesztő hasonlatosság magának a királynak sincs inyére, de bizonyos, hogy nem latná szívesen, ha a rokona valami rendőri vagy egyéb nyilvános krónikába kerülne bele. Kapitány urnak diszkrecionális joga, hogy úgy bánjon a rendzavarókkal, ahogy legjobbnak gondolja. Nem tartaná helyesnek úgy intézni el az esetet, hogy ne legyen belőle »eset«?

— Igaza van, Harold uram, — felelt konciliánsan Szent Hermandadnak a dignitáriusa. — *Rebus sic stantibus* azt hiszem, csakugyan a szokottal is simábban kell elintézni a dolgot, de nem állhatok jót a terem közönségéről, amely nagyon föl van háborodva, améri a nagytekintélyű szónokot olyan egyén zavarva meg többször, aki még csak nem is »idevalósi«. Ha a királyunk alakmása nem tud hallgatni, akkor leghelyesebb lesz, ha vele együtt diszkreditem, minden feltűnés nélkül elhagyják a gyűlést. Ennek a közönségnek, kedves Harold uram, én meg a könyvárus-barátja, különben is

olyanok mint a vörös posztó a bikának. Nem haragszunk, amért ezt őszintén megmondtam?

— Eszünk ágában sincs. Haragudjanak azok, akiket bikához hasonlított... Egyébaránt már megüink is Mintha kissé elcsitultak volna a kedélyek. Itt a pszichológiai momentum, amikor indulhatunk.

Az előadó épp a progresszívok s a szabadgondolközök, a romlott liberálisok s a korrupt radikálisok ellen mennydörögte demosthenesi-filippikáit, s a méltatlankodástól átfutott tüzes beszéd annyira lekötötte a hallgatóság figyelmét, hogy az csapot-papot, kellemetlen közbeszólót, mindent elfelejtett.

Harold így szól a vendégéhez:

— Azt hiszem, ebből elég volt ennyit

— Sok is, — felelte Harun al Rasid.

— Ugy hát menjünk.

S mindhárman csöndesen elhagyták a zajos ter-

met.

A rendőrkapitány pedig elmondotta az érdeklődőknek, hogy a csodálatos hasonlatosságra való tekintettel jónak látta nem kivézetetni, hanem csak *consilium abeundi*-val bocsájtani el az alkalmatlan idegent. S a következmény az lett, hogy mindenki helytelenítette, még a megzavart szónok is, hogy az »érdekes« (most már érdekes) vendéget kitessékelték. Az az általános vélemény alakult ki, hogy előkelőbb helyvel kellett volna őt megkínálni s közelebb ültetni a gyűlés főbb szereplőjéhez, nem pedig arról világosítani föl, hogy »kint tágasabb«.

Dehát ez így volt mindig. A rendőrség sem a dektívregényekben sem az életben nem intézkedhetik úgy, hogy a közönség a rendelkezéseivel meg legyen elégedve.

(Folytatása jövő vasárnap.)

TÖRTÉNELEM APRÓ TÖRTÉNETEKBE

Napoleon és Goethe

Ennek a két érdekes embernek az emlékezetes találkozásáról a leghiteltérdelemből »riport«-ot talán Kanzer Müller (1760—1838) szolgáltatotta. Az összejövetel Erfurtban történt s azon a két főszereplőn kívül még jelen voltak Talleyrand (1754—1838), Savary rovigó-i herceg (1774—1833), Berthier, prince de Wagram (1753—1815) és gróf Daru (1767—1829). Müller weimári vicekancellár csak az előszobáig kísérte el a nagy költőt, de ott bevárta az »audiencia« végét, s nyomban tudakolta annak lefolyását.

A császár nagy kerek asztal mellett ült és reggelizett. Jobbján Talleyrand, balján Daru állott, s ez utóbbival porosz kontribúció-ügyeket tárgyalt. Magá-

Immanuel Kant

(1724—1804)

A nagy bölcsésznek egy barátja házasodni készült és őt kérte föl násznagynak. A köingsbergi filozófus nem helyeselte, hogy a barátja megnősül, és pedig két okból. Először, mert a vőlegény nem volt kevesebb hatvanöt évesnél s másodsor, mert a menyasszony meg nem volt több huszonegy esztendősnél. Mégse tagadhatta meg a kérelem teljesítését s vállalta a násznagyi tisztséget.

A lakodalmi ebédnél Kant egy előkelő öreg dáma mellé került, aki ezekkel a szavakkal fordult nagynevű szomszédjához:

— Mondja csak, tanár ur, lehet remélni, hogy ebből a házasságból gyermek fog születni?

Kant figyelmesen nézett végig az újdonsült férjen s a fiatal asszonyon, és aztán mély sajnálkozással a hangjában felelte:

— Remélni nem lehet, kedves asszonyom, de tartani lehet tőle.

hoz intette Goethe-t s első kérdése az volt, hogy hány esztendő? Csodálkozott fiatalos külsején, amely nem árulta el, hogy husz évvel idősebb a császárné. Aztán hamarosan áttért a költő drámáira, amelyek különösen érdekelték. Mikor hallotta, hogy G. Voltaire »Mahomet«-jét is lefordította, így szólt:

— Ez nem jó darab.

Helytelennek tartotta, hogy e színműben a nagy világgyőző (Mahomet) oly kevésbé kedvező képet nyújt magáról.

Werther *Keservei*-ről azt állította Napoleon, hogy e könyvet hétszer olvasta, de talált is — nem tudja hányadik olvasásnál — hibát benne. A költő kérdésre azt felelte:

— Azt hiszem, hogy a sértett ambíció es a szenvedélyes szerelem motívumai a Werther tragikumában nincsenek kellően elkülönítve. Ez kisebbíti az olvasónál a határtalan szerelmi szenvedély képzetét, amely Werther végét siettette. Mért tette ezt?

Goethe elismerte, hogy a császári kritikának van némi alapja, de azzal védekezett, hogy szüksége volt e művészi fogásra, hogy az óhajtott hatást elérje.

Aztán megint a drámákra tért vissza Napoleon és elítélőleg nyilatkozott az u. n. sorstragédiákról, amiket akkoriban gyakran írtak.

— Mit akarnak a sorssal? — kérdezte. — A *politika a sors*. A szomorujátéknak iskolát kellene jeleníteni az uralkodók és népek részére. S ez a legmagasztosabb, amit költő elérhet. Önnek *Caesar haláláról* kellene tragédiát írni. Meg kellene a világnak mutatni, mily boldoggá tette volna azt Caesar, ha időre engedtek volna neki, hogy nagy céljait megvalósíthassa. *Jöj-jön Párisba! Ezt követelem öntől*. Ott nagyobbszerű világnézet uralkodik s ott pompás drámatémákat találhatna az ön géniusza.

Valahányszor mondott valamit a császár, mindig hozzátette:

— *Qu'en dit Monsieur Goethe?* (Mit szól hozzá Q ur?)

S mikor a találkozásnak vége volt, a császár csak-kei a híressé vált szavakkal fordult Berthier-hez:

— *Köszönöm, de az én emberem!*

Samuel Johnson

(1766—1784)

Ez a szellemes és szatirikus író nagy barátja volt a paradoxoknak, ami a vele való vitakozást szerfölött megneghezítette. Meg volt ugyanis az az adománya, hogy mindent komikussá tudott tenni, s akár volt igaz, akár nem, a nevetők rendszeren az ő pártjára álltak.

Oliver Goldsmith (1728—1774), a *Wakefield-i Lelkes* híres írója igen találóan jegyezte meg egyszer róla:

— Ezzel a Johnson-nal nem lehet kijönni, mert ha a pisztolya csütörtököt mond, akkor megfordítja azt s a vastagabb felével kollint az ember fejére.

Lord Colchester

(1757—1829)

Charles Abbot lord Colchester másfél évtizeden keresztül az angol alsóház elnöke, *speaker*-je volt, s mint ilyen, egyszer igen nehéz helyzetbe került. Szavazatok egyenlősége esetében ugyanis a *speaker*-nek a joga és kötelessége a kérdést jobbra vagy balra eldönteni. Hogyha valamelyes adó behozataláról vagy valamely ártatlan törvényjavaslat megszavazásáról volt szó, a *speaker*nek könnyű dolga volt: az »in dubio mitius« elvénél fogva az enyhébb álláspont mellett döntött. Egyszer azonban sarokba szorult lord Colchester, mert az ő döntő szavazatától függött az, hogy büntetés vagy ártatlannak mondanak-e ki valakit? A kérdés ugyanis a körül forgott, vajjon Lord Melville mint tengerészeti kincstárnok követett-e el visszaéléseket a hivatalában? A vád 1806-ban került a Ház elé s óriási nagy port vert föl. Nagy szenvedélyességgel tárgyalták, s történelmi igazság az, hogy a lord Melville ellen emelt vádak nem voltak egészen alaptalanok, de a kiszinezésüket nagyban előmozdította a pártgyűlölet, amelyet sokan William Pitt (1759—1806) III. György (1738—1820) híres miniszterelnöke s Melville barátja és támogatója iránt éreztek. Természetes, hogy a miniszterelnök pártja se hagyta magát s a szavazás eredménye az lett, hogy a vádlott bűnössége és ártatlansága mellett egyaránt 216-an szavaztak, s így Melville-nek a sorsa a *speaker* szavazatától függött.

Amint Reginald Palgrave (1829—1900) az angol alsóházról szóló érdekes könyvében írja, a *speaker* nem volt képes azonnal nyilatkozni. Elfogta a reméngés s olyan sápadt lett mint a fal. Rettentő volt az izgatótság, amellyel az elnök ítéletét várták, s borzasztó lehetett az elnök állapota, s ez a helyzet tíz percig tartott, oly tíz percig, amely tíz negyedórával is fölért. Némán ült széken a *speaker* s 432 szempár volt ráfűgészve. Végre elhároztta magát, s fojtott, de azért hallható hangon lord Melville bűnössége mellett adta le szavazatát. Ez az ítélet Pitt miniszterelnökre is le-sújtó volt. Semére gyűrte a kalapját, hogy elfedje onló könnyeit. A kiváló államférfi harmadfél évtizeden keresztül volt militáns harcosa a politikának, amelyben sok győzelmet aratott. De azért tudta azt is, hogy mi a leveretés. Ezt a parlamenti kudarcot nem is élte túl sokáig. Néhány hónapra rá meghalt. Volt-e része a halálában Colchester lord szavazatának is, csak az orvosai tudták volna megmondani. A halála közvetlen okául mindenesetre valamit mást konstataáltak.

Lord Melville még évekkel azután is élt tirthető egészségben.

Luther Márton

(1483—1546)

egy barátjával sétált egyszer, aki egy koldusnak, akivel találkozott, aiamiszrát adott, s Lutherhez fordulva így szólt:

— Ki tudja, hogy a jó Isten mikor és hol fizet ezt vssza?

— Tévedsz, barátom, — világosította őt fel Luther. — A jó Isten azt, amit e szegény ördögnek adtál, már előre megfizette neked!

Ebben a mondásban annyi a bölcsesség és a szeretet, hogy a tanulságát minden felekezetnek a hiva a magáévá teheti.

Él a Csandala

Irta: Magister

Csandala. Ez a furcsán hangzó szó mögött talán valami exotikus, vagy új divattancot sejtethetnek azok, akik a szavak ritmusából következtetnek az értelmükre. Csandala! A legborzasztóbban érintő megbélyegzést éri ebből a szóból a hindu asszony. Ez összefügg azszal, hogy Indiában a fajszeretet talán minden ázsiai állam közt a legerőteljesebb, talán mert leginkább ott érezték az idegen hatalom nyomását nemzeti létükön, tehát féltették is a fajt a gyűlölt idegentől, nehogy belekeveredjék és »demoscokolja«. Már pedig a hindu még a rokon törzstől is megóvjaa magát, — az egyik törzs férfi tagja nem esküszik meg a másiknak a leányával, nehogy az utód megfertőzze az ősi lánctisztségét. Sőt mi több, ha egy anyának gyenge, beteg, vagy nyomorok gyermeke születik, rögtön reásütöttek és reásütik a szégyent, hogy egészen biztosan valamelyik »tisztátlan törzs« férfijával megcsalta a férjét. Az ilyen anyát bélyegezték meg a *csandala* szóval.

Az ilyen anya, mint a kiátkozott, nem is maradhatott meg abban a kasztban, amelyben élt. A brachmanidák például, a legelőkelőbb törzsbeliék, akik leginkább őrizték meg a régi szokásokat, erkölcsöket, nem tükrik meg az ilyen asszonyt, de még a harcias kshatryák sem. Talán a nagyin kis számu, »alacsonyrendű« földműves viasháák és a kereskedő sudrák nem ismerik el a csandala hatalmát. Ezek a mindennapi ádáz harcban a kenyéért — nem érnek reá az ilyen finom diszinkciókra, vagy elkopott ehhez az érzékelésük, — ők a nemzetköziség bujtogatói, akiknek mindegy, hogy angol uralom, vagy szabad független ország alattvalói, nekik azok jók, akik megadják a lehetőséget jólétük fokozására. Ép ezeken a hasábonok jelentek meg Deobra szines sorai az övezégetéstől, hogy ezek az osztályok hagytak fel vele először, aminthogy ezeknél majdnem teljesen megszűnt a nő háremlete (szüksége a munkája), — ezek tartják be legkevésbé a hindu hármast fogadalmat: *tartózkodást a hústól, a szeszes italtól és az idegen nőtől*, vagyis a — csandalától. Pedig a tudatos, nyílt forradalmi »megmozdulások« első sorban ép ezek a vallási hagyományok ellen irányultak, ha mindjárt az újítások apostolainak legjobb tanítványai, segítői, a a modern, nyugateurópai szellem legnagyobb közvetítői maguk a nők. És mégis a csandala kísért, a csandala gondolata beleidegződött a legszélsőségesbb forradalmár nőbe is. Az anyatejjel szivták magukba.

A bölcs Gandhi fellépése volt a legjelentősebb szaka a hindu mozgalmaknak. Mohandas Karamohan Gandhi anyja szentéletű asszony volt, alamizsnákat osztogatott és betegeket ápolt. Az fajt neki, hogy fia angol nevelésben részesül az iskolákban és mikor az Londonba ment, hogy jogot tanuljon, megígértette vele, hogy szigorúan betartja a hármast fogadalmat, nem eszik húst, nem iszik bort és »nem áll össze« idegen nővel. Gandhinak akkor már volt felesége, hindu szokás szerint már gyermekkorában megmósították, de az anyja az angol, az európai nőktől féltette, a — »tisztítlanoktól«. S Gandhi ugyan arra törekedett az angol fővárosban töltött években, hogy kifogástalan gentlemán legyen, a legelőkelőbb társaságokba járt, azonban az anyjának tett ígretét nem szegte meg. 1891-ben hazament, hogy ügyvédi irodát nyisson, és ha elegáns angol civilruha simul is az alakjához, érzéseiben — hindu maradt. Ezzel a megnyugtató dícsérvéssel akart anyja elé állni, de hazatérése előtt néhány nappal a szentéletű, fiára büszke asszony — meghalt. (Elitölték Gandhi előtt.)

Gandhi nem volt sokáig ügyvéd, — reformátor lett, anyja eszmei örökségének apostola. Az anyjának tett fogadalom állt előtte szimbolumkép, ez adott neki erőt a börtön szenvedéseiben, mert az angol impérium többször is lecsukatta. Hisz a Gandhi-reformok az anyai tilalmak körül csoportosulnak, a *csandala* a fő motívum, — becsstelen az, aki az idegen uralmat elismeri, szolgálja, becsstelenek a tettei is. Persze, hogy lecsukták Gandhit, aki ilyen tanokat hirdet és erőszakos, nyíltlelt módszereket állít ezeknek a tanoknak a szolgálatába. (A házi vászonipar.)

Gandhi és nagyszámú forradalmár tanítványai megmozgatták a hindu világot tulajdonképeni bevallással az angolok ellen, de ha nagy reformjaik a régi szokások ellen is szólnak, voltaképen él a — csandala. Gandhit legkíválóbb követője Savojini Naidu asszony egy nőkongresszuson itt járt Európában és hogy érdeklődtek nála a régi indiai szokások után, bizonyos rezignáció érzett a szavaiból, — vallomásából: tulajdonképen kár volt teljesen szakítani velök, mert hozzájuk tartozott, a hinduk mentalitásához, gyönyörű jelentőségük volt, — ha az európaiak előtt ez barbárságnak is tűnt fel. — Él a — csandala.

Él a csandala, ha ne mis tiszta formájában; letagadhatatlanul létező lényegében van a vitális erő, ez az életet tápláléka az angol, az idegen elleni mozgalomnak.

Már pedig, hogy Britannia minden külpolitikai gondolatának, irányodásának tengelye India, a pacifisták Indiától tesz függővé minden külpolitikai beavatkozást és majdnem minden ilyen esetben döntő beavatkozást. Ha India békében van, ő is békét diktál. De lehet-e India békében, ha a — csandala parancsol?

Briand a világ asszonyaihoz szólt, piántálják ők a gyermekeikbe a béke gondolatát és akkor megteremtetik a világbékét. India asszonyaihoz kellett volna fordulnia, hogy feledjék el a — csandalát. De hogy feledhetik el, mikor ez létük tartalma, ez ad célt nem-

zeti életüknek.

Érzitek? a világbéke alfája és omegája a — csandala.

Amig Nagybritannia világhatalom, a csandala a körtánc, amely körül forognak Hágában, Genfben...

A CSÁBITÁS MŰVÉSZETE

Irta: TAMÁS ISTVÁN

Rajzolta: FORRAI ZOLTÁN

A hódításnak ép úgy megvannak a maga mesterei, mint a festészetnek, vagy a színpadnak. De amig ahhoz, hogy valaki jó festő, diadalmas tábornok, vagy sikeres ió legyen némi tehetség is kívánatik, a szerelmi ügyekedésekhez nem kell születni, a csábitás művészetét meglehet tanulni akár a fényképezést.

Mindezt nem állítom, hanem *Tiennot Blas* ur, aki »A csábitás művésze« címmel most megjelent nagyszerű könyvében izgalmasan érdekes fejezetekkel támasztja alá állítását. Nem afféle szerelmi levelező ez, vőfélykönyv, felköszöntők és kellemes körmondatok gyűjteménye, hanem: *kis Don Juan a mellényzsebben, Casanova dióhéjban*. A kvintesszenciája a szerelmi fortélyoknak. Nőknek és férfiaknak egyaránt szolgál jó tanácsokkal. Valósággal egymásra uszítja a két nemet. Kakasviadalt rendez köztük. A nőt kioktatja: milyen módon ronthat a legbiztosabban avéctelen férfira, a férfit kioktatja: milyen módon ronthat a megbízhatóbban a védtelen férfira, a férfit kioktatja: milyen módon támadhatja hátba a legelőnyösebb eredmények garantálása mellett a macskakodó hölgyet. Nem kell itt bájtál, kuruzslónő. Csak bevágni Blas ur néhány hatásos formuláját.

Ép hogy nem tette még hozzá: köszönőlevelek ezrei bizonyítják. Avagy: két évi jótállás.

A tippel azonban nem egészen újak. Például mindjárt az elején, ahol a megismerkedésről ír. Az uccán siet egy nő. Meglátni és megszeretni egy pillanat műve és a lovag utána vágat. Már most ilyen esetben a legtöbb kocavadász szemtelenül odalép a vadidegen nő mellé és megkérdi dadogva, vagy szemtelenül »Szabad asszonyom?« Amire a nő, ha csak egy szemernyi tisztesség is lakozik benne, felháborodottan tiltakozik és válaszra so méltatja a tolkodó frátert. Mert egyetlen asszony se kockáztatja — éppen az ügy folytatása érdekében — azt, hogy a férfi később a szemére hányhassa: »No hiszen, az uccán szólítottam le magát!« És tolkodó fráternek nevezi a jobb sorsra érdemes fiatallembert. Viszont... Ha az ifjú a kiszemelt nő után szalad és elkezd kiabálni: »Bocsánat asszonyom, ön elvesztette a karkötőjét« — és átnyújt neki egy erre a célra állandóan a zsebben tartott csinos kivételű, — az illető anyagi viszonyaihoz mérten — súlyos karkötőt, mindenesetre megnyeri a hölgy bizalmát. Már most két eset lehetséges. A nő vagy elfogadja a karkötőt, különösen ha tetszik neki és azt mondja: »csakugyan lekapcsolódott, köszönöm a szives figyelmét« vagy kijelenti, hogy a karkötő sajnos nem az ő tulajdonát képezi.

Igy megmarad a karkötő is és kész az ismeretség.

A többi már igazán gyerekjáték. Illetve: játék. (A gyereket hagyjuk ki: a játékból...)

Néhány ötlettel eltekintve nem mond sok újat. Micsoda antik trükk az, ugynevezett »szuggesztív tekintettel« zavarba hozni a delnőt! Minden jobbérzésű aszfaltbetvár ezt csinálja. Áll a sarkon és bámul. Így bámszkodott ezelőtt száz évvel, ezer évvel, tizezer évvel is a férfi, ha nőnemű lény lejtett el előtte. És amikor még fák tetején hajéihóztunk, dus szörzettel a testünkön, a dzsungel démonjait is így főzte a déceg gorilla ós.

vagy tessék körülnézni a nagyváros vadonjában!

Nem az első offenzív lépés a lényeges. Nem az ismerkedés a siker titka. Hanem megtartani a nőt. Elhitetni vele, hogy mi

vagyunk a fontosak számára, hogy *lányereményt esz-nüli velünk*.

Ezt mondja Blas ur és könyvének ez a legszimpatikusabb része. Saját életéből merített példákkal támasztotta alá érvelt és az egyes esetek hitelességéért, becsületszával áll jót. De elhússzük neki esküdözés nélkül is.

Például a következő: A vonatban megismerkedett egy nővel. Gyönyörű szőke haja volt, amely eredetileg minden valószínűség szerint fekete lehetett. Párisból jött és vidékre ment rokonaihoz.

Blas ur kedvéért kiszállt egy közbeeső kis állomáson azzal az átlátszó kifogással, hogy meglekintsek a városka nevezetességeit. A muzeumban azonban oly soká időzök, hogy már nem es vissza kellett sietniök az állomásra,

nehogy lekéssék a legközelebbi vonatot. A szenzibilis lelkü nőre olyan mély benyomást gyakorolt Blas ur, hogy még évek múlva is — leveleztek.

Ime egy fehér kaland. A szerző szerint ha történet volna valami, egész biztos, hogy már rég elfelejtették volna az egész kis incidenst.

Hát nem aranyos?

Blas ur valóban nagy Don Juan. A női lélek művésze.

Hallatlanul mulatságos, amikor nőket oktat ki, hogy hálózzanak be férfiakat. Asszonya: a nő már íő sikert aratott, ha mozdulataival, járásával feltudja kelteni az érdeklődését. Tehát, szépen járni, ringó

léptekkel, a lábukat szorosan egymásmelle és jól jegyezzük meg: *sohasem szaladni*. A legtöbb nő csunyan firt. Kacsáza karikázik, lohol, dobja magát, kalimpál, szóval kizökken minden nőességből, a hattyuszárnyak lehullanak és ott áll előttünk a libá...

A nő sohase nézzen egy férfit. Csak véletlenül vethet rá álmagat pillantást. Igen

hatóságos még a beszéd hevében a lovag vállára tenni a meztelen női kart (csak formásat), meleg érdeklődéssel hallgatni az előadását, időnkint hevesen bólogatni, indulatosan megragadni a kezét: »Pompás, Róbert. Ugyanezt gondoltam én is!« Idegen szavak hasz-

ulátára vigyázzunk. Kérjük ki a férfi tanácsát valamilyen számúra semleges ügyben. Vagy elpanaszolni neki, hogy X. az a kiálhatatlan alak, üldöz bennünket házassági ajánlataival, hogy kéne lorázní? Ez utóbbi feltétlen hatásos, felkelti az öntudatlan féltékenységet és a férfi érdeklődését. No lám, hát X. elakarja venni feleségül! Egész csinos fruska ez a Piri!

Érvel igazolásául felhozza egy hajdani híres félvilági dáma esetét, aki hetszer ment férjhez, de tizenegyszer is mehetett volna, csak nem akart. A férfiak a lábainál heverték, pedig szép se volt, gazdag so volt, csak éppen »jól menedzselte magát«. »Tűzzel-vassal terjesztette magáról, hogy nem tisztességes. Ha valaki becsületességgel gyanúsította meg, hűséges és zárkózott teremtesnek nevezte, felháborodott és rendőrt kiabált. Így sikerült elérnie, hogy a végén már senki se hitte el neki a sorozatos házasságtöréseket.

Blas ur nem szószátyár, nem hencegő, kudarcait is beismeri. Bizony előfordult, hogy az imádott hölgy nem hallgatta meg sőhajtásait. Utólag persze rájött, hogy hol hibázta el a dolgot. (Ha akkor olvashatta volna a saját könyvét, bizonyára nem részesül re-riben.) Sőt, egyszer *ki is dobttk, hogy majd a nyakát törte*.

No jó, de mért fr akkor könyvet a csábitás művészetéről?

Leőzni aztán mi is tudunk...

Egy karéj kenyér...

Olyan kalapja volt, mint a stüszli vadásznak — baragos zöld színű, kis karimával. Csak legalább szalag is lett volna rajta! De szalag helyett egy vastag zsinórral volt körítve; az viszont igaz — a zsinór két végén két makk volt. Ez a kalap nagyon el keserítette. Mégis: aki uri pályára lép, annak szalag legyen a kalapján. Ő pedig urnak indult: néptanító lett.

De mikor édes anyja könnyes szemmel tette a kalapot sörteszerűen borzas hajára, mondván: Isten áldjon meg édes gyermekem, és amikor látta, hogy apja, ez az apró, de mokányul vállas emberke, akit csak délben láthatott egész életében, akkor, amikor ebédelni jött haza a gyárból, mert reggel igen korán elment, este igen későn lárt haza — mikor ez az ember is csak a földet leste, hogy elrejtse a könnyét, akkor a kis cingár legényke különösen mély meghatódást érzett és megbocsátotta a kalapjának a két makkot, ám-bár a szalag mégis csak szebb!

A nagy, városvégi bérház minden lakója kikisérte az állomásra. A szegény emberek csodávarásával néztek a vézna kis emberkét, aki közülük, ebből a végtelenül szomorú fájdalomkaszárnyából indul el, ahova csak néha szokhatott be a kenyér, mert a legszigorúbb strázsa: a nyomor őrizte a kapukat; aki megpróbálja csillogó gyermekszemeivel lefégyerezni ezt a rettenetes ellenséget, ami őket idő előtt a sirba taszítja. Olyan bátornak, olyan csodálatosnak látták indulását, hogy csak nagy, elakadó szókkal tudtak szólni hozzá: — Nagy ember lesz magából Miklós.

Mikor a vonat elindult, anyja, a gyenge, halovány asszony elájult: miért viszed el a vonatot a fiamat?... mit ér a csillogó remény, ha nem öllehetem meg, ha évekig nem szoríthatom fájó szívemre! Ő, mennyit is kell egy anyának szenvednie!

A testvérei úgy sirtak, mint egy zenekar, körülbelül annyian is voltak.

Csak az apja nem szólt semmit, de mindig komoly ölelő hűségű szemei mondtak valamit: tudod-e fiam, mi a kenyér?... látod-e az én éjjeleimet és napalaimat a gyárban?... érzed-e, hogy az én és ezek szenvedéseiben milyen megrendítő a mindennapi falat ize?... Az életünket adjuk érte. És egy karéj kenyeret nyújt fel a vonat ablakába.

És Miklós szemei visszafelétek: mindig látni foglak apám benneteket. És meleg könnye a szemében, röppenős könnyűséggel felemelte a fejét a vonat ablakában...

Ekkor csodaszép dolog történt... az a szegény munkás ott — a sápadt, ájult anya mellett mosolygott!

Miklós zsebében pont az utiköltés volt, de egész biztos, hogy ebben a pillanatban a világ leggazdagabb embereivel sem cserélt volna. Az apja mosolygott. Ezt először látta életében. Ezt nagy, megrendítő dolog okozhatta és Miklós ebben a mosolyban látta meg apját először: az apja most odaadta mindenét! Az életét az életnek — emberségét: hogy elmegy a fiam életet keresni és hiszem — megtalálja.

Miklós megcsókolta a karéj kenyeret és a szive fölé tette.

A vonat elfordult a hegy elé.

*

A tanítóképző egy inci-pinci kis városkában volt. Mikor Miklós leszállt a kis állomáson, megkérdezte a vasúti baktort — nagyobb urat nem mert megszólítani — hogy merre menjen a képzőbe?

A baktort végig nézett rajta, egyet se szólt és egyet se nézett a kezével szó nélkül... Miklós a legyintés irányba nézett és meglátott egy óriási nagy épületet. Tehát az ott! A szive nagyot, csodálatosat dobbant: vajon mi vár rá ott?

A képző vasrácson kerítésre, mielőtt bement volna rápihentette forró homlokát... a főbejárat előtt uriasan öltözött fiatal emberek állottak körül egy tanárt...

Istenem, hogy kinevelték, amikor stüszli kalapjával — persze az ő kalapjának szalag volt és nem makkos zsinór — és spárgával átkötött kis utazókosarával, a Jakab bácsi, az öreg hordár ajánlott fel neki mély tisztelgetéssel, szóval amikor így megjelent a bejáratnál.

Miklós szeméire homály borult. Most érezte meg annak a képnek szívbeemelő jelentőségét, amit akkor látott, mikor a vonat elindult vele: a fekete bársony vonatfűst sorba letakarta a fájdalomkaszárnya lakóit... Csak az apja mosolya kelt birkára a füsttel... és valami titokzatos hatalom felkapta a füstöt és átadta a vonat másik oldalára és a hegyvidékre a dus gerezdű szőlők és mandulafák fölött felragyogott az apja mosolya, amint egy karéj kenyeret nyújt át neki utravalóul...

És Miklós csodálatos, kenyeret adó szóval mondta a nevetők felé: Fáy Miklós vagyok.

A fiatal emberek hirtelen elhallgattak.

— Miért nevettek? — kérdezte Miklós csengő hangon és a szemében megragyogott az apja mosolyának fénye: én életet keresni jöttem!

Mindez gyorsan történt, megdöbbentő erővel. A tanár Miklóshoz lépett: ön is tanítójelölt ugye bár? Igen, kérem... és a szemé könnyes lett.

A tanár átölelte Miklóst: életet keresni jött?... Az ölelés heve felnyitotta Miklós szive fölött a zsebet és a karéj kenyér barna, árva, fájó élete sugározni kezdett az intézet főbejárata előtt.

Az apám adta mosolygott Miklós... aki a kenyeret hozta nekünk... ő az én apám, a ki a kenyeret hozta! Az utra is adott belőle!

A tanár Miklós szemébe nézett igen komolyan: jöjjön barátom! És ölelte egészen az igazgatói iroda küszöbéig. Itt majd beiratkozik. És megegyeszer megölelte igen melegen.

Miklós háromszor is meghajolt, a szive úgy tele lett boldogsággal, sulyos, sirós boldogsággal. Milyen különös dolgok történtek vele! Pedig még valami vára-kozott rá. Az ifjuság csodálatos ajándéka: az első barátság, az első baráti szeretet.

*

Már jó ideje várakozott az igazgató ajtaja előtt, de még korán volt a beiratkozásra.

Két fiatal ember közeledett feléje.

Miklós felgyelt: milyen nyelven beszélnek? Neki, a szintisza magyar vidékről jöttek különösen, de nem idegenül hangzott az a nyelv. Valamiről igen élénken beszéltek és közben Miklóstra tekintettek. Miklósnak az egyik arc ismerősen tetszett. Annak a fiúnak az arca, akit társa Kollárnak nevezett. Ez a Kollár nagyszontu, hosszú legény volt. Nagy lendülettel, úgy látzott, igen a szívéből beszél... érződött valami végtelenül közeli, belső hév a szavaiból.

Miklós szokása szerint keresett egy szót, amivel kifejezze, megjelölje magának ezt a különös fiút... De nem talált megfelelő szót, mert a mozgékony, gunyoros arc mögött valami meg nem nevezhető szomorúság volt. Az élet valamit üzent már neki, amit ő nem ért meg.

Kollár hirtelen Miklós elé lépett és tetőtől-talpig végignézte. Miklós most ráismert erre az arcra: ez nevette ki őt legjobban, mikor jött.

— Haragszol? — kérdezte Kollár.

Miklós meredülten nézett a gunyoros archa. Aztán különös, nagy örömet érzett.

— Nem haragszom, — mondta. Hiszen... hiszen te nem lehetsz rossz.

Kollár felnevetett élesen, keserűen. Majd gyorsan elfordult és társa után sietett.

Miklós a beiratkozás után egész nap egyedül, idegenül járkált az intézet ifjusága között. Mindenki volt barátja, csak neki nem. Legtöbben észre sem vették, mások meg újra csak kinevették. Miklósnak ilyenkor eszébe jutott Kollár arca és szive újra érezte azt a különös örömet, amit Kollárral való beszélgetése okozott neki. És az egyedülállót nem fájt.

Végre este lett. A képző kisharangja a lefekvés idejét csempette. A fiúk sűrű rajokban tödültek a hálóterem felé. Napközben az intézet felügyelője kijelölte mindenki helyét a hálóteremben.

Miklós ágya mellett egy másik ágy állott a sorban, még gazdátlanul. Csak ez várt még a gazdájára. Végre az is megjelent.

Miklós szomszédja Kollár volt.

Miklós szótlanul lefeküdt. Gyors, otthonias biztonsággal Kollár pillantok alatt szintén ágyban volt.

A lámpát eloltották... Csend, sötétség honolt a teremben. Csak lent, mélyen az emeletet alatt pislácoltak a vasutvonal színes jelzőlámpái fel az állomásig. És a vonatok dübörögtek az éjszakában...

Miklósnak ez volt az első éjszakája idegenben. Haza gondolt: késő van már, odahaza is aludni készülnek. Fehér arcu anyja néha-néha riadtan ül fel ágyában, hogy betakarja a gyermekeit... Szemeiben a takarónál melegebb nézés, lopva csókokat hint szét. Ő, milyen forró volt a szája. Az anyja még nem alszik. Valaki még nincs otthon. Az apja. A gyár éjjel-nappal dolgozik és apja, ameddig csak lehet, kihuzza az időt. Akkordmunkát végez. Kevés a fizetés, sokat kell dolgozni! Ha lehetne, haza se menne, csak dolgozna. Miért? Mi hajtja erre az emberfeletti munkára? És lelkében egyre nagyobbra nőtt az apja... Munkások között laktak, de azok közül egy sem hajszolta annyira a munkát, mint az ő apja. Különös dolgokról beszélgettek: szociálmusáról. És sokszor inkább éheztek, de nem dolgoztak. Ilyenkor az anyja, mintha anyja lenne minden éhező gyermeknek — szétosztotta az otthon levő kenyeret a fájdalomkaszárnya sápadt, apró kis szenvedői közt. Az ő apja mindig dolgozott és hallgatott. Hallgatott és dolgozott hátartalan kitarással. Ebben a hallgatásban az apja több és erősebb volt, mint az összes többi munkások. Képes volt a halálig dolgozni családjáért. Inkább meg halt volna, semhogy a családja éhezzen. Egy se volt olyan szent lázadó, mint ez a mindig hallgató bognár.

És Miklós szívében fellakadt a bognár csodálatos hallgatása: a halálos szeretet... és a szájába tömte a párnáját, hogy ne hallják a sirását... csak befelé zokogta a szokat: apám, édes, édes jó apám!

*

Ez így nem mehet! — mondta hirtelen Kollár és sulyos, csontos kezével megrázta a sötétben Miklós vállát: Te, miért sirsz?

Miklós nem felelt.

— Nem tudsz aludni?

— Nem, lihegte Miklós.

— Én sem tudok. Nem szeretem ezt a csendet. Hogy hívják, miféle vagy, honnét jöttél?

Kollár szavaiban volt valami, ami számára kés-

tette Miklóst, valami kimondhatatlan fájdalom. Megfelelet a kérdésre.

— Mesélj valamit — könyörgött Kollár. Valami igen, igen szépet. Olyan szépet, hogy sirni lehessen.

— Miért akarsz sirni? — kérdezte Miklós elfuladtan.

— Mert semmi sem olyan jó, mint a sirás.

Miklós reszketett a fájdalomtól.

— Látod, mondta Kollár, reggel, mikor bejöttél, mindenki kinevetett. Aztán hirtelenlén bemutatkoztál, a hangod elcsuklott és mindnyájunkat megvert a könynyed... olyan megrendítő volt a nézése. Mondd el, mondj el, miért sirtál? Mert az nagyon szép lehet.

Kollár nagy, barna szemei csodálkozással bámulták Miklóst, amint mesélt az egy karéj kenyérről és a mosolyról, ami megbirkózott az induló vonat nehéz fekete füstjével és fénybeborította a szőlők és mandulafák fölött a magas hegyoldalát.

— Ó, do szép! Ó, do szép! — mondta döbönt lelkendezéssel. És mi neveltünk, mikor te jöttél. Bocsáss meg! Kérlek, bocsáss meg.

Miklós feltérdelt az ágyán, mintha imádkozna: talán most ért haza az apám... — sutogta lehajtott fejjel.

Kollár átölelte mind a két karjával: mától fogva édes, örök barátom vagy. Erted? Édes, örök barátom!

Miklós ámult, forró suttogással felelt: te is nekem.

Holnap én is mesélek neked Miklós. Most hallgassunk. Én holnap az anyámról mesélek... Most hallgassunk, mert most ért haza apád.

Miklós nem válaszolt. Vad fájdalom hasított a szívébe. Anyja halvány, fájó arcát látta a sötétben át, amint alvó gyermekeit nézi soha be nem tellő reszketésekkel... És az apja megáll a szoba közepén és mosolyog.

Lent egy vonat száguldott ismeretlen célok felé... az intézet alatt megrengett a föld.

Miklós felemelte kezét, hogy Kollár felé simogasson, de hirtelen visszahanyatlott a keze...

Kollár sirt.

Miklós elmulón hallgatott a sötétség tüzes függőnye alatt. Igen mély, sötét éjszaka volt.

*

Másnap este, amint a hálóteremben eloltották a fényes, fehéren égő villanylámpát, Miklós mély vára-kozások fájó lázában várta, hogy Kollár mesélni kezdjen.

Mesélni egy anyáról, akit ő ugyan soha sem látott, de aki — úgy érezte — mégis ismerős neki. Anya csak egyféle lehet az egész világon — gondolta. És a sötétben megjelenek előtte a városvégi bérház szegény anyái. Elhasznált, sovány, vértelen asszonyok, akik olyan szomorúan mosolyogtak, hogy Miklós csak megrendült, szorongó fájásokkal tudott nézni minden asszonyra.

Milyen félelmes asszony-anya tragédiákat látott. Milyen lélkéfénylő kiteményeket. Egyet különösen megjegyzett magának.

Az apa asztalos volt, ott dolgozott a gyárban, ahol az ő apja. Ennek az asztalosnak a felesége sovány, vézna kis asszony volt. Olyan fehér, vértelen arcu, mint a fehér lilium. Sok gyermekük volt, mind aprók. Az apa elitta a fizetését. Később a ruhát, a házi felszerelést, mindent eladott, csakhogy szenvedélyének áldozhasson. Az anyja türt és bár igen szenvedett, várt, hogy talán minden jóra fordul. Az apa azonban már teljesen lezüllött, nem dolgozott. Ekkor a kis beteges asszony mosással kereste meg a család kenyerét. Egy késő, nyári délutánban ismét részegen jött meg az asztalos és pénzt követelt a szegény asszonytól, aki azonban elutasította őt azzal, hogy kis, meglévő pénze esti kenyérré kell a gyermekeknek. Az asztalos berohant a szobába és egy nagy kést hozott ki. A nagy bérházban csak gyerekek voltak otthon és egy-két főlél asszony. És az udvar megtellett gyereksírásal és asszonysikollyal... Az állati ember felemelte a kést...

— Szerencsétlen, szolt a kifáradt, lihegő asszony, ne bánts. — Ehen halnak a kis gyerekeink, ha megölsz!

Az ember szurt...

Az asszony a sebre szoritotta a kezét és mosolygott az apára: Vigyázz! — meglátják a kicskéink.

Az ember újra szurt...

Az asszony megingott. Megöltél, hörögte. Ő, szegények. És beledől a mosóteknőbe. Vére összefolyt a piszkos mosólével.

Amikor az asszony elesett, vad, kétségbeesett zokogás rázta meg az udvart... az egész ház összefutott — siró, zokogó gyermekek és egész, sikoltozó asszonyok... a szegény mosónőt kiemelték a teknőből, már örökre lecsukta szemét. Jobb kezéből egy fényes ezüst pénzecske csuszott ki: az esti kenyérré való, amiért életével fizetett.

Kollár nem mozdult az ágyban. Miklós megreszketett az emlékezés hatása alatt... A hold keskeny ezüst sarlója szelid, simogató lepellel vont a hez ágynak. A fiatal, szinte gyermekarcok csodálatos szépségben pihentek a fehér vánkosokon. Olyan volt az egész, mint egy finom, végtelenül meleg ölelés: csak álmódjatos fiúk... tiétek az élet ereje — szépsége: az álom... az ifjuság.

Szent és tiszta adomány az ifjuság... Valahol csodás nap süt, amely sugarait szétszórja nagy, adakozó-öröms kedvvel, ami még éjjel s világit. Elküldi fényét a szelid holdsugárral és körülveszi fiatal fej-

teket a soltás mélységes reszketésével: élet... álom... Kollár meghatott, megindult hangja szakította meg a csendet: érzed-e Miklós?...
— Érzem, suttogott az. Ó, mi ez?
Kollár szeme csodálatosan nagyra nyílt... Itt jár az élet!... ugy-e milyen jó?

Nézd, mondta Miklós és feltérdelt az ágyán és kimutatott a ragyogó mezőkre, amik a képző alatt kezdődtek... nézd, a mezők felemelkednek... a felbök fölé, felettünk szállnak... ó, milyen könnyű lett minden — mosolygott Miklós. Te, mondta hirtelen Kollárnak, ugy érzed: szárnyam van!

Igen, mondta az öröm boldog csillanásával. Kollár... még én sem jártam erre... nézd, én oda szeretnék menni! Ó, mondta, elámul, csillogó szemében valami reszkető fájdalommal — látod?

— Milyen szép — örvendett Miklós is. Mint egy kert... ott, a felbök felett!

— Igen, ott...

— Mennyi virág — csodálkozott Miklós.

Ott, sikkolt Kollár, ott... és azon a nyelven kezdett beszélni, amelyeket előző hallott az ajkáról Miklós... és csodálatosképen most értette ezt a nyelvet... Kis, orgonabokrokkal szegélyezett út tűnt fel előttük... egyik oldalán vértől piros virágokkal — a Kollár felőli oldalon... a másik oldalon, Miklós oldalán olyan fehér volt a virág, mint a hó.

Egy kis tisztás volt az út végében, ahol egy kovácsműhely állott. A kőhőnél, a langok lobogó fényénél komoly ember szította a tüzet...

— Ni, az élet tüze, suttogta Miklós. Az apád szítja, ugy-e?

Anyám! — kiáltott Kollár... anyám! És a műhely mellett kis fehér aifóg emelkedett...

Az ajtóban szelid mosolyu asszony tárta ki a karját... Kollár a karokba temetkezett és sírt... Miklós hallgatta a sírást... ez a vigasztalás zenéje volt.

És Miklós most értette meg Kollárt, ebben a végtelenbe temetkező sírásban... Igen, a sírás jó... Az isten simogatása.

— Mit csinálsz kis fiam? — kérdezte az anya.

— Már képezdében járok...

— Milyen szép, nagy lettél fiam.

— Ugy fáj a szívem, anyám — utánad.

Ó, te bohó gyerek! Nézd, mennyi virág van körülöttem... ezek a felérek az álom virágai, ha fáj a szíved — szakíts belőlük!

— Ezek a te mosolyaid anyám... itt élnek a szívbomben.

— Ezek a vérzők a bánat virágai... ebből visszaveszek fiam.

— A te elmenésed emlékei... hagyj csak nálam, anyám!

— Jól van fiam, mosolygott az anya. Ha vérzők is de látom: élnek. Mit csinál a kis hugod?

— Nézd, ott van anyám, a műhely előtt. Onnan jól látni a temetőt. Téged vár vissza.

— Édes kis gyermekeim! — szólt szelíden az anya — ti ezt még nem értitek, hogy miért kellett eljőnnöm ide! Kezdetben én sem értettem. De most már tudom... De hiszen már te is sejtéd! — mondta hirtelen az anya.

Kollár lehajtotta a fejét: néha olyan csodálatos érzésim vannak, anyám, Elhagynom a földet és új világok illatát érzem... ahol szebb és jobb az élet, ahol mindenkinél jó, ahol mind boldogok vagyunk mit emberek.

— Tudom fiam... ez vagy te! Ez a te utad, akinek az anyja elment... Szeretni mindenkit! El ne felejtse ezt az utat!

— Te tanítottál rá... Mikor fejemet öledbe vontad és a hideg, havas, hosszú téli esteken meséltél messzenéző szemekkel, mikor már érezted, hogy elmész... Meséltél a szegény, hercegi uradalmi kovácsfiáról, aki elindul üres tarisznyával, de hűséges ember szívével. Aki hamupogácsát eszik, de lelkeben az ember bölcsőjét ringatja... Te mondtad, hogy az él aki szeret.

A hold hirtelen teljes fényvel beragyogott a hálóterem ablakán és Kollár csodálatos látó szemével kutató Miklós szemeiben: láttad?... ó, de talán te nem is értetted, amit beszéltem?

Miklós átölelte Kollárt: olyan csodálatos volt az arcod!

— Ó, mondta Kollár — ó... nézd, ott száll... az az ezüst felbök most betakarja... Anyám!... Kedves! — Nézd, suttogta Miklós is megrendülten: ide-mosolyog!

Az ég átlátszó, mély tiszta volt, a végtelenség derűje csillogott az anya léptei nyomán két fiatal ember egymást kereső tekintetében...

— És tudod, — döbbent fel Kollár szava, — mikor az anyám meghalt, a városba vittek iskolába. Kiadtak kosztba. Éjjel én aludtam az ágyban, nappal a pincérnő... Egyszer éjjel is otthon maradt... Kollár a két kezét arcára csapta: Ezt, ezt nem merem az anyámnak megmondani! Pedig ugy szeretném neki megmondani! Megmondani, hogy én már mindig jó leszek. Ó, én a pincérnő életében láttam meg, hogy másképp élni milyen szép. Hogy van egy másik élet, olyan, mint az anyámé, aki bölcsőt ringat, akinek a szeretete él. Ó, milyen szerencsétlen a pincérnő!

Kollár hirtelenül előrehajolt, a karjait kitérte s amint a csillagok fénye az arcára esett — egy kéz mintha letörölte volna homlokáról azt a súlyos, megnevezhetetlen üzenetet az életnek, amí Miklós az első találkozásánál nem értett meg...

— Anyám — én megbocsátok a pincérnőnek! — suttogta.

Miklós nem tudott szólalni. Csak nézte Kollárt — akinek itt járt az anyja... Aki — igen, most megta-

lálta a szót, ami Kollárt jelenti — olyan, mint egy kenyér. Mint a mindig jó kenyér, amihez csak a szanvedés vezet el.

Kristály István

TILDÁCSKA

Irta: Harsányi József

1.

Néhány asszony és leány ült a kis szalonban és teáztak, ami annyit tesz, hogy férfiakról, divatról beszélgettek és távollevő barátokról mondtak rosszakat.

— Én nem értem ezt az Elvirát — mondta a házasszony — mit akar tulajdonképpen, Zeller rendes, komoly fiú, szép állása van, jó fizetése és ugy szereti, hogy tebbe vajba fürdészené, ha a felcsége lenne. De Elvira nem akar. Hallani se akar róla.

— Hihetetlen! — sipolt indulatosan egy erősen molett asszonyka. — Hát mire vár ez az Elvira? Mit gondol ez magában és magáról? A Zeller kevés neki! Hahh! Talán Konrad Weidtot várja? Vagy a Menjou Adólist?

— Nevetséges a mai világban — mondja egy idősebb tapasztalt szemüveges asszony. — Majd még térden csuszva fog mászni utána.

Egy fiatal szőke romantikus leány szólt most közbe:

— Biztosan nem szereti. És én azt mondom, igaz van. Én is így tennék. A házasság szerelem nélkül olyan, mint a leves só nélkül. Nem lehet megenni.

— Ugyan drágám, te azt nem érted. A szerelmi házasság olyan, mint a palota, amelynek nincs alépitőnyé — szólt most egy mérnök neje — előbb-utóbb össze fog dőlni. A szerelem tart egy-két évig, aztán elmúlik és akkor — mint az épület, amely alól kirántották az alapot — meginog és összeomlik.

Most élénk vita fejlődött a házasság és szerelem kapcsolatának problémája körül, amely nem akart végetérni. Végül Jolán, egy komoly barnaszemű, melegérzésű, csinos fiatal leány, aki eddig nem vett részt a beszélgetésben, a következő szavakkal vetett véget a vitának:

— Én nem akarok részt venni ebben a vitában, csak megvilágítani szeretném ezt a kérdést egy példával. Két év előtt lejátszódott előttem egy történet, némi kis szerepem is volt benne s ez talán eldönti ezt a vitát. Ha meg hírtátek állni, hogy nem szótök közbe, akkor elmondom ugy, ahogyan történt. Hűen, változtatás nélkül, csak a néveket cserélem ki, hiszen talán ismeritek is a szereplőket, vagy legalább egyiket-másikat. A történet így szól:

2.

Jolánka mély lélegzetet vett, mint aki hosszabb beszédbe fog, aztán belekezdett a történetébe:

— Mondom, két évvel ezelőtt történt, akkor, amikor beteg voltam, emlékeztek talán rá, megoperáltak a sebészeti klinikán. Ott, a klinikán, játszódott le ez a kis eset. Akkor én már két hete tul voltam az operáción, amely olyan sima lefolyásu volt, hogy örökre hálás vagyok érte Harsányi professzornak. Már én akkor jönn jártam, lábbadoztam, semmi bajom se — és akár ki is mehettem volna már. De nem siettem a kimenéssel, mert jól éreztem magam odabent. A csönd, a hűségesség, a kórház végtelen szelid nyugalma, lágyan simogatta a lelkemet, én olyan gondtalan, elégedett, boldog voltam ott a klinikán. Aki volt már közületek kórházban, az megérti ezt...

— Azonkívül volt ott egy drága fiatal asszony, akinek szükséges volt rám. Máriának hívták és operáció előtt állott. Nem tudott megmozdulni szegény és én ápoltam őt szinte éjjel-nappal. Még egy kedves szobatársam volt a klinikán, a nevét nem tudom, csak ugy hivta mindenki: „mértóságos asszony”, rajta is sokszor segitettem, egyszóval misszióm volt nekem ott, az egészségesnek a két beteg mellett.

— Akkor este, amikor ez a történet elkezdődött, csak mi hárman voltunk a teremben. A negyedik ágy üres volt. Máriát és a mértóságos asszonyt holnap operálják. Tele vannak aggodalommal, a fájdalom kívül és az én önként vállalt feladatom az volt, hogy megnyugtassam őket. Tréfálgatok velük, próbálom őket megnevetetni, aztán elmondom, hogy milyen semmi egy operáció, én föl se vettem, nem is jött észre se vettem és különben s olyan biztos, mert Harsányi professzornak feltétlen biztos keze van. Aztán sokat beszéltem Harsányiról, hogy milyen drága ember, milyen kedves, milyen előkelő és operáció előtt ugy néz az emberre, olyan bársonyos nézéssel és mosolyog és az ember elfelejti, hogy operálni fogják és boldogságot érez a szívében fájdalom helyett, még akkor is, amikor késével belénk vág biztos kézzel...

— Végül már kifogytam a szóból, nem tudtam mit mondjak még, ami a betegeket vidítja, bátorítja és mintegy segítséget keresve rajtam kívül. Mintha csak válasz volna a tekintetemre, kinyílt a kórterem ajtaja és belépett rajta — valaki.

3.

— Az illető egy huszonkétév körül, szőke, gy-

nyörű asszonyka volt. Mögötte a sveszter hozta a különféle holmit, amelyeket az üres ágy melletti kis szekrényen helyezett el, aztán visszavonult. A szőke asszony üdén mosolygva nézett körül a terem, aztán kedvesen, vidáman, csakán beszélni kezdett:

— Szervuszatok gyerekek! Kik vagytok? Az én nevem Tilda. Az uram földbirtokos. Engem holnap operálnak. Azt mondják nagyon súlyos az operáció, de én nem félek, feltétlenül bízom Harsányi professzorban. No, mi az? Mit hallgattok ugy? Legyünk jókedvűek, gyerekek. Mulassunk, még az utolsó este. Holnap ugyis csendesel-bek leszünk.

Azzal előszedte csomagjait, kipakolt belőle csokoládét, gyümölcsöt, süteményt, sültet és sorba kintált bennünket.

— Együnk gyerekek, holnap az operáció napján ugy sem lesz szabad.

Drága, kedves, eleven, gyönyörű asszonyka volt.

— Te olyan kedves vagy, Tildácska — mondta nekem — és olyan furge, mintha teljesen egészséges volnál. Nem is hiszem el, hogy holnap operálnak.

— Magam se igen hiszem — felelte nevetve — pedig a Harsányi tanár mondta.

— Régen ismered már Harsányit?

— Dehogyn. Csak egyetlen egyszer láttam, tegnapé-ott, amikor megvizsgált. Azt mondta, jöjtek le ma este ide a klinikára, mert holnap sürgősen meg akar operálni. Mondt, Jolánkám, nekod is ugy teszik ez a Harsányi? Milyen elegáns, komoly és fiatal.

4.

Másnap reggel Tildát felvitték a műtőbe. Egy óra mulva a drága, vidám teremést öntudatlan állapotban hozták vissza egy hordágyon és gyöngéden befektették ágyába.

A beteg Harsányi professzor maga kísérte le a kórterembe. A tanár szokatlanul sápadt volt és izgatott. Egyebekben most is elegáns, jólényesen előkelő volt és nagy fekte szemének bársonyos nézésével simogatta körül a szép, eszméletlen beteget.

Mikor a beteg már a helyén volt, Harsányi professzor hozzám fordult:

— Nincs kedve egy kicsit sétálni, Jolánka?

Ez a kérdés, nem kérdésnek, de parancsnak veit szárvva és én a parancsnak boldogan engedelmesskeltem. De melyik asszony ne ment volna szivesen sétálni a nagyszerű Harsányi tanárral.

Lent a kertben azt mondta nekem a tanár:

— Drága Jolánka, szerciném magát megkérni válnámre.

— Parancsoljon velem, tanár ur!

— Nézze, Jolánka, az az új beteg körülbelül két óra mulva magához tér. Az operáció sikerült, nincs semmi baj. Tudja, mire kérem magát? Úljon az ágya mellé és figyelje az első szavait, amiket mondani fog. És ami a legfontosabb, gondoskodjon róla, ha valami különöset mondana, hogy senki meg ne hallja a szobában. Maga pedig tudom, eltemeti magában, örökre. Én csodálkozva néztem a sebészstanárra.

— De honnan tudja azt már most, tanár ur, hogy ő mitfélekét fog mondani, ha magához tér?

Harsányi professzor csak pár pillanat mulva felelt:

— Abból, amit az operáció előtt mondott, elképzelhetem, hogy miket mond majd az operáció után.

— De hát mit mondott, az istenért!

A professzor egy pillanatig habozott, aztán válaszolt:

— Nézze Jolánka, ez nagyon különös eset. Én ezt a szőke asszonyt ma délelőtt az operációs asztalon láttam életemben másodsor. Először két vagy három nappal ezelőtt láttam a rendelőmben. Elhiszi maga azt nekem?

— Hogyné! Sőt tudom, hogy így van. Tildácska mondta az este.

— Igazán? No ennek igazán nagyon örülök. Hát kérem, ma reggel ez az ismeretlen szépasszony, mikor már kábult volt az éteről és én már bele akartam vágni a kést, várfalánul, ittas, gyönyörködő hangon megszólalt és azt mondta:

— Harsányi! Szereltek!

— Szent isten! — sikkolttam én. — És ön mit tett erre, tanár ur?

— Mit tettem? Ránéztem az asszisztensemre, aztán az ápolónőre. Mind a ketten egy kicsit gunyosan mosolyogtak, mintha azt mondanák: »Istenem«. Aztán belevágtam a kést szegénykébe...

— Hát ez érdekes. Csodálatos. Szinte hihetetlen... Ugy-e csodálatos, Jolánka. Persze az asszisztensemnek hiába mondanám, hogy azt a nőt sohase láttam. Nem hinné. Hát most már, drága Jolánka, ugy-e megért engem és ugy-e megteszi, amire kértém?...
— Számíthat rám, tanár ur...

5.

Ekkor visszamentem a kórterembe és leültem Tilda ágya mellé. Vártam. Körülbelül egy óra hosszat vártam szótlánul. Végre megrebent a szempillája, aztán kinyitotta a szemét és körülnézett. Megfőrt fényű szemébe csak lassan tért vissza az öntudat világosságára. Egyszer csak észrevettem engem és felém nyújtotta vértelen fehér kis kezét:

— Jolánka, drágám, de jó, hogy itt vagy — sutogta.

Megfogtam a kis hideg kezét és simogattam.

— Most ne beszélj semmit, drágám — mondtam neki — majd ha erősebb leszel...

Egyszerre a döbbenet kifejezését láttam a szemében. Azt mondta:

— Jaj, Istenem, Jolánkám, mondtam valamit?

— Nem, fiacskám, nem szóltál semmit.

— De igen, igaz, odafönt rémlik nekem, mit is mondtam?

És a szeméből rettentő aggodalmat olvastam ki.

— Nem drágám, nem mondtál semmit, nyugodj meg.

Pár pillanattal csöndesen nézett maga elé, azután lehuzta magához a fejemet és a fülembe sugta:

— Pedig, hidd el Jolánkám, én szeretem az uramat...

Bizonyos, hogy a tudat alatt kimondott szavak emléke most került föl a tudat fölé. Én persze úgy tettem, mintha mit sem értenék.

— Ugyan, Tildácskám, hát kételkedtem én abban?

Az öntudat és az erő szemelláthatólag percenként növekedett benne. Már teljesen magánál volt, mikor minden tiltakozásom elienére beszélni kezdett.

— Mondom, Jolánkám, szeretem az uramat. Tudod, nagyon jó ember, gazdag, mindennel elhalmoz és nagyon szeret engem. Én... én bevallo... nem eskartam hozzámenni... tudod, nem eskartam kimeni a falura, én nagyvárosi miliőben nőttem föl... nagyvárosi levegő az életem elemem... de a szüleim nagyon erőszakolták... szegények voltunk... és Béla is nagyon eskarta, mert nagyon szeretett... Végül hát belegeyeztem... mit csináljak, szegény anyam nagyon szomorú lett volna...

Itt egy kis szünetet tartott, azután folytatta:

— Most egy éve volt az esküvő... azóta kint élek a birtokon... az uram nagyon boldog... és nagyon jó ember, tebbe vajba fűrésztene, a tenyerén hordozna... nagyon szeret... hát most már én is szeretem... igen nagyon szeretem őt... csak... csak tudod, azt a csöndet, azt a parlagi életet, azt az ürességet nem tudom megszokni... A fényt kívánom, a ragyogást, a nagyvilági életet, estélyeket, bálkát, grand toalettet, barátinókat, udvarlókat, mit tudom én... Ez az egy, ami hiányzik az életemből, és nagyváros levegője... Ma minden megvan és... esküszöm neked, Jolánkám, az uramat igazán szeretem... én nem eskartam... de a szüleim... igen... erőszakoltak...

Egy darabig merengve nézett maga elé.

— Tudod, Jolánkám, az úgy volt, hogy beteg voltam és az orvos azt mondta, menjek be a fővárosba és vizsgáltsam meg magam. Harsányi professzorral. Hát bejöttem és elmentem és ránéztem és... én nem tudom, mi történt velem, csak ahogy őt megláttam, megdöbbant a szívem és azonnal éreztem, hogy ő az!... Ő az igazi, az egyetlen, a titokzatos, aki nekem rendeltetett... és Jolánkám, de igazán, hidd el nekem, hogy én szeretem az uramat...

— Azt mondta, sürgős operációra van szükség és hogy jöjjen be ide, igen, mondtam erre és nagyon boldog, melegséget éreztem a szívemben arra a gondolatra, hogy ő fog operálni... Ő... és mikor a műtőasztalon feküdtem és megláttam őt fehér kabátjában meleg tekintetével, akkor megint előtört a boldogság és valamit mondtam... valamit... a szavakra sehogyan se emlékszem...

Megint elhallgatott. Én nem tudtam szólni semmit, csak simogattam a kezét és a szemébe néztem. Egyszerre megint iszonyú döbbenet kifejezését láttam a meggyőrt szemekben.

— Jolánkám, ments meg!... Jolánka, te olyan jó vagy, itt ülsz mellettem, ápolsz, simogatsz... Jolánka... nagy válságba jutottam... Örvény szélén járok... vezess ki ebből a kínos káoszából... ments meg... ments meg... Harsányitól! Vagy az uramtól! Te tudod jobban... az egyikőtől... ments meg!

Ettől a kitérésztől egészen kimerült, feje bágyadtan hullott a párnára, aztán hamarosan elaludt, mély, erős, gyógyító álomba süllyedt...

6.

Tildácska még mélyen aludt, mikor megérkezett a férje. Pogány Béla földbirtokos kövérkés, nagybajszu, becsületes tekintetű, negyven felé járó férfi volt, bricsessz nadrág és lakkeszima volt rajta, a feje nullásgéppel lenyírva, bőre barnapiros volt a naptól és az egészségtől.

Mikor belépett, mindjárt kitaláltam, hogy a kis Tilda férje lesz. Megállt a felgőgés ágya mellett és könyöklébe szorított a kezét, meggyőrt, alvó asszonykát. Megijedtem, mi lesz, ha az asszony felébred és pillantása rásik erre az emberre. Odamentem hozzá és azt mondtam neki:

— Nézzé, uram, a felesége most alszik, ne zavarja. Még csak pár órája, hogy operálták, állapota igen

súlyos és azt hiszem nagy megrázkódtatásnak tenné ki őt, ha meglátja őnt az ágya mellett. Kérem, engedje meg, hogy azt tanácsoljam önnek, menjen haza, ma semmi esetre sem beszélhet vele. Jöjjön holnap, addigra talán magához tér valamennyire...

— Holnap nem jöhetek, el kell utaznom és különben is én beszélni szeretnék vele. Én az ura vagyok neki és nem értem, miért volna az olyan veszedelmes, ha a férj beszél pár szót a feleségével...

Hiába volt minden, nem sikerült eltávolítanom. Nagynehezen rávettem azonban arra, hogy menjen ki a folyóra és ott várjon addig, amíg a felesége fölébred. Kiment, pipát vett ki a zsebéből, megtömté és rágyújtott.

— Hát én várok kisasszonyom akár éjjelig is, de addig innen el nem mek, amíg nem beszéltem vele... — mondta határozottan.

Tildácska még vagy két óra hosszat aludt ezután is, de a férje teljes nyugalommal várakozott reá. Egyszer csak az asszonyka fölébred. Én persze ott ültem mellette és megfogtam a kezét.

— Tildácska — mondtam neki — itt volt az urad, beszélni akart veled.

— És te elküldted? Ugy-e elküldted? Nem, most nem bírnék vele beszélni... győnge vagyok... nincs hozzá erőm...

— Pedig nem akart elmenni. Azt mondja, holnap nem jöhet. Okvetlenül még máma akar beszélni veled. Ott kint ül az előcsarnokban és várja amíg fölébredsz. Szólhatok neki?

— Nem, nem, nem, nem! Ma nem akarom... nem birom...

Erre elkezdtem beszélni a lelkével. Vigasztaltam. Mondtam neki, hogy milyen jó embernek látszik az ura. Milyen derék, becsületes embernek. És mennyire

szerezte őt. Az ilyen jó, derék embert nem szabad csak úgy elküldeni. Hadd jöjjön be, legalább egy-két percet, aztán majd mondhatja neki, hogy nagyon fáradt és elküldheti.

Végre nagynehezen beleegyezett. Ekkor én kimentem és behívtam a férjet. Erre az elkezdett reszketni és az iménti konok, kemény férfiuból győnge, reszkető, szerelmes diák lett.

Mikor a férj a kórterembe lépett, akkor már patkóztak a szeméből a könnyek. Mikor ezt a kis Tilda meglátta, ő is könnyezni kezdett. A következő pillanatban zokogtak mindketten hangosan, keservesen, megnyugtatóan, válságotelészlaton...

A férj késő estig ott maradt felesége ágya mellett és hosszan, vidáman beszélgettek, mint két testvér, akik hosszu idő után egymásra találtak.

Este egy pillanatra bejött Harsányi professzor, megnézni a beteget. Tildácska mosolyogva fogadta és bemutatatta neki az urát:

— Ez az én drága, jó uram, tanár ur! — mondtotta.

Mikor a férje eltávozott, megfogta a kezemet és azt mondta:

— Köszönöm, drága Jolánkám, hogy megmentetél...

És hirtelen, mielőtt megakadályozhattam volna, megcsókolta a kezemet.

7.

Egy év múlva az Operában láttam őket együtt ülni egy páholyban. Tildácska elől ült a férjben, arca ragyogott és gyönyörű volt. Hátá mögött a homályban ült a férfi és valami sugott a fülebe, mire az asszony felkacagott. Csak később láttam meg egy pillanatra a férfi arcát.

Harsányi professzor volt...

Százesztendős emberek intim vallomásai a hosszú életről

Az angol „Százévesek Klubja“ a vallomások alapján megszerkeszti
a hosszú élet kézikönyvét

Anglia a klubok klasszikus hazája, ahol a legkülönfélébb, legváltozatosabb és legmeglepőbb célok érdekében tömörülnek az emberek. Ezek között is talán a legérdekesebb a Centenarian Club, amely, mint neve mutatja, százéves vagy ennél is idősebb embereket tömörít a zászlóalja alá, vagy olyanokat, akikben megvan a komoly ambíció arra, hogy az »emberélet legvégső határáig« élvezzék a földi paradicsomot. Ez a Százévesek Klubja most igen érdekes vállalkozásba fogott: részletes adatokat akar gyűjteni azokról az agastyánokról, akik a brit szigeteken megélték a századik esztendő, részletes tájékoztatást nyújt az illető matuzsálemek életmódjáról, szokásairól, hogy így valószínűleg kézikönyvet adjanak mindazoknak, akik meg akarják érni a tizedik X-et. Angliában a klubnak ez a kezdése általános érdeklődést váltott ki, mert hiszen az angolokra is áll Talleyrandnak híres mondása, hogy mindenki szeretne sokáig élni, de senki sem szeretne megöregedni.

Fognak a matuzsálemek...

Annai bizonyos, hogy Angliában eléggé pontosan számontartják azokat, akik megélték századik évüket. Thomas Parr például abban a hirben áll, hogy egy kitűnő ebéd elkölteése után halt meg Arundel lord házában, százötvenkettedik évében, Countess of Desmond pedig még különösebb módon költözött el az élethől. A grófnő száznegyvenhatodik évében járt, amikor a cserecserejára kapaskozott fel, hogy a friss gyümölcsöt megízlelje, de vesztére lepottyant és ki tudja még hány évet érhetett volna el, ilyen tragikus módon fejezte be pályafutását. Természetesen az adatokban lesz egy kis jöndulatu tödítés, már csak azért is, mert a jólnevelt grófnők még fiatal korukban sem szoktak cserecserejékre mászni; de tagadhatatlan, hogy Angliában évtizedek óta nem emlegetnek egyetlen egy olyan példát sem, hogy valaki másfél század küszöbéig elérkezett volna.

A Centenarian Club titkára, Maurice Ernest dr. az anyakönyvi kivonatok tanúsága alapján megállapítja, hogy az angliai és welsi népszámlálás szerint 1921-ben 110 ember volt, aki meghaladta a száz évet, ezek között harminc férfi, a többi nyolcvan a gyönyörű nemhez tartozott. Érdekes, hogy a százévesek száma Angliában is jelentékeny csökkenést mutat, mert az 1881-iki népszámlálás alkalmával száznegyvenegyet tüntetett fel a statisztika, 1911-ben már csak százhuszonnyolcat s ez a szám is most száztízre csökkent.

A százéveses matróna, akinek nincs ránc az arcán

A klub most küldte szét körkérdéseit az érdekelteknek. A legelső nyilatkozó egy hölgy lesz, Mr. Anna Davies, aki a múlt héten ünnepelte száznegyedik születésnapját s aki talán példátlanul áll az egész világ hölgytársadalmában, mert egyetlenegy ránc sincs az arcán. Hogy minek köszönheti az öreg hölgy derült arcát és hosszú életét, azt bizonyára mindenki érdeklődéssel fogja olvasni. Általában foglalkoztatja az embereket az a probléma, hogy miként lehetséges, hogy amikor az orvosi tudomány erőfeszítései, az új fölé-

dezősek révén annyira sikerült meghosszabbítani az emberi élet átlagát, mégis egyre jobban fogyatkozik a százesztendősök száma. Az 1911-es angol statisztika szerint azoknál, akik a hetvenedik élet megérték, még 8,5 év megélése várható a férfiaknál, viszont a hetven éves nők nagy átlagban még 9,6 esztendőt várhatnak a gondviseléstől. Viszont éppen a háborús évek bizonyították be, hogy a rendkívüli körülmények egészen csodálatos teljesítőképességet válthatnak ki a korosabb emberekből, példa rá maga Hindenburg, aki a legsúlyosabb stratégiai problémákat a hetvenes évek derekán oldotta meg, s azontul is a politikai, gazdasági életben, de még az irodalomban és a művészetek terén is nem egy eset bizonyítja szerte az egész világon, hogy a hetvenes és nyolcvanas években járó férfiak és nők akárhányszor a fiataloságot legyűrő frissességgel tiszta judiciummal és nagy alkotóképességgel állják meg helyüket a mai idők szédületes versenyében.

Jó feleség — hosszú élet

A Centenarian Club körkérdései természetesen kiterjednek arra is, hogy a szőba jövő urak és hölgyek fizikuma erős-e vagy győnge, legény vagy kisasszony sorban érték-e el századik esztendőjüket, itak-e alkoholt dohányoztak-e vagy sem? Az angol történelem egy pár érdekes példával szolgál olyanokról, akik elérték a századik év küszöbét. Gladstone például nyolcvankettedik évében lett negyedszer miniszterelnök s híres volt arról, hogy maga fűrészelte föl és aprította a fáját és nyolcvankilencedik évében halt meg. Gladstone fizikuma rendkívül erős volt s nemcsak maga vigyázott egészségére, hanem felesége is, aki odaadó győngédséggel vette körül. Igen mértékletes volt az étkezésben és sohasem dohányzott. Sir E. Ray Lancaster, aki alig pár nappal ezelőtt hunyt el, rendkívül intenzív tudományos munkásságot fejtett ki. Sokáig betegeskedett és krónikus bronchitis gyötörte, viszont sohasem házasodott meg. Penzance lord, aki egyike volt az angliai egyháztanács legkiválóbb bírának, élete derekán szintén sokat betegeskedett, de felesége olyan részletesen tanulmányozta férje betegségét az orvosok utmutatása alapján, hogy életének meghosszabbítását elsősorban felesége ragaszkodó szeretetének köszönhette. Penzance lord nyolcvanöt éves korában is aktív részt vett a tanácsüléseken.

A századik esztendő várományosai

A századik esztendő várományosai is megszólalnak az aktuális körkérdés kapcsán. Sir Walter Runciman, Angliának egyik leggazdagabb hajótulajdonosa, aki most nyolcvankét éves, a következő tanácsot adta klubtársainak: *Házasodjatok fiatalon és ne járjatok klubokba!* Az ember igyekezzék tisztában jönni a maga rendeltetésével s feleljen meg legjobban földi hivatásának! Sir Albert Spicer most, nyolcvankét éves korában kijelenti, hogy munkájának sikerét elsősorban kemény kitartásának, szerencséjének, jóbarátainak köszönheti. Sir James Crighton-Browne, Angliának egyik legnagyobb ideggyógyásza most, nyolcvankilenc éves korában is teljes erővel dolgozik és azt ajánlja, hogy az ember jól, változatosan étkezzék és vegyes

életén éljen. Egyébként Balfour lord és O'Connor, az alsóház apja, mind a ketten nyolevaneves évek és köztudomás szerinti rendkívül élénk munkásságot fejtettek ki az angol politikai életben, hogy pedig Edison nyolevankét éves kora ellenére még tud tizenhat órát is dolgozni, alig négy órát alszik mindössze, az a róla szóló cikkek révén eléggé ismert, nem szólva Rockefellerről, aki kilencven éves korában is vidáman dolgozik.

Egy-két nap múlva meg fog jelezni a Centenarian Club részletes statisztikája, amelyet bizonyára nemcsak Angliában, hanem másutt is érdeklődéssel fognak olvasni azok, akik hajlandók száz évet eltölteni ebben a földi siralom völgyben...

Ismeretlen gazda földjén

Szűzlatok sarkán ezerszer fölpörseint a tavasz s a dicsérek örömtől sápadott, sok-sok pitypangvirága: hogy itt minden az övé,

csodás csücsüt, vad kertjeit, kalangyás szérűt rendre mind megmutogatták, hogy ez is lám, az ő szeméből ivott,

egy agrató uri hunyorgás, s a mező síróra dzott tőle: teremni!

egy alig-csillag kíváncsiság s a rét megbolondult és millió virágból nyitott magának meredt, vgyázó szemeket,

egy kérdőjel csöpp körme királyi gesztus hegyén s a szűzlatok szép viharjából hogy kitépték izmaikat a lovak!

előttek az ekét huzni és ott hagyták a ropogós fűvet,

vehét a pénz mázsólójára szoptatta a kanca s a bárányok fényes gyapjúval, pánitlikánan térdelték körül a vértanu husvét asztalát.

En láttam: az emberek a vérükkel tüleksenek oda, hogy az ő nagy rózsájának piros festéket adjanak,

en láttam: szentségét emelte az első májusi hajnal s az ő háza előtt patyolatbőrű szűzek lögtak a májusi ágáin,

en láttam az ő szent-iván éjszakáit, amikor a talajdon viskóját gyújtotta föl neki minden szomorú zsellér,

en láttam: az ő karácsonyján kímetszett csecsemőszívek égették tükrös csucsbecséken a mézszagú fiatal mosolyt,

en láttam: a reggeli harmat aranybányában hogy ébredtek neki új szájjal a sebek,

en láttam: orvul a testvérét ütötte löbe a lélekű öregbérés, mert szímaija az ő haragjál érezte még a másik szegénytől homlokot,

en láttam a serdülés virágszivű Máriát, iriss mellük akár a vaj, száruk pergő levélke, mentek a hűdon, de mind belegróttak a folyóba, mert eszükbe jutott: háltha ő unatkozik?

Im a harmat is tán sejtí halálát, de az ő napjának szemet lakaszt,

este updea-ablakához ül a szomorúság és földobott gyűrűjét imádjá egy bolond csillagon,

rossz vágyak asztalján fehérre borzongja lelkét a hold s a jóra bujtogat,

a tavasz sok színe száj nélkül is élénkei neki a hős litániát,

kaszák iriss elén pendülő fénybe ütözik a nap s tán ez a legszebb glória,

a lapályokon alkotanyi szobrot áll a legőszöb, legihyebős pásztor: a Jóság,

Igenből, Nemből titkon ki-ki megformálja a maga keresztjét s utódot is szül, hogy jaj hűdva ne várjon a temető,

icóten éjen, televény gyászson lassan trányt vesz terhével a két szelid tulok,

s van-e drágább gabona mint a földjé? s van-e tündökösebb eke mint a vágy?

van-e simogatóbb borona mint az idő? van-e termőbb barázda mint a végtelen álmodás?

van-e naposabb vár a hegyen mint az emlékezés?

A csűr valóban szelős, a paitók tágasak, a föld hasából harsogó zöldebe énekelné az erőt még a betegség is,

a csöböl szűzra hull és süvölőbb kalászt még seholsem láttam mint az övé,

halványan a hűség halgat minden fekete ablakon, hiszem, hogy kertében adott gyorsabb muzsikát a vérenek a legpirosabb rózsza,

mindene oly ékes, oly gazdag, oly termő és oly csodálatos!

látom: még a hallgatástok is öt dicséret s a behunyit szem is csak feléje bámul,

csak ő, mindig ő és semmi több,

a szemnek jó garmadákhoz szűzről hozzábólintom magam is a paraszti hümmiszt: szép!

de essit arcotok itt a földre estí a gögőt s a láb tétován megáll egy kamiban,

nyájus ajkatorokról még sohse hallottam a belsőbb invitálást,

s tán szegyenbe érzitek, hogy egy ületlen kérdés kéri nyelvemen a hallgató nevet,

a nevet, az ő nevet, hogy kinek a földjén járunk, ki ez a különös ur, ki ez a hatalmas, ez a csodálatos, ki a verejték, a parancs, az erszény, ki itt a gazda,

mi a neve és merre van?

Berényi János

Az amerikai nagybácsi

Irta: Farkas Frigyes

L

Kelemenék alig hitték a szerencsésüknek, amely annyi szürke, szűkös, robotos esztendő után váratlanul érkezett a Ficsor konffis-kocsiján, két nagy koffer kíséretében, fekete kocsókkal, szürke utikabátban és őszilő kecskeszakállal.

Gáspár bácsinak hívták a szerencsét

Berta asszony, Kelemen Péter városi irnok kicsi, sovány, összetörttestű felesége éppen főzött a konyhában, amikor a kocsi megállt a ház előtt. Felfigyelt, mert elég nagy újság a fiákeres látogatás ebben az eldugott külvárosi kúcsudában és még nagyobb volt a csodálkozása, amikor az utas az ő kapujukon lépett be és megállt a küszöbön.

— Kelemen Györgyékét keresem, — mondotta az idegen.

Az irnokné meglepetten nézett végig a látogatót és hamarjában nem is tudott válaszolni. Csak percek múlva jutott szóhoz és megmagyarázta a szürkekabátos urnak, hogy akiket keres, már rég meghaltak.

— Most mi lakunk itt, — mondotta. — Az uram Kelemen Györgynek a fia. Városi hivatalnok.

Azt a szót, hogy »hivatalnok«, észrevehető hangszóval mondta: kopott szegénységüknek egyetlen sallangja volt ez a szó. Ha irnok is, mégis hivatalnok, — és ez másképpen hangzik még a foltozott cipő, fényes nadrág, kikopott könyvek mellett is.

— Akkor hozzátok jöttem, — szól az idegen. — Kelemen Gáspár vagyok, Amerikából.

Ezekre a szavakra lépett ki a szobából Péter, ingujjban, otthoni ebédre váró kényelemben.

Az irnok hamar felismerte a helyzetet és tárt karokkal sietett a vendég felé, azután bevezette a belső szobába. Közben sietve kiadta a feleségnek az utasítást, hogy egy csirkét is vágiának, le az chédhez.

Kelemen és Berta asszony lábban voltak, sürögtek forogtak, kiszaladtak, beszaladtak, maguk sem tudták mit tesznek. Örültek.

Megjött az álmok lovagja, a vágyak vágya, a mesebeli herceg: megjött Gáspár bácsi! Az amerikai nagybácsi.

Amióta Kelemen Péter az esztét tudja, mindig kísértett a családban Gáspár bácsi személye. Ő maga nem igen emlékezett apja testvérére, csak homályosan ködött benne ösztövére, szikár alakja, de annál élénkebben élt benne az az éjszaka, amikor az egész család jajveszékelve tárgyalt Gáspár esetét. Csendőrből, rendőrből jöttek vacsora után és keresték Kelemen Gáspárt, meg azt a tízezer forintot, amit a fiatalember a községi bankból, melynek pénztárnoka volt, elemelt. De sem a pénznek, sem a pénztárnoknak semmi nyoma nem volt. Hetek múlva jött levél hírmondónak, amelyben Gáspár közölte, hogy uton van Amerika felé.

Ez még Kelemen Péter kisgyermek korában, harmine évvel ezelőtt történt.

Egy darabig halottas házhoz hasonlított az otthon, Kelemenék lakásukba zárkóztak a szegény elöl és Gáspár nevét esztendőnkig nem ejtették ki. Az öregek hamar meghaltak bánatuliban, a jusból kifizették a kárt és Kelemen György, a Péter apja maradt az ur a házban.

Ezután újra feléledt Gáspár neve. Ő volt a munus, akivel Péter tisztelték és őt állították elretentő példaképpen a gyermek elé:

— Ne mássz a fára, mert elvisz a Gáspár bácsi!

— Ha rossz leszel, akasztófára jutsz, mint Gáspár bátyád!

... Mert akkor Amerika és az akasztófa egyet jelentettek...

A takarékoságra is így intette az apja:

— Ha így szóród a pénzt, te is sikasztani fogsz, mint Gáspár!

Gáspár volt az elvetemültség, a romlottság, a hűn megsemmélyesítője a családban még akkor is, a mikor Péter már kintette a gyermekcipőket és hivatalnok lett. A városához került kisegítő napidíjasnak.

Esztendőnkig nem jött hír a szűkevénytől. Tíz évvel elhajózása után írt először egy nyugati farmról, hogy jól megy a dolga. A szülők már nem éltek, de György, akit a szíve nem vitt rá, hogy egészen megtagadja a testvérét, válaszolt neki. Ettől kezdve minden esztendőben jött egy levél Amerikából, mindig jobb hírekkel. Gáspár közölte, hogy vett egy farmot, majd a gulyák tömegéről számolt be és egyszer tíz dollárt is küldött, hogy a szülők sirját hosszak érte rendbe. Gáspár bácsi lassankint megezünt elretentő példává lenni, — nem is volt már szükség munusra, mert Péter is embersorba került és véglegesített irnoknak neveztek ki. sőt meg is házasodott.

Rémkép helyett Gáspár bácsi lassankint a reménykedések forrása lett. Amint megkezdett a család sora és mindennapiabbak lettek a kenyérgondok, annál több tükös reménykedés szállt az Amerikában élő rokon felé. És ezt a reménykedést még fokozta a tíz dollár, amit itthon marék csengő ezüstre lehetett beváltani.

Gáspárból amerikai nagybácsi lett: a dusgazdag örökös, akinek halálhírét dollármilliókkal együtt fogja hozni a posta egy szép napon.

Mert szép lesz az a nap, amikor megváltja őt

a huszéves irnokaságtól, a teszta-ebédétől, a garasos kuporgatástól és mindattól, amit szegénységnek neveznek.

Nagyon várták ezt a pillanatot, amely egyre aktívabb lett, hiszen évek óta nem jött már levél Gáspártól.

Tíz évvel ezelőtt Péter megírta neki apja halálát (várt is vigasztalásnak némi dollárokat) — de nem jött felelet és többé semmi hír nem érkezett. Bizonyára ő is meghalt, csak az értesítés késik, meg a milliók.

Kelemen Péter azért nem felede el Gáspár bácsit. Sokszor beszélt róla a feleségének és együtt bizakodtak a rájuk váró nagy örökségben.

És most, ime, egyszerre megjelent a nábob, az amerikai farmer... Kicsit öregén, kicsit sápadtan, kicsit reszketően: de azért saját személyében, élet-nagyságban, kofferrel, aranyórával és... és bizonyára dollárokkal is.

— Öreg vagyok, beteg vagyok, nem akartam odakünn meghalni, azért jöttem haza.

Fáradt hangon magyarázta hazatérését az első napon Péternek és hosszan mesélt a hajóutáról, a szivatárokról és az európai vasutak lassúságáról. De a farmról, a gulyákról, a milliókról hallgatóit, Péterék pedig nem kérdezték. Még azt híne az öreg, hogy őle már az első napon az örökséget lesik. Ki kell várni mindennek az idejét — és Gáspár bácsi bizonyára nem jött üres kézzel.

II.

A kisvárosban hamarosan hire terjedt az illusztris idegen megérkezésének. Nem Kelemen Gáspártól, az egykori sikasztótól, hanem az amerikai milliómosról beszélték. Hiszen évek óta tudták Kelemenék ismerősei, hogy az irnoknak dusgazdag nagybátyja van Amerikában, aki küldött is dollárokat... A harmine év előtti hiunt már rég elfeledték. Ki emlékszik a dollármilliók árnyékában rongyos tízezer forintra?...

Most még az irnyek is elhallgattak, mert akik eddig kételkedtek is Kelemenék reménybeli örökségében, most napról-napra láthaták az amerikai nábobot rövid angol pipával a szájában az irnokkal karosfogva sétálni a kisváros utcáin.

Ficsor, a fiákeres uton-utófélen dicsekedett, hogy ő hozta be a vasutról a »milliárdost« és ő kalauzolta a Kelemen-házhoz. Voltak akik kifogásolták, hogy egy milliómos konffison járjon, de ezeket hamar letromolták.

Hát miért nincs repülőgép az állomáson? Berekvár még nincs berendezve amerikai milliómosok fogadtatására.

Különbön is úgy látszik, hogy Kelemen Gáspár takarékos ember. Egyszerűen öltözik, olcsó dohányt pipál... de csak így gazdagodhatott meg. Milyen jó is az amerikaiaknak: ők dollárban spórolnak és nem hitvány filléreken. Ezért olyan gazdagok mind...

Különbön, ki tudja, háltha autót is hozott magával az öreg amerikus és az csak később érkezik meg. Vagy itt ves egyet, — mert Amerikában még a kofdusok is autón járnak kéregetni és akkor Berekvár, uccáin végre egy helyi saját autó is fog tőfogni. Egy ilyen dollármilliómos mindenesetre sokat tehet a város fejlődése érdekében. Ez uccát, ahol lakik, bizonyára ki fogja aszfaltoztatni... Csak nem jár porban, sárban, ha nem muszáj. Mit számít nála az a rongyos pár százas, — még csak nem is dollárban, — amibe ez kerül? Hiszen két láda dollárt hozott magával. Ficsor mesélte, aki saját szemével látta a nagy kofferokat és az egyiket alig tudta leemelni a kocsirol, olyan nehéz volt. Ebben biztosan aranypénz volt; meg is csőrent.

Azalatt pedig, amíg a hír a városban körüjtát járta, Kelemenék teljesen a vendégüknek éltek. Minden nap ünnep volt náluk és nagy pusztlulás a lábásdöszágban. A tyuknövendékeket csirkekorukban érte el a végzetik: Gáspár bácsi egyszerre pótolni akarta mindazt, amit harmine év alatt Amerikában a csifkeparikás fogyasztásában elmulasztott. És az természetes, hogy Gáspár bácsi hozzájuk költözik, náluk marad mindig, hisz nincs kivülok senkije. (Hála Istennek — de ezt csak magukban gondolták.) Ágyat állítottak az öreg számára a paradés szobába, a kis kertü lugasba pedig karosszéket tettek a nappali szieszta céljára.

A házirend felbomlott, — de ez már velejárt a vendéglátással, az amerikai nagybácsival. A milliómos örökség sincs ingyen!

Vendégek jöttek nap-nap után, — az ismerősök egymásnak adták a kilincset. Mindenki kíváncsi volt arra az emberre, aki egy láda aranyat hozott magával, autót vásárolt és ki fogja aszfaltoztatni a várost... Meg azután derék emberek ezek a Kelemenék... Milyen szerények voltak eddig, — nem is látszott rajtuk, hogy amerikai nagybácsiuk van és milliókat fognak örökölni. Megérdemlik, hogy jóban legyenek velük...

A városi számvevők is előttek látogatóba, pedig a számvevő hivatali főlöttes Péternek. De »éppan erre akadt dolguk«, — és... istenem, minden látogató csak öröm...

A legendák hőse pedig csak élvezte a halálvárás örömet: a pihenést. A lugasban üdült és pipázott, köz-

S. O. S.

— Egy férj emlékirataiból —

Laci. Azonnal megyek. De előbb még el kell intéznünk egyet-mást... Kérem vissza a leveleimet s a fényképeimet.

Lotti. Most nem érek rá. Majd később... Távozzék...

Laci. (Gunyolódni kezd): Szóval nehezebbre esik megvárni tőlük? Ez rendkívül hüzelgő rám nézve. Mi most ezzel a szakítással idegenekké, sőt ellenségekké válunk, tehát nem való, hogy mégis megtartsa ezeket az emlékeket; ahogy nem való az, hogy a kikeresztelkedett zsidó mégis megtartsa a hosszunapot.

Lotti. (Nem jön ki a sodrából): Kérem, menjen el, mielőtt a mamám megjön. Holnap előkeresem a dolgait és elküldöm a cselóddel. Maga ugyanakkor visszaküldi azokat az arany kézelőgombokat, amiket tőlem kapott.

Laci. (Már nyúl is a kézelőhöz, hogy lekapcsolja róla a kért gombokat, — de hirtelen egy impertinens ötlete támad): Kérnem kell a kisasszonyt, hogy ezen kötelezettség alól mentesen fel, mert bajosan teljesíthetném.

Lotti. Elvesztette őket?

Laci. Nem. Ennél sokkal rosszabb történt. Egyszer, a hét sovány esztendő idején kénytelen voltam betenni őket a zálogházba. (Figyeli a hatást s aztán, még komisszabbal, mondja): A zaciba... Tudom, hogy ez aljasság tőlem, de sem tehettem másként. Azon a napon t. i. nevenapja volt egy pesti lány-ismerősömnek, tehát nagy figyelmetlenség lett volna, ha nem küldtem volna neki virágokat. Ezért kellett a pénz... (Még tovább is beszél, előkelően, csipősen, ahogy Pesten látta a színházakban. Lotti azonban úgy tesz, mintha nem törődne vele s ezért végül is megújja a monológot. Szertartásosan meghajol a lány előtt és — kevésbé szertartásosan — kimászik az ablakon).

Lotti. (Ismét rágyújt egy cigarettára és szomorúan bámul a füstjébe... Valahol tizen öt óra. Eszébe jut a holnapi francia lecke: »C'est l'heure où les enfants parlent avec les anges«. Ártatlan, mosolygó kisgyerekek... Ebben az órában az angyalokkal beszélgetnek... És ő?... Kintől hegedűszó hallatszik s erőltetett kurjantás: »Nagy a feje, busujjon a ló...« Ez megint a Laci s ez megint neki szól, a Lottinak. Mennyivel fájdalmasabb ez, mint az előbbi szerenád... »Egy helyébe ezer is akad...« Valami folytatja a torkát Lottinak. Egy ideig erőlködik, de aztán megadja magát nagy, kimondhatatlan bánatánál: ráborul az asztalra és keservesen zokog... Minek is élni még, ha a kézelőgombok a zaciban vannak?... És virágokat vett rajta egy másik lánynak... A sirás kissé könnyített a lelkén. Előveszi a könyvet s újból magolni kezd): Valamely több számjegyből álló szám köbét úgy kapjuk meg, hogy... Valamely több számjegyből álló szám köbét... Valamely több számjegyből álló... Valamely több... Valamely... (A feje lehanyatlik az asztalra, Elalszik).

Harmadik kép.

(Lotti, A mama, A mamzell.)

Mama. (Utításkával a kezében jön. Az ajtóban megáll s amikor észreveszi, hogy Lotti alszik, óvatosan, lábujjhegyen hozzátárog és megcsókolja a homlokán. Most észreveszi a pirosra kisírt szemeket.) Ejnye, mamzell, nézze, hogy sirt szegényke. Mégis jobb lett volna, ha kiengedi őt az állomásra. Ez a büntetés túl szigorú volt.

Mamzell. De nem ártott neki... Legalább megtanulta ezalatt a leckéjét...

(Függöny.)

Baranyai Lulu:

Öregleány falun

A bátyja hangos kántor, pap vagy jegyző.
Ünnepdéván az ablaknál pihen
s tonnyadt-szép feje köré szeliden
omlik a függöny, lehérr felhője.

Ásít, tán télen kezeit fursódlja.
Kis kert alatt néha fértiltek
konganak az uccán és elvesznek.
S csak a mélyva savanyu arca áll előtte...

A lény már esté olvadó, bus agát...
Valami fakult levél jut eszébe
Szekrény csikordul. Motoz, keresgél
és ámatagon kinyit egy kazettát...

Előfizetőink és olvasóink
figyelmébe!

Ajándékkönyveink kiadását egyelőre kénytelenek vagyunk felfüggeszteni, minthogy készleteink teljesen kifogytak. Kérjük néhány hétig szíves türelmüket. Az új könyvek megérkezését közölni fogjuk

A feleségem — mint kiváló szellemekhez illik — állandóan érdeklődik a világesemények iránt. Ujságolvasási dühe nem ismer határt, mert olyan dolgokra is kiterjeszkedik, amiket én utálok lapozok át. Eből aztán sok minden különösség származik.

A legélelkebb emlékem a háborúból maradt meg, amikor az újságok sokat foglalkoztak Lloyd George-zsal. Bocsássák meg, már igazán nem tudom, milyen hivatala volt akkoriban a derék Lloydnak, legkevésbé tudom, hogy mit csinált. Volt elég bajom magamnak is az üzlettel, az egyre nehezebbé váló megélhetéssel. Azonban ebédközben, mikor épp a rántott levest kanaláztam, rám kiált az asszony.

— Ez már aztán sok!

— Összerezzenem, vajjon mit tudhatott meg? Mégis csak szót volna a szobalány?

Néztem kérdően a feleségemre, ő is szigorúan rám. — Nem mondanád meg nekem, hogy voltaképpen mit akar az a Lloyd George?

— Engedj meg, dadogtam, fogalmam sincs róla, hanem ha parancsolod...

Odamentem a telefonhoz, fölvettem a kagylót.

— Halló, nagysád, kapcsolja kérem Londont.

A gyerekek büszkén tekintettek rám, öngyűsége halkan sziszegte a fogsövénnyé mögül: szegény apátok megőrült, — én azonban nem zavartattam magam.

— Halló, hogy tetszik mondani? Hogy egyáltalában nincs interurbán összeköttetés? Ezt nem is tudtam eddig. Édes nagysád, próbálja meg, hátha kivételesen sikerül. Ne okoskodjak? Kérem, én pontosan fizetem az adómat, minduntalan jegyzek hadikölcsönt, ezt a csekélységet igazán megtehetnék.

Fáradtan tettem le a kagylót.

— Mit csinálnak? — Nem kapcsol.

— Valami bajod van? — nézett rám gyanúsán az asszony.

— Nincs, fiam, hanem eleget akartam tenni a kívánságodnak. Te azt kérdezted, hogy mit akar az a Lloyd George, nekem fogalmam sincs róla, mert régen kaptam tőle levelet, (általában mostanában ritkábban ír.) hát meg akartam kérdezni egyenesen őt magát. Mégis csak a legjobb a közvetlenség, hiszen annyit okoskodnak az emberek!

— Mondom, megőrült szegény apátok, fordult a feleségem a gyerekek felé aztán nem szólt hozzám egész estig.

Este mindig megszólalt, mert akkorára új lapok érkeztek új problémákkal.

— Igaz-e, hogy háboruba keveredünk Olaszország-al? — támadt egyszer rám.

— Igaz, feleltem behunyott szemmel, vakmerően.

— Honnan tudod?

— Ejnye, hamarosan nem emlékszem rá, hogy kicsoda is mondta, de biztos a forrás, az a valaki ott volt és tudja.

— Ki az a valaki és hol volt?

— Ha vársz egy kicsit, az eszembe jut, de gondolkoznom kell. Egyébként is tudtam én ezt már régen. — Tudod? Érdekes. Akkor miért nem említetted soha?

— Édes fiam, bocsáss meg, amíg hazaértem, kiment a fejemből.

Az asszony felhuzta a piszjét.

— Mondhatom, szép vircsaft. Abbáziát is elveszik?

— Elsősorban azt.

— Hogy utazom én akkor féljeggyl oda?

Megint csak a vakmerőségem mentett meg.

— Ohó, kérlek, azon nem változtat a háboru semmit. A nemzetközi jog szabályai szerint a féljegyeket nem lehet elvenni.

— Biztosan tudod ezt?

Másról se beszélünk ma délután a kávéházban, csak erről.

— Persze, azért nem mondanád el, úgy kell, hogy kipiszkáljam belőled részletlenkint.

— Édes lelkem, részletkereskedő vagyok, ne csodáld?

Mindezt csak kóstolónak bocsátottam előre, hogy vázlatos képet rajzoljak a feleségemről. Végtelenül megtisztelő, hogy hozzám fordul minden bizonytalanságában, de hát végtére is nem vagyok én lexikon! De meg, tegyük fel, hogy az volnék is, a lexikonok elavultak, én még az *Aratálé—Béka* feliratu köteteket tanultam, azóta megváltozott a világ, ezer és ezer új helyzetet, fogalmat, mindent teremtett, amihez még nem érkeztem el.

Viszont a feleségem érdeklődése nem hogy csökkent volna, hanem sokkal agresszívebb, mint bármikor volt. Bizalmának letéteményese még mindig én vagyok és ez a körülmény magyarázza meg az alábbi jelenségeket.

Kanalazom a levest, amely most rántottalanabb a réginél, (két kényszerűegyszerem estem át, most is fizetésképtelen vagyok). — amikor megszólal.

— Nem mondanád meg, hogy mi van a szovjetkínai affér hátterében?

— Hol, kérlek szépen?

— A hátterében.

— Ja, igen.

A gyerekek, immár nagyocskák, de mind otthon

vannak, várakozással nézik, hogyan bukik meg az apjuk. Évek óta ők is azt csinálják az iskolában. Most tele vannak kárörömmel.

És adom a fölényest.

— Csekélység, mindjárt megtudhatom.

Megyek megint a telefonhoz.

— Halló, nagysád kérem, kaphatok kapcsolást Moszkvával? Nem? Hogy azt tetszik mondani, nincs egyezségünk? Én eddig még mindig tudtam egyezséget létrehozni. Szólhattak volna. Kérem, telefonáltak már Amerikába is, pedig az sokkal messzebb van! Sajnálom, igazán sajnálom. Halló, rádióval nem menne a dolog? Ugy se. Akkor majd más uton próbálkozom, kiszitland.

Ujabb súlyos és indiszkrét cölzás történik az elmebeli állapotomra nézve, aztán csend a legujabb lapig. Tekintve azonban, hogy nem kompromittálhatom a végtelenség magamat, ezen az uton fordulok a nagy nyilvánossághoz, vegye ki mindenki az ötödik részt, tájékozatosan az alábbi kérdésekben.

1. Micsoda titkos céljai vannak Eckenernek a Graf Zeppelinel, mert csak nem vagy olyan buta, hogy üres szórakozásnak gondold a röplégitészt. (Pardon, a kérdést nőm fogalmazásában tettem föl.)

2. Ha elhagyja a pápa a vatikánt, hová megy nyaralni és remélhető-e, hogy csendes misét mond a sztaribecsei templomban?

Az előbbi kérdéssel kapcsolatban: A rövid szoknya ellen lesz-e kifogása a prédikáció alatt?

3. Fedák Sárinak mennyi a vagyona és miért nem megy férjhez a nagykövethöz? (Ezt egyébként magam is megkérdelem a párisi követségtől.)

4. A szuboticeai villanygyár dolgában ki ad megnyugtató felvilágosítást?

Végül, mert ez a kérdés is napirenden van, azonban magam kérdelem: miből iratom be a gyerekeket az iskolába, melyik szabó hozza hitelle rendbe a cafolatnadrágomat (t. i. minden alapot nélkülöz), honnan szerzek pénzt szénre, fára, szilvalekvárra, birsalmasajtra?

Egyelőre nincs több kérdésem, de ezek sürgősek. A többivel várhatok.

Bob

Japáni versek

Hold

— TAKAMURA —

Kina egén,
Mint egy szegény
Vándorlegény
Vándorlegény busan, bomoltan,
En honiatlan, japáni holdam.

Bú

— SAIGYO —

Cepeltem a bumát,
Viltem szakadatlan.
»Sirj« mondta a holdtény
S én sirvafakadtam.

Szirom

— MORTAKE —

Virágzirom szállott a földre
Ott a fagyáról? Tévedés.
Egy tarka lepke.

Haj

— OKIKATSE —

Ó éfekte, szép hajam,
Sőtét, mint erdő a viharban.
Mi lett veled? Azt mondja titkröm,
Hőzivatar van.

Hab

— ISMERETLEN KÖLTŐ —

A vízen a tajték
Nem jut a partig.
Eltűnik. Én is.
Semmise tart itt...

Kosztolányi Dezső

F. N. SAU elismert pedagógus
szünidei otthona és internátusa

VÖSLAU, Schlumbergerstrasse 20

Német nyelvoktatás

407J

Prospektus

A tehetséges és az okos

A végző szerint a nagy ember jelenete következik — e szerep kör betöltésére azonban esztendő óta nem találtak alkalmas színész, diplomata, bankár, politikus; s a nagy ember helyett, aki közben talán a sugályukban tölti be helyét, állását, pozícióját, a tehetséges ember, vagy az okos ember jelenik meg a színen. A tehetséges és okos... Együtt léptek ki már a mítoszról és együtt jöttek át a mese operenciás tengerein, együtt mennek a világtörténelem és az életben, valóságokon és fantasztikumokon keresztül. Együtt mennek vagy egymás ellen, egymást támadva, vagy egymást támogatva, egymást utánozva, dicsőítve vagy irigyelve; néha az egyik kerekedik felül, néha a másik és ezen mulik, hogy sikerül-e a tréfa, vagy a dráma, a boldogulás, az üzlet, a dicsőség, a karriér, a tréfa, vagy az egész évszázad és a kor. Mindig összetévesztik őket, ami nem is csoda, mert az egyik a másiknak álarcaiban jár, nem is szólva arról, hogy egyik sem szigorúan zárt típus és mind-egyiknek vannak tulajdonságai, amelyek jobban ille- nek a másikra. A mai világ inkább az okos ember világa. Hogy miért? Erre a kérdésre próbálna meg- felelni az alább következő kis játék.

A tehetséges ember győz, az okos ember: nyer. A tehetséges ember egyéniség, az okos ember: személység. A tehetséges ember örökléti akar lenni halhatatlanságában, az okos ember szerényebb, ő nem akar örökléti lenni, csak hosszútávú. A tehetséges ember azzal törődik, hogy a lehető legjobban csinálja a dolgát, — az okos ember azzal törődik, hogy a lehető legjobbat mondják a dolgáról. A tehetséges ember általánosságban dicsér és konkrétumokban támad, az okos ember konkrétumokban dicsér, de támadá- saiban olyan általános, amilyen csak lehet. A tehetsé- ges ember polyajgyvet kap, az okos ember: tisztelet- jegvet. A tehetséges ember: favorit, az okos ember: outsider. A tehetséges emberben velleitás van, az okos emberben: akarat. A tehetséges ember a borsón is szépen álmodik, az okos ember: a borsón is szépen keres. A tehetséges ember még spirítusza is lesz, csak hogy szellemekkel társaloghasson, az okos em- ber önmagát is elnémitja, hogy szabaduljon a szelle- mektől. A tehetséges ember költészete: az eposz, az okos ember költészete: a petyka. A tehetséges ember szép nekrológot kap, az okos ember szép kommunikét.

A tehetséges író szindarabja: esemény, az okos író szindarabja: sláger. A tehetséges író: halála után halhatatlan, az okos író addig halhatatlan, amíg él. A tehetséges író tudja mit kell írni, az okos író tudja, hova kell írni.

Caesar, Hannibal, Turenne, Moltke: tehetséges hadvezérek. II. Frigyes, aki a mallowitz csatán kívül egyetlen ütközetben nem vett részt személyesen, okos hadvezér. Kolumbusz Kristóf, aki felfedezte Amerikát, tehetséges ember, Amerigo Vespucci, akinek nevéhez fűződik az új világrész dicsősége, okos ember. Voltaire aki szeretetremlőtővé, népszerűvé, könnyedé, pikáns- sá és divatossá tudta tenni az eszmét, tehetséges ember; Anatole France, aki eszmévé tudta tenni a szeretetremlőtőséget, pikantiert, könnyedséget és divatot: okos ember. (De a legokosabb) Scott kapi- tány, a jégvidéken lejátszó dráma hőse, aki éhenhal az antarktiszi kapujában, egy napi jérföldre az élelmiszeres depótól: tehetség, Amundsen, aki ugyanakkor rohammal veszi be a Déli Sarkot és fő- löstéges ballasztként hajgálatja el az élelmiszeres dobozokat: okos ember. (De a nagyságig okos.) Beethoven, amikor az Eroica-szimfóniát megalkotta, a legnagyobb tehetség, Beethoven, amikor az Eroica- szimfóniát a Bécsbe bevomló Napóleonnak ajánlja, okos ember. Sarcy, Gyulai Pál, Kerr, Ambrus Zoltán a kritika mesterei: tehetséges emberek; az a kritikus, aki szindarabot is ír: okos ember. A Henschel sófür szerzője: okos ember lesz. A kaméliás hölgy: tehetsé- ges nő; a kaméliás gör: okos. Talleyrand, aki azért beszélt, hogy gondolatait elrejtse, tehetséges diplo- mata — meg ivadéka, akik azért beszéltek, hogy el- rejtsek, hogy nincsenek gondolataik: okos emberek. II. József, aki nagy reformer volt — de mindent egy ember: II. Lipót, aki kényszerűséggel köti a re- formok ellenzóját: okos ember. Panton és Carnot a francia forradalom tehetséges emberei, Párras és Fouché a francia forradalom okos emberei.

A tehetséges politikus, ha korrumpálódik, eladja magát: az okos politikus: megvetteti magát.

A tehetséges üzletember jelszava: add tovább! az okos üzletember jelszava: tartsd meg! A tehetséges avval lép az előszobába, hogy: itt van már ömélő- sága? — az okos avval lép az előszobába: keresett már ömélő-sága? A tehetséges ember: pénzt keres, az okos ember: pénzt csinál. A tehetséges ember utjában szakadékok nyílnak, az okos ember utja: sé- talovaglás a napos oldalon.

Okos művésznak: gyártási titka. A tehetséges mű- vésznek: közönsége van, az okos művésznak piaca. A tehetséges művésznak: protektora van, az okos mű- vésznek: mecénása.

A tehetséges szerelmes meghódítja a nőt, az okos szerelmes megfőzi. Casanova tehetséges szerelmes, Paublas lovag okos szerelmes — igaz, hogy az il- lusztris uriember csak papíron élt...

Van eset rá, hogy valaki egyszerre tehetséges és okos — látszólag ő a nagy ember, de többnyire ő az ügyes ember. Van rá eset, hogy valaki beugrik a »te- hetséges ember« és az »okos ember« szerepbe, tehet- ség nélkül és okosság nélkül; ilyenkor kiderül, hogy ő a buta ember. Azaz nem ő — hanem azok, akik összetévesztik a tehetséges emberrel. S akik közé so- hasem tartozik az okos ember.

Színház a német börtönökben és árvaházakban

Amióta a német sajtó és irodalom vállaltva állítja pollengere a német börtönrendszert, a hivatalos körök sokkal több gondot fordítanak arra, hogy a börtön- lakók embérségesebb körülmények közt viseljék a rab- ság szenvedéseit. Amerikai mintára nemrég mozikat építettek a nagyobb német fegyházakban és az igazság- ügyminiszter megengedte, hogy időnkint színházi elő- adásokat rendezzenek a börtönlakók részére. A szin- házi előadások már meg is kezdődtek; Moabitban, eb- ben a berlini fogházban a világhírű Fratellini-testvérek léptek föl »telt ház« előtt. Az előadás a fogház hatá- lmas üvegudvarán folyt le, amelyet erre az alkalomra a foglyok transparenciákkal kivilágítottak és földszí- tettek. A világhírű clownok az előadás után olyan tap- sotas kaptak, amelyet még soha: tíz percig zúgott az or- kán, a foglyok valósággal hisztérikusan ünnepelték őket és bennük — a szabadságot. A Fratellini-testvé- rek után egy berlini staggione lépett föl a moabiti szin- padon, amelynek vezetője Hans Talg, Reinhardt volt színésze. Hans Talg társulata engedélyt kapott az igaz- ságügyminisztériumtól, hogy a többi nagyobb börtön- ben is tarthasson előadásokat: Lipcsében, Drezdában, Brandenburghban. A staggione programját természetesen szigorúan cenzurázzák; a foglyoknak csak könnyű és veszélytelen operettek és vígjátékokat szabad bemu- tatni. A társulatot az igazságügyminisztérium fizeti, nem kapnak nagy gázsit, de még így is örülnek a »szerződésnek«, holdogok, hogy játszhatnak a rablók- nak és gyilkosoknak. Berlinben nem kevesebb, mint ötszáz munkanélküli színész nyomorog és ez a szán- valószínűleg még nagyobb lesz, ha a beszélőfilm kon- kurrenciája jelentkezőni fog. A színész-szövetség vezetői a nagy színszomorura való tekintettel arra akarják rábírní az igazságügyminisztert, hogy Hans Talg mel- lett másnak is adjon koncessziót börtönszínpadokra. Az igazságügyminiszter még nem döntött, valószínűleg

tartják azonban, hogy legalább még egy társulatot »szerezdötetnek« a börtönök részére. A rabok minden- esetre örülnének neki: minden hónapban végignézhét- nének egy előadást Moabitban.

Nem okozott nagyobb izgalmat, de beszéltek róla. Lampel híres színházi darabjából a »Revolte im Er- ziehungshaus«-ból készült filmet betöltötték. A cenzura így indokolt: bár a film híven követi a darab meséjét, be kell tiltani, mert, mint film nagyobb tömegeket lá- zítana az állami intézetek ellen. Akik a hivatalos be- mutatón végignézték a filmet, azt mondják, hogy a cen- zura aggodalma alapos volt. A film merészen, sőt vak- merően állítja be az árvaházban és nevelőintézetekben uralkodó »pedagógiai« rendszert. De ettől eltekintve kitünő film; a főszerepet Homolka játssza, meg az orosz Vera Baranovskaja, aki egy anyát alakít benne nagyszerűen.

Ennek a filmnek a betiltás ellenére voltak sikerei. A legfeltűnőbb sikert a városvezetés érte el, ahol jéd- tülkben az igazságügyminiszter tervéhez hasonló tervet dolgoztak ki a város kezében levő nevelőintézetek és árvaházak részére. Ők is kapnak színházat: rendes, ko- mely társulatok mutatnak be nekik »erkölcsnevelítő« darabokat. Az árvaházakban ugyanis dühöng a jak- binus szellem, lázadó, akikkel csak nehezen holdogul a pedagógia. Megtörtént, hogy az egyik berlini nevelő- intézetben »vendégszerepeltek« a műkedvelők; kis egy- felvonásos kabarédarabokat adtak elő, tréfákat, nép- színművészeteket. A hallgatóság kifütyülte őket és kó- rusban kiáltozott:

— Lampel darabját játsszák, ne ilyen csiricsdréti!

A műkedvelőknek végül is el kellett tűnni a bal- fenéken.

M.

Négy évig nem kapott kiadót Remarque, akinek könyve hatmillió példányban kelt el

Elhoesájtották az Ullstein Verlag egyik igazgatóját, aki a „Nyugaton a helyzet változatlan“-t azzal adta vissza a szerzőnek, hogy nem üzlet

A napokban Bácsben járt az Ullstein-cégnak, Re- marque német kiadójának egyik igazgatója. A berlini úr feltűnően érdekes adatokat mondott el arról, ho- gyan íródott a »Nyugaton a helyzet változatlan«, mi- lyen elképzelhetetlen sikert ért el a könyvpiacra és mennyit keresett vele Remarque.

— Der Herr Kramer, — kezdte a beszédét a né- met igazgató — azaz Remarque ur körülbelül négy évvel ezelőtt, 1925-ben írta a könyvét. Mikor a hábo- rú véget ért, ahol a kilencvenegyedik ezrednek volt a hadnagya, mint oly sokan, ő sem tudott elhe- lyezkedni a polgári társadalomban. Több esztendői próbálkozás után a Scherl kiadócéggel került, mint újságíró. Itt dolgozott az egyik lap redakciójában.

— Szerkesztőségi órák után a munkatársak be- szélgetni jöttek össze és egy ilyen alkalommal Re- marque elmondott egy háborús történetet. Valahogy úgy mondotta el, annyira őszintén és különös szem- szögből, hogy egyik kollégája megjegyezte:

— Kedves Kolléga ur, nagy boldog maga, ha nem ír könyvet a fronton eltöltött idejéről. Egészen bizonyos, hogy sok pénzt keresne rajta.

— Másnap már Remarque ur leült írni és két hét múlva kész volt a könyv, amit természetesen annak a lapnak a kiadójához vitt el, ahol dolgozott: Scherl- ékhez.

— Eltelt egy hónap, hat hónap, sőt eltelt két esz- tendő is, de Remaque könyvének kézírata olvasatlan- nul hevert a Scherl-cég egyik igazgatójának a fiók- jában. Maga Remarque is szinte megfélekedzett róla. Egyszer megint szóba került valahogy a szerkesztő- ségben a háború és az a bizonyos kolléga szemrehá- nyóan fordult Remarque-hoz:

— Természetesen maga nem írta meg a köny- vet! Pedig mennyire fogadkozott vagy két évvel e- előtt.

— Remarque másnap elmegy a Scherl-cég igaz- gatójához, a könyve iránt érdeklődik.

— Sajnálom, de nem adhatom ki, — mondja az igazgató — mert egyrészt ma már nem érdeklődik a közönség a háborús dolgok iránt, másrészt pedig amit írt, nem mindenütt bírja el a nyomdafestéket.

— Remarque fogta a kéziratot s egy félóra múlva az S. Fischer Verlag-nál kopogtatott. Itt is közel tí-

zennegy hónapig hevert a kézirat. Innen Remarque elvitte az Ullstein-céghez.

— Itt Herz igazgató kapta kezébe a könyvet, aki nyolc hónapig »ült rajta«. Nyolc hónap után ki- jelentette, hogy a könyvet nem adja ki. — Miért? — kérdi Remarque. A válasz: mert nem üzlet.

— Szomorúan távozik Remarque Herz igazgató- tól. A lépéselőzében megszólítja egy ismerőse, aki szintén igazgató Ullsteinéknél: »Mi az, szerkesztő ur, miért olyan szomorú?« Remarque szinte könyözve elmondja, hogy milyen kálváriát jár a könyvével és meg azt sem tudta idáig elérni, — legalább érzése szerint — hogy elolvassák.

— Adja ide, — mondja az ismerős és magához veszi a kéziratot. »Három nap múlva jöjjön fel hoz- zám a válaszáért«.

— Három nap múlva azzal fogadták Ullsteiné- nél Remarque-t, hogy kiadják a könyvet.

— Kiadom, — folytatta a direktor — azonban egyes dolgokat ki kell húzni, nem bírja el a nyomda- festéket. Ezt különben majd elvégeztetem a cég lektó- rával. Egyébként a könyv nem lesz valami nagy üz- let, mindenestre megkíséreljük folytatásaként kö- zölni a Vossische Zeitungban. Előlegül adok három- száz márkát, amennyiben pedig könyvvalakban is meg- jelenik a regénye, akkor kötetenként harminc pfe- niget fizetünk Önnek.

— Demarque gondolkodás nélkül aláírta a szer- ződést és háromszáz márkával — óriási pénz volt nála — boldogan hagyta el az igazgató szobáját.

— A Vossische Zeitung ekkor negyvenkétezer példányban jelent meg. A regény tizedik folytatása- kor hetvenkétezerre rögött a példányszám és amikor január vége felé befejeződött a regény, a Vossische Zeitung példányszáma meghaladta a százezeret.

— Január harmincegyedikén jelent meg a »Ny- ugaton a helyzet változatlan« első kiadása harminc- ezer példányban. Már február 12-én újabb huszezer példányt nyomtak, 14-én, tehát két nappal később újabb 10.000 példányt. Így ment ez csaknem minden- nap, úgyhogy május 7-én a Remarque-könyv már meghaladta a félmillió példányt, július 18-án pedig el- érte a 650.000-es számot.

— A könyv óriási sikere természetesen tulment

a német határokon is és nem kevesebb, mint 14 nyelven jelent meg idáig. Angol nyelven több mint kétmillió példányban forog közköze, a többi nyelveken pedig közel 3,500,000 példányban olvassák. Ha keressen hatmillió példányszámot veszünk, Remarque ezzel az egyetlen könyvével közel huszónötmillió dírt keresett idáig.

— Van azonban a dolognak egy érdekes epizóda is. Azt a Herz igazgatót, aki Remarque kéziratát visszaadta, az Ullstein-cég elmozdította vezető pozíciójából.

— Az sem érdektelen, hogy mikor az Ullstein-cég igazgatósága főlészliotta Remarque-ot, írjon még egy könyvet, amelyért kétszeresét fizetik annak az összegnek, amennyit Remarque kér, Remarque — talán tulszerényen — kijelentette:

— Nem! Több könyvet nem írok. Én nem vagyok író. Ez a könyvem is csak azért sikerült, mert lelkem egyik része része. Ezt meg kellett írnom. Többet nem tudnék írni...

Panaszkodnak a filmsztárok hogy nincs magánéletük

Régi dolog, főleg Amerikában, hogy a híres emberek legintimébb magánélete is érdeklik a közönséget és mivel az amerikai újságok a szenzációk napi hajszájában igazán kénytelenek fűhöz-fához kapkodni, bizony megírják mindent a híres emberek magánéletéből, amit csak megtudnak. De nemcsak az újságírók nehezítik meg a híres hollywoodi filmsztárok életét, hanem az ottani uccai járkelők is. Egyetlen sztar vagy rendező sem hagyhatja el lakását anélkül, hogy utközben újra és újra ne molesztálnák. Közönséges halandó estéknél, ha hazajön irodájából, bezárja ajtaját és másnap reggelik magánéletét él. A filmszillagok ugyanígy szeretnék élni, de ez a kívánságuk sohasem teljesedik. Az sem segít rajtuk, hogy titkos telefonszámokkal rendelkeznek, amelyek nincsenek a telefonkönyvben — rajongóik megtudják ezeket a számokat is és legszebb álmukból keltik fel néha a sztárokat.

Cecille B. de Mille minden reggel két mérföldnyi kerülő uton megy kocsijág, mely gondosan el van rejtve a tolakodók elől. Másrészt a híres rendező nem tud szabadulni a kéregetők, félreismeret tehetségek és ügynökök elől.

John Gilbert háza a Beverly Hillsen gyönyörű hegyi utra nyílt, de most kénytelen volt magas kőfallal eltakarni a kilátást, mert bálulói állandóan ott tanúzták háza előtt és hangos örömmel kísérték pillanatnyi megjelenését.

Greta Garbo az egyetlen sztár, akinek nyugalma van, azaz legalább eddig volt. Ujában ő is házat vett, de eddig, amíg hotelben lakott, nyugodtan járkalhatott az emberek között. Az életben ugyanis annyira elült szinpadai alakjától, hogy nem ismerik fel.

Nils Astherről tudják, hogy szereti a magánosságot és emiatt nem is igen jár társaságba. Azért a vele szimpatizáló fiatal hölgyek közül mégis mindig ott bolyong egy-néhány a háza környékén.

Marion Davies arról nevezetes, hogy szereti a festményeket és így magyarázható, hogy reggelenként a lakásától a garázsig terjedő két uccában csak úgy hemzsegnék a fiatal piktorok képekkel a hónak alatt. Így minden reggel akarata ellenére is végig kell néznie egy-egy kiállítást.

Fred Niblo a Ben-Hur híres rendezője, aki most Joan Crawford filmjeit rendezi, szintén kénytelen volt napokig házának hátsó ajtaján távozni, hogy elkerüljön néhány tolakodó ügynököt.

Nagyon szép tehát filmsztárnak lenni, de nem mindig kellemes.

Joan Crawford karrierje

Hogyan lett egy kis táncosnőből a mozi vénusza

Valószínűleg egyetlen-egy moziszinésznő sem képviseli oly mértékben a modern ifjúság szellemét, mint Joan Crawford, és valószínűleg egy moziszinésznő sem látott annyi bajt már gyermekkorában, mint ugyanez a Joan Crawford.

San Antonióban, Texas államában született, de apja, kinek *Le Sueur* volt a neve, már születése előtt meghalt. Mostohaapjának, Henry Casimának színháza volt Lawtonban, Texas államában. Gyakran állott a színház kulisszái mögött és a táncosok mozdulatai annyira elbűvölték, hogy önkéntelenül is utánozta őket. Később aztán kedvenc játéka volt a színház, melyet egy felszerben rendezett, ahol a diszleteket tartogatták. Mindig ő volt a primadonna.

A szülei közötti perpatvar elszomorította gyermekkorát. Ehhez járultak még pénzügyi nehézségek is, miért is kényszerítve volt arra, hogy konyhai munkálatokkal váltsa meg tandíját egy Canas City-beli magániskolában. Dacára a nehéz munkának, sohasem mulasztotta el az esti táncmulatságokat. Később amikor a columbiái Stewens College-be járt, ahol vi-

szont mint pincérnő kereste meg tandíját, nagyon szerették a táncát, akik ismerték.

Miss Crawford úgy táncol, mintha tündérlábal lennének. Hamarosan el is határozta magát, hogy a hívatásos táncosnői pályára lép. Amikor azután édesanyja harmadszor is férjhez ment, véglegesen elhagyta a collegiumot és otthont is. Először Chicagóban, azután Oklahoma Cityben, végül Detroitban lépett fel, ahol magára vonta J. J. Schubert figyelmét, aki aztán egy nagy operának hozta ki. Ugyanazzal a társulattal került később Newyorkba, ahol a Metro egyik exponense, Harry Ralph úgy el volt ragadtatva tőle, hogy egy wintergardeni előadás után azonnal szerződést ajánlott neki.

Igy érkezett Lucille La Cueur Culver City-be, 1925-ben. Első szerepét a »Pretty Ladies« című filmben játszotta el, Monta Bell rendezésében, azután megváltoztatta nevét és ma mint Joan Crawford, »A mozi vénusza« néven ismeretes. Filmjei közül leginkább a »Két ujjú ember« és »Rose Marie« emelte népszerűségét, úgy hogy már csak idő kérdése volt, mikor fogják sztárrá avatni. William Haines »A nagy mérkőzés« című filmjében ellátszotta a női főszerepet, azután a »Szerelm álma« és a »Legénylányok« című filmeket avatta mindenütt nagy sikerekké.

Joan Crawford tízenyolc éves volt, amikor a mozilhoz került. Haja sötét, és vörösös fényű. A tánc a szenvedélye, de szereti az uszást is, az autózást is. Hollywoodban kezdettől fogva elismerték, mint a filmkolonia legjobb táncosnőjét, de az utóbbi időkben több időt szentel otthonának, ami nem is csoda, hisz nemrég ment férjhez új. Douglas Fairbanks-hez.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

W. L. Apatin. Vasuton vagy hajóval érkező küldeményeket, még abban az esetben is, ha azok vámmentesek, csakis vámspedítőr közvetítésével lehet elvámolni, illetve a vámtörvény szerint a címzetnek jogában áll saját magának is vámolni olyképpen, hogy a szükséges vámbevallást (deklaráció) saját maga állítja ki, ez azonban olyan szaktudást igényel, amelylyel a felek nem rendelkeznek és ez esetben természetesen minden esetleges helytelen bejelentésért a bejelentő saját személyében felelős. — Bezdánban csupán másodosztályu vámhivatal van, melynek működési köre bizonyos áruk elvámolására van korlátozva. Nem valószínű tehát, hogy a kérdéses cikket ott el lehet vámolni. Egyébként erre vonatkozólag intézzen kérdést a bezdáni vámhivatalhoz vagy egy ottani spedítőrhöz. — Vasuton érkező árukat, még ha azok egész kis súlyúak is, a vámhivatalok nem kezelhetik mint postai küldeményt, mert a posta egész külön szerv. Az ilyen módon érkező küldeményeket illetőleg legajánlatosabb, ha egy szubotici szállítócéggel lép összeköttetésbe, amely a szükséges vámolást itt keresztülvizsgál és gondoskodik arról, hogy az áru Szubotícára való megérkezése és a vámkezelés megejtése után azonnal továbbíttassék.

Noviszadi érdeklődő. 1. Bíró Lajos zsidó vallású. 2. A kérdéses költeményt Govorkovich János fordította magyarra már régebben.

Egy cölizető, Dárda. A telekkönyv nyilvános könyv, ami azt jelenti, hogy a telekkönyvi hivatalos órák alatt abba mindenki betekinthez és maga számára kijegyzéseket tehet.

Szrbobráni diák. Filmszínészek címeit nem tartjuk nyilván. Sziveskedjék kérdésével a Színházi Élethez fordulni.

B. K. Beograd. Forduljon a Kozulic Linija-hoz, Beograd, Karadjordjeva 95.

S. O. S. 1. Elvileg kaphat utlevelet. 2. Sürgős esetekben kaphat határátlépési igazolványt három napra, a határtól tíz kilométerig terjedő körzetben.

M. E. Debeljacs. 1. Semmiféle külön engedély nem kell. 2. A vevő utalja át az összeget bármely bank után. Debeljacsán is van bank, amely kifizeti.

Zagrebi előfizető. A Jugoszlávia és Magyarország között létrejött konvenció szerint a betéteket 1:4 arányban fizetik ki, azaz minden koronáért 1 dinárt 1 dinárt fizetnek. Ez a konvenció azonban még nincs ratifikálva.

F. F. Sztarakanizsa. Forduljon a sztari-becejai kerületi katonai parancsnoksághoz, ahol részletes felvilágosítást kaphat.

N. N. Vrsac. Sziveskedjék a Putnik utazási irodához fordulni, Subotica, Aleksandrcva ulica.

L. Batina. Az özvegyi haszonélvezet nemcsak a feleséget, hanem a férjet is megilleti a korábban elhalt házastárs hagyatékára. Ha ez a haszonélvezet túl nagy jövedelmet jelent, akkor azt a leszármazó örökösök korlátozhatják. Az özvegyi haszonélvezet alapján az apának joga van ahhoz, hogy a nagykoru gyermekit ne tölje meg a haszonélvezet tárgyán. A közszerzeményi jog azt jelenti, hogy a házasság tartama alatt szerzett vagyon felel a házastársak között és az apa jogosítva van arra, hogy az ő jutalékát eladja a gyermekek beleegyezése nélkül is. Ha az apa tékozló, akkor kérni lehet a gondnokság alá helyezését és a vagyonillettőségére a zárlat elrendelését, ami megakadályozza az elidegenítési szándékot. A temetési költség hagyatéki teher és ezt a hagyatéki tárgyaláson érvényesíthetik. Egyébként pedig nem a gyermekek rendelkeznek afelett, hogy az apa mennyit élvezzon a közösen szerzett vagyonból, hanem az apa

határozza meg, hogy ebből mennyit akar átengedni a gyermekeknek vagy azok egyikének.

Novibecseji menyecske. A köszönés problémája már csak kisvárosokban probléma. A vezérelv az, hogy inkább többnek köszönjünk, mint kevesebbnek. Tehát, ha ön a férjével megy és a férjét egy önnel ismeretlen férfi köszönti, természetesen el kell fogadni a köszönést önnel is. (Különbösen is az asszony, aki egy férjével megy, csak akkor nem fogadja el a köszönést, ha nem akarja, hogy észrevegyék, hogy ő azzal a férjével megy az uccán.) Ugyancsak köszöneti kell önnel is azokat, akiket bár nem ismer, de akiket a férje köszönt.

Apatin olvasó. Helyes válasznak az volt, hogy küldje be a könyvét a Sumadija biztositó társaságnak Beogradba (közelebbi cím nem kell), amely a Oresham biztositási állományát átvette és így tartozik az ön 1922-ig fizetett könyvént visszavásárolni. A visszavásárlás azt jelenti, hogy megállapítják az ön kötvényének a díjzítés megszüntetésekor értékét és a megállapított koronaértéket jugoszláv koronaértékben kifejezik. Ha tehát mondjuk, az ön kötvénye 1922-ben 4000 koronát ért, akkor 1000 dinárt fog kapni.

A testnek erő kell,
a vérnek ENERGIN

A dolgozó férjnek ENERGIN,
a gondos feleségnek hála érte!

A megértő asszony jól tudja, milyen szeretettel küzd a férj a megélhetésért. Épen ezért óvja férjét a tulságos megerőltetés-től és

ENERGIN-t

ad neki, amely erősíti a testet, idegeket és a vért.

Az ENERGIN kapható gyógyszerárakban és drogériákban, 1 félliteres üveg 40 dinár. Utánvételes szállítás mellett 3 nagy üveg 128 dinár, 6 nagy üveg 248 dinár és 1 üveg ingyen.

Laboratórij Olga Susak
br. 8

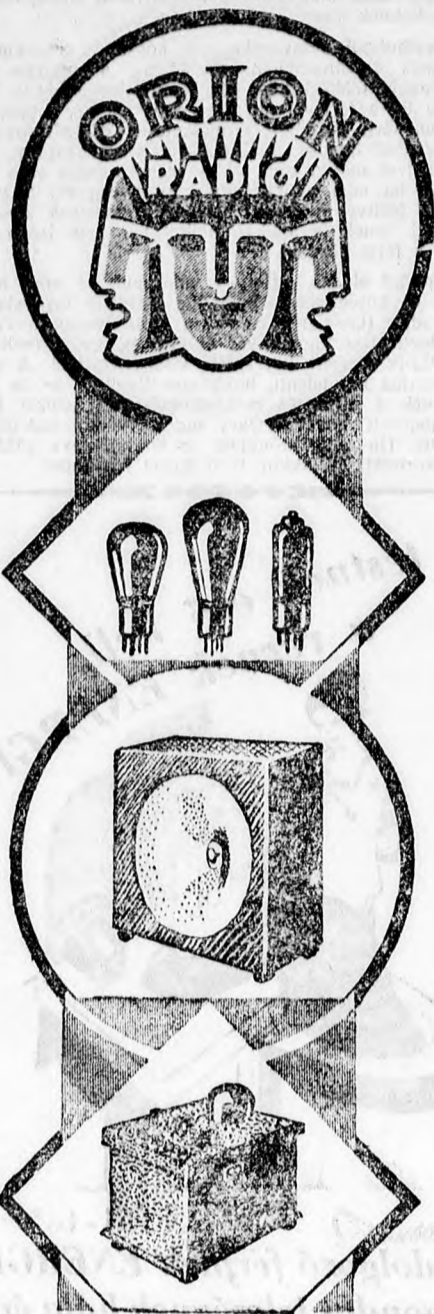
WEITZENFELD
iDRUGSUBOTICA
INTERURBAN TELEFON 192.

Komló-, gabonás-, lisztes-
zsákok

vizmentes ponyvák

Kerti és tűzoltó tömlők,
mindennemű zsinagárak
olcsó beszerzési forrása.

Kérjen árajánlatot!

ORION

normalizált rádiocsövek minden fokban a legkiválóbbak!

HANGSZÓRÓK
minden kivitelben

Anódpótlók
minden hálózati feszültségre

TÖLTŐKÉSZÜLÉKEK

Alacsony frekvencia

Transzformátor

Egyenirányítók

és egyéb

ORION

rádiocikkek

Képviselet:

Zwirschitz Károly
Sombor, Pariška ul. 10

Ne gondolkozzék

ha ruhaneműre van szüksége, hanem kérje még ma a Stermecki nagykereskedéstől a legújabb és legmodernebb mintákat, ahol rendkívül nagy választékban talál férfiruha-szöveteket, sejtöt a kamarnokat, gyönyörű és modern női köpenyanyagokat, selymeket, bársonyokat, barchendokat és mindennemű más kézműárut ruhákra, kabátokra és felöltőkre. 500 dináron felüli rendeléseket bérmentve szállítunk. Több ezer ábrás nagy képeslapjegyék ingyen.

Veletrogvina **R. Stermecki, Celje** Slov. broj 27 813

A „LUMOPHON“
rádió-
készülékek
és hangszórók
a legtökéletesebbek!

Olcsó, elsőrendű kivített STYLBUTOROK

kivételes árak, fizetési kedvezmények az 50 éve fennálló

Hoffman Mihály özvegye

lakásberendezési vállalatnál Subotica Aleksandrova ul. 2 valódi masszív sárgaréz templomi csillár és 16 falkar alkalmi áron eladó

Kozmetikai szalon

Tulajdonos: **Dr. VÉCSEI JENONÉ**

Különleges arc- és bőrápolás, az összes arc- és szépséghibák gyógyítása cillany és kvarcfénykezelés, paraffin terapia

Szeplők legújabb módszer szerint teljesen fájdalomtalan eltüntetése villannyal, hám-lasztás, kenőcsök alkalmazása nélkül.
Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

ELŐNYOMDÁT

legmodernebb stílus rajzokkal és képekkel legolcsóbban szállít

LEOPOLD SÁMUEL, SENTA
modern előnyomdaberendezési gyára

Relief-íestéshez való festékek, porok és kellekek kaphatók

Állandó körzeti képviselőket

magas jutalékkal, esetleg fix havifizetéssel keres állami értékpapírok és egy új cikk részletfizetésre való eladására rendkívül szolid és tökéletes nagy vállalat azonnalra. Agilis képviselők küldjék részletes ajánlataikat „Solid 20-549” jellegre a Publicitas d. d. Zagreb, Gundulićeva 11 címre

Semrlach szanatórium

Gras mellett Stejermark Gyógyintézet tüdőbetegek részére 760 méter magasságban a tenger színe felett. Korszerű berendezés, kiváló orvosi vezetés.

Fiatalság, üdeség, szépség

Crème-Daruváru

Vezető és csomagolóipari tudományos közintézetnek. Míg az első használatnál a bőr finom, puha és tiszta lesz, eltávolítja az összes pürsekeket, pattanásokat, szőpőkeket és foltokat, valamint az orr vörösséjét is. A csomagolás szétválasztás után kb. 30,00 próbadozot, amiért csak 1,00 dinár és ugyanannyi megrendelést is kaptunk (kb. 8,000 dinár). Ősök azonban nem y-jene: senkinek, hanem csak a saját magának próbadozot, hogy meggyőződhessenek. Ez az igényes küldetés, ha nekünk beküldenek 2 dinárt bányában. Valódi háromszögű dobozokban kapható minden jobb szakszövetben. — Postán küldi:

BLUM gyógyszerár, Subotica 11

Ha azt akarja,

hogy hizója, tehene, ökre, lava baromfia, malac-állománya egészséges legyen, könnyen hozzájusson a jó hizáshoz, csontállománya fejlődjék, tegyen egy hónapig próbát és használja az állatorvosi tudomány legújabb vívmányai szerint összeállított

„MAGDOLNA“

hidralizált állati tápliszttet.

Ez a kiváló gyártmány, amelynek csomagolása és plombálása állandó állatorvosi felügyelet mellett történik, tartalmazza mindazokat az ásványi anyagokat és savakat, amelyekre az állatnak szüksége van s amelyek a természetes takarmányból hiányoznak.

Elégendő, ha nagy állatnál naponta egy kanál MAGDOLNA hidralizált állati tápliszttet kever a táplálékba, baromfinál és egyéb apró állatnál pedig fél kanállal és egy hónapig használat után az eredmény meglepő lesz: az állatok jobban hiznak, jobban fejlődnek és jobb étvágyuk van.

A MAGDOLNA állati tápliszttet olyan olcsó, hogy minden jószág tartónak alkalma van beszerezni és állandóan készletben tartani. Minden csomaghoz az adagolásra nézve használati utasítás és minden zsákban az adagoláshoz szükséges kanál van mellékelve.

Gyártja és szállítja:

„MAGDOLNA“

hidralizált állati tápliszttipar Subotica, Mariborska ulica 7.

10223

Amit az öregek már tudnak, arra az iskolák is kezdenek a gyerekeket is meg kell tanítani:

„a Steiner cukrászdában 2.- dinár a legjobb sütemény“

„JUGOTRANZIT“

Nemzetközi „szállítványozási és elvámolási iroda Gyűjtőforgalom Európa összes államaiból. Olcsó vámkezelés. Tarifiroda.

„POVRACAJ“

Első jugoszláv fuvallevél felü vizsgáló iroda Saját érdekében küldje be fuvalleveleit. Talált többletet azonnal kifizetjük Subotica, Manojlovićeva ul. 3. Telefon 801

A vezető elhalálozása folytán jól bevezetett, 18 év óta fennálló, minden modern géppel felszerelt középücskai

műkögyár

igen előnyös feltételek mellett azonnal eladó.

Részletes felvilágosítást ad a Novi Vrbasi műkögyár részvénytársaság, jelenlegi, ideiglenes vezetősége. 9709

Énekoktatás

Dr. Mayer Oszkár
(Noviszád, Vilson-tér 7.)
okleveles énektanár
megkezdte az énektanítást.
Jelentkezések 9-12-ig, 3-6-g 0-80

Előnyomdát

legújabb rajzokkal, la papíron
legelőcsöbben szállít
Bleier Armin
előnyomda-berendezési gyára
Senta, Sokolska ulica 5

Tüzelőanyagok

bármely fajta és minőségben
kisebb mennyiség rak-
tárról és vagonúton is
kapthatók
Potasmintafalep
Margit malommal szemben
TELEFON 3-86.

ISKOLAKÖNYVEK

magyar és német nyelvű
iskolák részére, engedélyezve
a Ministarstvo Prosvete által.
Árjegyzékét ingyen küld a kiadó.
Lipsitz & Lampel
Subotica 1954

Tüdőbetegek!

Sok ezren már meggyógyultak!
Kérjék azonnal könyvem a
új táplálkozási művészetről,
amely már annyi ember életét megmentette. Ez a
táplálkozási mód a megszokott életmód mellett
alkalmazható és a betegséget gyorsan legyőzi. —
Az éjszakai izzadás és köhögés megszűnik, a test-
súly gyarapszik és a fokozatos elmeszesedés a
betegséget megelőlti. Az orvosi tudomány
komoly emberei
igazolják módszerem kiválóságát és azt szívósen
alkalmazzák is. Minél hamarabb hozzáfog ehhez a
táplálkozási módhoz, annál jobb.
Teljesen ingyen
kapja meg a könyvem, amely sok fontos tudni-
valót tartalmaz. Kiadom mindössze csak
10.000 ingyen könyvet
költséget, írjon tehát még ma, hogy Ön is azok
közé a szerencsések közé tartozzék, akik könyvem-
hez hozzáfutnak.
Georg Fulgner, Berlin-Neukölln
Riechbahnstrasse 24 Abt. II. p. 623

GALGÓCZY

magántanfolyam

Budapest, VIII. Mária Terézia tér 3.
Előkészít polgári, középiskolai ma-
gánvizsgákra, érettségire. 8073

Droguista segédet

szerb, német, magyar nyelvismerettel
azonnali beépésre keres
DROGERIA FEHER, SOMBOR

Gyógyíthatatlannak látszó
viszketegséggel járó
nedvező bőrgyulladást
gyorsan és biztosan gyógyítja

„NEO-DERMA“ kivonat

Forgalomba hozza
NADA LABORATORIUM, SUBOTICA
Érdeklődőknek 10 dinár előzetes be-
küldése mellett küldünk prospektust

Legújabb miniszteri rendelet szerinti
ÚJ TANKÖNYVEK

valamint elői és írószerek az összes isko-
lák részére kaphatók jutányos áron:
Kölesönkönyvtár és Antiquarium-ban
Subotica, Stro-majerova 16. (Hálpia)

Morvai és Molnár

műkő- és cementgyár
Subotica (a vasúttal
szemben)
Elvállal mindennemű
műkő, vasbeton- és cement-
munkát, készíti egy és
többszínű cement- és
mozaiklapokat, vala-
mint dróthétes és cső-
mőszölt betoncsöveket
Árajánlattal díjmentesen
szolgál 5409

Kemény D. Dezső
ecetgyára
értesíti

vevőit, hogy az ecetgyár
és iroda az uccanyitás kö-
vetkeztében is a régi hely-
lyen marad: Városi tér-
pályán szemben, I. Vojna-
vičeva 5. Bejárat az új uc-
cán. Ez alkalommal figyelem-
zettel a t. háziasszonyo-
kat, hogy ha súlyt helyez-
nek arra, hogy a télire el-
tett uborka, paprika és
zöldfélék mindig szé-
pek és jók maradjanak,
csak Kemény-féle ecencet
használjanak. 2168

Bajmokon

a Bácsme gyei Napló
részére
hirdetéseket
Gyertyay József
bizományos vesz fel

Diákok szüleinek!

Rendes és magántanulók — Középis kolai diákok

A „Hajdukovič“ magániskola tanárai a nyári kurzust kitűnő sikerrel
végezték be és megkezdtek a beiratásokat az új kurzusra. Ez az iskola,
mely már harminc éve fennáll, minden ok részére garantálja a sikert, mi-
vel legképzettebb és legtapasztaltabb tanárai vannak.
Az iskolában a következő tanfolyamok vannak:
1. **Magántanulók** (és diáklányok) részére, akik gimnáziumi magánvizs-
gákat és maturát akarnak letenni. Egy-egy kurzuson (mely 5-6 hónapig
tart) elvégezhető a gimnázium 2. osztályos tanfolyama.
2. **Az állami gimnázium rendes tanulói** részére, kik osztályismétlésre
lettek utasítva, vagy a Középis kolai Törvény bármely pontja értelmében ki-
zárattak az iskolából. Ezek ebben az iskolában sikerrel pótolhatják egy kur-
zus tartama alatt az elvesztett esztendő s utána tanulmányaikat az állami
gimnáziumban folytathatják.
3. **Az állami gimnázium azon tanulói és diáklányai**, akik iskoláikat
előbb óhajják befejezni. Ezt biztosan elérhetik ezen gimnáziumban.
4. **Azon tanulók részére**, kik ebben az évben még be akarnak lépni a
katonai akadémiába. Ezen diákok a katonai akadémiába való belépéshez
hiányzó osztályok mellett előkészítést kapnak a felvételi vizsgához is.
5. **Azon diákok és diáklányok**, akik különféle szakiskolából óhajtanak
átmenni a gimnáziumba, továbbá azon diákok részére, kiknek különféle ki-
egészítő vizsgára van szükségük.
6. **Hivatelnokok, kereskedők, mesteremberék és munkások**, kiknek szük-
séges a gimnáziumi képzeltség. Ezek egy-egy kurzuson 2 osztályt végezhet-
nek és ezen módon biztosíthatják jövőjüket. Ezen tanulók előkészülhetnek le-
velező-előadások útján is, úgy, hogy nem szükséges a lakó- és szolgálati ne-
lyüket otthagyni. Ezen tanulóknak-nőknek, irásban küldjük a fordításokat
minden nyelvről nyelvtani és szintaktikus magyarázatokkal kidolgozott és
megmagyarázott matematikai és geometriai feladatokkal és az összes többi
tantárgyakkól.
Szülők, ha azt kívánják, hogy gyermekük biztosan letegye azon osztály
vizsgáit, amelyre készül, írjanak azonnal ezen iskolának. Ne engedje, hogy
fáradtsága, költsége és ideje hiábavaló legyen és gyermekét hozzá nem mér-
tő személyek készítsék elő. Iskolánk az idei évre 20 leghitűnőbb tanárt szer-
ződtetett, kiknek munkája és készsége garantálja a diákok sikerét.
A feltételek nagyon kedvezőek. Szegény tanulók nagyfokú kedvez-
ményben részesülnek. Az előadások nappaliek és estiek. Esti előadások azok
részére, kik nappal elfoglaltságuk miatt nem hallgathatják az előadást
Naponta 4-6 óra tanulási idő.
Bontlók tanulók részére penzió szigorú tanári felügyelet alatt.
Az előadások szeptember 30-án kezdődnek, beiratások és közelebbi
felvilágosítások naponta kaphatók.
D. Popović, Beograd (Slavija) Njeguše va 47. Tel. 16-63. szám.

»FLY-TOX«

(„Fláj-toksz“)

kiirtja
a molyokat, poloskákat,
legyeket, szúnyogokat,
valamint az összes rovarokat
és azok petéit.
Hatása gyors, biztos. Szaga kellemes és
nem hagy a ruhán és fehérneműn foltot.
MINDENÜTT KAPHATÓ!!

Eredeti kék csomagolásban,
francia felirással.
Óva odjunk utánzatoktól!
Gyári lerakat a Vajdaság és Szerémség
részére
KEMIKALIJA
vegyszerek nagy-
bani raktára
NOVISAD
Arse Teodoroviča
(Sljukina) ulica 7
6.01

PARAFFININTÉZET

ALEKSANDROVA UL. VEL. BECSKEREKEN LUKINICH-HÁZ

Terápia — Kozmetika
Rheuma, köszvény, ischias,
neuralgiák.
Női bajok, magas vérnyomás stb.
Bámulatos eredmények
elhanyagolt idült bajoknál is.
A tudomány mai állása szerint
a legbiztosabb hatású hőkezelés.
Egész testi vagy helyi soványítás
biztos eredménnyel és abszolút
ártalmatlanul.
Korai ráncok, szemlők, foltok,
anyagjegyek, valamint száraz és
végleges eltávolítása villannyal. —
Saját készítményű, kitűnően be-
vált szépítőszerek.

ORVOSI FELÜGYELET!

Suboticán a legnagyobb választékban és legelőcsöbben
Butorok ERDÉLYI A.
lakásberendezési vállalatnál szerelhetők be.
Bene Sudarevičeva ul. 4.

1929 november

pénzek

Megnyílik Subotícán

Vojvoda Putnik trg 18—S. noe ul. 21
a vasút közelében az első subotíciál

panzió

Kényelmes, szépen berendezett szobák, központi fűtés, vízvezeték, fürdőszoba, telefon, rádió

Juános árak

Allandó lakók m. r. most árcedezményel rezerválhatnák szobáit

OLCSÓBBAN VESZ

nagyobb választékból, ha szörmezükléséget még az őszi szezon előtt szerzibe! — Nagy raktár! Kedvező feltételek!

Zsulyevics szücs, Subotica

Sokolska ulica 15

10390

Villanyrádiók

a berlini rádiókiállítás újdonságai, hangszórók, valamint gazdagon felszerelt raktár az összes rádióalkatrészekben, komplett építészekrények, anodapótlók stb. legújutányosabb beszerzési forrása

Krausz Nikola

Novisrad, Jevrejska 18. Tel. 23-25.

Viszonteladóknek engedmény

0749

MULTOR

KOTARY

A legelősb és legmodernebb sokszorosító-

k szűlők,

mely a legjobb eredménnyel dolgozik és megfelel a legdrágább készülékeknek a

„MULTOR Co“ Beograd, Obil év venac 25.

A vajdaságiak kedvelt találkozóhelye
BUDAPESTEN a

KÖZPONTI SZÁLLODA

VII, Baross-tér 23

a Keleti pályaudvarnál

Teljesen újonnan berendezett kényelmes családi ház.

Központi fűtés, hideg-meleg víz.

Mérsékelt polgári árak.

A Bácsmegey Naplóra való hivatkozással

20% engedményt kap

Testvérvállalat

OSTENDE KÁVÉHAZ

Tulajdonos: **GROSZ ÖDÖN**

SZANATORIUM FARKIĆ

BEOGRAD, Knez M haj ov venac 23.
TELEFON 5—89.

IDEGBAJOK: Neuraszténia, hisztéria, epilepszia, ideg-zifilis, benulá-ok, isztia.

SEBESZETI-ORTOPÉDIAI MEGBETEGEDÉSEK: Csont- és izületi bajok, hátrzenefordulás, lábajok, csípőferdulés és egyéb testi hibák gyógyítása.

Ortopéd készülékek. — Vizgyógyintézet.

Elektrotherápia.

Klinikai laboratórium (Dr. Lemošić vezetése alatt)

Teljes röntgenintézet. Bőrfürdők (Enterocleaner)

MÉRSEKELT ÁRAK
Vezető orvosok **Dr. H. Klein és Dr. Kajon**

A SZUBOTICAI
TESTNEVELÉSI OTTHON
DOM TELESNE KULTURE
SUBOTICA

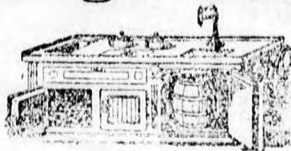
Bašičeva ulica 6. — A jogi fakultás közelében

Egyéni és csoportos tornaórák, gyermekek és felnőttek, nők- és férfiak részére

Felvilágosítást ad az intézetben
Jüger Károly tornatanár

10346

Jégszekrények

Mészárosok, hentesek, vendéglősök, magánháztartások legelősb beszerzési forrása.

Minden nagyságban kapható!

Előrendü kivitel! Kérjen árjegyzéket!
MILOŠEVIĆ, SOMBOR, Zlatna Greda 2.

Olcsó árak

Olcsó árak

Divatos

Izléses

Tartós

Elegáns

2055

Pressburger
DÍVA TÍPÓ KÜLÖNLEGESSEGEI

Allandó nagy raktár a legmodernebb saját készítésű cipőkből

Külön mértékostály

Subotica,

Aleksandrova ulica 5. — Báránv-szálló mellett

Északamerikába: Canadába, Délamerikába: Argentiniába, Braziliába stb. utazni szándékozókknak
ingyenes felvilágosítást nyújt a
FRANCUSZKA LINIJA
Zagreb Beograd Sombor
Vel.-Bečkerek, Obala Princeza Jelena 3

Melyik szépség kelt csodálatot?

Van a szabályos arcnak, amelyből a szín szépsége hiányzik, jelentősége? Nincs! Csak az a hölgy, akinek ragyogó arcbőre és gyengéd árnyékolt ajkai vannak, kelti fel a társaság irigységét. Az ilyen nő mindenütt csodálatot fog kelteni, míg az egyenletesen szép arc észrevétlenül marad. Atlagszerekkel ezek az előnyök soha sem érhetők el, csak a Khasana-Superb segítségével. A

Khasana-arcpirosító narancsszínű ugyan, de a használat után néhány pillanattal az egész arcot enyhe piros szín vonja be. Teljesen mellékes, hogy a világot vagy a sötétet használja, mindkettővel a típusának megfelelő természetes szint fogja elérni. A

Khasana-szájpirosítót ugyanugy kell használni. Az ajkak csak szükséges árnyékolást kapják, semmi más. Mindkettő — az ajkak — és az arcpirosító — oly finomak és olyan kevésbé fellünek, hogy senki sem sejtí a Khasana-Superbet. Naponkinti egyszeri használata elég és vízzel és szappannal a Khasana könnyen eltávolítható.

KHASANA SUPERB

S. H. S. lerakat:

Jugopharmacija d. d., Zagreb

kozmetikai osztály

Mindenütt kapható!

DR. M. ALBERSHEIM-FRANKFURT A. M.-LONDON

EUPHOSIL
PARAFFIN THERAPIA

A legújabb és eredményeiben felülmulhatatlan gyógymód reuma, köszvény, ischtia, lumbago, fagyott végtagok és neuralgikus fájdalmak eseteiben. Legbiztosabb sikerü paraffinos pakolások fogyasztás az egész testre, vagy annak egyes részeire berlini módszer szerint. Számos köszönőirat. Vidéki botogek részére lakás és ellátás. Kivánatra prospektust vagy szóbeli felvilágosítást ad Dr. Vécsei Jenő orvos, Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

A berlini rádiókiállítás szenzációja:

A legtökéletesebb villanyrádió

kiállításí modelle megérkezett Subotícára a Centralna Banka rádióvállalata által a jövő héten megnyitandó kiállításra.

941

Szeptember 1-től kezdve Darugar fürdő

a következő árengedményeket adja:

lakásoknál 25 %, a gyógy- és zenedíjnál 50 %.
Állami tisztviselők, tisztek, nyugdíjasok, rokkantak szeptember 1-től 50 % engedményt élveznek a lakásárakból, fürdődíjakból (speciális fürdőket kivéve), valamint a gyógy- és zenedíjből.

Közelebbi felvilágosítással szolgál

Fürdőigazgatóság, Darugar

9708

Malomtulajdonosok figyelmébe!

SZALLITUNK *Gebrüder Böhler A. G. Uzvil* svájci gyártmányu minden modern malomgépet.

VÁLLALUNK malomszerelést, rekonstrukciót, gépek útszerelését.

KÉSZITÜNK saját műhelyünkben minden mintájú *elektort, csigákat, exhausztorokat, köburkolatokat, filtereket, stb.*

Eppler és Mihók malomszerelők

Vel. Bečkerek, Bajzina ul. 22 2459

KOMLÓZSÁKOK

prima esz-h anyagból, **isz-gabonaszúkok**, úgy új, mint használt, vízme-tes **ponyvák** olcsón kaphatók

SCHOTTEN I DRUG, ZAGREB

noviszádi főképviseletnél és Iseraktnál

MILAN BERL, NOVISAD

Jovana Subotića 9

Ponyva- és zsákkölesző vállalat

Telefon 23-30.

Távirati cím: „Jute“

9481

Bánati szalámgyár kereszterb és német ker. levelezésben teljesen jártas

mérlegképes könyvelőt

azonnali beépítésre. Előnyben részesülnek, akik ebben a szakmában már alkalmazva voltak. Csak elsőrendű munkások kúdjék be ajánlataikat a fizetési igények és eddigi alkalmazás megjelölésével a kiadóhivatalba 10565 szám alá

9705

Billiárd

mandinergumi, zöldposztó, dáko, golyó, sakk, dominó, Lignum-Sanktum tekegolyók, babák és minden más esztergályos áru legolcsóbban beszerezhető

Ehrlich J.

esztergályosnő, SOMBOR
Pariška ulica 1 44

Korrespondent (in)

deutsch-serbisch mit Stenographiekenntnissen, auch in der Buchhaltung versiert wird für den 1. Okt. gesucht. Anträge an: David Grossberger, Sombor

Keresek

nős, csakis szakértő

soffőröket

Bu ter József
Odzsacsi

DIÁKCIPO
Nem bukik meg a tatának a Pizája jó cipőjét a **GYORSTALPALÓ** csatló
Poštanska ulica 4.
LUSPAI
Tanácsos és munkások felvételnek 246

Record-Erdős R. T.

NOVISAD

Osijek Vel. Bečkerek

Jutafonalat

ajánlunk nagyban és kicsinyben kedvező feltételek mellett

Fonó- és kötélverőgyár rt.
Odžaci (Vojvodina)

Ujonnan berendezett **JUTAFONODA**

Kérjen mintát és árajánlatot

9778

BUTOROK, hálók, ebédlők, uri szobák, szalón- és angol garnitúrák, teljes lakásberendezések
dús választékban raktáron. Irodaberendezések és hajlított asztalok. Vas- és résbutorok legújabb különleges gyári árban
Éder Kálmán
butoráruháza
Subotica, Vilsonova ul. 40

Bőröngők, ridikülők, pénztárcák, katonai és civil nyergek, az összes bőrárak és lószerszámok előnyös áron kaphatók

Fazekas Mátyás

bőráru-műhelyben

IV., Vilsonova ulica 44.
Rendeléseket és javításokat olcsón vállal 9801

Próbarendelés mindenképp meggyőző arról, hogy a legalkalmasabb és legbiztosabb **szigetelő az AQUASIT**
Vejdasági vezérkőgyárban: Bácska Cementárnyagár, Subotica

Čantavirén a főocán levő jóforgalmu vendéglőnkhez (volt községi nagyvendéglő) keresünk 1929. október 15-30 között, esetleg előbbi belépésre lőno pravoval rendelkező, nős, lehetőleg fiatalabb szakképzett, szerb és magyar nyelv-tudásu

elszámoló vendéglőst
Biztosíték megkívántatik. Ajánlatokat csak személyesen kőrünk
Krausz Testvérek
Čantavir, Bačka 9892

HERSON
Subotica, Aleksandrova ul. 18
Speciális **BÖR-KEZTYÜ** női és gyermek-**FEHÉRNEMÜ**
Gilet, Bőrkestyük eladása és szakszerű javítása, tisztítása. Mindennemű fehérnemű készítése és rendelése. - Varrás hosszú anyagból is. Nagy választék, mérsékelt árak. 0378

S. MÜLLER I SINOV
első horvát billiárdasztalkészítők
Zagreb 279

A következő nemrég becserélt gépek olcsó áron eladóak:

- 1 drb Ruston-Proctor 8 HP magánjáró 1890-ből. Legutóbbi kazánvizsgálat 1928.
- 1 drb eredeti láncos magánjáró MÁV gyártmány 8 HP hengeres 1925-ből.
- 1 drb 8 HP láncos magánjáró MÁV gyártmány, alakította Halp.
- 1 drb cséplő MÁV gyártmány, bácskai elevátorral 1908-ból, teljes felszereléssel.
- 1 drb 8 HP Hofherr-Schranz gyártm. alakított fogaske-rék magánjáró 1908-ból.
- 1 drb 8 HP magánjáró láncosra alakított MÁV gyártm. 1894-ből.

Auš i drugovi k. d.

Hofherr-Schranz-Clayton-Shuttleworth

Novisad
Temerinska 1.

Osijek
Desatičina 17.

Zagreb
Petrijnska 26.

Vel. Bečkerek
Miletičeva 3.

Beograd
Karađorđeva 79.

Sombor
Kralja Petra ul.

Skoplje
Ulica 99.

10576

Hegyi Fülöp

női konfekció-

és szőrmenagyáruháza Suboticán

ezuton értesíti a tisztelt hölgyközönséget, hogy az őszi és téli divatujdonságok megérkeztek és azok árusítása megkezdődött. Raktáram felőleli a legkülönbözőbb minőségek és fazonok hatalmas tömegét a legegyszerűbb köpenytől a legfinomabb eredeti párisi és bécsi modellig.

Fővárosi nivón álló

szőrmeosztályomban

pazar választék van eredeti bécsi és saját készítésű mindennemű szőrmebundákból!

Különlegességek finom kikészítésű bárányszőrökben!

Kötött áruim

minőség és izlés tekintetében vezetnek!

Külön mértékosztályomban

női köpenyeket eredeti párisi és bécsi modellek után felölősség mellett készítek.

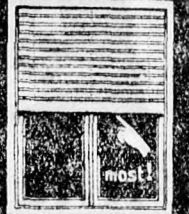
Hitelképes egyéneknek részletfizetési kedvezmény!

RÉGI SÍSTEM

BENCZE-féle PATENT
ESSLINGENI GÖRDÜLŐ FAREDŐNYÖK
a legjobbak

PATENT-BENCZE

Minél és árajánlatot díjtanul küldünk
BENCZE ANTAL és FIA
ESSLINGENI GÖRDÜLŐ FAREDŐNYÁR
ÉS SZÖVÖTT FAREDŐNYGÁR
VEL. BEČKEREK

RENAULT

mindenütt elismert
márka.

Vezérképviselő:

Krausz Ede
Novisad

A tudomány

Antiszeptikus fog-,

Bakteriológiai vizsgálatok igazolják, hogy ez a víz megöl minden kórokozót, lehetlenné teszi azok elszaporodását, nem árt a szöveteknek, a fogakat, a szájat és a garatokat megtisztítja a ragályt okozó és terjesztő élő-diektől, a fogakat tisztán tartja és megőrzi azok szép felhességét.

Kütfünő védekező-szer a fogfájás és a szájbetegségek megakadályozására, — egyedülálló szer bármely ragályos betegségnek, az angina, reuma, sziv-izomzat megbetegedése, snanyolnátha, influenza, nátha, stb. ba-

uj sikere! száj- és garatviz!

célusnak a szájüregbe és ezzel a szervezetbe való behatolása ellen.

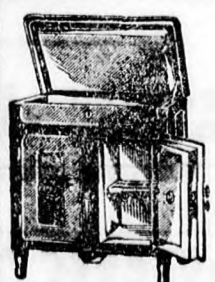
Garatmegbetegedések-nél kiűnő hatása öblítő-szer.

Különösen nélkülözhetetlen az iny- és az állkapocs megbetegedéseinek és az olyan betegségek tartama alatt, amelyeknél a beteg bismutos gyógyszert használ.

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Ara tvegenkint
24 dinár.

573

Szabadalmazott

jégszekrényeink
árait leszállítottuk!

Mielőtt jégszekrényt vásárol,
kérjen árjegyzéket és ajánlatot

BRAČA GOLDNER jégszekrény-, fabu-
tor- és rézágyártól
SUBOTICA, Jugovića ulica 20. — Telefon 1-34

AZ OTTHON

Az otthon és a nagytakarítás

Amint leperog a fáról az első sárga levél, a nyaralók lelkében feltámad a vágy az olyan hűtlenül és örömmel elhagyott otthon után. Amilyen boldogan csomagoltunk nyár elején, hogy a nagyváros falai közül kimeneküljünk a szabad természetbe, amilyen élvezettel szivtuk a friss levegőt és élveztük a változott életmódot, — épp olyan örömmel gondolunk az első őszi napon városi otthonunkra. Arra, amelyik tulajdonképeni otthonunk, igazi életünk hajléka. Ahol küzdünk és dolgozunk, örülünk a sikereknek és megsiratjuk a csalódásokat, — amiktől, sajnos, egyikünket sem kíméli meg a sors.

És ekkor érezzük igazában, mennyire a szívünk-höz nőtt az otthon. Nem az a négy fal, hanem az a sok emlék, az a sok egyéni vonatkozás, amit magában rejt. Az a néhány kedves butor, az a sok apróság, amelyek mindegyike egy-egy darab életet jelképez. Olyan emléket, amit nem szeretnénk nélkülözni, még akkor sem, ha fájdalmat és szenvedést jelent a számunkra. Mert hiszen fájdalom és szenvedés nélkül nincs élet — és főleg nincs női élet. Mert azok a finom hurok, amiket a nők lelkében minden, még oly csekély esemény, ujjongva vagy zokogva megszólaltatni szokott, — ezek szeretettel és ragaszkodással melengetik a mult emlékeit, akár az öröm drágagyöngyeit, vagy a szenvedés mártírköveit jelentsék is az életükben.

És hol lehetne a szenvedést jobban elfelejteni, a jóleső vigaszt könnyebben megtalálni, mint éppen abban a kicsi fészkekben, amit önmagunknak raktunk. Abban a szűk bircadalomban, melynek megvan az a megfizethetetlen nagy előnye, hogy kizárólag és egészen csak a miénk. Ahová menekülhetünk, ha fáj a

külvilág tülekedése, zaja, ahol megtaláljuk önmagunkat.

Ezt az otthont nem pótolhatja semmi. Legkevésbé azok a fényes, pazar helyiségek, ahol egyes városi nők életüknek nagyrésztét tölteni szokták. A kávéházak, mozik és színházak, a maguk tükrével, bársonybutoraival, sok aranyozásával, — művé töpülnek ezek az egyszobás, egyszerű saját otthon mellett! Ahol a kedveseink arca mosolyog felénk a falról, ahol kedvenc könyveink néma várakozással sorakoznak a polcon, ahol anyánk kedvenc karszéke hívogatva tárja felénk kényelmes életét! Ahol minden tárgy beszél hozzánk — az emlékezés ezerhangú szaván!

Ide vágyunk vissza minden más helyről. Legyen bár az sokkal szebb, sokkal pompásabb. Azért, amint hazatérünk nyaralásunkból, legelső gondunk ennek az otthonnak a csinosítása, rendbehozatala. Friss, pihent erővel nekilátunk a munkának és szinte gyermek-örömmel üdvözölünk minden kedves, megszokott tárgyat. Amely olyan hűségesen várta vissza a maga hűtlen gazdáját.

Igazi rév az otthonunk. Mentsvárunk jóban-rosszban. Akár könnyes szemmel lépjük át a küszöböt, akár mosolytól sugározva. Olyan rév, amelyért érdemes dolgozni, küzdeni, mert nélküle hontalannak érzi magát minden nő. A finomlelkű éppúgy, mint a kevésbé kulturált. Ösztönös megkívánása már a vad népek asszonyánál is megnyilatkozik, amikor puhára veti a maga mohaágyát és tarka kagylókat akaszt a sátor vagy kunyhó falára. Mert a csín és szépség iránti érzék a legtöbb nőben erősen ki van fejlődve, bármilyen műveltségi fokon álljon is.

A KONYHA

Mit főzzünk ezen a héten?

- Hétfő:** Husleves griz galuskával, marhahus tarhonya körítéssel és paradicsom mártással, palacsinta.
- Kedd:** Rántott leves, rostélyos spenót főzelékkel, csöröge.
- Szerda:** Paradicsom leves, töltött kalarabé, tejbe-rizs csokoládéval.
- Csütörtök:** Csontleves rizzsel, vagdalt hus egybe sütve, paradicsomos káposzta, finom metélt.
- Péntek:** Burgonya leves, sonkás tészta, gyümölcs, vagy burgonya leves, kirántott hal burgonya salátával, gyümölcs.
- Szombat:** Zöldbab leves, párolt felsől zsirban sült burgonyával, kirántott almászeleket.
- Vasárnap:** Gomba leves, dísznövényes, tojásos makaronival és salátával,ogyoró pudding tejsodóval.

*

Receptek:

Bundás kenyér velővel. Egy-két borjuvelőt vagy egy marhavelőt a szokott módon blanchirozunk, zsirban párolt hagyma és zöld petrezselyemhez keverjük kis sót, kis törött borsot teszünk hozzá és félre tesszük. Három négy vizes zsemlet zselekre vágunk, tejben megforgatjuk és ha eléggé átmedvedtek, 3-4 fölvert kissé megszóztott tojásba egyenkint belemártunk és forró zsirban kisütjük. Ha mind ki van sütte, kettőt, kettőt a már elkészített velővel megtöltjük, a tálra magas felrakjuk és forrón szervierozzuk.

Tejfeles hal készítése. Leginkább pontyot szokás e célra használni, de lehet bármilyen halból is készíteni. A megtisztított, kibelezett halat jól megmossuk, gerince hosszában kettő vágjuk és jól megszózzuk. Egy erre alkalmas hosszú zománczott tepsit kissé kiké-nünk zsirral. A félbe vágott halak felső részét két ujjnyi távolságra egymástól jól bemetszük és ezen bevágásokba fektetünk szeletekre vágott bepaprikázott füstölt szalonna darabokat. A tepsibe tesszük. A hal nagyságához mérten 1-2 fej vöröshagymát karikára vágva fölül a halra sózunk, néhány szeletkre vágott paradicsomot, zöld paprikát, néhány darabka szalonnát még és még vörös paprikát. Az egészet leöntjük 2-3 deci tejfellel és a sütőben, gyakori öntöz-getés mellett körülbelül egy óra hosszat sütjük. A halnak megfelelő levesnek kell lenni, ezért, ha nagyon besült volna a leve, tálalás előtt még egy fél deci tej-felt adunk hozzá. Sós vízben főtt burgonya kockákkal, vagy tetszés szerinti körítéssel forrón adjuk az asz-talra.

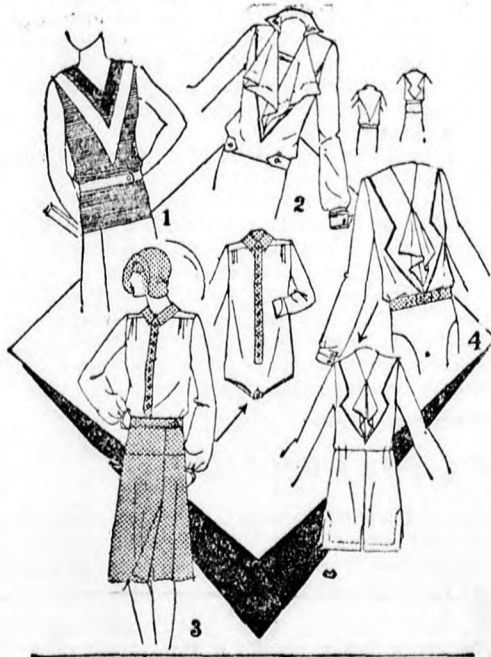
Töltött borjuszelet. Egy kilo borjucombnak nagyobbik feléből szép egyenes szeleteket vágunk s jól megveregetjük. A kisebb darabokat és hulladékot husvágón kétszer áthajtuk egy vízben áztatott és kinyomott zsemlel együtt. Négy tisztított szardel-lát apróra vágva, zsirban pirított hagymát, petre-zselymet és gombát (szintén zsirban pirítva) egy egész tojással a darált hushoz keverünk. Ezzel a masszával megkenjük a borjuszeleteket, összesodor-juk és vékony spárta vagy fehér pamutlal összekö-tözzük. Lábasban olvasztunk egy kanál zsírt, egy fej hagymát vékony szeletekre vágva és gombát is ne-hányat, összevagdálva beletesszük, sorba rakjuk be-le az összesodort szeleteket, 2 deci fehér bort ö-n-tünk rá, s gyakori rázás és forgatás mellett puhára pároljuk. Tálalás előtt leszedjük mindegyikről a spár-gát, 2-3 szeletre vágjuk s tálalás előtt egymás mellé rak-va a mártással leöntjük.

Finom mandulatorta. Nyolc tojásfehérjét kemény habbá verünk, 20 deka porcukrot és 20 deka darált fehér mandulát keverünk könnyedén hozzá. A tész-tát három-négy lapba sütjük vagy lehet egy nagy tep-siben két lapban sütni és azután elvágni. A lapokat inkább szárítani, mint sütni, hogy szép fehér marad-jon. Megtöltjük és bevonjuk a következő crém-mel: Nyolc tojássárgáját nyolc evőkanál erős fekete ká-véval és 20 deka porcukorral sűrűre főzzük. Ha ki-hült, 18 deka habosra kevert vajhoz keverjük, bevon-juk, megtöltjük a tortát és hámozott, pirított, dara-bos mandulával megszórjuk.

A RUHA

Az Otthon divatlapja

Hogy asszonytársainknak ruhacsinnáltatás előtt ne kelljen drága divatlapot használni, kölcsönkérni, vagy megvenni, rendszeresen közlünk praktikus, olcsó, mindamellett izléses divatrajzokat.

1. Sportöltöny enche őszi napokra: ujjatlan jumper barna színben tehér-tekete csikozással, bőrvén, fehér szoknya.
2. Elegáns bluz fehér crepe-de-chine-ből, gallérral és labots-sal. A mandzsetta rózsaszínű.
3. Sportcélkra: Ingbluz gallérral és gombozással. A leisztni színe és anyaga egyezik a szoknyáéval.

4. Crepe-de-chine bluz-nadrág.
5. Őszi komplett szőrmével, a kabát háromnegyed hosszu.
6. Ottoman selyem kabát dusan glocknizva és keltéle szőrmével.
7. Köpeny velur de laine-ből mélyen elhejyezett glock-nik. A gallér, mandzsetta aszthardnprém.

A praktikus háziasszony

Felvágott citromot jól eltarthatunk, ha vágási felületét kis tányérral borítjuk, amelyre kevés ecetet öntünk. A felvágott citrom így nem penészedik meg.

Nyers paradicsom konzerválása. A teljesen száraz paradicsomot ládába rakjuk, amelynek szintén teljesen száraznak kell lennie és amelyet gyaluforgóacsal párnázunk ki. A paradicsomnak nem szabad egymáshoz érintenie. A ládát hűvös, de nem nedves helyen tartjuk, így a nyers paradicsom hetekig eláll.

A szilva héját könnyen lehuzhatjuk, ha a szilvát egy percre forró vízbe tesszük. Ha nagyobb mennyiségű szilvát akarunk meghámozni, akkor ne tegyük az egészet egyszerre a forró vízbe, hanem csak részleteként.

Salátát napokig frissen tarthatunk, ha cserépfazékba tesszük, erősen befedjük és hűvös helyre állítjuk.

Fonnyadt fűzeléket, salátát, zöldséget felfrissíthetünk, ha használat előtt 15-20 percre langyos vízbe, utána pedig friss vízbe tesszük.

Ha mozsárban mandulát törünk, a mandula darabkái rendszeren szerte szőjél ugrálnak. Ezt megakadályozhatjuk, ha a mozsárba porcukrot teszünk.

Száraz diót felfrissíthetünk, ha forró vízbe tesszük, amelybe a dió mennyiségéhez mérten egy-két marék konyhasót dobunk. Levéve a tűzről fél napig hagyjuk a vízben.

Rizst, darát, zabpelyhet hűvelyes veteményeket megővhatunk a fergesedéstől, ha 1-2 evőkanál konyhasót szórunk közéjük.

A burgonya fekete foltjai eltűnnek, ha vízbe, mikor forni kezd néhány csepp ecetet öntünk. A burgonya ízének ez nem árt.

Ha a karfiol sárgásszínű, tegyük a vízbe, melyben főzzük kevés friss tejet. Így szép fehér lesz.

Ha torma reszelünk gyakran könnyezik a szemünk. Deráljuk meg a torma husdarálékban, akkor nem csipi a szemünket. Ha husdarálék nincs, vízvezeték felett reszeljük, s erős sugárban eresszük ki a vizet. A vastag vizsugár magába szívja a torma erejét.

A terítés és felszolgálás

Az izlésesen és gondosan megterített asztal minden étkezés középpontja. Az étel is jobban esik, ha rendes terítésen szolgálják fel. Uriember nemcsak azért eszik, hogy éhségét elverje, hanem élvezni is akarja az étkezést.

Az asztalra mindenekelőtt egy flanel, vagy más szövettakarót terítünk, nehogy a forró tál az asztal lapjában kárt okozzon és azonkívül ez az alsó terítő megakadályozza, hogy a tálak, tányérok, evőeszközök kopogjanak az asztalon. Erre az alsó terítőre tesszük azután az abroszt. Ennek az asztal nagyságának megfelelőnek kell lennie, se túl nagy, se túl kicsi ne legyen. Nagyon kell ügyelni arra, hogy az alsó védő terítő ki ne látszódjék. Az abroszt feltűzni, vagy »raffolni« divajta mult és izléstelen. Általános és nagyon csinos az asztal közepére himzett milliót, vagy fűtőt tenni, de nagyon divatos az abroszba magába behímzett kézimunka asztalközép. Az ebédlő asztalról sohase hiányozzék a virág. Egyáltalában nem szükséges, hogy ez valami óriási virágarrengement legyen. Megtanulhattuk már, hogy egy pár szál izlésesen elrendezett virág milyen elsőranguan hathat. Az asztal virágdiszítése mindig alacsony legyen, tehát rövidszárú virág, alacsony vázában, hogy az asztalnál ülő a szemben ülő szomszédját is láthassa. Divatosak a kerek asztalok, de nézetem szerint a kerek asztal csak az intim kis társaságnak való, több ember jobban és kényelmesebben ül a hosszú négszögletes asztalnál. Nagyon elegáns még minden terítők elé egy tányért egy himzett terítőcskével tenni, erre jönnek azután egymás után az egyes fogásokhoz való tányérok, míg az első tányér a terítővel az étkezés végéig az asztalon marad. A használt tányérokat mindig jobbról vesszük el, míg az ételt mindig bal oldalról hindljuk. Ha levest csészében szervírozzuk, úgy csésze alját is tesszük alá, ha a levest tányérokban adjuk, úgy nagyobb társaságnál a tálalón töltsük be a levest és a megtöltött tányért tesszük az étkezés elé, viszont kisebb társaságban és a családi körben még mindig szokás, hogy a háziasszony tálalja ki a levest az asztalnál.

A tányérról jobbra vannak a késok, balra a villák és pedig az ételek sorrendjében. A kanalakat felül keresztben helyezük el. A káspad »arestill« már divatját mult és legfeljebb a mindennapi családi asztalnál használjuk. Vendégeskedésnél soha. A tányér előtt állnak a poharak. A mindennapi persze csak a vizespohár, ha vendégeink vannak, minden italhoz külön pohár való, külön a fehér, külön a vörös borhoz és külön a pezsgőhöz, ha azt is adunk. Ilyenkor vagy sorban állítjuk a poharakat, vagy a boros poharakat előre, a pezsgőset hátra. Ujabbán az asztal nagyságához mérten 1-2 vizes kancsót is az asztalra állítunk, úgy hogy azt a vendég maga is elérje, mert

nagyon kellemetlen, ha a vizet a szervierező személyzettől mindig külön kell kérni. A tányéroktól balra fekszenek a zsemlek, vagy kenyérszeletek egy külön kis tányéron. A családi asztalnál kenyér egy kenyérkosárban az asztal közepén legyen. Nagy társaságnál szokás a poharak mellé kis tányérkákat sós pörkölt mandulával tenni. Kisebb társaságnál a bort az asztalra tesszik, amikor is az urak először a mellettük ülő hölgyet, azután önmagukat szolgálják ki. Nagyon társaságnál, vagy ha több kiszolgáló személy van, az italt a személyzet tölti be. Nagyon ügyesek az apró kis sótartók, amiket sűrűn rakunk fel az asztalra, hogy mindenki kényelmesen hozzáférhessen. Az egyes ételeket egy szalvétán kínáljuk balról, ha két kiszolgáló személy van, úgy az egyik a főételt, a másik a körítéseket, vagy salátát, vagy mártást, ami épen van. Ha csak egy kiszolgáló van az asztal körül szolgálata, úgy a főételt ez hordja körül, míg a többi tálal leteszi az először kínált elé, aki abból vesz és tovább adja. Nagyon kell ügyelni arra, hogy minden az asztalra legyen készítve, mielőtt a szervierozás megkezdődik, miközben előfordulhat az eszt, hogy régen kihűlt már a peccenye, míg a hozzá való krumpli megérkezik. A szervierozásnál annál a hölgnél kezdik meg a tálalást, akit legjobban meg akarnak tisztelni, vagy hogy konfliktus kikerülhető legyen, a háziasszonynál. Innen balra kiálnak tovább, úgy ahogy a vendégek ülnek. Vigyázni kell arra, hogy a tálban elég étel legyen. Körülbelül tíz személyre lehet egy tálba tálalni, ha többen vannak, ugymár két tálal kell előkészíteni. A tálalás mindig megfelelő evőeszköznek kell lennie, hogy jól és kényelmesen lehessen kivenni. A peccenyetálba kés, villa és kanál való, a halhoz hal evőeszköz, ha körítés van mellette, úgy még egy kanál. Vigyázni, hogy a főzelékes és szósos kanál elég nagy legyen, nehogy bele csusszon az ételbe. Salátástálba saláta, villa és kanál való. A tálalóra készítjük a szükséges dolgokat és mindig készítünk még tartalék evőeszközöt és tányért is, hogy hátha lesz valami a földre, vagy egy vendég rossz villát, kést használt, rögtön legyen pótlék a kéznél. A szobalány nevelése, tanítása idegenek előtt szigoruan kikerülendő. Az asztal körüli munkára a szobalány fekete ruhát, fehér gallért és fehér kötőt hord. Mindez, amit itt elmondunk, igen fontos, de ne feledjük el a legfontosabb mégis: az ételek jók legyenek!

ÉP LÉLEK ÉP TESTBEN

I. A japán tea-gomba

A japán teagomba évtizedes régi gyógyszer a keleten. Hosszu, hosszú ideig azonban szigoruan titokban tartották minden inogen előtt, miként termelik a gombát, amelyről azt tartották, hogy minden betegséget megelőz és visszaadja a fiatalságot. Most már minélunk is általánosan ismert, főleg a véredényelmeszesedésnél használt háziszert ez a gomba, amit sok család nál megtalálunk és minden további nélkül megszerezhetünk. Sok orvos tagadja és lemosolyogja a japán gomba képzelet gyógyhatását, viszont egy közismert orvos a régi jó lelkiismeretes »doktor bácsik« gárdájából következő felvilágosítást adta a japán gombáról:

— Ugylátszik tényleg használt a japán teagomba a véredényelmeszesedés és egyéb öregégi tüneteknél. A balti tartományokban ezt a gombát »esodagombának« hívják és a nép gyomorfájdalom, köszvény, székzsorulás és fejfájás ellen is használja. Tudományos szempontból nem egy gombáról van szó, hanem egy gombacsoportról, amelyben különböző élesztőfajták élnek együtt (typus Saccharomyces Ludwigi, S. apiculatris, Bacterium xylinum, etc.)

Száraz állapotban a teagomba egy szürkésbarna borszerű anyaghoz hasonlít; ha egy darabot cukros vízoldatba tesszünk, úgy rövidesen a borszerű darabka megdagad és nyúls, de azért kemény masszává alakul át. Ennek a masszának a keménysége néha akkora, hogy késsel nem is lehet elvágni, legfeljebb ollóval. A gombának ezt a tulajdonságát már ipari célokra is kezdik kihasználni, amennyiben műbort készítenek belőle, ami állítólag glacé keztjük előállítására igen alkalmas.

A teagomba iermelése igen egyszerű, semmi nehézséget nem okoz. Vesz az ember például 30 gr. teát, amit két liter forró vízzel leforráz, hat percig lefődve hagyja, leszűri és 200-300 gramm cukrot ad hozzá. Ahogy a teaízet kihűlt, bele kell tenni egy darab gombát. Az edény (amelyik mindig kő, vagy porcelán legyen, fémédényt soha nem szabad használni), papírral lefődve a meleg szobában, vagy konyhában tartjuk. Három nap után már megváltozik a teaíz színe, íze, szaga. Főbb kellemesen savanykás szaga, mintha gyümölcszörp lenne enyhe teajzellel. Öt nap múlva a folyadék színe világosabb, a szaga kevésbé teaszzerű és savanykásabb; tíz nap után a főzet már egészen savanyu. A legizletesebb a tea a harmadik, negyedik, legfeljebb ötödik napon. Ennek az italnak a gyógyhatása első sorban a benne lévő ecet és tejsav mennyiségétől függ. A savtartalom erősebb bélműködést vált ki az étetben tartalmazo aromatikusan anyagok (kínai tea, hársia tea, ibolyatea etc.) erősítik az érzékeket, idegeket.

A teagomba rendkívül gyorsan szaporodik. Ha

nem használjuk »teagomba italokhoz« úgy cukrosvíz oldatban tartjuk s a gomba ebből táplálkozik.

2. Egyszerű vérfelfrissítő kúra citromlével és mézzel

A természetes gyógymód minden képviselője azt állítja, hogy a legtöbb betegség oka a vér megemelt felül összetétele, vagyis tulajdonképpen minden betegség a vér betegsége. Egyes alkatrészek hiánya, vagy túltengése, hibás név összeállítását okoz a testben. Ha a nem egészséges vérbe idegen anyagok kerülnek, a vér megromlik s az ilyen romlott vér a legjobb természetű bizonyos élősködők, mint a bacillusok számára. Különösen a vastagbél az a hely, ahol nagyszámban tenyésznek bacillusok. Azok, akiknek napokon át nincs rendszeres székletük, káros bacillusokat tenyésztenek ki magukban, amiket azután a vizeletben és az epében meg is lehet találni. Ezek a bacillusok könnyen okozhatnak komolyabb zavarokat. Mindezek telítelt vérben élnek és szaporodnak legjobban. Ha most a vért »kiszavazzuk«, élennyel bőségesen ellátjuk, ha »felfrissítjük«, »megfiatalítjuk« a vérünket, úgy a bacillusok, baktériumok nem találhatnak többé megfelelő táptalajt s a beteg meggyógyul. Megfelelő diéta, méregmentes gyógyfűvek, levegő, nap és vízkurák által elvonjuk a nedvektől a bennük lévő mérget, szinte átalakítjuk és megfelelő összetételűvé tesszük a vérünket.

Azoknak a vérszegény, ideges, reumatikus, köszvényes hajlandóságu embereknek, akiknek nincs módjukban egy víz, nap, levegőkúra által felfrissülni, — mert mégis ezek a legjobb vérfelfrissítők — egy citromlé kúra igénybevételét ajánljuk. Citrom és méz tényleg elsőrangú segítő eszközök arra, hogy vérünket felfrissítsük, a mérges anyagokat feloldjuk és a vérnek élenyt és ezáltal ellenállóképesseget adjunk. Citrom leve és méz, mind a kettő kitűnő vértisztító szer. Természetesen csak tiszta virágmézzel lehet szó. Ha vérszegények, köszvény, vagy reumatikus betegek ezt a kúrát használják, már az első nyolc nap után észre fogják venni, hogy a bőrük jobb színű, lágy és tiszta lesz és az általános közérzésük is javul. Egy-két csésze meleg citromléa könnyebbülést és jó mély, egészséges álmot szerez.

Ilyen citrom-méz-kúra 4-6 hétig tart. Ezalatt az idő alatt kevés húst, sok fűzeléket, téstát, tejet és túróételeket, gyümölcsöt együnk, viszont szigoruan tartózkodjunk az alkoholos italoktól, mert csak így lehet a vért és a test egyéb nedveit felfrissíteni.

A használati utasítás egyszerű: egy érett citrom levét kiperéseljük, egy fél csésze forró vízbe öntjük és ebben feloldjuk, egy teáskanál tiszta mézet; az egészet forróan kortyonként, reggel, éhgyomorral megisszunk. Se cukrot, se egyéb édesítőt nem tesszünk hozzá és csak egy óra múlva reggelizünk.

Tíz perc az egészségért

Tornaóra.

A nyár elmúltával a szabadban üzött sportok helyét a szobatorna foglalja el. Elhatároztuk, hogy ezentul rendszeresen közlünk szobagimnasztikai gyakorlatokat, amelyek az ülő foglalkozást üző s így egyoldaluan igénybevett szellemi munkásoknak nagy hasznára válhatnak. A férfigyakorlatok szerzője Opitz Róbert, a berlini »Deutsche Hochschule für Leibübungen« torna- és sporttanára, a női gyakorlatoké Köhler Charlotte kasszony, ugyanannak az iskolának a tanárnője.

A hosszú időn át zárt helyiségben folytatott munka előbb-utóbb hátrányos következményekkel jár és károsan befolyásolja a szív, a tüdő működését és a vérkeringést s a mellkas behorpadását, ferde vállakat, izomgyöngöseséget és elhíjasodást idéz elő. Az ész-

szerűen folytatott gimnasztika lehetővé teszi számunkra, hogy mindezeket a bajokat elkerüljük. Szabad időnkot úgy kell kihasználni, hogy az tényleg üdülést és az elhasznált energiák pótlását jelentse.

Az itt következő gyakorlatok reggel vagy este, a munkaszünetben s részben a munkaidő alatti is üzhetők. A naponta rendszeresen folytatott gyakorlatok hatásait heti két estén és vasárnaponként — első sorban a szabad levegőn üzött — tornával, játékkal és sporttal lehet kiegészíteni és fokozni. Ilyen kiegészítő praktikus gyakorlatok a futás (betenként kétszer-háromszor gyors vagy hosszútávútas), uszás és különböző sportjátékok: futball, hockey, rugby, stb.

A bőr erősítésére szolgálnak a különböző lég- és

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

Hugo Károly irodalmi hagyatéka

Irta GOVORKOVICH JÁNOS

II. Báró és Bankár.

A költő műveinek ismertetésében nem az időbeli sorrendet követem, hanem első sorban azt a drámai munkáját akarom méltatni, amellyel a legnagyobb sikert érte el. Anyanyelve tudvalegőleg a német volt. Születésének idejében ez volt Pesten a társadalmi nyelv és különösen azon a vidéken ahol ő lakott és élt, a híres Orczy-ház közelében, ahol a zsidóvárárt tartották, mindenki németül beszélt. A társadalmi válaszfal, amely ezt a felekezetet akkor még a többitől elkülönítette, az erőszakos rendszabályok, amelyek tagjait elszigetelték, nem adtak alkalmat a zsidófiúnak a magyar nyelv elsajátítására és mert az iskolák nyelve is német volt, csakis ebben képezhette ki magát. Később saját szorgalmából tökéletesen elsajátította a francia és orosz nyelvet és mikor véglegesen visszatért hazájába, nagy erőfeszítéssel látott hozzá a magyar nyelv megtanulásához.

Művészi érvényesülésének az volt a legnagyobb akadálya, hogy tehetségét négy nemzethez adta tudására, a saját nyelvén és ez teljesen soha sem sikerült neki, mert úgy a francia írásában, mint orosz levelezésében, bár nyelvtanilag hiháttalanul közölte gondolatait, soha sem tudta azt a könnyedséget elérni, stílusába azt a poétikus szépséget beleönteni, amit anyanyelvén játszva megtett. Ilyen módon azután szétforgácsolta a tehetségét és nagyon sok időt fordított arra, hogy műveit egyik nyelvből a másikba árulessze.

Ennél a műveletnél sokat veszítettek a munkái szépségükből akkor, ha német eredetiről volt szó, míg ellenkezőleg nyertek, ha a francia eredetű műveit anyanyelvére ültette át azokát. Ezeket az akadályokat nem tudta leküzdeni, ha vándorlásai közben másnyelvű országokban akart érvényre jutni, de azért sem, mert elhanyagolásában sohasem akarta fogyatékoságait belátni és magasztalásában a tökéletességet hangoztatta. Ellenkező véleményt nem tűrt és gyűlölettel utasított vissza minden bírálatot még akkor is, ha barátai, akik eleinte számosak voltak, de később mindinkább elhagyták, segítségére akartak állni, lenni. Így járt Egressy Gáborral, aki felfismervén benne a ragyogó tehetséget, minden áron meg akarta menteni a műveiben rejlő értéket, amely teljesen elveszett a költő saját fordításában. Ha nem sikerült volna Egressynek megőrizni Hugo makacsosságát, akínál végre mégis győzött a dícsőségvágy, soha sem vonulhatott volna be a magyar irodalomtörténelembe. Egressy azonban, akinek életpályán volt Hugo zinnműveit az akkor még nagyon szegény magyar drámairodalom számára megmenteni, mielőtt elkövetett a cél érdekében és rábeszélte a makacs író, hogy műveit hivott ember által lefordíttassa.

Mikor Hugo Károly erre Falk Miksát kérte fel, készségéből csak annyit akart feláldozni, hogy a fordítást a saját munkájának kívánvának tekintette, bár a fordító óvakodott ebbe tekintettel, nehogy ez befolyásolja és így sikerült az eredeti szerződést a fordításban visszaadni így került a *Bárá és Bankár* is Hugo legértékesebb műve, magyar színműre és vele még három más színdarab, amelyek 1846-tól kezdve sokáig maradtak azóta a nemzeti színház repertoárján. És így került Hugo Károly mint magyar színművész köztársai köré az első helyen. Ezek a művek úgy a színházlátogató közönség, mint a kritikusok körében nagy elismerést nyertek és egy csapatra megalapozták a költő hírnevét. Erről tanuskodik Toldy Ferenc levele, amely előttem fekszik és amely válasz Hugónak hozzáintézett, a hízogó bírálatot megköszönő levélre.

A véletlen úgy akarta, hogy Toldy, családi nevén Schedl, aki szintén német származású és szintén orvos volt, mint Hugo, nyúlta az első babérágat kettős kartársának. Hugónak hízelgetni volna, ha e két rokonság mellett még az iskolapadja is kapcsot alkotott volna közöttük és leveleiben kifejezte a sejtelmét, hogy valószínűleg együtt jártak iskolába. Erre vonatkozik Toldy különben nagyon hízelgő megjegyzése. A levelet, amely a két író viszonyát tárja elénk és amelyet írója német nyelven intézett írórtársához, magyar fordításban közlöm és így hangzik:

Pest, 1866. Junius 21.

Folyó hó 18-án kelt kedves sorait most vettem és nagy örömet okoztak nekem, mert ezekből látom, hogy önnek avval, amit meggyőződésből és kötelességből, igazságos akarván lenni, leírtam, némi örömet okoztam. Soha sem tudtam fájdalom nélkül elgondolni, hogy a szerenese olyan kevésbé igazságos az ön érdemeivel szemben és irodalmunk érdekében mindig sajnáltam, hogy a körülmények nem engedik meg önnek, hogy teljes erejét költészetünknek szentelje. A hiba legnagyobb okát az 1848-ki eseményeknek tu-

lajdonítom, amelyek az ön szép költői működésének menetét nálunk meggátolták. Nem volna egyáltalában lehetséges valamit az 1847. évhez csatolni?

Bármennyire kellemes volna nekem magamat az ön egykori iskolatársának nevezhetni, nagyon sajnálom, hogy ezzel nem dicsekedhetem, még pedig két egoisztikus okból: először, mert mi akkor bizonyosan közlekedtünk volna egymáshoz, mert én mindig vonzódtam a tehetséghez és szívesen kerestem a tehetséges kartársaimmal az eszmecsere és érzelmközösséget, másodsor, mert én akkor legalább tizenkét évvel fiatalabb voltam, amely teljesíttelen kívánság az öregség közeledésével érezhetővé teszi és tudomásomra hozza, hogy az életélemul kitűzött munkákból nagyon sok valószínűleg befejezetlen marad.

Engedje meg, hogy viszonzásul a nekem egykor beküldött kétért, amelyet én tiszteletben tartok, legújabb könyvemmel mellékelem és fogadja mély tiszteletem kifejezését, amellyel maradok Uraságnak

kész szolgálja

Toldy.

to Carl Hugo Principe della Poesia e della Armonia-Musica.
Il Cronatore e Milano Affonso...

K. i. Szabad-e önt arra kérnem, hogy pihenő óráiban ha bár felültesen is odavetett életrajzát juttassa hozzám? Abba a helyzetbe jöhetnék, hogy nagy szükségem lehet rá.

A *Báró és Bankár* témáját Hugo Károly egy fran-

einige Lesung Ihre Bücher, dessen Inhalt sich in Ihrer Halle, wie auch in der Bibliothek zu finden; und gedenke ich Sie mit dem besten Willen zu besuchen.

Luther Wolfson

szépen

Felty

Részlet Toldy Ferenc leveléből.

cia novellából vette. Eredetileg francia nyelven írta és amint a költő sajátkezűleg írt és idegen kéz által jelentéktelen javításokkal ellátott kéziratából látom, nebezen tudta magát elhatározni a cím megválasztására. A címlapra számozva három címet írt. 1. *honor' de la maison* 2. *L' honneur et l'amour* 3. *Une Femme*. A német fordításban ezek közül egyet sem alkalmazott, mert a *Báró és Bankár* rendkívüli sikerei után az eredeti német *Kaufmann von Marseille* című szöveget *Des Hauser Ehre* címen nyújtotta be a berlini színháznak, ahol így is adták elő. Az ötlet nem Hugo Károlytól származik, de az ő művészete által lett remekművé. Akadtak akik kicsinyíteni akarták érdemét és plágiummal vádolták, ezekkel a költő szokott harcias módján szállott szembe. Emlékiratai között találok az 1947-ben megjelenő *Der Spiegel* című folyóirathoz intézett levelét, ahol a pesti sikerek után egy ilyen támadásra részletesen válaszol. Állítása szerint a támadó egy magyar plagiátor (és annak a segítőitársai) alinek ő a magyar darab francia és német kéziratát megmutatta és akivel közölte, hogy a dráma meséjét egy megtörtént eseményből merítve, barátjától az általánosan becsült kritikustól és novellaírótól *dr. Meynert Hermantól* vette át. Megemlíti, hogy Párisban *Segny* színészszel tanulmányokat végzett és ott egy hasonló *vauville* előadása *La pensionnaire mariée*s adta meg az ötletet egy szomorujáték megírására.

„Mondja meg az ellenségeimnek” — írja a költő — hogy a *Báró és Bankár* eredetileg francia nyelven, habár hibásan, írtam, azután még egy kísérletet téve több színpadhoz németül benyújtottam, sőt egy udvari színházról visszakaptam és végre merészlettem a közönség elé vinni, akinek az én *Brutus és Lektórium* annyira tetszett és a siker toronymagasan túlhaladta várakozásomat, úgyhogy már néhány nap múlva a déryk budai színházgató elkérte tőlem és rövid idő múlva örösi sikerrel előadta és remélem, hogy Párisban, ahova a darabot eredetileg szántam, szintén nagy sikert fogok elérni. Elképzelheti, mennyire kellemes nekem meg tudni a francia író nevét, akinek a novellájából barátom Meynert a tárgyat merítette, legalább francia báróm ajánlatához a saját nevem elé tehetem *Bazoncourt* nevét és ezt ellenségeimnek köszönhetem, akik nekem mindig használtak, de sohasem ártottak és amint francia tisztelőidjüket kapok a *Baron et Banquier* előadásáért, majd köszönetet mondek a novella felfedezőjének — amint azt megérdemli. Addig meg kell elégednie a Nemzeti Színház tiszteletdíjával, t. i. semmivel.

Ez a keserű gujy szomorúan illusztrálja az akkori magyarországi színházi állapotokat, amikor a népszerűség jutalma a nyomor volt. Ezt semmiesetre sem kisebbítette az a körülmény, hogy a költő reményei schiasom teljesültek és a francia álmok nem valósultak meg, mert a színdarabot nem sikerült Párisban előadni. Nem csekély büszkeséggel folytatja Hugo ezt a levelet, ahol igyekszik ellenfeleit már akkor mutatózó elbizakodottsággal sztomorzsolni. A végig érdekes megleckéztetésből idézem a drámának az ő fel-fogása szerint való definícióját:

»A dráma, szó és fogalom szerint, olyan cselekvés játéka, ahol egy olyan erkölcsileg figyelemreméltó eseményt rögzítünk meg az emberi társadalom üdülésére, tehát erkölcsi szórakoztatására, amely több társadalmi ember között lelki erejük kölcsönhatása alatt játszódik le.»

»Itt van, kritikus uraim, az a vezérfonál, amely öröket a valódi dráma megismeréséhez vezet, amely minden más színdarabotól különbözik, ahol csak az esemény képezi a főhatást és nem egyéb mint színre hozott novella. Hlyeneket a mai színdarabok, amelyek majdnem mind novellák után készültek, de azért még senkinek sem jutott eszébe szerzőjük nagy érdemét csonkítani, vagy szemükre vetni, hogy nem idézték a novellát, ahonnan az eseményt vették, színre hozták és gyakran csak a szereplők neveit változtatták meg.»

A *Báró és Bankár* szerzője nem tett mást, mint a személyek neveit és egymáshoz való viszonyát szociális eszméi tárgyává tette, ezek sem a novellában, sem más műben nem találhatók: az uri ember, a polgár és az asszony — amilyenek lennie kell, vagyis mindhárom személy küzdelme szerelemért és becsü-

letért, vagy harc a barátság és féltékenység közepe — vagy keressétek magatek tovább. Ez a dráma, nem pedig az, hogy Grandville bankár tönkre megy-e vagy nem, vagy hogy a felesége szerelmes-e a fogadott fiába. Tehát nem az, ami a szereplők között, hanem ami bennük történik és a mód amint egymással küzdenek, ez képezi a drámát és ez egészen az én művem, egészen az én találmányom stb.»

Jellemző reá a nála már akkor mutatkozó nagy-zás, amikor magát a német nyelvű levélben a magyar »honi» Shakespeare jelzővel illeti és a nem hívatott kritikusok dicséretéről felfuvalkodva így nyilatkozik: »a dicséretre, mint dicséretre az én hín szívemnek csak a szívargyújtáshez van szüksége, de az ilyen szájak dicséretét, ha tőlem függene, megítánám...» A *Báró és Bankár* megmarad örökké.

Ha összehasonlítjuk az eredeti francia szöveg stílusát a német fordításával, az elismerése okvetlenül az utóbbinak kell adnunk. Hugo a fordításnál nem ragaszkodott szószertint a szöveghez, megváltoztatta a mondat szerkezetet, szabatosabb és művésziabb formát

adott ezáltal gondolatának, költői szépséget és néha az akkori izlésnek jobban megfelelő romantikus burkolatot. Persze, ha a realiztikus felfogás mértékével mérjük ezt a módot, amikor a legegyszerűbb cselekmények vázolására, a legközönségesebb gondolatok kifejezésére allegorikus szövirágot használtak, idegeennek tünik fel ez a nyelvezet ott, ahol a drámai hatásra fektetjük a fősúlyt. Ez azonban semmit sem von el a mű értékéből és hatásából, amely mégis csak a drámai erőben rejlik.

Ez a tulajdonság és a három szereplő ideális gondolkozásmódja, amey azután végzetikévé vésik, kimagaslóan emelik ki a *Báró és Bankár* a Nemzeti Színház akkori műsorából és megmagyarázzák a nagy sikert, amely annak szerzőjét az akkor ünnepelet írők közé sorozta. Sajnos a dicsőség mámore elkábitotta a betegesen képzelődő író és ahelyett, hogy újabb sikerek forrásává vált volna, elősegítette a kórt, amelynek átkát azután az egész életén át viselnie kellett.

(Folytatása jövő vasárnap.)

ÚJ KÖNYVEK

Laták István: Düh

Szobotica 1929. Szerző kiadása

Ismét új könyv várja a kritika mérlegelhetőségét. A kvantitás ellen az utóbbi időben amugysem eshet zokszó, a vajdasági tollforgatók már nem ülnek hallgató ajakkal és éppen a legutóbbi hetekben is két új mű bizonyította be, hogy a leányzó nemesak hogy nem halt meg, de már nem is alszik. Szentelekly erős, magvas és messzilentítő misztériumára, no meg Boshán Sándor szellemes kisregényére gondolok. Mindkettő helyt állt önmagáért és azért az ideálért, amelyet általában, bár egyáltalán nem szabatosan vajdasági magyar irodalomnak nevezünk. A legújabb vajdasági könyvről, amelyért mint szerző egy *Laták István* noví fiatalember vállalja a felelősséget, sajnos nem lehet elmondani mindezeket. Sőt. Majdnem úgy áll a dolog, hogy semmit sem lehet elmondani róla. Legalább is semmit, ami jó. A *Düh*, amely könyvcimke majdnem olyan rossz és értelmetlen mint indulatnak, nem revelál mondanivalókat. Az ügyfelegyontan keserű és nyelvöltögető szocializmus, amely az egyetlen világnézetgyanus elem a novellákban, sajnos régebben lejárt a magát. *Laták István* pedig, aki embernek fiatal, szociológusnak azonban még fiatalabb, mohón és titánkodó naivitással találja fel rosszul elkészítve azokat a sülteteket és sültelenségeket, amelyeket, hogy csak a közvetlen öbököl maradjunk, a neonaturalisták és kisdedeik már évekkel ezelőtt töröltek az egyedül üdvözítő véres realizmushoz címzett zöldvendégöl étlapjáról. *Laták István* valószínűleg nem tudja, hogy ezek a problémák, amelyeket annyi nekigyürkőzéssel igyekszik kihámozni a nyelv és mondattan nehézségeiből, régen nem problémák többé. Az uccalányromantikát már a jó öreg Zola csöpelte el, a tídővésztes prostituált és az izzákos gyárimunkás kérdését pedig csak a társadalom nem intézte még el végleg, az irodalom — igen.

A *fin de siècle* holdog időszakában, amikor először lobbant fel mai színében a szocializmus, akkor akadhattak ambiciózus műkedvelők, akik eiféle érzékeny és győnye elmeéltatásokkal próbálták megostromolni a messzefekvő olimpuszt. *Laták István* bizonyára nem tud arról a toronnyi irodalomról, amely az ő problémái körül már évtizedekkel ezelőtt felburjázott körülben nem valószínű, hogy ennyi dudzadó becsavággal reaktiválna tisztességben megöszült és annak rendje-módja szerint nyugalmazott novellafigurákat.

Nem lehet kellemes elmondani ezeket, de az egészséges lombosodás utján levő vajdasági irodalom érdekében is le kell szegezni, hogy a *Düh* nem növeli ennek az irodalomnak az aktivitát. Az olyan jószándéku és ambiciózus dilettánsokkal szemben, mint amilyen *Laták István*, talán nem is illdomos ez a nyers és cicomátlan szókimondás, de azt hisszük éppen a fiatal szerző lesz hálás egyszer ezekért a szavakért, amelyek nem illatolnak ugyan a felelőtlen biztatás kábitó virágaitól, ahelyett azonban kevesebb csalódással és kiábrándulással fenyegető életpálya ösvényére szeretnek visszaigazítani egy fiatalember vesélyes ingoványba tévedt lépteit.

Laták István nemesak azért nem író, mert hiányzanak azok a mondanivalói, amelyeket joggal várunk el ma mindenkitől, aki a nyomdafesték gyorsan ható szuggesztivitásába csomagolva kényszeríti ránk a gondolatait, hanem azért sem, mert a gondolatátadás technikai részéről is hiányoznak a fogalmak. Szembeszökő mondatának hibákat követ el lépten-nyomon, verejtékesen csinált szófüzésekkel ejt kétségbe, az a fölényes és borzasan naiv istenostoroskodás pedig, amely az egész könyv alapvető tendenciáját teszi egyenesen a mosoly némaságába fullasztja a bíráló szavait.

Laták munkája elején hosszabb stílusgyakorlatban a vajdasági irodalom kapcsán általános irodalmi kérdéseket próbál feszegetni. Ez a rész a humor cseppnyi oázisa a sivatagban. **Debreczeni József.**

*

Gyermekünk jövője. *Kosdnyé Réz Lola* az *Uj Idők* e heti számában intenzíven foglalkozik a gyermekek jellemének és lelkének problémájával és nagy-szerű megfigyelési nyomán a gyermek helyes nevel-tetéséről böles tanácsokkal látja el az olvasóit. *Zilahy Lajos* folytatja a *»Szökevény«* című mesteri regényét, az *Uj Idők* fordított regényét pedig a külföld egy ki-váló írója *C. H. Cushman*. Ott találjuk *Herczeg Ferenc* vidám elbeszélését *»Mariska* szegényt hoz a családra» címmel. *Leonard Merrich* novelláját, *Falu Tamás* utleírását. *Berend Pál* Zeppelin munkatársáról *Eckenerről* írt érdekes interjút, verset *Telekes Béla és Magi Zoltán* írt. Képeket közöl a palesztinai zavargások színhelyéről, a barcellonai kiállításról. *Előfizetési ára* negyedévre 80 dinár. Mutatványszámot kívánatra szívesen küld a kiadóhivatal Budapest, *Andrássy-ut 16. szám.*

A *Korunk* szeptemberi száma. A *iDenes László és Gaál Gábor* szerkesztésében megjelenő *Korunk* szeptemberi számának gazdag tartalmából a következőket emeljük ki: *Neudörfer Lajos*: A fotográfia mint korunk művészete. *Osvát Kálmán*: 1914 júliusra. *Pellestsek László*: Kollektív zene és tömegzene. *Haraszti Sándor*: Leszámolás a multtal. *Simándy Pál*: Rasputin és a szerlem. *Reininger József*: Munkásesperantó: *Gyomai Imre*: Monsieur Coty. *Gaál Gábor*: Markovits Rodion és az erdélyi Helikon. *Emil Utitz*: Napjaink lélektani problémái stb. A szépirodalmi részből *Kaczér Illés*, *Ernst Claeser* stb. írásait emeljük ki. A *Kulturkronika* és *Szemle* rovatban huszencöt kisebb tanulmány tájékoztatja az olvasót a mai európai, illetve magyar kultúra aktuális jelenségeiről.

ÜZENETEK A BEKÜLDÖTT KÉZ RATOKRÓL

Bellscse K. T. Kedves, hangulatos versikék. Mindkettőt félretettük a *Habostorta* számára.

Milyen jó volna. Ez már jobb, de még mindig nem a maga hangja. Csak tovább előre.

Őszi versem stb. Kettőt kiválogattunk. A többi nem sikerült.

Elhagyatva, Este az erdőn. Az a bizonyos mondanivaló sajnos ezekből is hiányzik. Még jelentéktelenebbek, mint az előbbiek.

Öreglegény. Szép és bravuros. Közölni fogjuk. **Ereszkedik le a felhő.**

Zápor eső csakugy szakad és a fülem csak danulgat»

zengi Ön beküldött költeményében. Megvalljuk, az egész hosszú zöngényben ez a daloló fül az egyetlen, ami elüt az átlagtól.

Sámsón és Hona. Már terjedelménél fogva sem használhatók, de egyébként is pepecsele, terjedős és végtelen körülírásokba csomagolja a vérszegény mesét. Fegyelmezettébb epikus hangot próbáljon meg-ütni.

Az öregur. Bíralt helyett idézzük novellájának egy különösen jellemző mondatát: *»Hiszen ugyanis alig látszik egy negyvenesnek, amit remélhetőleg ez az elragadó teremtés sem fog akarni ezt neki kétségbe vonni«.* Nem találja furcsának?

— Forró vizet a kopasznak! Forró vizet a kopasznak!

Kadából:

— No kis kanász! most mit csinálsz? Vége az életnek!

— O bizony egyet gondolt s elkezdett kiabálni torkaszka-

a három hűtő száz farkas feje tetejére.

— Kezdetek ordítani s megjött három farkas s azok felállottak

De a három hűtő száz farkas nem érte fel a kanászt. Erre el-

mas fejtetőjére állott, hogy a kis kanász levegyék a fáról.

— Aztán odament a fa alá a három hűtő száz farkas s egy-

bele az erdő.

— Szusszódott három hűtő száz farkas, hogy zengett, züggött

ladt a házból, felordította az erdőt s egy szempillantás alatt

Hej! Uram, Teremtőm, nagyot ordított a farkas, kisza-

nagy hirtelen felmászott egy fára.

— Adott neki kenyeret s szalomát. Hanem mikor a farkas

— Kis kanász, adj kenyeret s szalomát!

A farkas mindjárt letelepedett a kemence mellé s mondta

— Nem merem, mert megesszel.

— Ka, hadd legyen benn a farkas is s beeresztette a farkast

Gondolta a kis kanász: ha már bent van a feje s a dere-

be kis kanász, a farkamat is, hadd melegejdek az is.

— Jaj, de jó meleg van! — mondotta a farkas. — Ereszd

Farkasnak a derekát is.

— A kis kanász jobban könyvitotta az állót, beeresztette a

— Ne féj, kis kanász, csak melegejdi akarok.

— Nem merem, mert megesszel.

— Kis kanász, ereszd be a derekamat is.

bedughatta a fejét. Akkor meg arra kérte a kis kanászt:

— A kis kanász könyvitotta az állót annyira, hogy a farkas

— Ne féj, kis kanász, csak egy kicsit melegejdi akarok.

megejdi.

— Nem eresztsem én, — mondotta a kis kanász — mert

— Kis kanász ereszd be a fejemet!

beszólt neki:

s egy este, mikor éppen lefeküdt, az állóra jött egy farkas s

egy kanászkövek. Ez a kanászkövek az erdő szélén lakott

az ügyesek is tul, ahol a kis kurtu farku malac tul, volt még

Egy szer volt, hol nem volt, hetedhetorzágon is tul, még

A kis kanász meg a farkas

szokat adtam az illendőségre, azért hát most is szépen abba-

hagytam a Muncurkó pofozását. Minthogy azonban a pofa-

nok miatt még jobban böngött, mint azért, mert a Nyafogó

Náci a földre csapta, azért hát szükségesnek találtam rákia-

bálni:

— Ha el nem hallgatsz mindjárt, mindjárt kaphatsz még

vagy öt pofont.

Muncurkó pedig ismer engem arról az oldalomról, hogy

ilyen komoly dolgokból nem szoktam tréfát csinálni és mert

olyan nagyon sírt, hogy a sirását nem tudta egy szempillan-

tás alatt elvágni, mint ollóval a spárgát, azért hát tanács-

sabbnak találtá, hogy mentől távolabbra menjen tőlem. El-

szaladt és ugylátszik, hogy hamar megvigasztalódott, mert

pár perc múlva már hallottam a hangos kurjongatását.

Nagyszerűen telt az idő és dél felé már javában állott a

mulatság, amikor ebédhez készülődtünk. A medveasszonyok

a kosarakból éppen kirakták a mosolygó sülteket és pompás

tésztákat, amikor a tisztás szélén megjelent egy lompos med-

ve és torkaszakadtából kiabálta:

— Meneküljön ki merre tud, mert töltött puskával tizen-

két vadász közeledik errefelé és ha itt kap minket, akkor bi-

zony lyukas lesz a bundánk a puskagolyótól.

Nem mondattuk ezt bizony magunknak kétszer, mert bi-

zony nincsen az a medve, aki szemtől szembe szeretné látni

a vadászt. Azért hát ott hagytunk peccenyét, tésztát, bort,

csemegét és rohantunk, ahogy a lábunk birta. Mondtam is a

mellettem lóhóló Talpasi Tádénak:

— De kár, hogy nincsen a medvének legalább hat lába.

Ilyenkor, veszély esetén, mennyivel gyorsabban lehetne sza-

ladni hat lábbal, mint négyvel. Igaz?

Amikor megkezdtük a futást, amelyről a példaszó azt

tartja, hogy szégyen, de hasznos, még arra sem értünk rá,

hogy a bocsainkkal törődjünk. Arra gondoltunk, hogy csak

lesz nekik is magukhoz való eszüik, hogy elszaladjanak a va-

dászok elől.

Menekülés közben utolértem Hümmöge Zsuzsánna sza-

kácsnőm és ideges voltam, amikor a Muncurkót nem láttam

vele. De aztán megvigasztalódtam. Biztosra vettem, hogy

Muncurkó, amilyen ügyes és eszes medvebocs, csak nem

hagyja magát a vadászoktól elfogni. Egy darabig csak vár-

tam odahaza, mert azt reméltem, hogy a Muncurkó majd

csak előkerül. Azt is gondoltam, hogy Muncurkó valamely

ismerős medvecsaláddal menekült együtt és ott várja be a

veszedelem elmúlását, aztán majd csak hazajön.

dal. S ahol mindenki dolgozik, én se maradjak tétlenül, meg-

sütkezzhet a napon, éljei pedig beszédbe elegvedhet a hold-

neki az édes tejecske, meg a fehér cipő. A kútva nappal kint

írja majd az ezeket és patkányokat s ezért naponta kijár

ferde alatt kerülik az erdei kocsma. A cica szorongalmasan

akkor kukorékolhat, amikor neki tetszik s a rókák fejezés

csacsi az istállóban, pomlás szénátpálák mellett. A kakas

káját. O (már mint a péklegény) megtelepszik a szobában. A

elleneségesség. A kocsmaáros csak szépen folytatja a mun-

resék közepette kijelentette, hogy esze ágában se jött az

remegve megjelent a házban. A péklegény nagy bocsánatké-

nyomában a kútva, hogy keresse föl és hívja vissza a jóos-

elmesélték neki, hogy mily ügyesen kihidították az uccára a

Reggeli keze, fölébredt a péklegény is s amikor társai

a lélekzete is elállt bele.

— Jó kedvében találtam. A csacsi akkora rugott rajta, hogy még

vedere esett, mert a békésen szundikáló füles patást éppen

A szegény ember az istállóba menekült s itt csobertől

feljárdult bele a vén atyafi.

— A magát, úgy megkarmolta a mormogó kocsmaáros, hogy

beleharapott a csapaláros lábujjába s a cica is megparatá neki

mei bóbiskolt s mindjárt talpon volt a hívő szóra. Derekasán

veszélyt látott, elkukorékolta magát. A kútva csak felszen-

A kakas a padlásnyútkból figyelte a gada lépteit és amint

Illant-e már?

Vajon benn garázdálkodók-e még az ellentél, vagy pedig el-

gyen belopódzott a kocsmaáros a házába és megnézte hogy

Csak hogy nem maradt ám annyiban a dolog. Labujjhe-

pompásan érezte magát.

— Iykedett el. Mind egykük rátalált az öt megillitő helyre és

kakas a padlason keresett szállást s a csacsi az istállóban he-

mece padkáján nyújtózott el, a cica az ajtó-küszöbre állt, a

A péklegény a kocsmaáros ágyába bujt, a kútva a ke-

radt fejüket.

— Aztán, mint akik jól végeztek dolgukat, álomra hajtották fá-

aszalhoz s addig talatoztak, amíg mocnani sem bírtak. S

lanat alatt a helyzet urává lettek. Odültek a jól megrakott

gadi ajtó-ablakon elrohant s a kitérített vándorok egy pi-

hárton megjelentek. A lakodalmas sereg uszgyi, vedd el ma-

ékten hűdség váltotta föl, a mikor az éhes vándorok a lát-

gyülmölcs, habos síttemény. Az általános jókedvet azonban

szem-szájnak kellemes. Ropogós sülték, hűtő italok, édes

mondta vidáman a leány. Jer velem szép királyfi, majd

megvendégellek. A királyfi füllében édes muzsikaszó gyanánt

csengett a leány ezüstös szava. A leány elvezette a királyfit

egy kicsi házba, amelynek kellős közepén egy vén anyóka

font-fonogatott nagy serényen. A leányka odaállt az öreg

asszony elé és szeliden így szólt hozzá:

— Anyácskám, lásd, ez a szegény ifju oly éhes, hogy

alig lát. Künn találtam rá a tengerparton és megígértem ne-

ki, hogy ellátom étellel, itallal. Azt csak nem akarhatod,

anyácskám, hogy megszegjem a szavamat. A leányka kö-

nyörgően nézett édes anyjára, aki nagy morogva a szek-

rényhez csoszogott.

— Ugy, ugy, anyácskám, — örvendezett a jó leány, —

csak szedd elő a bűvös kendőcskédet.

A vén asszony nagy kelletlenül előszedett egy vászon-

kendőcskét, amely régi módi szerint gyönyörű öltésekkel volt

kivarrva. Az anyóka ráterítette az asztalra a kendőt és e sza-

vakat mormolta:

— Terülj meg, kicsi kendőm

Sörrel, borral, minden jóval!

alig ejtette ki e szavakat az öreg anyó, mint egy varáz-

lítésre a legpompásabb étel, ital termelt a diszes tölgyasztal-

lon. A leányka megkinálta az éhes királyfit minden jóval,

aki nem is kérette magát soká, hanem nekiesett a jó falatok-

nak. Hej! még édesapja királyi palotájában sem evett ily

pompásat! Amikor jólakott, egy-egy kortyot ivott vendéglá-

tói egészségére és nagy hálálkodás közepette elindult, hogy

visszatérjen a hajójára. A szép leányka sirva követte az ifju

királyfit, s így kérlelte:

— Vigyél magaddal, ne hagyj itt egyes-egyedül.

Mert, biz ugy történt a dolog, hogy a leányka első lá-

tásra megszerette a királyfiut. A királyfi is megszerette a

leányt és sajnálkozva szólt:

— De biz én bármennyire akarnám is, nem vihettek ma-

gammal, leánykám, mert csak bajba, szerencsétlenségbe

rántanálak. Hanem azt megfogadom, hogyha ismét jómódba

jutok, eljövök érted.

A leány rápillantott szép szemével az ifjura és így szólt:

— Bizom a szavadban, királyfiu, ám, hogy többé éhín-

séget ne szenvedjél, ime, neked adom a bűvös kendőcské-

met, s amint szükségét látsz, parancsolj rá eképpen:

— Terülj meg, kicsi kendőm

Sörrel, borral, minden jóval!

— Apámuram, én biz se kelet se nyugat felé nem veszem
 a szavára:
 — A harmadik, a legkisebb fiu, imígy válaszolt a király kér-
 — Eredj fiam, szerencse és siker kísértjen utadon!
 dásom.
 keletet fölfedezni és kincseket a lábaid elé rakni, a fővágyo-
 — Uram, atyám, Nyugat felé hajókozom, új földeket, szí-
 merre veszi utját hajója segítségével?
 A második fiától is megkérdezte a tenger fejedelme, hogy
 a király. Szerencse és siker kísértjen utadon!
 — Jól teszed fiam, cselekedj belátásod szerint, — mondta
 keleten dus kincseket lelek, jól tudom.
 — Uram, atyám! Kelet felé vágyik a szívem, ott a mesés
 Mire használd majd fel a hajódat?
 — Tudni akarom fiam, hogy mi a terved a jövőre nézve?
 a csodahajók, maga elé idéztette legidősebb fiát és így szólt:
 lákai, fegyveres legénységrel s a mikor teljesen elkészültek
 nak odaajándékozott egyet-egyét. Föltszerelte pompás vitor-
 A király három pompás hajót építtetett s mindegyik fá-
 szoruba.
 nagy vízre és induljanak el »hírvirágot szedni, gyöngyös ko-
 tenger királyának a fiai és örökösai, szállíjanak nihamar a
 fiai legénysorba léptek, azt kívánta az apjuk, hogy mint a
 kazdagsága volt, hanem három deli legény fia is. Amint az
 tengeri királynak azonban nemcsak sok hajója és tömegtelen
 dalmban a nap s annyi hajója volt, mint csillag az égen. A
 hatalmas tengeri király. Sose kelet felé, sose nyugodott le biro-
 Az északi tenger mentén élt egyszer, régesrég, egy

A királyfi varázsországai

— Jót helyébe jót várt.
 — Van s mita fölíte az Isten a dolgot, vidáman mondogat-
 — Jan jól jártak, mert egymást megsegítették szomorú sorsuk-
 — Mint lájtlók, kis olvasóm, akik bajban voltak, mindnyá-
 — den, ha ugyan meg nem halt.
 — Ajánlatba és most is boldogan el hiszges társával egyetem-
 — A korsomáros szívesen beleegyezett a péklegény okos
 — dokáját a péklegény.
 — Iásban és ellátom a külső gazdaságot is, — fejezte be mon-
 — stium a kenyereket, segíték neked a sörjáráásban s a sör-

utamat, hanem dél felé indulok. Mert nekem csak egy gyö-
 nyörűségem, egy vágyam van: diadalkoszorusan hazatérni
 ölelő karomba, én jó apám. Dicsőséget, diadalt fogok szerezni
 a nevednek, bárhova vessen is a sors, azt szentül fogadom.

— Ugy legyen, — mondta a király és csudálkozva pillan-
 tott legkisebb fiára, mert bizony nem ily feletet várt tőle.
 Nagy bucsulakomát ültek ezután a királyfiak s másnap kora
 reggel tengerre szálltak.

Egy ideig egymás mellett haladt a három hajó, ám ami-
 kor kiérték a nyílt tengerre, irányt változtattak. A legidősebb
 királyfi kelet, a középső nyugat, s a legifjabb dél felé haladt.
 A legidősebb tehát keletre ment. Csakhamar elérkezett Ezüst-
 országba, ahol csupa fényes ezüst dináros hull az égből eső
 helyett. A mi királyfiunk se volt rest, kapta magát s úgy meg-
 töltötte a hajóját színezüstel, hogy alig birt előre haladni.

A középső királyfiu sokkal tovább hajókozott, mint báty-
 ja, ám minden utnak vége szakad egyszer s így a királyfi is
 elérkezett végre-valahára a nyugaton fekvő Aranyországba,
 az Eldorádóba. Ő is ugyancsak megterelte hajóját fényes
 arannyal és jóval bátyja érkezése után ő is megjelent atyja
 udvarában. Akirály örömmel fogadta kincsekkel megrakódott
 fiait s most már csak azt kívánta, hogy minél előbb keblére
 ölelhesse legkisebb fiát is.

A legkisebb fiu pedig csak haladt előre a maga útján. Déli
 iránybatartott egyre, ám se arany-, se ezüstföldre nem akadt.
 Már az élelme is kifogyott szegénynek s még mindig nem lá-
 tott földet. Végre-valahára megpillantott egy ici-pici fekete
 pontot. Ha már ezüst- és aranyföldet nem is találhat, legalább
 kenyérországot hozzon eléje a sors. Pedig, bizony még ez a
 szerény kívánsága sem teljesült. Mert, amikor egész közel
 ért a szárazföldre, hát legnagyobb fájdalomra azt tapasztal-
 ta, hogy egy pusztá, kopár szigetre vetette a sors, egy oly
 kietlen pusztaságra, amelyen bizvást éhen halhat a vándor. A
 hajó legénysége rémülten futkosott ide-oda a szigeten s a ki-
 rályfi, akit már egészen elgyöngített az éhezés, kábultan he-
 vert a földön. Három nap és három éjjel feküdt eszméletlenül
 az elgyötört királyfi a tengerparton, amikor egyszerre csak
 megjelent előtte egy bájos ifju leány. A királyfi fölébredt ká-
 bultságából s amikor a szép leány édes hangon megkérdezte
 tőle, hogy milyen hullám vetette e pusztá szigetre, így felelt:

— Ó bár sose kerültem volna ide, — nyögte szegény ki-
 rályfi. Már napok óta nem ettem, s majd meghalok éhen.

— Ha csak ez a baj, ezen ugyan könnyen segíthetünk,

mentem vele.
 Aztán kézen fogtam Muncurkót, aki azért mégis csak
 elég szerencsésen menekült meg a veszedelemtől és haza-
 Pricsók Tücsök!

— Mordizomadt! Azt a tolvaj kireálizmat annak a vö-
 rös rókának! Csak csipjem el egyszer! Akkor tudom, hogy
 még én is elhuzom a nőfát, nemcsak a Stiglic Igric, meg a

Nagyon dühös voltam, amikor Muncurkó mindözekeket el-
 monda és mérgeiben muszáj volt káromkodni:

den és kedves egészségemre kívánhaták a lakomát.
 tettek. Mondjad meg a medvéknek, hogy pompás volt min-
 megettük a finom ebédet, amelyet a medveasszonyok készí-
 amikor gyávan elpuccoltak innen, rókabarátaimmal együtt
 hogy rájuk kiállítottam, hogy jön a vadászsapat, aztán pedig,
 nem hitak meg a maláhsra. Jól megijesztetem őket azzal,
 nek, hogy tiszteltetem őket. Bosszút állottam rájuk, amiót
 — Muncurkó, mondjad meg apádnak és a többi medvék-
 nevetett és így szólt:

Előbb azonban odaírt hozzáim Ravaszfi Fülöp, a szemembe
 Mikor aztán belefáradtak a táncba, fölkerkedtek indulásra.
 kák olyan táncra kerelkedtek, hogy csak úgy porzott minden.
 megszikkajának nekik. Azok huzták is a talp alá valót és a ró-
 dús is ott gubbasztott, ráparancsoltak a zeneszékre, hogy
 fákön és az egyik fa alatt a möhában Pricsók Tücsök hege-
 Stiglic Igric karnagy vezetésével meg akkor is ott csücsült a
 dárdó után pompás jökedvük volt. És mert a madárbanda
 tam. Még a sok bort is megitták, ami a palackokban volt. A
 tak. Még azt a malhatortát is bepózták, amit én meghagy-
 moza. Nekem végig kellett járniem lakmároz-
 sora fölaltak mindent, ami itt drága étel és ital volt felhal-
 és engem kötelekkel odakötöztek a fához. Aztán nekültek és
 a rikkantásra előírt az erdő sűrűjéből egy csomó más róka
 képen Ravaszfi Fülöp rejtőzött. Hangosat rikkantott és erre
 mevébuntam. És akkor láttam, hogy a bunda alatt taladom-
 Nagyot kacagott és aztán egyszerre csak ledobta magát a
 pos medve, amelyik azt kiabálta, hogy jönnek a vadászok.

Azonban egyik óra mulott a másik után és Muncurkó
 csak nem került elő. Amikor már nagyon ideges voltam a
 várakozástól, sorra jártam az ismerősöket és mindenütt ér-
 deklődtem, hogy nincsen-e ottan Muncurkó. Ámde mindenütt
 azt a választ kaptam, hogy nem tudnak róla semmit.

— Ne essen kétségbe sógor, — mondta nekem vigasztalá-
 sul Tallérosi Lebédiás, amikor nála is kerestem a bocsomat,
 — csalánba nem üt a ménkü, majd csak előkerül a Muncurkó.

Azonban én már nem nagyon biztam abban, hogy valaha
 még élve megláthassam az én drága magzatomat.

Végre eszembe jutott, hogy el kellene nézni arra a tisz-
 társra, ahol a majálist tartottuk. Összeszedtem néhány bátor
 medvét és azokkal együtt mentem ei a majális helyére. Óva-
 tosan megkerültük azt és először azt lestük, nem találunk-e
 ott még néhány vadászt. Azonban semerre nem volt vadász
 látható. Erre aztán közelebb merészkedtünk. Attól tartottam,
 hogy majd ott találom a Muncurkót holtan és bunda nélkül,
 amelyet a vadászok bizoyára lehuztak róla. Mert bizony ke-
 gyetlenek a vadászok, nem elégszenek meg azzal, hogy a
 szegény medvét agyonlövik, hanem még lenyuzzák róla a
 bundáját is, hogy aztán a tulvilágon fázzon.

Mikor aztán ott voltunk a tisztáson, egyszerre csak hal-
 lom ám az ismert és nekem kedves hangot:

— Papa, papa, gyere ide!

A Muncurkó hangja volt. A szívem hangosabban dobo-
 gott örömeiben. A medvékkel a hang felé szaladtunk és ott ta-
 láltuk Muncurkót, amint egy fához volt kötözve. A zsebem-
 ből hirtelen előszedtem a bicskám, egy-kettőre elvágtam a
 köteleiket és csak azután kérdeztem meg tőle:

— Hát téged kicsoda kötöztet a fához? Talán valamelyik
 vadász?

— Dehogyan is a vadászok kötözték engem ide, — mon-
 dotta Muncurkó és nagyot nyújtózott, — bizony engem Ra-
 vaszfi Fülöp, a róka, kötöztet a fához. A dolog úgy történt,
 papa, hogy amikor délben felhangzott a kiáltás, hogy jönnek
 a vadászok és mindenki menekült, én meg akartam menteni a
 finom málnatortát, amelyet Zsuzsánna néni sütött. Ugy gon-
 doltam, hogy fölnyalabolom a tortát és aztán vele együtt
 szaladok. Mikor azonban a tortát a földre terített abroszokon
 nagynehezen megtaláltam, úgy gondoltam, hogy előbb fala-
 tozok belőle egyet-kettőt. Azonban az első falat után megfe-
 ledkeztem az egész világról, mert bizony a torta olyan pom-
 pás volt. Ettem, ettem a finom tortát és nem gondoltam sem-
 mi másra. Egyszerre aztán csak ott termett előttem az a lom-

Hires filmszínészek mellékfoglalkozása

John Gilbert — telekspekuláns, **Lon Chaney** — bádógos, **Mary Pickford** — bankár

Hogy a színészek és filmszínészek ma már nem álmodozó és ábrázoló lények, azt mindenki tudja. A modern színész komoly és rendes üzletember. Amikor a gázsik meghatározásáról van szó, akkor olyan alaposan, annyi kereskedői ügyességgel és tudással képviselik álláspontjukat, hogy a színigazgatóknak igen nehéz helyzetük van velük szemben. Míg azonban az európai filmszínészek meglepészenek azzal, hogy művészi munkájuktól és tehetségükből éljenek meg, addig legújabbban néhány amerikai filmsztár arra szánta magát, hogy szabad idejében mellékfoglalkozást keres, amely sokszor igen szép mellékjövödelmeket hoz.

Igy például **John Gilbert** Hollywoodban nagy-szabású telekspekulációkba fogott. Nemesak saját gyönyörű házának értéke növekedik napról-napra, hanem eszöndes társ a nagy művész néhány ingatlanforgalmi részvénytársaságánál és ezzel rövid idő alatt igen szép vagyonot szerzett.

Karl Dane, a Metro Goldwyn kitűnő kómikusa, *tyuktartot rendezett be*. Miután pedig a szárnyasokélek igen nagy népszerűségnek örvendenek Amerikában, Karl Dane havonta igen szép összeget könyvelhet el magának, mint mellékkeresetet. A pompás üzleti gondolkodású művész azonban ezzel nem elégedett meg. Miután ő maga is aviatikus és nagyszerűen érti a repülőgépek szerkezetét, *tökéjének nagyrészt egy repülőgépnyárra fektette be*.

Ramon Novarro, a romantikus filmhős, magánéletében igen praktikus üzletember, aki *számos mexikói üzleti vállalatban társ* és állítólag igen nagy jövedelmekre tett innen szert.

Bessie Love, aki a vásznon oly finom és mimózaszerű, a valóságban nagyon öleletes és ügyes üzletasszony. Kaliforniában *nagy telgazdasága van*, amely majdnem annyit hoz neki, mint a filmszínészet.

Egészen prózai mellékfoglalkozást keresett magának **Lon Chaney**, a nagyszerű karakterszínész, aki fiával együtt *hatalmas bádógosműhelyt rendezett be* és szintén nagyon meg van elégedve mellékfoglalkozásának jövedelmével.

Leghumorosabb **George K. Arthurnak**, a vidám kómikusnak a mellékfoglalkozása. Ő is *telekspekuláns*, de azonkívül *gyarmatáru nagykereskedése van*, azonkívül finanszíroz Hollywoodban egy szépségápoló szalont.

Renée Adoré a mellékfoglalkozásához hazulról hozta az ötletet, amennyiben *francia vendéglőt rendezett be Hollywoodban* és mint ennek a tulajdonosnője, igen nagy népszerűségnek örvend. Végül **Mary Pickford**, aki igen szép helyet vívott ki magának a filmművészet terén, ugyancsak tekintélyes helyet foglal el az amerikai pénzügyi életben is, amennyiben *számos kaliforniai bank főrészvényese*.

FILM-HIREK

Marianne Winkelstern. A németek általában gondoskodnak új csillagokról és gondosan nevelik a »Nachwuchstot«, hogy a közönség gyakran lásson új arcokat, új tehetségeket. Ilyen új arc a kis Marianne Winkelstern, akit Rudolf Walterfein, a híres rendező fedezett fel. A bájos szőke szépség mindjárt a nagy Harry Liedtke mellett kapott szerepet és így elég gyorsan futott be... A Farsang hercegében játszanak együttesen, ahol még Hans Junkermann, Kurt Westermann, Hermann Picha, a régi nagy ágyúk vonulnak fel a sikerért.

La Jana Párisban. La Jana nevét a Két rózsaszál című filmmel alapította meg. Azóta szívesen szerepeltetk a német gyárak és elég gyakran kap jobbnál jobb szerepeket. Legújabbban Harry Liedtkevel együtt játszik »Lányok, ha tudjátok!...« című filmben. A film legnagyobb részt Párisban játszódik le, ahova családja álmok sodorják el La Janát a kis falusi leányt, hogy aztán kiábrándultan, csalódottan térjen vissza ismét szüleihez. A filmet Max Reihmann rendezte.

Ken Maynard legújabb filmje. A népszerű First National cowboy színész legújabb filmje a »Halálbarlang« címen fog megjelenni. Harc indiánusok és fehérbőrűek között, vad lovaglások, gyilkosságok, ez Ken Maynard világa, ilyen szerepben van ő otthon és akik az ilyen zsánerű filmeket kedvelik, azokat Ken Maynard nemcsak kielégíti, hanem valósággal elbűvöli a »Halálbarlangban« Tarzan az idomított fehér ló, mint mindig okos és többször menti meg gazdája életét. A »alálbarlang« a Mosinger-filmnél jelenik meg.

Jack London regénye filmen. Jack London könyveivel irigylésreméltó példányszámban fogynak. A nagy érdeklődést azonban eddig nem igen igazolták a nép-

szerű író regényeiből készült filmek és amelyek rendszerint a szürkeség jegyében futottak és peregték le a mozik vásznán. Mindemellett szívesen merítenek filmtémát Jack London regényeiből és legutóbb is film készült az *Óriások völgye* címen, amelynek tárgya az író egyik regénye. A film egy végtelen özer-

dőben játszódik le és két konkurrens fatermelő harcáról szól. Izgalmas történet, amelyben Milton Silsnek, a film főszereplőjének bő alkalma nyílik ügyességét bizonyítani. Mellette még Doris Ceynon a First National ismert sztárja kapott hálás szerepet, amelyvel feltétlen sikere lesz nálunk is, mint Amerikában.

Ki Chaplin legjobb barátja?

Madarat tolláról, embert barátjáról: ezt a közmondást próbálta igazolni **Egon Ervin Kisch**, a világhírű német újságíró, amikor Hollywoodba járva fölkereste Chaplint.

Chaplinhoz nehéz bejutni újságírónak, irtózik minden interjútól és zaklatástól. Egon Ervin Kischnek is csak egy sikerült »audienciát« kapni tőle, hogy előbb beküldött hozzá egy névjegyet.

A névjegy **Upton Sinclairé** volt, a Jimmy Higgins szerzőjé.

Upton Sinclair a legjobb protektor Chaplinhoz. Az ő kedvéért még újságírókat is szívesen fogad. A legjobb barátja Chaplinnak, az egyetlen, akivel órákat tud eltölteni. Minden héten találkoznak: vagy Upton Sinclair autózik Hollywoodba, vagy Chaplin keresi föl a híres regényíró. A barátságuk régi keletű, még abban az időben szövődött, amikor Chaplin karrierje elején tartott. Upton Sinclair volt az, aki az »ismeretlen« Chaplin tehetségére rendületlenül bízott. S azóta elválaszthatatlan jóbarátok: Chaplin olvassa Upton Sinclair regényeit és Upton Sinclair megnéz minden Chaplin-filmet: kölcsönösen nagyrabecsülik egymást.

Egon Ervin Kisch is rajong Chaplinért. A világ legnagyobb filmszínészeinek tartja. Chaplin elmesélte neki, hogy legújabb filmjét most fejezte be, sokat dolgozott rajta, többet, mint az »aranylázón«. Pár hónapot pihen, aztán átruccan Európába, kíváncsi, hogy dolgoznak, élnek itt a művésze. A beszélőfilmről nincs a legjobb véleménye; azt tartja, hogy a »néma« film nem tudja kiszorítani. Upton Sinclair jóbarátja, nagyon szereti és Jack London regényeit is szívesen olvassa. De ennek a szimpátiának és barátságának nincsenek kiindokolt politikai következményei. Ő művész és po-

litikával nem ér rá törődni, bár szeretne sok mindennel tisztába jönni. Azért utazik Európába is, hogy tanuljon.

— Mert az embernek tanulni kell — mondotta Chaplin —, csak úgy lehet valaki művész, jó művész.

Londonban egy hatalmas filmmuzeumot terveznek. Ez lesz az első filmmuzeuma a világnak. Amerikában ugyan vannak kisebb filmgyűjtemények, de ezek részben hiányosak, részben nincsenek kellő gondval vezetve. A londoni egészen modern lesz és nagyszabású. Irtatlan filmszakértő dolgozik benne, akik kiválogatják azokat a filmeket, amiket érdemes az utókornak átadni. Mert minden giccs, kasszadarab elraktározásához sok pénzre és sok helyre volna szükség. A muzeumban külön terem lesz Chaplinnak, Lubitschnak, Griffithsnek és más világhírű rendezőknek. A filmeket osztályozni fogják: külön terem lesz a tudományos, az egészségügyi, a morális, a felvilágosító kulturfilm számára. Ezekre fektetik a fősúlyt, ezekből a filmekből több százat akarnak elhelyezni a muzeumba.

A tónifilm számára nem gondoskodtak külön teremről, erre a célra egy külön muzeumot terveznek. Csak MacDonald, Lloyd George, Bernard Shaw, H. G. Wells hangját megőrkítő rövid filmek kerülnek egyelőre a muzeumba. Arról is szó van, hogy ezt a muzeumot felhasználják pedagógiai célokra; építenek egy nagy termet, ahol a közönségnek, de főleg a diákoknak benutatták a régebbi filmeket. Az angol kormány évente százezer sterlinget ad a muzeumnak, ebből fogják összevásárolni a muzeum »anyagát«. Régi, művészi értékű filmek beszerzésére külön kap pénzt a filmmuzeum.

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

Vasárnap, szeptember 15.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vízállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Rádió zenekar hangversenye. 12.30: Börzehírek. 13.15: Újsághírek. 17.30: Szerb cigányzene. 20.30: Dr. Petrovicsné zongorahangversenye. 21.30: Pontos idő, újsághírek. 21.40: Színelőadás a Stúdióban: »Kri Janja ili Tvrdica«. (Jovan Popović). 22.45: Rádió jazzband.

ZAGREB 11.20: Déli hangverseny. 12: Harangszó. 12.05: A hangverseny folytatása. 17: Rádió-trió, a »Manin« cukrászdából. 20: Opera közvetítése a zagrebi Nemzeti Színházból.

WIEN 10: A Wiener Symphonieorchester hangversenye. 16: Délutáni hangverseny. Közreműködik Ferd Matzinger és Karl Calanč. 18.30: Humoros történetek. 19: Dr. Oskar Adler (hegedű) és Franc Schmidt (zongora). W. A. Mozart legedű-szonátáját adják elő. 20.15: Arthur Sullivan: »A mikádó« című operettjének előadása.

BERLIN 6.30: Katonazene. 11.30: Zenekari hangverseny. 13.15: Déli hangverseny. 14.15: Gramofónhangverseny. Caruso- és Gigli-felvételekkel. 15: Zongorahangverseny. 15.30: Mesék. 16.30: Szórakoztató zene. 19: Operafriák. 20: Suiték.

BRESLAU 9: Reggeli hangverseny. 15.30: Délutáni hangverseny. 16.30: Szórakoztató és tánczene. 20.15: Szórakoztató zene.

BRNO 7: Reggeli hangversenykövetítés Karlsbadból. 9: Egyházi zene. 11: Sétahangverseny. 12: Katonazene. 16.30: Szórakoztató zene. 18: Wily Gritz-bach operatársulat és Bruno Oswald operatársulat hangversenye német nyelven. 19.05: A házzenekar hangversenye. 20.20: Zongora-szonáták. 21: Szimfónikus hangverseny. 22.20: Szórakoztató zene közvetítése Trencséntelepről.

KATOWICE 12.10: Déli hangverseny. 17: Népszerű hangverseny. 20.05: Humoreszkek. 20.30: Esti hangverseny. 22.45: Tánczene.

KÖNIGSBERG 11.10: Délutáni hangverseny. 15.45: Válogatott gramofónlemez. 16.45: Szórakoztató zene. 18.15: Henri Casper: »A néni alszik« című operettjének közvetítése. 20.15: Zenekari hangverseny.

LEIPZIG 8.30: Orgonahangverseny. 11.30: Zenekari hangverseny. 12.30: Gramofónzene. 14.30: Kül-földi németek népdaljai. 15.30: »El kell-e Mr. Brownn itélni?, rádiótréfa. 17.30: Zenekari hangverseny. 19.30: Giuseppe Verdi: »A végzet hatalma« című operájának közvetítése. 22.30: Tánczene.

MILANO 9: Egyházi zene. 12.30: Déli hangverseny. 16: Rádió-kvintett, utána Giordano »Siberia« című operájának közvetítése.

PRAHA 7: Hangverseny közvetítése Karlsbadból. 9: Egyházi zene. 11: Szórakoztató zene. 12: A lövés-cybet ezenekarának hangversenye. 16.30: Délutáni hangverseny közvetítése. 18.05: Humor a dalban. 19: Tánczene. 20: Szórakoztató hangverseny.

STUTTGART 8: Reggeli hangverseny. 11: Egyházi zene. 12: Tárzene. 16: Klara Ebers operatársulat

hangversenye. 18: Szerelmi dalok a Mississippitől a Hoang-Hoig. 19.30: Zenekari hangverseny. 20.30: Kamarazene. 21.45: Népszerű est. 23.15: Tánczene.

BUDAPEST 9: Újsághírek, kozmetika. 10: Egyházi zene. 11.30: Evangélikus istentisztelet. 12.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána: A m. kir. Operaház tagjaiból alakul zenekar hangversenye. 16: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 17.15: A m. kir. I. honvédegyezmény zenekarának hangversenye. 18.30: Rádics Béla és cigányzenekarának hangversenye. 19.15: Róbert Emmy hangversenye. 19.45: Sport- és löversenyeredmények. 20: Tarka est. Dalok, tréfák, egyfelvonások. Utána: kb. 22: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, a nemzetközti sakkverseny eredményei. Majd: Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

Hétfő, szeptember 16.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vízállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.30: Börzehírek. 12.45: Rádiókvartett. 13.30: Újsághírek. 17: Divatértésk. 17.30: Zenés örségyváltás közvetítése a királyi palota udvaráról. 20: Rádiókvartett hangversenye. 21.30: Újsághírek. 21.40: »Udovac« (monológ). 22.55: Balalajka koncert.

ZAGREB 11.30: Gramofónhangverseny. 12: Déli harangszó. 12.05: Gramofónhangverseny. 17.30: Szórakoztató zene. 20.30: Hangversenykövetítés Berlinből.

WIEN 11: Délutáni zene. 16: Délutáni hangverseny. 17.40: Ifjúsági előadás: »A törökök 400 év előtt Bécs előtt«. 18.30: Bécs a török megszállás alatt. Előadás. 20.05: Hedvig Francillo-Kaufmann ária és dal-estje. 20.30: A budapesti filharmonikus társaság hangversenyének közvetítése Budapestről. Vezényel: Doánányi Ernő dr.

BERLIN 14: Gramofónhangverseny. 17: Komor Géza zenekarának hangversenye. 19.30: Vonóségyes. 20.30: Nemzetközi hangverseny közvetítése Budapestről. A szimfónikus zenekar hangversenye, utána Magyar Imre cigányzenekara magyar nótákat játszik.

BRESLAU 17.30: Zenés gyermekóra. 19.05: Amerikai zene (gramofón). 20.30: Walter Niemann óra, hangverseny.

BRNO 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 17: Szilvázi dalok. 20.30: Nemzetközi hangversenykövetítés Budapestről.

KATOWICE 16.20: Gramofónzene. 18.00: Könnyű zene. 20: Hangversenykövetítés Warszawából, Posenből. 22.45: Tánczene.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofónzene. 13.15: Déli hangverseny. 16.30: Szórakoztató zene. 18.45: Viola hangverseny. 20: Rádió-trió. 20.45: »A Doupler-féle gyilkossági ügy« hangjáték. 22.30: Szórakoztató zene.

LEIPZIG 12: Gramofónhangverseny Wagner Richard műveiből. Utána: Tánczene. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Amerikai dalok. 20.50: Két egzotikus játéknak a közvetítése

MILANO 11.15: Gramofónzene. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Gyermekkarének. 17: Délutáni hangverseny 20.30: Egy operett közvetítése.
PRAHA 11.30: Gramofónzene. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.25: Vidám-est. 20.30: Nemzetközi hangverseny közvetítése Budapestről. 22.20: Gramofónzene.
STUTTART 10.30: Gramofónzene. 13: Gramofónhangverseny. 16.15: A házi zenekar hangversenye. 20: Georg Büchner »Woyzeck« című drámájának közvetítése. 21.30: Kamarazene. 22.45: Szórakoztató és tánczene.
BUDAPEST 9.15: Gramofónhangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízelvezőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Operettrészletek. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.20: Asszonyok tanácsadója. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.45: A Mandits szalonzenekar hangversenye. 19.15: Német nyelvoktatás. 20.30: A Budapesti Filharmóniai Társaság hangversenye a budapesti Studióból. Utána: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye. 23: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és a nemzetközi sakkverseny eredményei. Majd: A cigányzenekar hangversenyének folytatása.

Kedd, szeptember 17.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.30: Börzehírek. 12.45: Gramofón. 13.15: Ujsághírek. 17.30: Irodalmi felolvasás. 18: Kávéházi zene. 20.30: Kamarazene est. 22: Ujsághírek. 22.15: Cigányzene.
ZAGREB 11.30: Gramofónhangverseny. 12: Déli harangszó. 12.05: Gramofónhangverseny. 17.30: Délutáni hangverseny. 20.30: Hangversenyközvetítés Ljubljánból.
WIEN 11: Délelőtti hangverseny. 16: Délutáni hangverseny. 20.05: A sport a zenében és a dalban. Népies-est.
BERLIN 14: Gramofónhangverseny. 16.30: Zongorahangverseny. 17.00: Szórakoztató zene. 19: Egy három ellen, gramofónhangverseny. 21: Irodalmi viccek és történetek.
BRESLAU 16.30: Operettzene. 19.05: Tánczene. 20.30: Szimfonikus hangverseny.
BRNO 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni zene. 19.05: Cseh zene. 21: Régi brnoi fuvószenekar. 22.20: Kávéházi zene.
KATOWICE 16.20: Gramofónzene. 18: Könnyű zene. 20: Hangversenyközvetítés Warszawából, Posnanból. 22.45: Tánczene.
KÖNIGSBERG 11.30: Gramofónzene. 13.15: Déli hangverseny. 15.30: Zenésjátékóra. 16.30: Szórakoztató zene. 20: Zenekari hangverseny. 22.30: Szórakoztató zene.
LEIPZIG 12: Gramofónzene. 15.15: Gramofónzene. 16.30: Vidám történetek. 17: Kamarazene. 20: Zenekari hangverseny.
MILANO 11.45: Gramofónzene. 16.30: Gyermekkarének. 17: Rádió-kvartett. 20.30: Könnyű zene. 22.10: Zenekari hangverseny.
PRAHA 11.30: Gramofón. 12: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.05: Fuvószenekari hangverseny. 20: Spanyol-est. 22.20: Kávéházi tánczene.
STUTTART 10.30: Gramofón. 16.15: Délutáni hangverseny. 20: Orsz. dalok és áriák. 21.35: »Téged illet«, hangjáték. 22.45: Dalok a tengerrel.
BUDAPEST 9.15: A m. kir. 1. honvédegyalozezred zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A budapesti rendőrszenekar hangversenye. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A hangverseny folytatása. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny további folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 15.30: A »Tündérvásár« mesedélutánja. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.10: Margittay Margit nótákat énekel. 18.30: Mit üzen a rádió? 19.20: Operettelőadás a Studióból: »Szibill«. Utána körülbelül 22.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és a nemzetközi sakkverseny eredményei. Majd: Gramofónhangverseny.

Szerda, szeptember 18.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.30: Börzehírek. 12.45: Rádió-kvartett. 13.30: Ujsághírek. 17: Meseóra. 17.30: Katonazene, vagy gramofón. 20.20: L. J. Köfmann hegedűestje. 21.30: Ujsághírek. 21.40: Színelőadás: »Ujka banja« (Csehov). 22.40: Rádió-kvartett.
ZAGREB 11.30: Gramofónhangverseny. 12: Déli harangszó. 12.05: Gramofónhangverseny. 17.30: Délutáni hangverseny.
WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. (Spanyol zene). 20.05: A világirodalom humoristái. Utána könnyű zene.
BERLIN 14: Milyen zenekar mellett táncol ön a legszívesebben? gramofónhangverseny. 17: Szórakoztató hangverseny. 19: Egyházi zene, orgonahangverseny. 19.30: Abels-dalok, utána tánczene.
BRESLAU 16.30: Vidám wieni dalok. 19.05: Wagner opera-est. 20.30: R. Auerheimer: »Egy divatos per« című vígjáték közvetítése.
BRNO 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 17.45: Német dalok, áriák. 19.05: Katonazene. 20: A cseh filharmónikusok hangversenyének közvetítése Prábából.
KATOWICE 16.20: Gramofónzene. 18: Könnyű zene. 20: Hangversenyközvetítés Warszawából, Posnanból. 22.45: Tánczene.
KÖNIGSBERG 11.30: Gramofónzene. 13.15: Déli hangverseny. 16: Szórakoztató hangverseny. 20: Szórakoztató zene. 20.45: Spanyol-est. 22.30: Tánczene.
LEIPZIG 12: Angol slágerdarabok, gramofónzene. 13: Gramofónhangverseny. Beethoven, Schubert kamarazene. 14.30: Gyermekmesék. 16.30: Szórakoztató

hangverseny. 20: Spanyol-est. 21: Népszerű zenekari hangverseny. Utána tánczene.
MILANO 11.15: Gramofónzene. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Gyermekkarének. 17: Rádió-kvintett.
PRAHA 11.30: Gramofón. 19.05: Katonazene. 20: A cseh filharmónikusok hangversenye.
STUTTART 10.30: Gramofón. 12: Gramofón. 13: Gramofón. 16.15: Délutáni hangverseny. 20: Kamarazene. 20.45: Spanyol-est.
BUDAPEST 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízelvezőszolgálat. Vizállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.15: Operettrészletek. 18.20: Rádió-amatőrpost. 19.20: Olasz nyelvoktatás. 19.50: Ügetőversenyeredmények. 20: Spanyol-est. Utána: kb. 21.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Bachmann jazzband. 23: Ifj. Radics Béla és cigányzenekarának hangversenye.

A rádió lelke
— a rádiócső!
Leheljen új lelket készülékébe és lássa el
TUNGSRAM-BARIUM-
rekord csövekkel

Csütörtök, szeptember 19.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.30: Börzehírek. 12.45: Gramofón. 13.15: Ujsághírek. 17.30: Katonazene, vagy gramofón. 20: Dalest. 21.10: Ujsághírek. 21.25: Kávéházi zene.
ZAGREB 11.30: Gramofónhangverseny. 12: Déli harangszó. 12.05: Gramofónhangverseny. 17.30: Délutáni hangverseny. 19.30: Szimfonikus hangversenyközvetítés Prábából. 21.40: Könnyű esti zene.
WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 20.05: Delibes: »Lakme« című operájának előadása.
BERLIN 14: Az olasz és német zenedárma, gramofónhangverseny. 17: Szórakoztató zene. 18.45: Szavaltatok. 20: »Song« amerikai hangjáték, utána tánczene.
BRNO 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 17: Délutáni hangverseny. 19.05: A házi zenekar hangversenye. 20: Paródiák és dalok. 21: Tánczene.
KATOWICE 16.20: Gramofónzene. 18: Könnyű zene. 20: Hangversenyközvetítés Warszawából, Posnanból. 22.45: Tánczene.
KÖNIGSBERG 11.30: Gramofónzene. 15.30: Délutáni hangverseny. 18.15: Wagner Richard-hangverseny. 20: Bischoff: »Song« című hangjátékának közvetítése.
LEIPZIG 12: Gramofónhangverseny. 14.30: Gyermekkarének. 16.30: Zenés délután. 20: Szimfonikus hangverseny.
MILANO 11.15: Gramofónzene. 16.30: Gyermekkarének. 17: Délutáni hangverseny. 20.30: Verdi: »Rigoletto« című operájának közvetítése.
PRAHA 11.30: Gramofón. 12: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny, katonazene. 20: Paródiák és dalok. 21: J. Veetomor hegedűhangversenye. 22: Gramofónzene.
STUTTART 10.30: Gramofón. 13: Gramofónhangverseny. 16.15: Délutáni hangverseny. 20: Gluck:

Tudja már hogy mindenki aki a **RADIOWELT**-re csiptet, vagy e' öfzetését megújítja,
in yen kap egy »D4 audionámpát«, vagy egy XD4 végerősítőámpát. Az e' őfzetés díja egész évre 250 dinár és 10 dinár a lámpa porciója.
Ismeri már Európa legjobb havi folyóiratát? Ha nem, kérjen még ma próbapéldányt a **Funkmagazin**-ból
WENER RADIOVERLAG, Wien 7., Po. talozziggasse 6

»Orpheus« és »Furydike« című operájának közvetítése. 22.30: Tánczene.
BUDAPEST 9.15: Gramofónhangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízelvezőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A m. kir. 1. honvédegyalozezred zenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Rádió Szabad. Egyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, vízállásjelentés. 17.50: A m. kir. Operaház tagjából alakult zenekar hangversenye. 19: Gyorsirás tanfolyam. 19.40: Angol nyelvoktatás. 20.15: Színelőadás a Studióból. »Narcisse«. Utána kb. 22.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye.

Péntek, szeptember 20.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.30: Börzehírek. 12.45: Gramofón. 13.15: Ujsághírek. 17.30: Háztartási előadás. 18: Kávéházi zene. 20.30: Kamarazene. 21.30: Ujsághírek. 21.45: Jagoszlávai énekek s dalok.

ZAGREB 11.30: Gramofónhangverseny. 12: Déli harangszó. 12.05: Gramofónhangverseny. 20.30: Könnyű szórakoztató zene. 22: Könnyű esti zene.
WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 18: Kamarazene. Közreműködnek: Julius Deutsch és Grete Hinterhofer, Jetta Braun Fernwald énekesnő áriákat énekel. 19.15: »Szerelom és a trombitavásár« (gramofónzene). 20.05: Esti hangverseny. Rafael Celli nápolyi és olasz népdalokat énekel. Kamarazene, előadja a Rosé-Quartett. 22: Zenekari hangverseny.
BERLIN 14: Gramofónhangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 17.30: Szórakoztató zene. 19.30: Ki tud komolyan maradni, dalok. 21: Részlet Rossini: »Tell Vilmos« című operájából.
BRESLAU 19.05: Gramofónhangverseny. 21.50: Hárfahangverseny.
BRNO 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Kamarazene. 22.55: Katonazene.
KATOWICE 16.20: Gramofónzene. 18: Könnyű zene. 20: Hangversenyközvetítés Warszawából, Posnanból. 22.45: Tánczene.
KÖNIGSBERG 11.30: Gramofónzene. 13.15: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Gordonka és hegedűhangverseny. 21.15: Gina Goetz dalestje. 23.30: Szórakoztató zene.
LEIPZIG 12: Gramofónhangverseny. 13: Gramofónhangverseny, régi tangók. 15.15: Gramofónhangverseny. 16.30: Szórakoztató hangverseny. 20: Ludwig Manfred-Lommel-est.
MILANO 11.15: Gramofónzene. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Gyermekkarének. 17: Délutáni hangverseny. 20.30: Szimfonikus hangverseny.
PRAHA 11.30: Gramofón. 12: Ujsághírek, déli hangverseny. 16.30: Kamarazene. 19.05: H. Lepsova-Novotna hangversenyének hangversenye 20: Szent Vencel előestje, hangverseny. 22.25: Katonazene.
STUTTART 10.30: Gramofón. 11: Orgonahangverseny. 12: Gramofón. 13: Gramofón. 16.15: A házi zenekar hangversenye. 18: Rádió-reklámhangverseny. 20: Filharmónikus hangverseny. 21: »A hűtlen Eck chart«, rádiótréfa. 22.30: Bach Péter-dalok.
BUDAPEST 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízelvezőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A Mandits-zenekar hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.50: Kalmár Tibor és zenekarának hangversenye. 19.40: Ügetőversenyeredmények. 19.50: Francia nyelvoktatás. Utána kb. 21.50: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: A Fejes-szalonzenekar, tovább Horváth Gyula és cigányzenekarának hangversenye.

Szombat, szeptember 21.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.30: Börzehírek. 12.45: Rádió-kvartett. 13.30: Ujsághírek. 17: Meseóra. 17.30: Rádiózenekar hangversenye. 20: Európa és kulturánk (Janković Velmar előadása). 20.45: Operett est. 21.55: Felolvasás. 22.25: Ujsághírek. 22.35: Rádió-kvartett.
ZAGREB 11.30: Gramofónhangverseny. 12: Déli harangszó. 12.05: Gramofónhangverseny. 17.30: Szórakoztató hangverseny. 22.30: Kamarazene.
WIEN 11: Délelőtti zene. 15: Otto Woillmann »Kallif Sterch« gyermekhangjátékának előadása. 16.15: Délutáni hangverseny. 19.20: Hans v. Hammerstein-est. 20.15: Oscar Jascha: »Revanche« című operettjének előadása.
BERLIN 14: Gramofónzene. 16.30: Zenekari hangverseny. 19: Vidám gramofónzene. 20: Zeneóra.
BRESLAU 16.30: Szórakoztató zene. 18.50: Alpest hangok (gramofónzene). 20.15: Jean Gilbert: »Uschi« című operettjének közvetítése. 22.35: Tánczene.
BRNO 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 17: Zongorahangverseny. 17.45: Németnyelvű dalok, operááriák. 22.35: Szórakoztató zene.
KATOWICE 16.20: Gramofónzene. 18: Könnyű zene. 20: Hangversenyközvetítés Warszawából, Posnanból. 22.45: Tánczene.
KÖNIGSBERG 10.15: Könnyű kamarazene. 16: Zenekari hangverseny. 19: Karének (gramofón). 20: Bach-hangverseny. 22.30: Tánczene.
LEIPZIG 12: Gramofónhangverseny. 13: Gramofónhangverseny. 14: Ifjúsági barkácsoló óra. 16.30: Zenés gyermekóra. 19: Háromezer énekes hangversenye a drezdai városházán. 20.10: Ünnepi hangverseny. 21: Ludwig Thoma-est.
MILANO 11.15: Gramofónzene. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Gyermekkarének. 20.30: Zenekari hangverseny. 23: Szórakoztató zene.
PRAHA 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Jazz-band. 19.30: Rud. Piskacek: »Az Ilju Serafin gyöngye« című operettjének közvetítése a Studióból. 22.25: Jazz-band.
STUTTART 10.30: Gramofón. 12: Déli hangverseny (gramofón). 13: Gramofón. 14: Ifjúsági óra. 15: Szórakoztató hangverseny. 16.15: Mária Noll-Bess (szoprán) hangversenye. 21: Fuvószenekari hangverseny. 22: Ojfenbach »Az elizondói leány« című operettjének közvetítése. 23.30: Tánczene. 24: Kávéházi tánczene közvetítése.
BUDAPEST 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízelvezőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Smirnoffi Sergy »Volga« orosz balalaika-zenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.00: Hírek; élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.10: A Kisfaludy Társaság irodalmi délutánja. 18: A m. kir. 1. honvédegyalozezred zenekarának hangversenye. 19.20: Lővergyalozezred zenekarának hangversenye. 19.30: Lővergyalozezred-eredmények. 19.30: A Buda Országúti Szent Ferencrud Plébánia Egyházközségének a kínai missziókba induló nyolc Ferences-szerzetes tiszteletére rendezendő búcsuestélye. 22.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye.

napfürdők, hideg vízzel naponta való lemosás vagy jetussolás, kádfürdők, önmasszázs, stb.

Köhler Charlotte

Opitz Róbert

*

A gyakorlatok.

A szabadgyakorlatok nagy számából mintegy husz kerül itt bemutatásra. Az egyes gyakorlatok tíz-huszszor ismételtetők s ez alkalommal különös figyelem fordítandó az izmok váltakozó megfeszítésére és elernyesztésére. A gyakorlatok folytatásának száma, erőssége és gyorsasága kor és testalkat szerint változik.

Első gyakorlat férfiak számára.

Lassu karkörzés hátrafelé.

Az alapállásból kiindulva, a karokat lassan előre emeljük s ugyanakkor lábujjhegyre emelkedünk.

Majd kiterjesztett karokkal hátrafelé körözzünk és visszahúzzuk az alapállásba.

Ennek a gyakorlatnak a célja az egész test kiújítása, a mellkas fejlesztése és a vállöv mozgékonyabb tétele.

Első gyakorlat nők számára.

Az alapállásból kiindulva a karokat mély belélegzéssel lassan előre emeljük s ugyanakkor lábujjhegyre emelkedünk. Kilélegzésnél a karokat leeresztjük s visszahúzzuk az alapállásba.

Az alapállásból kiindulva a karokat mély belélegzéssel lassan előre emeljük s ugyanakkor lábujjhegyre emelkedünk. Kilélegzésnél a karokat leeresztjük s visszahúzzuk az alapállásba.

KOZMETIKAI ÜZENETEK

Ad astra, Vršac. A korpa által előidézett hajhullásnál mindig résen kell lenni. A haját és a fejbőrt azért rendszeresen ápolnia kell. Miután lényeges javulásról számol be, használja a hajszeszt most már ritkább időközökben, de ha visszaesés mutatkoznék, úgy tessék újra visszatérni a kenőcs és a hajszesz használatára az általam adott utasításhoz híven.

Sempromia, Kula. A pattanások kétségenkívül az arca nagyfokú zsírosságának a következményei. Amennyiben lehetséges, ezt kell megszüntetni. A fölösleges zsíradékot el lehet távolítani megillatosított benzinnel és az arcát azonfelül törölje meg naponta többször egy kis kölnivizes ruháscskával. Jó eredménnyel használhatja a következő arcvizet: Rp. Kalii carbonici 2,0. Aquae rosar. 100,0. Tinct. benzoës 10,0. Extrait rosae Gentifol 5,0. Sikeres igen gyakran a kvarcfénykezelés. Megkísérheti az arcgőzölést is, hetenként kétszer, de az öt percnél tovább ne tartson. Fűszeres és forró ételeket ne egyen, kevés turót, sok főzeléket és gyümölcsöt. Tartózkodjék a szeszes italoktól. Ajánlatos, hogy esténként jó meleg vízzel mosakodjék le, és használjon kénes szappant. Utána az arcát leöblítse egy kevés hűvös vízzel. Ha megtörténik, hogy az arca ezek után az eljárások után hámlík, úgy egy kis ideig szüneteljen ezekkel az eljárásokkal.

Holya, Apatin. Az arcán beállott ráncosodás a hirtelen lesoványodás folytán állott elő. Amióta az egyenes vonalak és a karcosság a divat, nagyon gyakran találkozunk az ilyen időelőtti ráncos arccal. A hirtelen és erőszakosan előidézett soványodás nemcsak kozmetikai, de egészségügyi károsodással és hajókkal is járhat.

Hú olvasó, Bela Crkva. Régi tapasztalat, hogy arcgőzölés egyike a legkitűnőbb szépítő eljárásoknak. Az

arc kipirul, mert kitágítja az ereket, a bőr táplálkozása fokozódik. Hogy kártékony hatás ne maradjon vissza, utána hidegvizes lemosás alkalmazandó és a szükséghez képest zsíros vagy zsirtalan krémmel bekenendő. Erre a körülményre nagy figyelem és súly helyezendő, nehogy az arcot vaselinnel vagy valami zsíros kenőccsel kenjék be, ami az esetleg különben is zsíros arcra nagyon kártékony hatással lehet. Ha elmulasztja ezt az eljárást, megtörténhetik, hogy a bőrerek kitágulva maradnak és láthatóvá válnak, a rugalmas elemek elernyednek, amiből az arc fönnyadt kinézést nyer.

R. Fényes, Zagreb. Hogy májfolt önénél csak nyáron jelentkeznek, annak bizonyára az az oka, hogy az arca erősen ki van téve a napfény ultraviolet sugarai hatásának, amiért is a jövőben profilaktikus eljárás ajánlandó, t. i. hogy lehetőleg óvakodjék az arcát a napfény hatásának kitenni. Legujabban még óvintézkedésként kínnes krém és kínnes puder használata ajánlatos, mivel a kinin az ibolyánúli sugarakat visszaveri. A megfelelő helyekre alkalmazhatja az Unna-féle 5-10% natronsüpep-ozódszappant, amelyet gyári tubusokban árúsítanak. Végleges eltűntetése mesterséges bőrgyulladás keltéséből áll, amely hámlással gyógyul és halványít. E célra számos szer áll rendelkezésünkre, amelyeknek a hatása rövidebb-hosszabb használt után, egyéni. Kívánságához képest közlünk pl. kettőt. Rp. Sulfur, praecip. 10,0. Spir. saponatokalini 90,0. M. D. S. felrázás után a bőrre kenni. Rp. Sublimati corrosivi 0,50. Alkoholii quantum satis ad solutionem. Pastae Lassari 50,0. M. f. pasta. D. S. kenőcs. Ez utóbbit csak orvosi ellenőrzés mellett szabad használni, mivel higanymérgezés tünetei léphetnek fel, így pl. többek között foghúsgyulladás, etc. Ennek elkerülése végett megfelelő szájvizet kell használni.

MARADJUNK MA ITTHON

Az e rovatban foglalt rejtvények és talányok megfejtését olyan időben kell beküldeni, hogy legkésőbb csütörtökig beérkezzenek a szerkesztőségbe. A borítékra feltűnően rá kell írni ezt a két szót: »Maradjunk

otthon». Minden egyes talány megfejtése egy pontot jelent és a megfejtők között könyvjutalmakat sorssólnak ki. Mindenki annyiszor vesz részt a sorsolásban, ahány megfejtést beküld.

A múlt vasárnapi számunkban közölt rejtvények helyes megfejtése:

Az 1. számú rejtvényre (a két szomszéd halastó) nem érkezett be helyes megfejtés. Ezért ezt a rejtvényt erre a hétre is feladjuk s két könnyebb ilyen zsáneru rejtvényt is közlünk le.

1. Káltelek.
2. Elhibázott házasság.
3. Kopár. —
4. (Hibás).
5. Egyedülálló.
6. Tíz lüba van.
7. A suszternek 36 krajcárja volt.
8. Goethe életében még nem volt telefon, 2. bicikli, 3. cserkészlet, 4. autótűzjelző, 5. kilométerkő. — A thüringiai erdőben nincsenek, 5. pálmák, páfrányok, 6. zergék, 7. az erdőben nem áll szemlalom, 8. este van, a levelek hullanak, eső nem esik, miért hordana Goethe ernyőt, 9. A költőkirály egyik lábán cipőt, másikon csizmát visel, 10. a bagoly nem ül a fa alsó ágán, 11-12. Junius 6-ika van — mégis hullanak a lombok s a cserkész mégis tűz mellett melegszik a pálmafa alatt, 13-14. a kilométerkövek közt nincs meg az arány s a méretezés szerint Goethe is majdnem 4 km — magas, mekkora lehet a thüringiai erdő, stb. stb. A

kép mestermű. Minden része vagy anachronisztikus vagy hibás, vagy anachronisztikus és hibás.

10. Gyopár.
11. Betűszámán
12. Kánkán
13. Egyenáram.

Helyes megfejtéseket küldtek a borb: Brückner Györgyné Novibecsej 13 egység. — Gavrilla Anica Palics 1 egység. — Juhász János Subotica 4 egység. — Hajnal István Novisad 2 egység. Ujvári Ferenc Temerin 1 egység. — Bajzák Károly Martonos 6 egység. — Langer József Velika Kikinda 4 egység. — Igali Igalits Szvetozár Subotica 5 egység. — Kusztli Gyuláné 8 egység. — Szieber János Novisad 1 egység. Szántó Olga Subotica 1, Kun László Beograd 1 egység.

Könyvjutalmat nyertek:

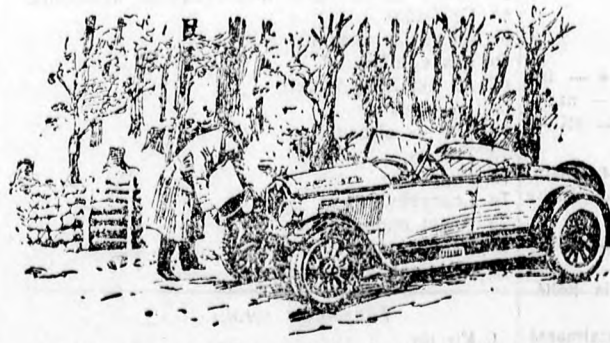
1. Brückner Györgyné Novibecsej (Ohnet György: Régi harag 2 kötetes regényét vászonkötésben).
2. Kusztli Gyuláné: Novisad (De Marchi Emilio: Pianelli Demetrio 2 kötetes regényét vászonkötésben).
3. Ujvári Ferenc Temerin (Nikol Meyra: A fakir című regényét 1 kötetben).

A nyertesek a könyveket átvehetik a kiadóban, vagy portóra küldjenek be 10 dinárt.

E heti rejtvényeink

1.

Az úrvezető

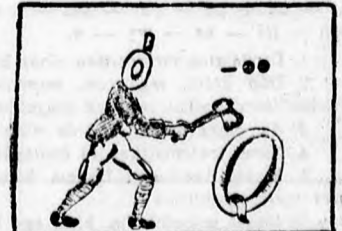
Szabó ur szenvedélyes kertész és automobilista volt. Egyik nap felpakolta az autójára a kertészethez szükséges szerszámait (ásó, kapa, gereblye, kések stb.) és elindult egy barátja birtokára. Utközben észrevette, hogy a jobb első kerékből kiment a levegő. Ki akarta cserélni a kereket, de ijedten vette észre, hogy a „kocsisemlő“-t otthonfelejtette.

Hogyan segített magán? Hogyan cserélte ki a kereket?

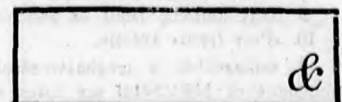
2.

3.

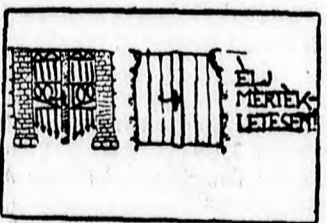
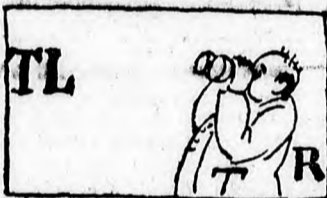
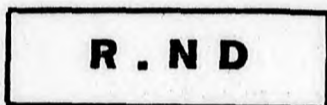
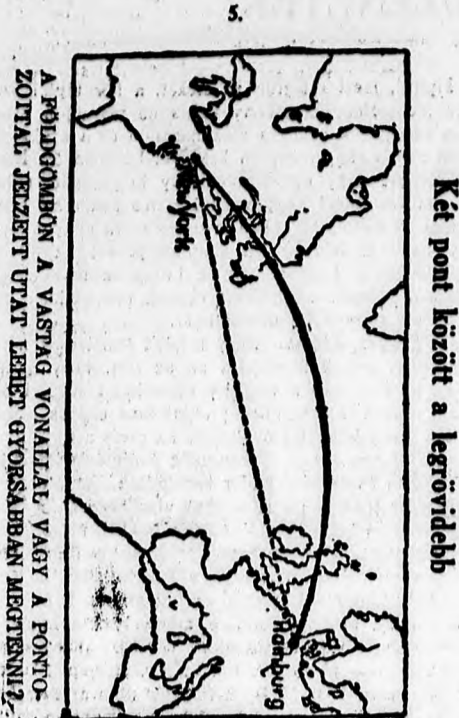

4.

Keresztsoros rejtvény

(Copyright by Bokor Lajos — Bács megyei Napló)

1		2	3	4		5	6	7		8	9	10	11		12	
		13				14					15					
16	17					18				19					20	
21						22				23				24		
25						26				27						
						28				29						
	30					31				32				34	35	
36		37				38						39		40	41	
42												43				
44						45				46		47				
						48				50		51				
52		53				54				55		56			57	58
59	60									61		62				63
64										65					66	
67						68				69				70	71	
						72				73				74		
75										76				77		

Vízszintes sorok:

- Sóbányáiról nevezetes erdélyi helység
- Női ruhadarab
- A görög mondabeli szörnyeteg
- Aki eszik
- Zenepalota a régi görögöknél
- Magyarul: tányér
- Banka rakja a pénzét
- Sors idegen nyelven
- Cibál, huzogat
- Női név
- Gyors
- Latin köszöntés
- Kegyetlen, barbár kivégzési mód
- Szerkezet
- Télen viselik öleg
- Arisztokrata cím némétül (ékezet nélkül)
- Föld — latinul
- Régi huros hangszer
- Áradozó jelző
- Papí cím
- Pusztító elemi veszedelem
- Igen látogatott — nagy melegben
- Kivonásnál mondjuk
- Szín
- Gyógyhatású az ilyen víz
- Pesti lokál neve
- Görög bölcs
- Latin személyes névmás
- Lószerszám
- Arany János egyik költeményének kezdősora
- Gyulladás
- Az egyiptomiak főbálványa
- »És a többi«
- Az égi bolygó teszi
- Hüvelyes
- Tér — olaszul
- Foghus
- Fogpaszta
- Leánynev
- Angol megszólítás
- Német kötőszó
- Szljadarab a nyergben

Függőleges sorok:

- Kis fiu
- Késés — franciául
- A 24. vízszintessel azonos
- Jókai regény
- Magyar koloratúra énekesnő
- Város Stájerországban
- Férfinév — idegennyelvű alakja
- Hevesi Sándor egyik darabjának címe
- Idegen pénz

11. Előírás kótákon az előadás módjára

- Tanúsítvány — idegen szóval
- Férfinév
- A fordítottja: női név
- Áram — idegen szóval
- Ugyanaz, mint 22. vízszintesen
- Lásd 28. vízszintest
- Több leírt szó
- A bor nátrium vegyülete
- Tészta
- Pedagógus teszi
- Sebkötözésre való
- Méreg
- Edény
- Noé egyik fia
- Mulatóhely
- Francia birtoknévmás
- A kosárnak néhol ez a neve
- Női név
- Több, mint fut
- Fuvarozó eszköz
- Szemével teszi az ember
- Kedves, bizalmas megszólítás
- Szőnyegiparáról híres város Perzsiában
- Arab férfinév
- Lök
- Adónem
- Angol név
- Illatszert, régebben orvososság
- A zenekar egyik tagja
- Bolivia legnagyobb városa (a »La« előszócska nélkül)
- Jelez
- Török tisztí cím

*

A múlt vasárnapi számunkban közölt keresztsoros rejtvény megfejtése:

Vízszintes sorok: 1. Mátkaság, 6. Karlsbad, 11. Gyalu, 13. Lasszó, 14. Ego, 15. Adalék, 16. Eredj, 18. Gyöz, ki türve kitart, 21. Szén, 22. Inog, 23. Ac, 25. Dés, 26. Var, 29. Zsargon, 31. Lanolin, 33. Alap, 34. Zsup, 35. A tapasz, 37. Csengöd, 40. La, 41. Pro, 44. Irey, 45. Ka, 47. Akar, 49. Lang, 52. A molnár és gyermeke, 54. Asztal, 55. Marcsa, 56. Hun, 57. Óbogat, 58. Sára, 60. Szemlész, 61. P. Géraldy.

Függőleges sorok: 1. Melegház, 2. Testör, 3. A szűkség parancsol, 4. Ág, 5. Gyerünk! 6. Klodvig, 7. Au, 8. Ludwig Anzenruber, 9. Balkar, 10. Dekatlen, 12. Ager, 16. Eté, 17. Jen, 19. Izsó, 20. Kova, 24. Csata, 25. Drapp, 27. Rosny, 28. Ripök, 30. Ala, 32. Lug, 35. Aikalmas, 36. Soká, 38. Sine, 39. Daventry, 42. Présház, 43. Olga-nap, Monroe, 48. Ára, 50. ayL, 51. Reggel, 53. Szur, 58. SS, 59. ...ig.

Vegyület

Itt két közismert költemény kezdősorai vannak úgy összeválasztva, hogy minden szót kettévágtunk, s egyik vers szavának egyik része a másik vers megfelelő szavainak másik részével van összekapcsolva.

Melyik a két verssor?

11.

Híres emberek

- An — elif — cse — der — do — en — e — fra — fe — ga — ib — im köl — lu — lo — ler — ni — ni — na — pa — ron — sen — sard — sal — sti — sen — fel — us — wy — y,
- Csodálatos virtuózitáru olasz hegedű (1874—1840).
 - Dán költő, regényíró, mesemondó, kinek meséi csodás tanulságokat rejtenek magukban.
 - Az olasz szobrásziskola előfutárja (1386—1466).
 - Híres matematikus és csillagász.
 - Kiváló vendomei francia költő, a francia költészet egyik megújítója
 - József második fia, kitől egy később hatalmassá lett törzs eredt.
 - A reformáció angol előfutárja a XIV. században.
 - Kiváló római történetíró (Bellum Jugurthinum).
 - Nagy költőnk, írónk és gondolkodónk.
 - »Peer Gynt« költője.
- A szótágokból a meghatározások segélyével nyert tulajdonnevek kezletűtti egy híres zongoraművész, volt lengyel köztársasági elnök (szül. 1859) nevét adják.